

**PËRMBLEDHJE LEGJISLACIONI
PËR TEKNOLOGJINË E INFORMACIONIT
DHE KOMUNIKIMIN ELEKTRONIK**

Botim i Qendrës së Botimeve Zyrtare

Tiranë, 2020

ISBN:

Adresa:

Rruga “Nikolla Jorga”

Tel/fax: +355 42 427005, 04 2427006

E-mail: info@qbz.gov.al,

Web: www.botimezyrtare.gov.al

PËMBAJTJA

Ligj nr. 9157 datë 4.12.2003	Për përgjimin e telekomunikimeve	5
Ligj nr. 9918 datë 19.5.2008	Për komunikimet elektronike në Republikën e Shqipërisë - <i>ndryshuar me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012;</i> - <i>ndryshuar me ligjin nr. 107/2018, datë 20.12.2018;</i> - <i>ndryshuar me ligjin nr. 92/2019, datë 18.12.2019</i>	11
Vendim i KM nr. 468, datë 30.5.2013	Për miratimin e planit kombëtar për zhvillimin e BROADBAND-it - <i>ndryshuar me VKM nr. 300, datë 8.04.2015)</i>	82
Ligj nr. 9880 datë 25.2.2008	Për nënshkrimin elektronik - <i>ndryshuar me aktin normativ nr. 8, datë 30.9.2009, miratuar me ligjin nr. 10 178, datë 29.10.2009;</i> - <i>ndryshuar me ligjin nr. 122/2016, 15.12.2016)</i>	120
Vendim i KM nr. 357, datë 24.4.2013	Për miratimin e rregullores “Për menaxhimin e dokumentit elektronik në Republikën e Shqipërisë” - <i>ndryshuar me VKM nr. 656, datë 10.10.2019</i>	134
Vendim i KM nr. 664, datë 8.10.2014	Për vendosjen e autoritetit kombëtar për certifikimin elektronik në varësi të ministrit të shtetit për inovacionin dhe administratën publike	140
Vendim i KM nr. 69, datë 27.1.2016	Për miratimin e rregullores “Për identifikimin elektronik dhe shërbimet e besuara”	141
Vendim i KM nr. 141, datë 22.2.2017	Për organizimin dhe funksionimin e autoritetit kombëtar për certifikimin elektronik dhe sigurinë kibernetike	151
Ligj nr. 10 325, datë 23.9.2010	Për bazat e të dhënave shtetërore	154
Vendim i KM nr. 303, datë 31.3.2011	Për krijimin e njërive të teknologjisë së informacionit e të komunikimit në ministritë e linjës dhe institucionet e varësisë	157
Vendim i KM nr. 778, datë 7.11.2012	Për miratimin e standardeve të përgjithshme, minimale, të personelit NJTIK për strukturimin organizativ të njërive të teknologjisë së informacionit e të komunikimit	159
Vendim i KM nr. 710, datë 21.8.2013	Për krijimin dhe funksionimin e sistemeve të ruajtjes së informacionit, vazhdueshmërisë së punës dhe marrëveshjeve të nivelit të shërbimit - <i>ndryshuar me VKM nr. 755, datë 26.10.2016</i>	160

Vendim i KM nr. 734, datë 28.8.2013	Për krijimin e sistemit unik të regjistrimit, autentifikimit dhe identifikimit të përdoruesve në marrjen e shërbimeve publike nga sistemet elektronike	162
Vendim i KM nr. 495, 13.9.2017	Për miratimin e rregullave të përfitimit të shërbimeve publike elektronike	163
Vendim i KM nr. 673, datë 22.11.2017	Për riorganizimin e agjencisë kombëtare të shoqërisë së - ndryshuar me VKM nr. 36, datë 24.1.2018; - ndryshuar me VKM nr. 88, datë 14.2.2018; - ndryshuar me VKM nr. 448, datë 26.7.2018; - ndryshuar me VKM nr. 872, datë 24.12.2019	165
Ligj nr. 107/2015 datë 1.10.2015	Për identifikimin elektronik dhe shërbimet e besuara - ndryshuar me ligjin nr. 123/2016, datë 15.12.2016	174
Ligj nr. 2/2017 datë 26.1.2017	Për sigurinë kibernetike	185
Udhëzim i Ministrit të Drejtësisë nr. 4059/2, datë 7.6.2016	Për anonimizimin e të dhënave personale në vendimet gjyqësore që publikohen në portalin elektronik të gjykatave	193
Vendim i KM nr. 15, datë 12.1.2018	Për miratimin e tarifave për shërbimet elektronike të agjencisë kombëtare të shoqërisë së informacionit	195
Udhëzim i Ministrit të Infrastrukturës dhe Energjisë nr. 7, datë 22.10.2019	Për përcaktimin e rregullave të përgjithshme të menaxhimit të trafikut të komunikimeve, si dhe mbrojtjen e të drejtave të përdoruesve	196

LIGJ
Nr. 9157, datë 4.12.2003

PËR PËRGJIMIN E TELEKOMUNIKIMEVE

Në mbështetje të neneve 78 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

KREU I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1
Objekti

Ky ligj përcakton procedurat që duhet të ndiqen për përgjimin e telekomunikimeve nga institucione shtetërore informative të krijuara me ligj për realizimin e detyrave të tyre, si dhe procedurat që duhet të ndiqen nga personat e ngarkuar për përgjim.

Neni 2
Qëllimi

Ky ligj synon të rrisë efektivitetin e punës së institucioneve shtetërore informative për zbulimin e veprimtarisë antikushtetuese, kriminale dhe keqbërëse, si dhe të parandalojë pasojat që mund të vijnë nga kjo veprimtari.

Neni 3
Përkufizime

Në zbatim të këtij ligji, termat e mëposhtëm kanë këto kuptime:

1. “Bërthama komanduese elektronike” është pajisja teknike në administrim të Zyrës së Prokurorit të Përgjithshëm, e cila lejon ose ndalon përgjimin e një pajisjeje telekomunikacioni.
2. “Objekt përgjimi” janë sinjalet, shkrimet, fotografitë, të dhënat audiovizuale ose lloj tjetër informacioni, për të marrë ose transmetuar nëpërmjet pajisjeve të telekomunikacionit.
3. “Operator publik i telekomunikacionit” është subjekti, i cili ndërton ose shfrytëzon një rrjet telekomunikacioni ose ofron shërbime të tilla.
4. “Pajisje fundore” është çdo pajisje në përdorim nga subjekti i përgjimit që lidhet drejtpërdrejt ose tërthorazi me një pikë fundore të rrjetit të telekomunikacioneve për të realizuar telekomunikimin.
5. “Pajisje telekomunikacioni” është çdo mjet teknik (linjë transmetimi, pajisje komutimi dhe çdo pajisje tjetër e nevojshme për të siguruar funksionimin e rrjetit të telekomunikimeve) që shërben për realizimin e telekomunikacioneve.
6. “Përgjim” është ndërhyrja e fshehtë për të kapur, dëgjuar e regjistruar përmbajtjen e komunikimit dhe të dhëna që lidhen me të ndërmjet pikës së nisjes e pikës së mbërritjes.
7. “Situatë emergjente” është situata kur, nga respektimi i kërkesave të këtij ligji për paraqitjen e miratimit të kërkesës me shkrim, dëmtohet rezultati i përgjimit, duke sjellë pasoja të rënda për sigurinë kombëtare.

8. “Subjekt përgjimi” janë personat e dyshuar si autorë krimesh të rënda.
9. “Telekomunikim” është hyrja në lidhje me dikë, nëpërmjet pajisjeve të telekomunikacionit.

Neni 4

Parimet e përgjimit

Parimet bazë për përgjimin e telekomunikimeve janë respektimi i lirive dhe të drejtave themelore të njeriut, nevojshmëria dhe proporcionaliteti, sekreti dhe objektiviteti në kryerjen e tij.

Neni 5

Përdorshmëria e rezultateve të përgjimit

Rezultatet e përgjimit, të marra në bazë të këtij ligji, nuk kanë vlerën e provës në një proces penal, me përjashtim të atyre të marra sipas Kodit të Procedurës Penale.

KREU II

PROCEDURAT PËR KRYERJEN E PËRGJIMIT

Neni 6

Organet që mund të kërkojnë kryerjen e përgjimit

1. Shërbimi Informativ Shtetëror, shërbimet informative/policore të Ministrisë së Rendit Publik dhe të Ministrisë së Mbrojtjes, si dhe çdo shërbim tjetër informativ/policor, i krijuar me ligj, kanë të drejtë të kërkojnë përgjimin, për të siguruar të dhënat e domosdoshme për realizimin e detyrave të tyre ligjore.

2. Asnjë prej institucioneve publike të përcaktuara në pikën 1 të këtij neni nuk ka të drejtë të parashtrojë një kërkesë për përgjim për çështje ose veprimtari që nuk janë parashikuar me ligj në objektin e punës e të veprimtarisë së tyre informativo-gjurmuese.

Neni 7

Kërkesa për përgjim

1. Kërkesa për përgjim, e paraqitur nga subjektet e parashikuara në nenin 6 të këtij ligji, hartohet në dy kopje, një kopje e së cilës depozitohet pranë Prokurorit të Përgjithshëm dhe një e mban vetë institucioni.

2. Kërkesa përmban:

- a) institucionin kërkuar, emrat dhe funksionet e punonjësve që ndjekin procesin informativo-gjurmues;
- b) gjeneralitetet dhe adresën e subjektit në proces informativo-gjurmues ose në ndjekje, si dhe adresën e mjedisit/mjediseve me të cilat lidhet kërkesa për përgjim;
- c) përshkrimin e telekomunikimeve që do të përgjohen dhe të dhënat për operatorin e telekomunikacionit që i ofron shërbim subjektit që do të përgjohet;
- ç) arsyet e përgjimit, si dhe bazën dokumentare ose materialin informativ ku mbështetet kërkesa për përgjim;
- d) argumentet që vërtetojnë se përgjimi është i domosdoshëm në situatën e krijuar dhe se të dhënat që kërkohen nuk mund të sigurohen me mjete të tjera;
- dh) afatin kohor brenda të cilit kërkohet të bëhet përgjimi.

Neni 8

Dhënia e të drejtës për përgjim

Prokurori i Përgjithshëm ose, në mungesë të tij, prokurori i autorizuar prej tij, pas shqyrtimit të kërkesës me shkrim të Drejtorit të SHISH-it, Ministrit të Rendit Publik, Ministrit të Mbrojtjes ose Ministrit të Drejtësisë, miraton ose refuzon kërkesën për përgjimin e telekomunikimeve nëpërmjet pajisjeve të telekomunikacionit.

Neni 9

Vendimi për përgjim

1. Prokurori i Përgjithshëm ose prokurori i autorizuar prej tij, në mungesë të Prokurorit të Përgjithshëm, merr vendim me shkrim për kërkesën për përgjim, i cili hartohet në tri kopje. Një kopje e vendimit që miraton kërkesën, mbahet në bërthamën komanduese elektronike të Prokurorisë, një e mban Sektori i Përgjimeve në SHISH dhe një kopje institucioni që ka bërë kërkesën.

2. Vendimet e përgjimit janë të vlefshme për komunikime nëpërmjet pajisjeve të telekomunikacionit brenda territorit të Republikës së Shqipërisë ose jashtë saj, kur ka marrëveshje dypalëshe.

Neni 10

Përmbajtja e vendimit për përgjim

Vendimi për përgjim përmban:

- a) detyrimin e sektorit përkatës në SHISH;
 - b) institucionin që ka bërë kërkesën;
 - c) gjeneralitetet dhe adresën e subjektit në proces përgjimi ose në ndjekje dhe mjedisin/mjediset e identifikuara, për të cilat do të kryhet përgjimi;
 - ç) numrin e protokollit;
 - d) afatin ose afatet e përgjimit, ku përcaktohet data dhe ora e fillimit dhe e mbarimit;
 - dh) operatorin e telekomunikacionit që siguron komunikimin;
- pajisjet fundore që përdor subjekti i përgjimit për realizimin e telekomunikimit.

Neni 11

Ndryshimi i pajisjes fundore

Pas marrjes së vendimit për përgjim, kur vihet re se pajisjet fundore të subjektit që përgjohet janë shtuar ose ndryshuar, nuk përsëritet kërkesa për përgjim. Në këtë rast institucioni shtetëror informativ që ka kërkuar përgjimin është i detyruar të njoftojë me shkrim për pajisjen e re fundore Prokurorin e Përgjithshëm dhe Sektorin e Përgjimeve në SHISH. Afatet e përgjimit në këtë rast mbeten të pandryshuara.

Neni 12

Sektori i Përgjimeve

1. Sektori i Përgjimeve në SHISH realizon vetëm proceset teknike të përgjimit, nëpërmjet pajisjeve të telekomunikacionit për llogari të institucioneve shtetërore informative, pasi është marrë vendimi për përgjim sipas këtij ligji.

2. Punonjësit e Sektorit të Përgjimeve në SHISH fillojnë marrëdhëniet e punës pasi njoftohet më parë Prokurori i Përgjithshëm.

3. Realizimi i përgjimit nga Sektori i Përgjimeve në SHISH bëhet nëpërmjet sistemeve të

instaluara për këtë qëllim. Sistemi i përgjimit kurdoherë duhet të jetë i përbërë nga dy pjesë, të cilat nuk mund të funksionojnë në mënyrë të pavarur nga njëra-tjetra.

Neni 13

Bërthama komanduese elektronike

Bërthama komanduese elektronike është pajisje teknike në administrim pranë Zyrës së Prokurorit të Përgjithshëm, e cila lejon ose ndalon përgjimin e një pajisjeje fundore. Punonjësi i bërthamës komanduese elektronike, pas vendimit me shkrim për miratimin e kërkesës për përgjim, mundëson teknikisht procesin e përgjimit nga Sektori i Përgjimit në SHISH.

Neni 14

Kohëzgjatja e vendimit të përgjimit

1. Të gjitha vendimet e përgjimit janë të vlefshme për një periudhë deri në tre muaj. Për çdo zgjatje të këtij afati, institucioni shtetëror informativ i paraqet Prokurorit të Përgjithshëm një kërkesë së bashku me materialin e deriatëhershëm të zbardhur.

2. Çdo zgjatje afati nuk mund të jetë më tepër se tre muaj.

3. Nëse ndodh një ndryshim, që çon në përfundimin se përgjimi nuk është më i nevojshëm ose praktik për t'u zbatuar, atëherë, me kërkesë me shkrim të institucionit shtetëror informativ ose me nismën e Prokurorit të Përgjithshëm, vendimi revokohet.

Neni 15

Njohja me rezultatet e përgjimit

1. Prokurori i Përgjithshëm ka të drejtë të njihet në çdo kohë, nga drejtuesi i institucionit që ka kërkuar përgjimin, me rezultatet e përgjimit si gjatë afatit të përgjimit, ashtu edhe pas përfundimit të tij.

2. Me rezultatet e përgjimit njihet vetëm drejtuesi i institucionit shtetëror informativ që ka kërkuar përgjimin.

Neni 16

Kufizimet në përgjim

1. Personave të ngarkuar me funksionin apo detyra të caktuara në ose për procesin e përgjimit në tërësi apo në veçanti u ndalohet:

a) të përhapin ose të përdorin jashtë kërkesave të këtij ligji apo të ligjeve në fuqi të dhënat e grumbulluara;

b) të përgjojnë pa autorizim ose jashtë procedurave të ngarkuara nga Prokurori i Përgjithshëm.

2. Procesi i përgjimit, në tërësi ose në veçanti, përbën sekret shtetëror, shkelja e të cilit dënohet sipas legjislacionit penal në fuqi.

Neni 17

Situatat emergjente

1. Për situata emergjente, Prokurori i Përgjithshëm ose prokurori i autorizuar prej tij, me kërkesë verbale të drejtuesit të institucionit shtetëror informativ, sipas nenit 6 të këtij ligji, urdhëron me shkrim realizimin teknik të procesit të përgjimit. Urdhri regjistrohet menjëherë në evidencat e bërthamës komanduese elektronike pranë Prokurorit të Përgjithshëm dhe te specialistët e Sektorit të Përgjimeve në SHISH. Me regjistrimin e urdhrin, specialistët e Sektorit të Përgjimeve realizojnë procesin e përgjimit.

2. Brenda 24 orëve nga fillimi i përgjimit, institucioni shtetëror informativ që ka bërë kërkesën, i paraqet Prokurorit të Përgjithshëm kërkesën e rregullt me shkrim, e cila përmban arsyet e veprimeve emergjente së bashku me komunikimin e përgjuar të zbardhur. Mbi këtë bazë merret vendimi përkatës për vazhdimin ose ndërprerjen e përgjimit.

3. Mosparaqitja e kërkesës me shkrim brenda afatit të përcaktuar në pikën 2 të këtij neni, sjell ndërprerjen e menjëhershme të përgjimit.

Neni 18

Revokimi i vendimit të përgjimit

1. Prokurori i Përgjithshëm, kur gjykon se përgjimi nuk është më i vlefshëm sipas ligjit, revokon në çdo kohë vendimin për përgjim para datës së përfundimit të përgjimit.

2. Vendimi i revokimit u adresohet bërthamës komanduese elektronike, kërkuesit e zbatuesit teknik të përgjimit.

KREU III

KËRKESA TË VEÇANTA PËR PËRGJIM

Neni 19

Përgjimi me kërkesë të shërbimeve të huaja

Me kërkesë të shërbimeve të huaja sekrete dhe me miratim të Prokurorit të Përgjithshëm, Sektori i Përgjimeve në SHISH mund të realizojë përgjimin, sipas këtij ligji, për llogari të shërbimit sekret të huaj.

Neni 20

Ruajtja dhe kopjimi i materialit të përgjimit

1. Materiali i përgjimit ruhet në rast se, sipas vlerësimit të Prokurorit të Përgjithshëm, ka premisa të bëhet i rëndësishëm për ruajtjen e jetës, sigurisë kombëtare, rendit publik ose parandalimin e krimeve të rënda.

2. Drejtuesi i institucionit shtetëror informativ i bën kërkesën me shkrim Prokurorit të Përgjithshëm për ruajtjen e materialit të përgjimit. Prokurori i Përgjithshëm duhet t'i përgjigjet me shkrim drejtuesit të institucionit brenda 72 orëve nga marrja e kërkesës.

3. Në rast se kërkesa refuzohet, materiali i përgjimit asgjësohet menjëherë, sipas mënyrës së përcaktuar nga Prokurori i Përgjithshëm në bashkëpunim me Drejtorin e SHISH-it.

4. Në rast se kërkohet kopjimi i materialit të përgjimit, kërkesa me shkrim e drejtuesit të shërbimit shtetëror informativ i drejtohet për miratim Prokurorit të Përgjithshëm së bashku me arsyet e kopjimit.

KREU IV

OPERATORËT E TELEKOMUNIKACIONEVE

Neni 21

Aftësitë përgjuese të rrjeteve të telekomunikacioneve

1. Operatorët e telekomunikacioneve realizojnë me shpenzimet e tyre infrastrukturën e nevojshme në rrjetin e tyre të telekomunikacioneve, për të siguruar aftësinë përgjuese ndaj përdoruesve që shfrytëzojnë shërbimet e telekomunikacioneve të ofruara prej tyre.

2. Infrastruktura që realizohet nga operatorët e telekomunikacioneve për të siguruar aftësinë përgjuese duhet të jetë në përputhje teknologjike me pajisjet e bërthamës komanduese elektronike dhe Sektorit të Përgjimeve në SHISH.

3. Operatorët e telekomunikacioneve janë të detyruar të ofrojnë pa pagesë çdo shërbim në funksion të procesit të përgjimit.

4. Kur operatorët e telekomunikacioneve bëjnë përmirësimin e teknologjive, detyrohen të mbulojnë me shpenzimet e veta vazhdueshmërinë e funksionimit të procesit të përgjimit.

Neni 22

Asistenca e operatorëve të telekomunikacioneve

1. Kur përgjimi nuk mund të realizohet nëpërmjet sistemit të përgjimit, Drejtori i SHISH-it kërkon ndihmën e çdo operatori të telekomunikacionit në Republikën e Shqipërisë dhe operatorët janë të detyruar të ndërmarrin hapat e nevojshëm.

2. Në këto raste operatorit i jepet kopje e vendimit të Prokurorit të Përgjithshëm ose të autorizuarit prej tij, me përmbajtje të shkurtuar dhe pa të dhëna që mund të dëmtojnë procesin informativ-gjurmues. Kjo kopje duhet të përmbajë afatin kohor për gjetjen nga operatori të numrave, adresave ose faktorëve të tjerë që duhen identifikuar për përgjimin. Kur është e nevojshme, kopja e vendimit shoqërohet edhe me një dokument shtesë, ku përcaktohen hollësitë e tjera teknike për pajisjet e telekomunikacionit.

KREU V

DISPOZITA TË FUNDIT

Neni 23

Përgjimet me vendim gjykate

1. Sektori i Përgjimeve në SHISH realizon edhe proceset teknike të përgjimit të komunikimeve nëpërmjet pajisjeve të telekomunikacionit, në bazë të neneve 221 deri 226 të Kodit të Procedurës Penale.

2. Në këtë rast përgjimet realizohen nga prokurori ose oficeri i Policisë Gjyqësore dhe specialisti i përgjimeve luan rolin e asistentit teknik pa u vënë në dijeni të rezultatit të përgjimit.

3. Prokurori i Përgjithshëm ose prokurori i autorizuar prej tij me akt zyrtar bashkëshoqëron dhe komunikon vendimin e gjykatës, i cili regjistrohet në Sektorin e Përgjimeve.

Neni 24

Nxjerrja e akteve nënligjore

Prokurori i Përgjithshëm në bashkëpunim me Drejtorin e Shërbimit Informativ Shtetëror përcaktojnë:

a) mënyrën e detajuar të realizimit të proceseve të përgjimit, sipas kërkesave të neneve 6, 10, 13, 14 dhe 15 të këtij ligji;

b) rregullat për ruajtjen e sekretit dhe të dokumentacionit të dalë nga procesi i përgjimit, sipas neneve 16 dhe 20 të këtij ligji;

c) mënyrën e ruajtjes dhe asgjësimit të materialit të përgjimit, sipas nenit 20 të këtij ligji.

Neni 25

Shfuqizime

Çdo dispozitë që bie në kundërshtim me këtë ligj shfuqizohet.

Neni 26
Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Shpallur me dekretin nr.4053, datë 28.12.2003 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë, Alfred Moisiu

LIGJ
Nr. 9918, datë 19.5.2008

PËR KOMUNIKIMET ELEKTRONIKE NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISË
(ndryshuar me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012; nr. 107/2018, datë 20.12.2018; nr. 92/2019, datë 18.12.2019)

(i përditësuar)

Në mbështetje të neneve 78 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

KREU I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1
Qëllimi i ligjit

Qëllimi i këtij ligji është që nëpërmjet parimit të asnjësisë teknologjike të promovojë konkurrencën dhe infrastrukturë eficiente në komunikimet elektronike dhe të garantojë shërbimet e duhura dhe të përshtatshme në territorin e Republikës së Shqipërisë.

Neni 2
Përfshirimi nga fusha e zbatimit

1. Ky ligj nuk zbatohet për përmbajtjen e shërbimeve të ofruara nëpërmjet rrjeteve të komunikimeve elektronike.

2. Ky ligj nuk zbatohet për pajisjet e komunikimeve (në veçanti të tilla, si sistemet radio dhe pajisjet fundore të telekomunikacioneve), të ndërtuara dhe të përdorura ekskluzivisht për qëllime të mbrojtjes dhe sigurisë kombëtare. Megjithatë edhe në këtë rast, përdorimi i frekuencave do të kryet sipas përcaktimeve të këtij ligji.

3. Ky ligj nuk zbatohet për transmetimet radiotelevizive, për sa kohë nuk është përcaktuar ndryshe në legjislacionin në fuqi.

Neni 3 Përkufizime

(ndryshuar pikat 5, 36, 37 dhe 45 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012; shtuar pikat 23/1 dhe 23/2 me ligjin nr. 92/2019, datë 18.12.2019)

Në këtë ligj termat e mëposhtëm kanë këto kuptime:

1. “Akses” është bërja e disponueshme e lehtësive dhe/ose shërbimeve një sipërmarrësi tjetër, sipas kushteve të përcaktuara, në baza ekskluzive ose joekskluzive, për sigurimin e shërbimeve të komunikimeve elektronike. Akses, ndërmjet të tjerash, përfshin akses në elementet e rrjetit dhe faciliteteve shoqëruese, të cilat mund të përfshijnë lidhjen e pajisjeve në mënyrë fikse ose jofikse (në veçanti kjo përfshin akses të hapur në rrjetin lokal dhe akses në facilitetet dhe shërbimet e nevojshme, për të ofruar dhe mundësuar shërbimet e bazuara në rrjetin lokal); akses në infrastrukturën fizike, përfshirë ndërtesat, tubacionet dhe kullat; akses në sistemet e *software-ve* përkatëse, përfshirë sistemet mbështetëse operationale; akses në përkthimin e numrit (*number translation*) apo në sistemet, që ofrojnë funksionalitet të njëvlefshëm; aksesin në rrjetet fikse apo të lëvizshme, në veçanti për *roaming-un*; aksesin në shërbimet e rrjeteve virtuale.
2. “Autoriteti i Komunikimeve Elektronike dhe Postare” (më poshtë AKEP) është organi rregullator, i cili mbikëqyr kuadrin rregullator, të përcaktuar nga ky ligj, nga ligji për shërbimin postar, si dhe nga politikat e zhvillimit të fushës së komunikimeve elektronike dhe shërbimeve postare, të përcaktuara nga Këshilli i Ministrave.
3. “Autorizim i përgjithshëm” është një akt i natyrës së përgjithshme, që përbëhet nga kuadri ligjor, i përcaktuar nga ky ligj dhe rregullat e nxjerra nga AKEP-i, në zbatim të tij, për të siguruar të drejtat për ofrimin e rrjeteve ose të shërbimeve të komunikimeve elektronike, duke vendosur edhe detyrimet specifike, të cilat mund të zbatohen ndaj të gjitha ose ndaj disa prej rrjeteve dhe /ose shërbimeve të komunikimeve elektronike.
4. “Facilitet”, si pjesë e infrastrukturës shoqëruese të komunikimeve elektronike, përfshin ndërtesën, pjesë të një ndërtese, apo mjediset e pavarura brenda një ndërtese ku janë instaluar pajisje të komunikimeve elektronike, si edhe elemente ndërtimore, të tilla si tubacione kablllore, shtylla, antena etj.
5. “Facilitetet shoqëruese” janë ato shërbime shoqëruese, infrastruktura fizike dhe facilitete të tjera ose elemente të lidhura me një rrjet të komunikimeve elektronike dhe/ose një shërbim të komunikimeve elektronike, të cilat mundësojnë dhe/ose mbështesin ofrimin e shërbimeve nëpërmjet këtij rrjeti dhe/ose shërbimi ose kanë potencial për ta bërë këtë, e që përfshijnë, ndërmjet të tjerash, ndërtesat ose hyrjen në ndërtesa, kabllot e ndërtesave, antenat, kullat dhe ndërtime të tjera mbështetëse, kanalizime, tubacione, shtylla, puseta dhe kabinete.
6. “Integritet i rrjetit” është funksionimi dhe aftësia për të hyrë në veprim e rrjeteve të komunikimeve elektronike të interkonektuara mes tyre dhe mbrojtja e këtyre rrjeteve ndaj defekteve të shkaktuara nga shqetësimet elektromagnetike dhe/ose ngarkesat e punës.
7. “Identifikimi i linjës thirrëse” është funksioni që, në bazë të numrit ose kodit të caktuar për pikën fundore të rrjetit, i mundëson pajtimtarit marrës të thirrjes të identifikojë pikën fundore të rrjetit, ku ka pikënisjen thirrja.
8. “Identifikimi i linjës së thirrur” është funksioni, që lejon dërguesin e thirrjes të identifikojë pikën fundore të rrjetit, ku përfundon thirrja, bazuar në numrin ose kodin që i është caktuar kësaj pike fundore të rrjetit.
9. “Interferencë” është ndikimi i një energjie të padëshiruar, të shkaktuar nga një ose më shumë kombinime të emetimeve, rrezatimeve ose induktimeve kundrejt marrësit në një sistem/stacion radiokomunikimi, i cili shoqërohet me përkeqësim të cilësisë, keqinterpretim ose humbje të informacionit, që duhet të përftohej në mungesë të energjisë së padëshiruar.
10. “Interferencë e dëmshme” është ndërhyrja, e cila rrezikon funksionimin e shërbimit të radionavigimit ose shërbimeve të tjera të radiokomunikacioneve, të ofruara për qëllime sigurie, ose ndërhyrja që seriozisht përkeqëson, pengon ose ndërpret, në mënyrë të përsëritur, shërbimet

e radiokomunikimeve, që janë duke punuar në përputhje me këtë ligj dhe akte të tjera nënligjore.

11. “Interkoneksioni” është lidhja fizike dhe logjike e rrjeteve publike të komunikimit, të cilat përdoren nga i njëjti operator apo operatorë të ndryshëm, në mënyrë që t’i lejojë përdoruesit e një operatori të komunikojnë me përdoruesit e të njëjtit operator ose të një operatori tjetër, ose të lejojë aksesin për shërbimet e ofruara nga një operator tjetër. Interkoneksioni është një lloj i veçantë aksesit, që zbatohet ndërmjet operatorëve të rrjeteve publike të komunikimit.

12. “Kod numeracioni” është një numër apo një kombinim numrash pa prefiksin kombëtar “0”, i cili karakterizon zonën e numeracionit të thirrur. Nëse plani kombëtar i numeracionit është “i hapur” dhe kur pajtimtari thirrës dhe ai i thirrur u përkasin zonave të ndryshme të numeracionit, ky kod formohet përpara numrit të pajtimtarit të thirrur.

13. “Komunikim” është shkëmbimi ose transmetimi i informacionit ndërmjet një numri të kufizuar përdoruesish, por që nuk përfshin transmetimin e informacionit që është pjesë e transmetimeve radio-televizive nëpërmjet rrjeteve të komunikimeve elektronike, përveç rasteve kur informacioni mund të ketë të bëjë me një pajtimtar ose përdorues të mirënjohur, i cili merr këtë informacion.

14. “Linja me qira” është një shërbim, që përfshin ofrimin e kapaciteteve transmetuese, ndërmjet pikave të ndryshme të të njëjtit rrjet ose të rrjeteve të ndryshme, pa përfshirë funksionet komutuese, të kontrolluara prej përdoruesit të vet.

15. “Ministri” është ministri që mbulon sektorin e komunikimeve elektronike dhe shërbimeve postare, nëpërmjet drejtorisë përkatëse.

16. “Ndërfaqe” është tërësia e karakteristikave që përshkruajnë pikën e lidhjes ndërmjet dy njësisë të komunikimeve elektronike, si p.sh. ndërmjet dy rrjeteve të komunikimeve, ose ndërmjet një rrjeti të komunikimeve dhe pajisjes së përdoruesit. Ndërfaqja mund të jetë pajisje (*hardware*) ose program (*software*).

17. “Numër” është një seri alfa-numerike e përcaktuar në planin e numeracionit, që shërben për adresim në rrjetet dhe shërbimet e komunikimeve elektronike.

18. “Numrat e shërbimeve të emergjencës” janë numrat e përcaktuar në planin e numeracionit për shërbimet dhe rrjetet e komunikimeve elektronike për policinë, zjarrfikësit, numrat e emergjencës për shërbimet shëndetësore, shërbimet lajmëruese dhe ato të deklaruara, që përfshihen në numrin e harmonizuar europian “112”.

19. “Numër gjeografik” është një numër kombëtar, i cili i përket një rajoni gjeografik të caktuar.

20. “Numrat jogjeografikë” janë numrat kombëtarë, që nuk i përkasin një rajoni gjeografik të caktuar dhe përfshijnë:

- a) numrat për akses në rrjetet publike të lëvizshme të komunikimit;
- b) numrat për akses në shërbimet me vlerë të shtuar;
- c) numrat për akses në shërbimet, për të cilat e gjithë tarifa për trafikun drejt këtyre shërbimeve paguhet nga ofruesi i shërbimeve, pra drejt numrave që janë pa pagesë për përdoruesit (numra pa pagesë, numrat jeshil);
- ç) numrat për akses në shërbimet, për të cilat tarifa për trafikun drejt këtyre shërbimeve paguhet pjesërisht nga thirrësi dhe pjesërisht nga ofruesi i shërbimit, pra drejt numrave, të cilët i janë dhënë përdoruesit përkundrejt një marrëdhënie të paracaktuar (numra me ndarje të kostos, numër blu);

- d) numrat për shërbim publik telefonik nomadik.

21. “Operator” është një sipërmarrës, që ofron ose që është i autorizuar të ofrojë një rrjet të komunikimeve elektronike ose faciliteteve shoqëruese;

22. “Operator i rrjetit të komunikimeve publike” është sipërmarrësi, i cili ka të drejtë të ndërtojë, të posedojë, të japë me qira dhe të shfrytëzojë një rrjet të komunikimeve publike dhe facilitetet shoqëruese, si dhe të ofrojë shërbime të komunikimeve publike.

23. “Ofruesi i shërbimit të komunikimeve publike” është sipërmarrësi që ofron shërbime komunikimi publike, duke siguruar akses te një operator i rrjetit të komunikimeve publike.

23/1. “Ofruesi i shërbimit të publikimeve elektronike” ka të njëjtin kuptim, sipas përcaktimit të dhënë në legjislacionin në fuqi për shërbimet e medias në Republikën e Shqipërisë.

23/2. “Publikimi elektronik” ka të njëjtin kuptim, sipas përcaktimit të dhënë në legjislacionin në fuqi për shërbimet e medias në Republikën e Shqipërisë.”

24. “Ofrimi i një rrjeti të komunikimeve elektronike” është ndërtimi, përdorimi, mbikëqyrja ose bërja e disponueshme e një rrjeti të tillë;

25. “Ofruesi i shërbimit universal” është sipërmarrësi që ofron shërbimin universal.

26. “Pajisje fundore” është pajisja e lidhur në pikën fundore të rrjetit, e cila shërben për transmetimin, marrjen dhe përpunimin e komunikimeve.

27. “Pajisje e komunikimeve elektronike” janë pajisjet teknike për emetimin, transmetimin, rrugëzimin, komutimin dhe/ose marrjen e sinjaleve nëpërmjet valëve elektromagnetike.

28. “Pajtimtar” është cilido që ka lidhur një kontratë me një sipërmarrës që ofron shërbime të komunikimeve elektronike, të disponueshme për publikun, për përfitimin e shërbimeve të ofruara.

29. “Përdorues” është cilido që përdor ose kërkon të përdorë shërbime të komunikimeve elektronike, të disponueshme për publikun.

30. “Përdorues fundor” është një përdorues, i cili nuk ofron rrjete komunikimesh publike ose shërbime komunikimesh elektronike, të disponueshme për publikun.

31. “Pika fundore e rrjetit” është pika fizike, në të cilën një pajtimtar ka akses në rrjetin e komunikimeve publike. Në rastin e rrjeteve, që përfshijnë komutimin ose rrugëzimin pika fundore e rrjetit identifikohet si një adresë specifike e rrjetit, e cila mund të lidhet me numrin ose emrin e një pajtimtari.

32. “Plani i numeracionit” është struktura e numrave dhe e serive të numrave, si dhe caktimi i tyre për sigurimin e aksesit në rrjetet dhe shërbimet e komunikimeve publike.

33. “Plani kombëtar i frekuencave” është dokumenti, që përcakton brezat e frekuencave për shërbime të ndryshme dhe vendos kushtet bazë për caktimin dhe përdorimin e frekuencave, për përdorimin me efektivitet të spektrit të frekuencave dhe shmangien e interferencave.

34. “Postë elektronike” është çdo mesazh në formën e tekstit, tingullit apo imazhit, të dërguar nëpërmjet rrjetit publik të komunikimeve, i cili mund të ruhet në rrjet ose në pajisjen fundore të marrësit derisa marrësi ta marrë atë.

35. “Qarku lokal” është qarku fizik, që lidh pikën fundore të rrjetit në mjedisin e pajtimtarit me permutatorin (MDF) ose pajisjet e barazvlefshme në rrjetin publik telefonik fiks.

36. “Rrjet i komunikimeve elektronike” janë sistemet e transmetimit dhe, nëse ekzistojnë, sistemet e komutimit ose rrugëzimit dhe burime të tjera, përfshirë elementet e rrjetit që nuk janë aktive, të cilat lejojnë përcjelljen e sinjaleve nëpërmjet përcjellësve, radios, mjeteve optike ose mjeteve të tjera elektromagnetike, duke përfshirë rrjetet satelitore, rrjetet fikse tokësore (me komutim të qarqeve ose me komutim të paketave, përfshirë internetin), rrjetet e lëvizshme tokësore, sistemet e kabllave elektrike, në raste kur ato përdoren për transmetimin e sinjaleve, rrjetet e përdorura për transmetimet radiotelevizive dhe rrjetet kabllore televizive, pavarësisht nga tipi i informacionit të përcjellë.

37. “Rrjet i komunikimeve publike” është një rrjet i komunikimeve elektronike, që përdoret, tërësisht ose kryesisht, për ofrimin e shërbimeve të komunikimeve elektronike, të disponueshme për publikun dhe që suporton transferimin e informacionit ndërmjet pikave fundore të rrjetit.

38. “Rrjet telefonik publik” është një rrjet i komunikimeve elektronike, i cili përdoret për të ofruar shërbime telefonike të disponueshme për publikun. Ai mundëson përcjelljen ndërmjet pikave fundore të rrjetit të komunikimit zanor, si edhe të formave të tjera të komunikimit, të tilla si faksimile dhe të dhëna etj.

39. “Rrjet i qëndrueshëm (fiks) i komunikimeve publike “ është rrjeti, në të cilin pikat fundore janë të vendosura në vende të fiksuara.

40. “Rrjet i lëvizshëm i komunikimeve publike “ është rrjeti, në të cilin pikat fundore nuk janë të vendosura në vende të fiksuara.

41. “Sipërmarrës” është çdo person fizik, juridik i regjistruar sipas legjislacionit në fuqi, i cili ofron rrjete të komunikimeve elektronike ose shërbime të komunikimeve elektronike.

42. “Spektri i frekuencave” përfshin valët elektromagnetike në diapazonin e frekuencave 9 KHz deri 3000 GHz, të cilat përhapen në efir pa nevojën e linjave të veçanta.

43. “Shërbim i komunikimeve elektronike” është shërbimi, normalisht përkundrejt një pagese, i cili përftohet, tërësisht ose pjesërisht, nga përcjellja e sinjaleve përmes rrjeteve të komunikimeve elektronike, që përfshin shërbimet e telekomunikacioneve dhe shërbimet e transmetimit në rrjetet e përdorur për transmetime radiotelevizive dhe në rrjetet e televizionit kabllor, por duke përjashtuar shërbimet, të cilat ofrojnë përmbajtje nëpërmjet rrjeteve dhe shërbimeve të komunikimeve elektronike, ose që ushtrojnë kontroll redaksional ndaj përmbajtjes së ofruar për transmetimin, duke përdorur rrjetet dhe shërbimet e komunikimeve elektronike. Ai nuk përfshin shërbimet e shoqërisë së informacionit, të cilat nuk përbëhen, tërësisht ose pjesërisht, nga përcjellja e sinjaleve në rrjetet e komunikimeve elektronike.

44. “Shërbimi i komunikimeve elektronike të disponueshme për publikun” është shërbimi i komunikimeve elektronike, nga përdorimi i të cilit asnjë person nuk është, paraprakisht, i përjashtuar.

45. “Shërbim telefonik i disponueshëm për publikun” është një shërbim i disponueshëm për publikun për origjinimin dhe marrjen direkte ose indirekte të thirrjeve kombëtare, apo kombëtare e ndërkombëtare, nëpërmjet një ose më shumë numrave në një plan numeracioni telefonik kombëtar ose ndërkombëtar.

46. “Shërbim publik telefonik i lëvizshëm tokësor” është shërbimi publik telefonik, i ofruar për përdoruesit, nëpërmjet një rrjeti publik telekomunikacionesh pikat fundore të të cilit nuk janë në vendndodhje të qëndrueshme, duke u dhënë mundësi përdoruesve të komunikojnë brenda zonave të mbuluara nga ky shërbim, pavarësisht nga vendndodhja.

47. “Shërbim publik telefonik i qëndrueshëm (i palëvizshëm)” është shërbimi publik telefonik, i ofruar për përdoruesit, pajisjet fundore të të cilëve lidhen në pikat fundore me vendndodhje të qëndrueshme të rrjetit publik të telekomunikacioneve.

48. “Shërbim publik telefonik nomadik” është shërbimi publik telefonik i ofruar për përdoruesit nëpërmjet një rrjeti të komunikimeve elektronike, ku pajisjet fundore të përdoruesit lidhen me pikat fundore të rrjetit të qëndrueshëm, të cilat mund të ndodhen në njësi gjeografike të ndryshme.

49. “Shërbimi i radiokomunikimeve” është veprimtaria, që mbulon komunikimet, që përfshin transmetimin, emetimin dhe marrjen e sinjaleve nëpërmjet valëve të radios.

50. “Shërbimet e shoqërisë së informacionit” janë shërbime që ofrohen përkundrejt pagesës, në distancë, nëpërmjet mjeteve elektronike dhe me kërkesë individuale të marrësit të shërbimit. “Në distancë” kuptohet se shërbimi ofrohet pa qenë e nevojshme që të dyja palët të jenë të pranishme në të njëjtën kohë. “Nëpërmjet mjeteve elektronike” kuptohet se shërbimi dërgohet nga pika e origjinës dhe merret në destinacionin përfundimtar, nëpërmjet pajisjeve elektronike të përpunimit (duke përfshirë edhe kompresimin numerik) dhe ruajtjes së të dhënave. Dërgimi, transmetimi dhe marrja e plotë bëhen nëpërmjet kabllave, radiovalëve, mjeteve optike dhe mjeteve të tjera elektromagnetike. “Me kërkesë individuale të marrësit të shërbimit” kuptohet se shërbimet ofrohen nëpërmjet transmetimit të të dhënave me kërkesën individuale të marrësit.

Shërbimet e shoqërisë së informacionit përfshijnë, në veçanti, shitjen e mallrave dhe të shërbimeve, shërbimet e aksesit të informacionit apo të reklamave në internet dhe aksesit në shërbimet e rrjeteve publike të komunikimit, në transmetimin e të dhënave ose ruajtjen e të dhënave të marrësit në rrjetin publik të komunikimeve.

51. “Shërbim me vlerë të shtuar” është shërbimi që ofron informacion, përkundrejt pagesës, nëpërmjet rrjetit publik të komunikimit.

52. “Shërbimi universal” është një minimum i përcaktuar shërbimesh, të një cilësie të caktuar, i mundshëm për të gjithë përdoruesit në territorin e Republikës së Shqipërisë, pavarësisht nga vendndodhja gjeografike, me çmime të përballueshme.

53. “Tarifë e orientuar drejt kostos” është tarifa që reflekton kostot e shfrytëzimit eficient dhe të frytshëm, duke mundësuar një normë fitimi të arsyeshme për sipërmarrësin.

54. “Telefon publik me pagesë” është telefoni i disponueshëm për publikun, përdorimi i të cilit paguhet me mjete, si monedha dhe/ose kartë krediti, debiti dhe/ose karta të parapaguara, përfshirë dhe kartat me kod akses.

55. “Të dhëna për trafikun e komunikimeve” është çdo e dhënë e përpunuar për qëllime të transmetimit të komunikimeve në një rrjet të komunikimeve elektronike ose për qëllime faturimi.

56. “Të dhëna për vendndodhjen” është çdo e dhënë e përpunuar në një rrjet të komunikimeve elektronike, që tregon pozicionin gjeografik të pajisjes fundore të një përdoruesi të rrjetit të komunikimeve elektronike.

57. “Transmetim radioteleviziv” është transmetimi i programeve të shërbimeve të radios dhe televizionit nëpërmjet një antene tokësore, rrjeti të komunikimeve elektronike ose satelitore, në formë të koduar ose jo, për t’u marrë nga publiku.

58. “Thirrje” është lidhja ndërmjet dy pikave fundore, e realizuar nëpërmjet shërbimit telefonik të disponueshëm për publikun, e cila lejon komunikimin dydrejtimësh.

59. “Zonë numeracioni gjeografike” është një rajon gjeografik i përcaktuar, i cili ka një kod të caktuar numeracioni.

60. “Organi i Rregullatorëve Europianë për Komunikimet Elektronike (BEREC)” është organi i krijuar nga Rregullorja (KE) nr. 1211/2009 e Parlamentit Europian dhe e Këshillit të 25 nëntorit 2009.

61. “Përcaktimi i një brezi frekuencash” është destinimi i një brezi të dhënë frekuencash në Planin Kombëtar të Frekuencave, me qëllim përdorimi nga një ose më shumë shërbime radio-komunikimi, sipas kushteve specifike.

62. “Caktim i frekuencave” është dhënia e autorizimit për përdorimin e një frekuence apo kanali frekuence, sipas kushteve specifike.

63. “Pëlqim i subjektit të të dhënave” është çdo deklaratë me vullnet të plotë e të lirë, e dhënë shprehimisht dhe në dijeni të plotë për çfarë të dhënat do të përpunohen, me të cilën nënkupton që subjekti i të dhënave pranon që të përpunohen të dhënat e tij.

64. “Skedar” është një bashkësi të dhënash të ndërlidhura mes tyre, që ruhen në një pajisje ruajtje të dhënash elektronike.

65. “Shërbime shoqëruese” janë ato shërbime të lidhura me një rrjet të komunikimeve elektronike dhe/ose një shërbim të komunikimeve elektronike, të cilat mundësojnë dhe/ose mbështesin ofrimin e shërbimeve nëpërmjet këtij rrjeti dhe/ose shërbimi ose kanë potencial për ta bërë këtë, dhe që përfshijnë, ndërmjet të tjerash, përkthimin e numrave ose sistemet e ofrimit të funksionalitetit ekuivalent, sistemet e aksesit të kushtëzuar dhe udhëzuesit e programit elektronik, gjithashtu, shërbime të tjera të tilla, si shërbimet e identitetit, vendndodhjes dhe prezencës.

66. “Cenim i të dhënave personale” është çdo cenim i sigurisë që çon në shkatërrimin, humbjen, ndryshimin ose shpërndarjen e paautorizuar, aksidentale apo të paligjshme ose aksesit në të dhënat personale të transmetuara, të ruajtura ose të përpunuara, në lidhje me ofrimin e një shërbimi të komunikimeve elektronike të disponueshëm për publikun.

KREU II

ORGANET KOMPETENTE NË FUSHËN E KOMUNIKIMEVE ELEKTRONIKE DHE KOMPETENCAT E TYRE

Neni 4

Organet kompetente në fushën e komunikimeve elektronike

Organet kompetente në fushën e komunikimeve elektronike janë ministri, Autoriteti i Komunikimeve Elektronike dhe Postare (AKEP) dhe Këshilli Kombëtar i Radio-Televizionit (KKRT).

Neni 5

Kompetencat e ministrit

(shtuar fjalë në pikën 3, ndryshuar pikat 4 dhe 10 dhe shfuqizuar pikat 12 dhe 13 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

Ministri përgjegjës ka këto kompetenca:

1. Harton dhe paraqet në Këshillin e Ministrave propozimet për politikën e sektorit të komunikimeve elektronike.
2. Ndjek zbatimin e politikës së Qeverisë të Republikës së Shqipërisë në sektorin e komunikimeve elektronike.
3. Harton dhe paraqet në Këshillin e Ministrave projektaktet ligjore e nënligjore, për zhvillimin e sektorit të komunikimeve elektronike.
4. Mund të nxjerrë urdhra dhe udhëzime me karakter normativ për çështje që lidhen me zbatimin e këtij ligji dhe politikave të zhvillimit të sektorit të komunikimeve elektronike, të miratuara nga Këshilli i Ministrave.
5. Përfaqëson Republikën e Shqipërisë në organizmat ndërkombëtarë në fushën e komunikimeve elektronike. Harton dhe nënshkruan, në emër të Republikës së Shqipërisë, marrëveshje ndërkombëtare, dypalëshe dhe shumëpalëshe, në fushën e komunikimeve elektronike.
6. Ndjek zbatimin e detyrimeve për fushën e komunikimeve elektronike, që rrjedhin nga traktatat ndërkombëtare, ku aderon Republika e Shqipërisë.
7. Kërkon dhe përpunon të dhënat statistikore nga sipërmarrësit, që kryejnë veprimtari në fushën e komunikimeve elektronike.
8. Bashkëpunon me Ministrinë e Mbrojtjes, Ministrinë e Brendshme dhe Shërbimin Informativ të Shtetit për çështje të fushës së komunikimeve elektronike, që kanë të bëjnë me mbrojtjen dhe sigurinë kombëtare.
9. Harton Planin Kombëtar të Frekuencave dhe punon për harmonizimin e këtij plani me politikat ndërkombëtare të zhvillimit të spektrit të frekuencave.
10. Bazuar në propozimet e AKEP-it, miraton kufizimet e mundshme për dhënien e frekuencave, procedurat përkatëse të konkurrimit publik, sipas vendimit të Këshillit të Ministrave dhe vlerën minimale për dhënien e tyre.
11. Miraton ofruesin e shërbimit universal, edhe procedurat përkatëse për zgjedhjen e ofruesit/ofruesve të shërbimit universal, bazuar në propozimet e AKEP-it.
12. Shfuqizuar.
13. Shfuqizuar.

Neni 6

Autoriteti i Komunikimeve Elektronike dhe Postare

1. Autoriteti i Komunikimeve Elektronike dhe Postare është organi rregullator në fushën e komunikimeve elektronike dhe të shërbimit postar, i cili mbikëqyr kuadrin rregullator të përcaktuar nga ky ligj, nga ligji për shërbimin postar dhe nga politikat e zhvillimit, të përcaktuara nga Këshilli i Ministrave.
2. AKEP-i është një person juridik, publik, jobuxhetor, i pavarur, i cili e zhvillon veprimtarinë në përputhje me legjislacionin në fuqi. AKEP-i në punën dhe në marrjen e vendimeve brenda kompetencave të tij është i pavarur. AKEP-i e ka selinë në Tiranë.

Neni 7

Objektivat rregullatorë

(ndryshuar pika 1 dhe shkronja "a" e pikës 3 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. AKEP-i ushtron funksionet në përputhje me parimin e ligjshmërisë, sipas këtij ligji dhe akteve të tjera normative, si dhe në përputhje me politikat sektoriale kombëtare të zhvillimit të komunikimeve elektronike e me marrëveshjet ndërkombëtare në fushën e komunikimeve elektronike, ku Republika e Shqipërisë është palë. AKEP-i merr parasysh rekomandimet dhe vendimet përkatëse të Komisionit European dhe BEREK-it.

2. Rregullimi në fushën e komunikimeve elektronike duhet të respektojë parimin e paanshmërisë teknologjike. Teknologjitë dhe shërbimet e reja, si edhe tregjet e sapokrijuara do të jenë subjekt i rregullimit, sipas këtij ligji, deri në masën e nevojshme për të parandaluar deformimet e konkurrencës dhe për të arritur objektivat e këtij ligji.

3. AKEP-i nxit konkurrencën eficiente për sigurimin e rrjeteve dhe të shërbimeve të komunikimeve elektronike, facilitetet shoqëruese dhe shërbimet e tjera:

a) për t'u krijuar mundësinë çdo kategorie përdoruesish të shërbimeve të komunikimeve elektronike, përfshirë edhe përdoruesit me aftësi të kufizuara, të kenë përfitime maksimale nga aksesit në shërbimet e komunikimeve elektronike, në kuptimin e zgjedhjes së çmimit dhe cilësisë.

b) për të mbrojtur interesat e përdoruesve të shërbimeve të komunikimeve elektronike, për të mbrojtur të dhënat personale dhe privatësinë e përdoruesve;

c) për të mbrojtur interesat e sigurisë publike;

ç) për të siguruar konkurrencën e lirë dhe efektive në sektorin e komunikimeve elektronike;

d) për të siguruar integritetin dhe sigurinë e rrjeteve të komunikimeve elektronike publike;

dh) për të nxitur investimet eficiente në infrastrukturën e komunikimeve elektronike dhe zhvillimet e reja teknologjike për një cilësi të lartë të produkteve të tyre;

e) për të nxitur përdorimin e frytshëm të frekuencave dhe serive numerike si burime të fundme;

ë) për të siguruar mosdiskriminimin dhe barazinë në trajtimin e ofruesve të rrjeteve dhe shërbimeve të komunikimeve elektronike.

Neni 8

Kompetencat e AKEP-it

(ndryshuar fjalë në shkronjën "c", shtuar fjalë në shkronjën "n", shfuqizuar shkronja "r" dhe shtuar shkronjat "t", "th", "u" dhe "v" me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012; ndryshuar shkronja "k" me ligjin nr. 92/2019, datë 18.12.2019)

Për të përmbushur qëllimin dhe objektivat rregullatorë, të përcaktuara nga ky ligj, AKEP-i ka kompetencë:

a) mbikëqyr, kontrollon dhe monitoron veprimtaritë e sipërmarrësve të rrjeteve të komunikimeve elektronike dhe të shërbimeve të komunikimeve elektronike, në përputhje me këtë ligj dhe aktet e tjera në zbatim të këtij ligji;

b) rregullon aksesin dhe interkoneksionin midis rrjeteve të komunikimeve elektronike, në përputhje me përcaktimet e këtij ligji, akteve nënligjore në zbatim të tij, si dhe siguron që sipërmarrësit të mos diskriminohen dhe të kenë mundësi të barabarta, kushte transparente, objektive dhe të ndershme;

c) miraton ofertën e referencës për aksesin dhe/ose interkoneksionin, si dhe ofertën e referencës për akses të hapur në rrjetin lokal të sipërmarrësve me fuqi të ndjeshme në treg, të cilat duhet të jenë në përputhje me kërkesat e këtij ligji, me aktet nënligjore, si dhe tarifa të orientuara në kosto;

ç) përcakton sipërmarrësit me fuqi të ndjeshme në treg;

d) kryen regjistrimin e sipërmarrësve të rrjeteve të komunikimeve elektronike dhe ofruesve të shërbimeve të komunikimeve elektronike në përfundim të procesit të njoftimit;

dh) ndërmerr dhe përcakton masat mbrojtëse ndaj sipërmarrësve të rrjeteve të komunikimeve elektronike dhe të shërbimeve të komunikimeve elektronike, për të mos lejuar praktika antikonkurruese;

e) bashkëpunon me ministrin për hartimin e Planit Kombëtar të Frekuencave;

ë) përgatit Planin e Përdorimit të Frekuencave dhe administron brezat e frekuencave të caktuara për qëllime civile, për përdorim publik ose privat, me përjashtim të brezit të frekuencave, të caktuara për transmetime radio e televizive, të cilat administrohen nga KKRT-ja;

f) monitoron përdorimin e spektrit të frekuencave, në përputhje me Planin Kombëtar të Frekuencave dhe Planin e Përdorimit të Frekuencave;

g) lëshon autorizimet individuale për përdorimin e frekuencave;

gj) kryen procedurat e përcaktuara, sipas këtij ligji, për caktimin dhe përdorimin e frekuencave, pas miratimit përkatës;

h) bashkërendon punën me administratat e vendeve fqinje dhe të vendeve të tjera për caktimin dhe përdorimin e radiofrekuencave, për pjesën e spektrit që administrojnë;

i) harton, miraton dhe administron Planin Kombëtar të Numeracionit për rrjetet dhe shërbimet e komunikimeve elektronike në Republikën e Shqipërisë;

j) cakton numrat dhe seritë numerike të sipërmarrësve të rrjeteve të komunikimeve elektronike publike dhe të shërbimeve të komunikimeve elektronike;

k) administron domain cc.TLD.al, nëndomainet e tij, si dhe përcakton me rregullore të posaçme rregulla të hollësishme për metodologjinë, pagesat, procedurën dhe mënyrën e menaxhimit të këtij shërbimi, në përputhje me legjislacionin në fuqi dhe standardet ndërkombëtare;

l) merr masat administrative, në përputhje me këtë ligj, në rast të shkeljeve të këtij ligji dhe të akteve të nxjerra në zbatim të tij;

ll) mbikëqyr respektimin e kërkesave të ligjit për tarifën e shërbimeve të komunikimeve elektronike të disponueshme për publikun dhe merr masat e nevojshme rregullatore në zbatim të këtij ligji;

m) menaxhon dhe administron fondin e shërbimit universal;

n) zgjidh mosmarrëveshjet ndërmjet sipërmarrësve të rrjeteve të komunikimeve elektronike dhe shërbimeve të komunikimeve elektronike, si dhe mosmarrëveshjet ndërmjet pajtimtarëve dhe sipërmarrësve, sipas parashikimeve të këtij ligji;

nj) krijon, mirëmban dhe përditëson bazën e të dhënave elektronike për sektorin e komunikimeve elektronike dhe siguron që këto të dhëna, në formë informacioni, t'i bëhen të vlefshme publikut, në përputhje me rregullat për informimin publik dhe të ruajtjes së konfidencialitetit;

o) mbledh të dhëna dhe informacion nga sipërmarrësit e rrjeteve dhe shërbimeve të komunikimeve elektronike;

p) nxjerr rregulloret në zbatim të këtij ligji, të akteve të tjera ligjore e nënligjore në fuqi, të cilat janë të detyrueshme për t'u zbatuar;

q) kryen njohjen e konformitetit për pajisjet "radio" dhe pajisjet fundore të telekomunikacioneve;

r) Shfuqizuar;

rr) merr masat, që sipërmarrësit e rrjeteve të komunikimeve elektronike dhe të shërbimeve të komunikimeve elektronike të zbatojnë detyrimet, që kanë të bëjnë me mbrojtjen e interesave të vendit, të sigurisë publike edhe në rast lufte apo gjendje të jashtëzakonshme;

s) bashkëpunon me organizatat, kombëtare dhe ndërkombëtare, në fushën e komunikimeve elektronike;

sh) kryen procedurat për përcaktimin e sipërmarrësit të shërbimit universal, sipas kërkesave të përcaktuara në kreun V të këtij ligji.

- t) përcakton rregullat për funksionimin e shërbimit të radiondërlidhjes bregdetare;
- th) përcakton rregullat dhe kërkesat teknike për funksionimin e shërbimeve radioamatore në Republikën e Shqipërisë;
- u) siguron disponueshmërinë e një baze qendrore të dhënash për portabilitetin e numrit;
- v) përcakton masa për rregullimin e tarifave, si dhe çmimet maksimale që mund të aplikohen në një seri të caktuar të numrave të përdorur për shërbimet me vlerë të shtuar, premium, me qëllim mbrojtjen e konsumatorëve.

Neni 9

Raportimi i AKEP-it

(ndryshuar fjalë dhe shtuar një fjali në pikën 2 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012))

1. AKEP-i është përgjegjës për punën e tij përpara Kuvendit të Republikës së Shqipërisë.
2. Në përfundim të çdo viti, AKEP-i paraqet në Kuvend, brenda katër muajve të parë të vitit pasardhës, raportin vjetor të veprimtarisë së vitit pararendës. Një kopje e raportit i dërgohet ministrit.
3. Raporti vjetor, i përmendur në pikën 2 të këtij neni, duhet të përmbajë në mënyrë të veçantë:
 - a) raportin e punës së AKEP-it për vitin e mëparshëm;
 - b) programin vjetor të punës për vitin në vazhdim;
 - c) raportin për statusin e shërbimit universal;
 - ç) raportimin për realizimin e treguesve financiarë vjetorë të AKEP-it.
4. Raporti vjetor i AKEP-it duhet të jetë i disponueshëm për publikun.

Neni 10

Sigurimi i informacionit në ministri

Gjatë vitit, AKEP-i i siguron ministrit çdo informacion që e gjykon të nevojshëm për realizimin e objektivave të politikës së zhvillimit dhe për përmbushjen e kompetencave të përcaktuara në këtë ligj dhe në ligjin për shërbimin postar.

Neni 11

Kompetencat e KKRT-së

Organizimi, detyrat dhe kompetencat e KKRT-së përcaktohen me ligj të veçantë.

Neni 12

Bashkëpunimi

(shtuar pika 3 me ligjin nr. 92/2019, datë 18.12.2019)

1. AKEP-i bashkëpunon me organet dhe strukturat shtetërore, organizatat e mbrojtjes së interesave të përdoruesve për çështje që lidhen me zbatimin e këtij ligji.
2. AKEP-i dhe Autoriteti i Konkurrencës bashkëpunojnë për çështje me interes të përbashkët që lidhen me zbatimin e legjislacionit në fuqi për konkurrencën e sektorit të komunikimeve elektronike dhe të shërbimit postar.
3. AKEP-i bashkëpunon me AMA-n në përputhje me parashikimet e këtij ligji dhe dispozitave të tjera nënligjore, si dhe siguron zbatimin e vendimeve të Këshillit të Ankesave dhe organeve të tjera të AMA-s, duke detyruar ofruesit e shërbimeve të aksesit në internet të zbatojnë aktet/vendimet përkatëse të këtyre autoriteteve, sipas afateve dhe procedurave të parashikuara në legjislacionin në fuqi.

KREU III
REGJIMI I AUTORIZIMIT TË PËRGJITHSHËM

Neni 13

Autorizimi

(ndryshuar pika 4 dhe shtuar pika 5 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Cilido sipërmarrës është i lirë të ofrojë rrjete dhe shërbime të komunikimeve elektronike në Republikën e Shqipërisë, në përputhje me kërkesat e këtij ligji.

2. Ofrimi i rrjeteve dhe shërbimeve të komunikimeve elektronike në Republikën e Shqipërisë bëhet kundrejt autorizimit nga AKEP-i, me përjashtim të rasteve kur rrjetet dhe/ose shërbimet e komunikimeve elektronike:

- a) nuk kanë qëllime fitimi (tregtimi) dhe kur nuk janë të disponueshme për publikun;
- b) përdoren vetëm për nevoja të përdorimit privat ose për nevoja të brendshme të institucioneve.

3. Autorizimi për të ofruar rrjete dhe shërbime të komunikimeve elektronike në Republikën e Shqipërisë bëhet:

- a) përmes njoftimit, kur ofrimi i rrjeteve dhe shërbimeve të komunikimeve elektronike nuk kërkon përdorimin e burimeve natyrore të kufizuara;
- b) pas njoftimit dhe dhënies së të drejtës së përdorimit, në rastin kur ofrimi i rrjeteve dhe shërbimeve të komunikimeve elektronike kërkon përdorimin e burimeve natyrore të fundme.

4. Sipërmarrësi i autorizuar, sipas këtij neni, ka të drejtë:

- a) të ofrojë rrjete apo shërbime të komunikimeve elektronike në Republikën e Shqipërisë;
- b) të aplikojë për marrjen e së drejtës së instalimit të facilitetve të nevojshme, sipas legjislacionit në fuqi.

5. Kur një sipërmarrës i autorizuar, sipas këtij neni, ofron rrjete ose shërbime të komunikimeve elektronike për publikun, atëherë autorizimi i përgjithshëm i jep të drejtë:

- a) të negociojë për interkoneksion dhe, kur është e zbatueshme, për të marrë akses nga sipërmarrësit e tjerë të rrjeteve dhe shërbimeve të komunikimeve të disponueshme për publikun, në përputhje me këtë ligj;
- b) të marrë pjesë në përcaktimin si ofrues i shërbimit universal për shërbime të veçanta në skemën e shërbimit universal ose në pjesë të caktuara të territorit të Republikës së Shqipërisë.

Neni 14

Njoftimi

(ndryshuar pikat 2, 5, 7 dhe 9 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Cilido sipërmarrës që, për qëllime fitimi, parashikon të ofrojë një rrjet ose shërbim të komunikimeve elektronike, duhet të njoftojë AKEP-in përpara fillimit të funksionimit, ndryshimit ose ndërprerjes.

2. Njoftimi i sipërmarrësit bëhet me shkrim, sipas rregullave të miratuara nga AKEP-i, dhe duhet të përmbajë informacionin e mëposhtëm:

- a) emrin dhe adresën e ofruesit;
- b) të dhënat e regjistrimit ligjor të sipërmarrësit;
- c) personat e kontaktit të sipërmarrësit;
- ç) përshkrimin e shkurtër të rrjetit ose shërbimit;
- d) datën kur është parashikuar fillimi i ofrimit, i ndryshimit ose veprimtarisë.

3. Njoftimi shoqërohet me deklaratën se:

- a) informacioni është i saktë;
- b) sipërmarrësi do t'i zbatojë detyrimet ligjore.

4. Sipërmarrësit (operatorët dhe ofruesit e shërbimit) janë të detyruar të raportojnë në AKEP të gjitha ndryshimet në informacionin e paraqitur gjatë njoftimit, brenda 30 ditëve nga ndodhja e tyre.

5. AKEP-i regjistron sipërmarrësit brenda 7 ditëve nga data e marrjes së njoftimit, në bazën elektronike të të dhënave, si dhe duhet t'u konfirmojë atyre me shkrim kryerjen e regjistrimit.

6. Brenda 7 ditëve nga data e marrjes së një njoftimi jo të plotë në dokumentacion, sipas kërkesave në pikat 2 e 3 të këtij neni, AKEP-i informon sipërmarrësin për nevojën e plotësimit të informacionit të munguar. Nëse sipërmarrësi nuk e plotëson informacionin e munguar brenda 15 ditëve, AKEP-i informon sipërmarrësin se nuk do ta regjistrojë atë. Sipërmarrësi ka të drejtë të ankohet në Këshillin Drejtues të AKEP-it për këtë çështje.

7. Nëse AKEP-i nuk konfirmon me shkrim brenda afatit të përcaktuar në pikën 5 të këtij neni, ose nuk informon sipërmarrësin për plotësimin e informacionin të munguar, sipas pikës 6 të këtij neni, njoftimi vlerësohet i plotë dhe regjistrimi përkatës quhet i kryer.

8. AKEP-i, me anë të një dokumenti rregullator, përcakton, në zbatim të këtij ligji, në mënyrë të hollësishme formën dhe përmbajtjen e kërkesës për njoftim të dokumentacionit mbështetës dhe konfirmimit të regjistrimit. Ky dokument publikohet dhe është lehtësisht i aksesueshëm nga publiku.

9. AKEP-i administron një regjistër të përditësuar, bazë të dhënash (*database*) për personat fizikë dhe juridikë, të cilët kanë njoftuar, sipas përcaktimeve të këtij neni. Baza e të dhënave përmban, detyrimisht, informacionin e përcaktuar në pikën 2 të këtij neni. Baza e të dhënave është publikisht e aksesueshme.

Neni 15

Kushtet e përgjithshme

(ndryshuar numërtimi, shtuar fjalë në shkronjën "dh", ndryshuar shkronja "e", shtuar shkronjat "ll" dhe "m" në pikën 1 dhe shtuar pikat 2 dhe 3 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Në autorizimin e përgjithshëm, AKEP-i vendos kushte për:
 - a) kontributin financiar për financimin e shërbimit universal;
 - b) bashkëveprimin e shërbimeve dhe interkoneksionin e rrjeteve;
 - c) sigurimin e disponueshmërisë dhe përdorimin e numrave nga plani i numeracionit për përdoruesit fundorë, duke përfshirë kushtet për këtë përdorim;
 - ç) mbrojtjen e mjedisit, planifikimin territorial, aksesin në pronat e patundshme, përfshirë përdorimin e tyre, bashkëvendosjen ose përdorimin e përbashkët të pajisjeve, përfshirë, nëse është e zbatueshme, çfarëdo garancie financiare ose teknike, që mund të jetë e nevojshme për kryerjen e veprimtarisë;
 - d) mbrojtjen e të dhënave vetjake dhe të privatësisë;
 - dh) mbrojtjen e konsumatorit duke përfshirë sigurimin e aksesit për përdoruesit me aftësi të kufizuara;
 - e) respektimin e kufizimeve në lidhje me përmbajtjet e paligjshme ose të dëmshme, sipas rregullimeve përkatëse ligjore në fuqi;
 - ë) informacionin, i cili duhet të paraqitet në procedurën e njoftimit, sipas nenit 14 të këtij ligji, në procedurën për dhënien e së drejtës së përdorimit të burimeve të fundme (frekuenca dhe numeracion), si edhe informacionin, që duhet të paraqitet në AKEP dhe në organet e tjera, sipas nenit 16 të këtij ligji;
 - f) lejimin e përgjimit nga autoritetet kompetente, të përcaktuara në legjisllacionin në fuqi për përgjimin e telekomunikimeve dhe zbatimin e detyrimeve, që burojnë nga ky legjisllacion;
 - g) kushtet për ofrimin e rrjeteve të komunikimeve elektronike në rastet e gjendjes së emergjencës apo të gjendjes së luftës;
 - gj) mbrojtjen e shtetasve ndaj veprimeve të dëmshme të rrezatimit elektromagnetik, të përhapur nga rrjetet e komunikimeve elektronike;

- h) detyrimin për të ofruar akses;
 - i) mirëmbajtjen e integritetit të rrjeteve të komunikimeve publike dhe parandalimin e ndërhyrjeve elektromagnetike ndërmjet rrjeteve ose shërbimeve të komunikimeve elektronike;
 - j) mbrojtjen e rrjeteve të komunikimeve publike ndaj aksesit të paautorizuar;
 - k) përdorimin e frekuencave, duke siguruar përdorimin eficient të spektrit të frekuencave dhe parandalimin e interferencave të dëmshme;
 - l) detyrimin për të plotësuar standardet dhe specifikimet teknike të rrjeteve dhe të pajisjeve për ndërtimin e rrjeteve dhe ofrimin e shërbimeve të komunikimeve elektronike, si dhe të shërbimeve e faciliteteve shoqëruese, sipas përcaktimeve të këtij ligji.
 - ll) përdorimin e rrjeteve dhe shërbimeve të komunikimit nga autoritetet publike, për të paralajmëruar publikun për kërcënimet e pashmangshme nga katastrofat e mëdha dhe për zbutjen e pasojave nga katastrofat e mëdha;
 - m) detyrimet e operatorëve të rrjeteve të komunikimeve elektronike që ofrojnë komunikimin ndërmjet pikave fundore të rrjetit për transparencë dhe informim për kufizimet e aksesit ose të përdorimit të shërbimeve, aplikimeve në rastin e zbatimit të tyre, në përputhje me legjislacionin në fuqi.
2. Kushtet e vendosura nga AKEP-i, sipas pikës 1 të këtij neni, duhet të jenë jodiskriminuese, proporcionale, transparente, të justifikuara për rrjetin ose shërbimin në fjalë dhe nuk duhet të dublojnë kushte që aplikohen ndaj sipërmarrësve nga akte të tjera ligjore në fuqi. Autorizimi i përgjithshëm për ofrimin e shërbimeve dhe/ose rrjeteve të komunikimeve elektronike është subjekt i kushteve, sipas rregullores së miratuar nga AKEP-i.
3. Në rastin e përdorimit të frekuencave, sipërmarrësit duhet të përmbushin kushtet e përdorimit të frekuencave, sipas përcaktimeve në kreun VII të këtij ligji. Në rastin e përdorimit të numrave sipërmarrësit duhet të përmbushin kushtet, sipas përcaktimeve në kreun IX të këtij ligji, si dhe parimet e përcaktuara nga AKEP-i për tarifat dhe çmimet maksimale që mund të aplikohen në një seri të caktuar numerike.

Neni 16

Detyrimi për të dhënë informacion

(ndryshuar me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Sipërmarrësit që ofrojnë rrjete ose shërbime të komunikimeve elektronike janë të detyruar t'i japin AKEP-it, me kërkesë të tij, çdo informacion të nevojshëm për të përmbushur detyrimet funksionale të AKEP-it, sipas këtij ligji.
2. Në veçanti, AKEP-i mund të kërkojë informacion, duke përfshirë informacione financiare, të cilat janë të nevojshme për:
 - a) verifikimin sistematik ose rast pas rasti të pajtueshmërisë me dispozitat e këtij ligji;
 - b) për procedurat dhe vlerësimin e kërkesave për dhënie të drejtave të përdorimit;
 - c) publikimin e përmbledhjeve krahasuese të cilësisë dhe çmimeve të shërbimeve në interes të përdoruesit;
 - ç) qëllime statistikore, në përputhje me legjislacionin në fuqi ose që rrjedhin nga marrëveshje ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe organizatave ndërkombëtare;
 - d) informacion lidhur me zhvillimet e ardhshme të rrjeteve ose shërbimeve që mund të kenë ndikim në shërbimet me shumicë, të cilat sipërmarrësit ua ofrojnë konkurrentëve; dhe
 - dh) analizën e tregjeve, në përputhje me kreun VI të këtij ligji. Sipërmarrësve me fuqi të ndjeshme në treg për tregjet me shumicë, gjithashtu, mund t'u kërkohej të paraqesin të dhënat e kontabilitetit për tregjet me pakicë, të cilat shoqërohen me ato të tregjeve me shumicë.
3. Sipërmarrësit ofrojnë informacionin, sipas kërkesës e në përputhje me afatet kohore dhe nivelin e detajeve të kërkuara nga AKEP-i, sipas përcaktimeve të parashikuara në rregulloren përkatëse. Në rast mosparaqitjeje të informacionit të kërkuar, AKEP-i zbaton përcaktimet e paragrafëve VI dhe VII të nenit 137 të këtij ligji.

4. Informacioni i kërkuar nga AKEP-i do të jetë proporcional me përmbushjen e detyrave funksionale, për të cilat është kërkuar, dhe AKEP-i do të japë arsyet për të cilat ky informacion është kërkuar.

5. Nëse informacioni është vlerësuar si konfidencial, AKEP-i e siguron atë në përputhje me legjislacionin në fuqi për sekretin tregtar të biznesit. Nëse informacioni nuk është konfidencial, AKEP-i e publikon ose e vë në dispozicion të publikut, sipas kërkesës së tij, kur kjo është e nevojshme për të krijuar një treg të hapur dhe konkurrues. Nëse konfidencialiteti i informacionit është i diskutueshëm, AKEP-i vendos për konfidencialitetin pasi të ketë dëgjuar sipërmarrësin, vlerësuar interesat e sipërmarrësit për të trajtuar informacionin si konfidencial, si dhe interesat e publikut për të krijuar një treg të hapur dhe konkurrues.

6. Sipërmarrësit, të cilët ofrojnë rrjete ose shërbime të komunikimeve elektronike, janë të detyruar t'i paraqesin ministrit, me kërkesë të tij, të gjithë informacionin e nevojshëm për të përmbushur detyrat funksionale të ministrit, sipas këtij ligji. Ministri nxjerr udhëzim për të dhënat statistikore që raportohen pranë tij.

Neni 17

Detyrime të veçanta

1. AKEP-i ka të drejtë të marrë vendim që, në përputhje me dispozitat e këtij ligji, të vendosë detyrime të veçanta për sipërmarrësit, të cilët ushtrojnë veprimtari në fushën e komunikimeve elektronike. Këto detyrime do të vendosen jashtë kushteve të cilësuar në autorizimin e përgjithshëm dhe në përputhje me procedurat e këshillimet, të përcaktuara në nenet 35 dhe 110 të këtij ligji.

2. Detyrimet e veçanta, të parashikuara në pikën 1 të këtij neni, janë:

- a) detyrimet për ofrimin e shërbimit universal, në përputhje me kreun V të këtij ligji;
 - b) detyrimet e veçanta, të cilësuar në këtë ligj për sipërmarrësit me fuqi të ndjeshme në treg në tregjet përkatëse;
 - c) detyrimet për aksesin në rrjet, në përputhje me nenin 42 të këtij ligji.
3. AKEP-i publikon informacionet për vendosjen e detyrimeve të veçanta, sipas përcaktimit në nenin 118 të këtij ligji.

Neni 18

Ndryshimi ose revokimi i autorizimit të përgjithshëm

1. AKEP-i ndryshon ose revokon të drejtat, kushtet dhe procedurat për autorizimin e përgjithshëm dhe të drejtat e përdorimit, në raste objektivist të justifikuara dhe në mënyrë proporcionale, pas kryerjes së një këshillimi publik, sipas përcaktimit në nenin 110 të këtij ligji. Me raste objektivist të justifikuara nënkuptohen:

- a) ndryshimi i fakteve, në bazë të të cilave janë përcaktuar të drejtat, kushtet dhe procedurat në autorizimin e përgjithshëm dhe të drejtat për përdorim;
- b) përmbushja e angazhimeve, që burojnë nga anëtarësimi i Republikës së Shqipërisë në organizatat ndërkombëtare;
- c) nevoja e mbrojtjes dhe sigurisë së shtetit;
- ç) nevoja e mbrojtjes së interesit publik.

2. Ndryshimi ose revokimi i të drejtave, kushteve dhe procedurave për autorizimin e përgjithshëm dhe për të drejtat e përdorimit bëhet me vendim të AKEP-it.

Neni 19

Dhënia e së drejtës për përdorim

- 1. Sipërmarrësit që kanë nevojë për caktim të burimeve natyrore të fundme (frekuenca dhe

numeracion), në njoftimin që paraqesin në AKEP, sipas nenit 14 të këtij ligji, kërkojnë dhënien e së drejtës së përdorimit të tyre.

2. Dhënia e së drejtës për përdorim të frekuencave bëhet në përputhje me parashikimet e kreut VII të këtij ligji.

3. Dhënia e së drejtës për përdorim të numeracionit bëhet në përputhje me parashikimet e kreut IX të këtij ligji.

KREU IV RRJETET DHE SHËRBIMET E KOMUNIKIMEVE ELEKTRONIKE

Neni 20

Ofrimi i rrjeteve dhe shërbimeve të komunikimeve elektronike

1. Sipërmarrësit, që ndërtojnë dhe/ose përdorin rrjete të komunikimeve elektronike dhe ofrojnë shërbime janë të detyruar të zbatojnë kushtet e këtij ligji dhe të akteve të tjera ligjore dhe nënligjore, si dhe rregulloret e nxjerra në zbatim të këtij ligji, që të mos rrezikojnë rendin publik, jetën dhe shëndetin e qytetarëve, sigurinë publike dhe mbrojtjen e vendit.

2. Në rastet kur rrjetet e komunikimeve elektronike kërkojnë përdorimin e frekuencave, sipërmarrësit janë të detyruar të marrin një miratim paraprak për përdorimin e frekuencave, sipas parashikimeve të kreut VII të këtij ligji.

Neni 21

Ndërtimi dhe mirëmbajtja e rrjeteve të komunikimeve elektronike

1. Rrjetet e komunikimeve elektronike dhe infrastruktura shoqëruese me to duhet të ndërtohen dhe shfrytëzohen në përputhje me këtë ligj dhe me aktet në zbatim të tij, me legjislacionin në fuqi për planifikimin territorial dhe ndërtimin, për mbrojtjen e mjedisit, si dhe me standardet e tjera teknike.

2. Mirëmbajtja e rrjeteve të komunikimeve elektronike dhe infrastruktura shoqëruese me to duhet të jenë në përputhje me rregullat e ndërtimit për:

- a) përfundimin dhe përmirësimin e faciliteteve ekzistuese dhe të pajisjeve të rrjeteve publike të komunikimit;
- b) rindërtimin e sistemeve të antenave ekzistuese;
- c) rinovimin dhe rindërtimin e faciliteteve ekzistuese të rrjeteve të komunikimeve elektronike;
- ç) zgjerimin e kapaciteteve ekzistuese apo instalimin e sistemeve të reja të komunikimit dhe rrjetet e aksesit publik;
- d) zgjerimin e sistemeve ekzistuese të furnizimit me energji elektrike.

Neni 22

Përdorimi i përbashkët i faciliteteve dhe aseteve

1. Në rastet kur kërkohet përdorimi ekonomik i hapësirave, planifikimi urban dhe mbrojtja e mjedisit, sipërmarrësit e rrjeteve të komunikimeve publike elektronike, që kanë të drejtë të ndërtojnë dhe të instalojnë pajisje komunikimi në mjedise private ose publike duhet t'i ndërtojnë ose instalojnë ato, për të mundësuar përdorimin e përbashkët të tyre.

2. Sipërmarrësit e rrjeteve publike të komunikimeve janë të detyruar të lidhin marrëveshje për përdorimin e përbashkët të faciliteteve dhe aseteve në kushtet e përcaktuara në pikën 1 të këtij neni.

3. AKEP-i nxit sipërmarrësit e rrjeteve publike të komunikimit të lidhin marrëveshje për përdorimin e përbashkët të faciliteteve dhe aseteve.

4. Sipërmarrësi i një rrjeti publik të komunikimeve mund të refuzojë kërkesën për përdorim të përbashkët të faciliteteve dhe aseteve në rastet kur:

a) përdorimi i përbashkët i faciliteteve dhe aseteve është teknikisht i pamundur dhe pengon integritetin e sigurinë e rrjetit;

b) pala, që kërkon përdorim të përbashkët, nuk pranon të paguajë tarifat përkatëse.

5. Kur sipërmarrësit e rrjeteve publike të komunikimit nuk arrijnë marrëveshje ndërmjet tyre, AKEP-i, me kërkesë të çdo pale, ndërmerr një procedurë për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve, sipas parashikimeve të këtij ligji.

6. Në rastet kur përdorimi i përbashkët kërkon rindërtimin e faciliteteve dhe të aseteve të komunikimit, shpenzimet e rindërtimit mbulohen nga pala, që kërkon përdorimin e përbashkët.

7. Në rastet kur sipërmarrësit nuk arrijnë një marrëveshje për pagesën për përdorimin e përbashkët të faciliteteve dhe aseteve, AKEP-i, brenda 30 ditëve nga data e paraqitjes së kërkesës nga cilado palë e interesuar, vendos për pagesën, në përputhje me rregullat e miratuara.

Neni 23

Përdorimi i rrjeteve për përdorim privat për shërbime të komunikimit publik

1. Personat juridikë, të cilët nuk kanë veprimtari kryesore ofrimin e shërbimeve dhe/ose të rrjeteve të komunikimeve elektronike, por kanë në pronësi rrjete apo shërbime të komunikimeve elektronike për përdorim privat, në rast se vendosin të ofrojnë shërbime apo rrjete të komunikimeve elektronike për publikun, janë të detyruar të njoftojnë AKEP-in sipas detyrimeve të përcaktuara në nenin 14 të këtij ligji.

2. Kur personat juridikë vendosin, në përputhje me pikën 1 të këtij neni, të ofrojnë rrjete ose shërbime të komunikimeve elektronike publike, janë të detyruar të krijojnë një person tjetër juridik, ose të mbajnë llogari financiare të ndara, për të ardhurat, që rrjedhin nga ofrimi i shërbimeve dhe/ose rrjeteve publike.

Neni 24

Pagesat për mbikëqyrjen e tregut të komunikimeve elektronike

1. Sipërmarrësit, që ofrojnë rrjete dhe/ose shërbime publike të komunikimit, janë të detyruar të paguajnë një pagesë vjetore për mbikëqyrjen e tregut të komunikimeve elektronike nga AKEP-i. Kjo pagesë bëhet për të mbuluar kostot administrative të AKEP-it.

2. Pagesa vjetore, e përcaktuar në pikën 1 të këtij neni, nuk duhet të jetë më shumë se 0,5 për qind e së ardhurës vjetore të vitit kalendarik të mëparshëm.

3. Sipërmarrësi duhet të bëjë pagesën vjetore për mbikëqyrjen e tregut të komunikimeve elektronike pranë AKEP-it brenda datës 30 prill të çdo viti, menjëherë pas dorëzimit të bilancit vjetor dhe të raportit të ekspertit kontabël, i cili depozitohet nga sipërmarrësi pranë AKEP-it.

4. Niveli i pagesës vjetore për mbikëqyrjen e tregut të komunikimeve elektronike, brenda kufirit prej 0,5 për qind të së ardhurës vjetore, përcaktohet në rregulloren e AKEP-it, të nxjerrë në përputhje me këtë ligj.

5. Përcaktimi i nivelit të pagesës vjetore për mbikëqyrjen e tregut nuk duhet të deformojë konkurrencën apo të krijojë pengesa për hyrjen në treg të sipërmarrësve të rinj.

6. Para miratimit të rregullores, sipas përcaktimeve në pikën 4 të këtij neni, AKEP-i duhet të njoftojë me shkrim sipërmarrësit, për të paraqitur mendimet dhe propozimet e tyre, me shkrim, për pagesën vjetore, mënyrën e përlllogaritjes dhe të zbatimit të saj. Afati i dërgimit të propozimeve nga sipërmarrësit është 30 ditë nga data e marrjes së njoftimit. Mosdërgimi i mendimeve dhe propozimeve brenda këtij afati, nuk përbën pengesë për AKEP-in që të veprojë sipas pikës 4 të këtij neni.

7. Pagesa vjetore për mbikëqyrjen e tregut të komunikimeve elektronike duhet të bëhet në llogaritë e AKEP-it.

KREU V
SIGURIMI I SHËRBIMIT UNIVERSAL

Neni 25

Disponueshmëria e shërbimit universal
(ndryshuar me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Shërbimet e përfshira në shërbimin universal, sipas këtij ligji, duhet të jenë të disponueshme për përdoruesit në të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë, pavarësisht vendndodhjes gjeografike, me cilësinë dhe kushtet e përcaktuara në aktin rregullator të nxjerrë nga AKEP-i, dhe me çmim të përballueshëm, në përputhje me kushtet specifike kombëtare.

2. AKEP-i, në përputhje me përcaktimet e këtij ligji dhe akteve nënligjore në zbatim të tij për shërbimin universal, merr masat e duhura rregulluese, bazuar në parimet e objektivitetit, transparencës, mosdiskriminimit dhe proporcionalitetit, për garantimin e ofrimit të shërbimit universal, të përmendur më sipër, me sa më pak dëmtime të mundshme të tregut, në veçanti nga ofrimi i shërbimeve me çmime, terma dhe kushte të tjera nga ato të ofruara nga tregu për qëllim të interesit publik.

Neni 25/1

Sigurimi i aksesit nga një vendndodhje fikse dhe ofrimi i shërbimit telefonik
(shtuar me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Çdo kërkesë e arsyeshme për lidhje me rrjetin e komunikimeve publike në një vendndodhje fikse duhet të mundësohet nga, të paktën, një sipërmarrës. AKEP-i merr masat e duhura rregullatore për përmbushjen e këtij detyrimi nga ofruesi/t e caktuar për ofrimin e shërbimit universal.

2. Lidhja e ofruar me rrjetin e komunikimeve publike duhet t'i krijojë përdoruesit mundësi:

- a) të bëjë dhe të marrë thirrje lokale, kombëtare e ndërkombëtare;
- b) komunikimin me faks;
- c) komunikimin e të dhënave me një shpejtësi të kënaqshme për të lejuar aksesin funksional të internetit, duke marrë parasysh teknologjitë mbizotëruese të përdorura nga shumica e pajtimtarëve dhe mundësitë e realizimit teknologjik.

Neni 25/2

Sigurimi i numërorit telefonik dhe rubrika e informimit për numrat
(shtuar me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Ofrimi i shërbimit universal duhet të garantojë që:

a) të paktën, një numëror telefonik i përgjithshëm të jetë i disponueshëm për përdoruesit fundorë, sipas formatit të miratuar nga AKEP-i, në formë të printuar ose elektronike, si dhe të përditësohet rregullisht, të paktën, një herë në vit;

b) të paktën, një shërbim i informacionit për numrat telefonikë të përgjithshëm të jetë i disponueshëm për të gjithë përdoruesit fundorë, përfshirë përdoruesit e telefonave me pagesë.

AKEP-i merr masat e duhura rregullatore për përmbushjen e këtij detyrimi.

2. Numërori Telefonik i Përgjithshëm dhe shërbimi i informacionit për numrat duhet të repektojnë kërkesat e këtij ligji për mbrojtjen e privatësisë në komunikimet elektronike dhe të ligjit për mbrojtjen e të dhënave personale.

3. Sipërmarrësi/t, që ofrojnë shërbimet e përcaktuara në pikën 1 të këtij neni, zbatojnë parimin e mosdiskriminimit në trajtimin e informacionit të dhënë nga sipërmarrësit e tjerë.

Neni 25/3

Telefonat publikë me pagesë dhe pikat e tjera të aksesit publik telefonik

(shtuar me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. AKEP-i mund të imponojë detyrime ndaj sipërmarrësve, me qëllim që telefonat publikë me pagesë ose pika të tjera të aksesit publik telefonik të ofrohen duke plotësuar nevojat e arsyeshme të përdoruesve fundorë në termat e mbulimit gjeografik, numrit të telefonave ose pikave të aksesit, aksesueshmërisë për personat me aftësi të kufizuar dhe cilësisë së shërbimit.

2. AKEP-i, mbi bazën e një konsultimi me palët e interesuara, mund të vendosë të mos imponojë detyrime, sipas pikës 1 të këtij neni, në të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë ose në pjesë të tij, nëse këto shërbime ose të tjera të krahasueshme janë gjerësisht të disponueshme.

3. Telefonat publikë me pagesë duhet të mundësojnë thirrjen drejt numrit 112 dhe numrave të tjerë të emergjencës pa pagesë dhe pa qenë nevoja e përdorimit të mjetit të pagesës, të parashikuar për to.

Neni 25/4

Masat për përdoruesit me aftësi të kufizuar

(shtuar me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. AKEP-i vendos kushte për sigurimin e kushteve për akses të barasvlershëm dhe përdorimin e shërbimeve telefonike të disponueshme për përdoruesit fundorë me aftësi të kufizuara, duke përfshirë akses në shërbimet e thirrjeve të emergjencës dhe për informimin në numërorin telefonik për të gjithë përdoruesit në Republikën e Shqipërisë.

2. AKEP-i, në bashkëpunim me autoritetet përgjegjëse për përfshirjen sociale, bën vlerësimin për nevojat e përgjithshme dhe kërkesat specifike, duke përfshirë masën dhe formën konkrete të këtyre masave specifike për personat me aftësi të kufizuar.

Neni 26

Sigurimi i shërbimit universal

(ndryshuar pikat 1, 3, 5, shfuqizuar pikat 2, 4 dhe shtuar pika 8 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. AKEP-i mund të përcaktojë një ose më shumë sipërmarrës për të garantuar ofrimin e shërbimit universal, sipas përcaktimeve të nenit 25 të këtij ligji, përfshirë, për aq sa është e zbatueshme, kërkesat e pikës 3 të nenit 27 të këtij ligji, në mënyrë që i gjithë territori i vendit të jetë i mbuluar. AKEP-i mund të përcaktojë sipërmarrës të ndryshëm ose një bashkim sipërmarrësish për ofrimin e elementeve të ndryshme të shërbimit universal dhe/ose për mbulimin e pjesëve të ndryshme të territorit të vendit.

2. Shfuqizuar.

3. Rregullat për përcaktimin e ofruesit/esve të shërbimit universal miratohen me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozim të ministrit. Në procesin e përcaktimit të një ose më shumë ofruesve të shërbimit universal, AKEP-i respekton parimet e efektivitetit, të objektivitetit, transparencës dhe mosdiskriminimit. Asnjë sipërmarrës nuk është i përjashtuar paraprakisht nga e drejta për të qenë ofrues i shërbimit universal.

4. Shfuqizuar.

5. AKEP-i kryen procedurën e përcaktimit të ofruesit/esve të shërbimit universal, sipas rregullave të miratuara me vendim të Këshillit të Ministrave, duke marrë në konsideratë:

a) rrethanat dhe zhvillimin e tregut të komunikimeve elektronike në Republikën e Shqipërisë, lidhur me nevojën e zbatimit të shërbimit universal;

b) aftësitë teknike, financiare dhe besueshmërinë e sipërmarrësit/ve për sigurimin e shërbimit

universal në një zonë të caktuar ose gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë, brenda periudhës kohore të përcaktuar;

c) kostot përkatëse neto për ofrimin e shërbimit universal, si dhe, për sa është e zbatueshme, vlerën korresponduese të kompensimit, që mund të kërkohej nga operatori për ofrimin e shërbimit universal.

6. Në përfundim të procedurës së përcaktimit dhe pas miratimit paraprak të ministrit, AKEP-i nënshkruan marrëveshjen përkatëse me ofruesin e shërbimit universal.

7. AKEP-i, në mënyrë të vazhdueshme, mbikëqyr veprimtarinë e ofruesit të shërbimit universal. Ofruesi i shërbimit universal, nga ana e tij, është i detyruar të paraqesë në AKEP, të paktën një herë në vit, të dhëna rreth veprimtarisë së tij.

8. Kur një ofrues i shërbimit universal ka për qëllim të zhvendosë një pjesë të konsiderueshme ose të gjitha asetet e rrjetit të tij të aksesit lokal në një person juridik në pronësi tjetër, duhet të informojë paraprakisht AKEP-in, në mënyrë që t'i mundësojë AKEP-it të vlerësojë efektet e transaksionit të synuar në ofrimin e aksesit në vendndodhje fikse dhe të shërbimeve telefonike, sipas nenit 25/1 të këtij ligji. AKEP-i mund të vendosë, të ndryshojë ose të heqë detyrimet e veçanta, në përputhje me nenin 17 të këtij ligji.

Neni 27

Tarifat dhe kushtet e përgjithshme për shërbimin universal

(ndryshuar pikat 1, 3 dhe 6 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. AKEP-i monitoron ndryshimet dhe nivelin e tarifave të shërbimeve, të përcaktuara në nenet 25/1 deri në 25/4 dhe pikës 3 të këtij neni, të ofruara nga ofruesi/t e shërbimit universal ose nga tregu, nëse nuk kemi ofrues të shërbimit universal të caktuar.

2. Tarifat e shërbimeve individuale, të ofruara nga shërbimi universal, duhet të jenë të njëjta në të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë.

3. Ofruesit e shërbimit universal mund të ofrojnë tarifa opsionale, paketa tarifore të veçanta dhe mënyra pagese të veçanta për pajtimtarët me të ardhura të pakta dhe/ose për pajtimtarët me nevoja të veçanta, në mënyrë që këta pajtimtarë të mos jenë përjashtuar nga aksesit në rrjet dhe përdorimi i shërbimeve të përcaktuara në këtë kre.

4. Ofruesit e shërbimit universal janë të detyruar të përcaktojnë tarifën dhe kushtet e përgjithshme të pagesës, në mënyrë që pajtimtarët e shërbimeve të veçanta që ofrohen nga shërbimi universal, të mos jenë të detyruar të paguajnë për shërbimet e panevojshme ose që nuk kërkohej për sigurimin e shërbimeve të përfshira në skemën e shërbimit universal.

5. Tarifat e shërbimit universal janë objekt rregullimi, sipas parashikimeve të këtij ligji.

6. AKEP-i detyron ofruesit e shërbimit universal t'u ofrojnë pajtimtarëve të tyre mundësinë për të përdorur shërbimet e mëposhtme:

a) bllokimin me zgjedhje dhe pa pagesë të thirrjeve dalëse a mesazheve të shkurtra SMS me vlerë të shtuar ose MMS-ve apo, kur është teknikisht e mundur, të shërbimeve të tjera të ngjashme;

b) sistemet e parapagimit, për të pasur akses në rrjetet e komunikimit elektronik publik dhe përdorimit të shërbimeve telefonike të vlefshme për publikun;

c) pagesa të shtrira në kohë për tarifën e lidhjes në rrjetin e komunikimit elektronik publik;

ç) këshilla për tarifën, ku pajtimtarët mund të kërkojnë që sipërmarrësi t'i informojë për tarifa të tjera alternative me kosto më të ulët, nëse janë të disponueshme;

d) mundësinë e kontrollit të shpenzimeve të komunikimeve, duke përfshirë njoftimin paralajmërues pa pagesë të pajtimtarit, në rastin kur këto shpenzime janë shumë më të larta se shpenzimet normale të tij;

dh) mundësinë e verifikimit dhe të kontrollit të shpenzimeve të kryera nga përdorimi i rrjetit publik të komunikimeve nga një vendndodhje fikse dhe/ose shërbimet telefonike të disponueshme për publikun.

Neni 28

Cilësia e shërbimit universal

1. AKEP-i përcakton kërkesat teknike për cilësinë e shërbimit universal, madje dhe ato minimale, parametrat teknikë dhe mënyrën e matjes së tyre.

2. Ofruesit e shërbimit universal janë të detyruar të paktën një herë në vit të publikojnë informacion për cilësinë e shërbimit universal.

3. AKEP-i monitoron cilësinë e shërbimit universal dhe merr masat e nevojshme për sigurimin e cilësisë së shërbimit universal të përcaktuar në pikën 1 të këtij neni.

4. Nëse AKEP-i ka dyshime të justifikuara për besueshmërinë e informacionit të siguruar, sipas pikës 2 të këtij neni, në zbatim të detyrave të ngarkuara nga ky ligj, kryen kontroll, nëpërmjet ekspertizës së pavarur. Shpenzimet e ekspertizës së pavarur mbulohen nga ofruesit e shërbimit universal, në verifikim.

5. Nëse vlerat e matura të treguesve teknikë të cilësisë për një ofrues të caktuar të shërbimit universal nuk përmbushin treguesit e kërkuar të paktën në tri periudha të njëpasnjëshme, AKEP-it i lind e drejta të fillojë procesin e anulimit të këtij sipërmarrësi, si ofrues i shërbimit universal, dhe përcaktimin e një ofruesi të ri të shërbimit universal.

Neni 29

Skema e kompensimit për sigurimin e shërbimit universal

(ndryshuar pika 1me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Ofruesit e shërbimit universal kanë të drejtë të kërkojnë kompensim, nëse ofrimi i shërbimit, sipas neneve 25/1 deri në 25/4 dhe nenit 27 pika 3 të këtij ligji, përbëjnë një ngarkesë të padrejtë dhe krijojnë kosto shtesë. Nëse AKEP-i arrin në përfundimin se ofrimi i këtyre shërbimeve mund të përbëjë një ngarkesë të padrejtë për sipërmarrësin/it e përcaktuar për ofrimin e shërbimit universal, AKEP-i llogarit koston neto për ofrimin e këtij shërbimi.

2. Kompensimi, sipas pikës 1 të këtij neni, nuk mund të kalojë në asnjë rrethanë kostot reale për ofrimin e shërbimit universal.

3. Kostot reale, sipas pikës 2 të këtij neni, llogariten si diferencë ndërmjet kostove reale për sigurimin e shërbimit universal dhe kostove, që ofruesi i shërbimit universal do të kishte pasur, nëse nuk do të ishte ofrues i shërbimit universal ku, në çdo rast, do të merren parasysh çdo përfitim i ofruesit të shërbimit universal, përfshirë edhe të mirat e patrupëzuara.

4. AKEP-i përcakton mënyrën e llogaritjes së kostos reale dhe të përfitimeve të patrupëzuara, që duhen pasur parasysh në llogaritjen e kostove të sigurimit të shërbimit universal, pa anashkaluar rekomandimet e BE-së për këtë shërbim.

5. Ofruesit e shërbimit universal janë të detyruar t'i mbajnë të ndara llogaritë për kostot e sigurimit të shërbimit universal.

6. Ofruesit e shërbimit universal janë të detyruar të dërgojnë në AKEP, brenda datës 30 prill të çdo viti, informacion për kostot reale, bilancin vjetor dhe të dhënat e përdorura në llogaritjen e kostove reale për sigurimin e shërbimit universal. Në të kundërt, ata do të humbin të drejtën e deklarimit të kostove reale.

7. AKEP-i cakton ekspertizë kontabël të pavarur për kryerjen e kontrollit dhe verifikimin e informacionit të paraqitur sipas pikës 6 të këtij neni.

8. AKEP-i konfirmon llogaritjen e kostove reale për sigurimin e shërbimit universal. Nëse ofruesi i shërbimit universal është zgjedhur përmes një procedure tenderi publik, AKEP-i në vlerësim merr parasysh edhe kostot e sigurimit të shërbimit universal, të paraqitura nga ofruesi. Gjithashtu AKEP-i vlerëson diferencat në kosto vetëm në rastet kur kushtet kanë ndryshuar nga koha e zhvillimit të tenderit dhe nëse ofruesi i shërbimit universal provon, në mënyre bindëse, objektive dhe transparente, këto diferenca. AKEP-i publikon rezultatet e llogaritjes së kostove dhe të ekspertizës së kryer për informacionin e paraqitur nga ofruesi i shërbimit universal.

9. AKEP-i përcakton shkallën e kompensimit. Në bazë të llogaritjeve ajo mund të vendosë që ofruesi i shërbimit universal të mos gëzojë të drejtën e kompensimit, ose të vendosë për një kompensim më të vogël nga ai i kërkuar nga ofruesi.

10. Ofruesi i shërbimit universal mund të bëjë ankim për vendimin e marrë sipas pikës 9 të këtij neni, në përputhje me legjislacionin në fuqi.

Neni 30

Financimi i shërbimit universal

1. Për kompensimin e kostove të shërbimit universal krijohet fondi i këtij shërbimi. Fondi i shërbimit universal menaxhohet dhe administrohet nga AKEP-i. Ky fond është i paprekshëm për qëllime të tjera dhe, nëse nuk shpenzohet, akumulohet dhe mbartet në vitin pasardhës.

2. Fondi i shërbimit universal krijohet nga sipërmarrësit, që zotërojnë rrjete të komunikimeve elektronike publike dhe ofrojnë shërbime të komunikimeve elektronike publike dhe ofruesit e shërbimeve të komunikimeve elektronike publike në territorin e Republikës së Shqipërisë, në përputhje me rregulloren e AKEP-it.

3. AKEP-i përcakton, me vendim, kuotën e financimit, sipas pikës 2 të këtij neni, e cila, për të gjithë sipërmarrësit, subjekt i pagesës, nuk do të jetë më e lartë se 1 për qind e totalit të të ardhurave, të siguruara nga rrjetet e komunikimeve elektronike publike dhe ofrimi i shërbimeve të komunikimeve elektronike publike.

4. Sipërmarrësit janë të detyruar të paguajnë kontributet, sipas pikës 2 të këtij neni, në një llogari të veçantë të AKEP-it, brenda një periudhe të caktuar kohe, por jo më vonë se data 30 maj e vitit pasardhës.

5. Sipërmarrësit, brenda datës 30 prill të çdo vit informojnë AKEP-in për të ardhurat e një viti më parë, të siguruara nga ofrimi i rrjeteve ose shërbimeve të komunikimeve elektronike publike në Republikën e Shqipërisë, duke depozituar në AKEP bilancin vjetor shoqëruar me raportin e ekspertit kontabël.

6. AKEP-i rimbursen nga llogaria e kontributeve vjetore të shërbimit universal secilin ofrues, të përcaktuar për ofrimin e shërbimit universal, në një madhësi të barabartë me kostot reale, të miratuara për sigurimin e shërbimit universal.

7. Shuma për kompensimin e shërbimit universal auditohet në bazë vjetore nga grup ekspertësh kontabël, të autorizuar nga AKEP-i.

8. AKEP-i paraqet në Kuvendin e Republikës së Shqipërisë një raport vjetor, i cili përmban:

a) pasqyrat financiare dhe raportin vjetor të auditimit, për llogaritë e kompensimit të shërbimit universal;

b) një informacion për rregullat e konfidencialitetit të informacionit të pronësisë së biznesit, për llogaritjen e kostove reale të sigurimit të shërbimit universal, për përfitimet në të mira të patrupëzuara, të vlerësuara në llogaritjen e kostove reale dhe kompensimin e këtyre kostove.

KREU VI

RREGULLIMI I KONKURENCËS

Neni 31

Të përgjithshme

1. Tregjet, që justifikojnë rregullimin dhe janë subjekt i rregullimit, në përputhje me përcaktimet e këtij ligji, janë tregjet me pengesa, me natyrë juridike ose strukturore të larta dhe të qëndrueshme, për hyrjen në treg, tregjet të cilat nuk janë të orientuar drejt konkurrencës efektive brenda një periudhe kohore të përshtatshme, tregjet ku zbatimi vetëm i ligjit për konkurrencën nuk mund të zgjidhë në mënyrën e duhur dështimet e tregut.

2. Përcaktimi i tregjeve, analiza e tyre dhe përcaktimi i sipërmarrësve, që kanë fuqi të ndjeshme në treg, në tregjet përkatëse bëhet në përputhje me këtë ligj dhe aktet në zbatim të tij.

3. Sipërmarrësit, që kanë fuqi të ndjeshme në treg, janë subjekt i masave të vendosura nga AKEP-i, në përputhje me këtë ligj dhe aktet në zbatim të tij.

4. Përcaktimi i tregjeve, analiza e tyre dhe përcaktimi i sipërmarrësve, që kanë fuqi të ndjeshme në treg, në tregjet përkatëse, bëhet nga AKEP-i në mënyrë periodike, por jo më pak se një herë në dy vjet, në bazë të një rregulloreje, të hartuar në zbatim të këtij ligji dhe në përputhje me rekomandimet përkatëse të BE-së.

Neni 32

Përcaktimi i tregut

AKEP-i përcakton tregjet përkatëse kombëtare të komunikimeve elektronike dhe produktet përkatëse, të cilat justifikojnë rregullimin dhe janë subjekte të rregullimit të veçantë, në përputhje me përcaktimet e këtij ligji, me parimet e ligjit për konkurrencën dhe kushtet aktuale të tregut shqiptar, duke pasur parasysh kërkesat e rregullimit të veçantë në sektor dhe rekomandimet e Bashkimit Evropian për tregjet përkatëse të produkteve dhe shërbimeve.

Neni 33

Sipërmarrësit me fuqi të ndjeshme në treg

1. Një sipërmarrës vlerësohet me fuqi të ndjeshme në treg nëse, i vetëm, apo së bashku me të tjerë, zotëron një pozitë të tillë ekonomike, që i mundëson një zgjerim të ndjeshëm, pavarësisht nga konkurrentët, klientët apo përdoruesit fundorë.

2. Për të bërë vlerësimin e sipërmarrësve me fuqi të ndjeshme në treg, AKEP-i bazohet, ndërmjet të tjerave, në kriteret e mëposhtme:

a) në madhësinë e sipërmarrësit, madhësinë e sipërmarrësit në raport me tregun përkatës, si edhe me ndryshimet në kohë, në pozicionin relativ të tij, ndaj lojtarëve të tregut;

b) në pengesat e larta për hyrje dhe zgjerimin e pritshëm, si rrjedhojë e konkurrencës së mundshme;

c) në fuqinë kundërvepruese të blerësve;

ç) në zhvillimin e elasticitetit të kërkesës dhe ofertës;

d) në fazën e tregut përkatës;

dh) në përparësitë teknologjike;

e) në përparësitë e rrjetit të shitjes dhe të shpërndarjes;

ë) në ekonomitë e shkallës, ekonomitë e sektorit dhe të dendësisë;

f) në shkallën e integrimit vertikal;

g) në zhvillimin e produkteve të diferencuara;

gj) në aksesin në burimet financiare;

h) në kontrollin mbi infrastrukturën, që nuk mund të zëvendësohet lehtësisht;

i) në sjelljen e përgjithshme në treg, si tarifatat, paketat e shërbimeve dhe të produkteve ose vendosjen e pengesave.

3. Dy ose më shumë sipërmarrës vlerësohen se kanë një pozitë zotëruese nëse edhe në mungesë të lidhjeve strukturore apo të lidhjeve të tjera, veprojnë në treg në një strukturë dhe mënyrë të tillë, e cila të çon në një sjellje të bashkërenduar, në mënyrë të pavarur nga konkurrentët, klientët ose përdoruesit.

4. Për të bërë përcaktimin e dominancës së bashkuar të dy ose më shumë sipërmarrësve, AKEP-i bazohet, ndërmjet të tjerash, në kriteret e mëposhtme:

a) në zhvillimin e përqendrimit të tregut, shpërndarjen e pjesëve të tregut dhe ndryshimin në kohë të tyre;

b) në pengesat për hyrjen në treg dhe efektin e tyre në konkurrencën e mundshme;

- c) në zhvillimin e kundërveprimit të fuqisë blerëse;
- ç) në transparencën aktuale të tregut;
- d) në fazën e tregut përkatës;
- dh) në produktet homogjene;
- e) në strukturën e kostos;
- ë) në zhvillimin e elasticitetit të kërkesës dhe ofertës;
- f) në zhvillimin e përmirësimeve teknologjike dhe shkallën e maturisë së teknologjisë;
- g) në mungesën e kapaciteteve të tepërta;
- gj) në lidhjet informale dhe lidhjet e tjera ndërmjet lojtarëve të tregut;
- h) në mekanizmat ndëshkues;
- i) në zhvillimin e shtysave për konkurrencë të tarifave;
- j) në fuqinë ekonomike dhe financiare të sipërmarrësit.

5. Kur një sipërmarrës ka fuqi të ndjeshme në treg, në tregun përkatës, ai vlerësohet se mund të ketë fuqi të ndjeshme në treg edhe në një treg përkatës tjetër, të lidhur horizontalisht, vertikalisht ose gjeografikisht me tregun e analizuar, nëse lidhjet ndërmjet dy tregjeve janë të tilla që mundësojnë shtrirjen e fuqisë së ndjeshme nga tregu i parë në tjetrin, duke fuqizuar kështu fuqinë e sipërmarrësit në treg.

Neni 34

Analiza e tregut

(shtuar pika 5 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. AKEP-i kryen, në intervale të rregullta, por jo më pak se një herë në dy vjet, analizën e tregjeve përkatëse, të identifikuar sipas parashikimeve të këtij ligji. Pas përcaktimit nëse një ose disa sipërmarrës kanë fuqi të ndjeshme në treg, në tregun përkatës, ose nëse ekziston faktikisht një konkurrencë efektive, atëherë detyrimet anulohen, mbahen, shtohen ose vendosen në përfundim të analizës së tregut.

2. Nëse AKEP-i përcakton se një ose disa sipërmarrës kanë fuqi të ndjeshme në treg, në tregun përkatës, pra nuk ka konkurrencë efektive, atëherë ajo vendos ndaj tyre një, disa ose të gjitha detyrimet e veçanta të nevojshme, të cilësuar në nenet 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45 e 56 të këtij ligji. Detyrimet e veçanta, që kanë qenë të vendosura ndaj sipërmarrësve për tregun përkatës, do të ndryshohen ose mbahen nga AKEP-i, bazuar në analizën e tregut, duke pasur parasysh edhe objektivat rregullatorë, të përcaktuar në këtë ligj.

3. Nëse AKEP-i bazuar në procedurën e analizës së tregut arrin në përfundimin se tregu përkatës ka konkurrencë efektive, pra asnjë sipërmarrës nuk ka fuqi të ndjeshme në treg, në këtë rast ajo nuk vendos detyrimet e përmendura në pikën 2 të këtij neni, përjashtuar ato të përcaktuara në nenin 51 të këtij ligji. Nëse ndaj sipërmarrësve në këtë treg janë vendosur detyrime të veçanta, ato hiqen. Në vendimin për heqjen e këtyre detyrimeve përcaktohet edhe një periudhë kohe jo më shumë se 6 muaj, në përfundim të së cilës heqja e detyrimeve bëhet efektive.

4. AKEP-i publikon vendimet e marra në zbatim të pikave 2 e 3 të këtij neni, sipas përcaktimit në nenin 118 të këtij ligji.

5. Detyrimet e vendosura në përputhje me këtë nen bazohen në natyrën e problemit të identifikuar dhe duhet të jenë proporcionale e të justifikuara nga pikëpamja e objektivave rregullatore të vendosura në nenin 7 të këtij ligji.

Neni 35

Procedurat specifike të këshillimit

AKEP-i kryen këshillim publik me grupet e interesit për përfundimet e arritura në përcaktimin dhe analizën e tregjeve, përkatësisht sipas neneve 32 e 34 të këtij ligji. Këshillimi bëhet për një periudhë kohore të përcaktuar 60 ditë. AKEP-i publikon materialet e këshillimit, përfshi edhe

komentet e paraqitura nga grupet e interesit. Për mbrojtjen e sekretit tregtar dhe atij operacional të të gjitha palëve, AKEP-i është pika e vetme e informacionit, përmes së cilës do të realizohet i gjithë procesi i këshillimit.

Neni 36

Masat rregulluese

1. Vendosja, ndryshimi, mbajtja ose heqja e detyrimeve, të përcaktuara në nenet 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45 e 56 të këtij ligji, ndaj sipërmarrësve me fuqi të ndjeshme në treg bëhen me vendim të AKEP-it, në përfundim të procedurës së përcaktimit të tregjeve dhe analizës së tregjeve.

2. Vendimet e AKEP-së, sipas pikës 1 të këtij neni, merren pas këshillimit publik.

Neni 37

Rishikimi i përcaktimit të tregut dhe analizës së tregut

1. Kur AKEP-i gjykon se faktet, që justifikuan përfundimet e arritura për përcaktimin dhe analizën e tregjeve, kanë ndryshuar dhe nuk pasqyrojnë situatën aktuale në treg, atëherë rishikon përfundimet dhe vendimet përkatëse.

2. Pavarësisht rastit të pikës 1 të këtij neni, AKEP-i është i detyruar që një herë në dy vjet të rishikojë përfundimet për përcaktimin dhe analizën e tregjeve, duke paraqitur përfundimet përkatëse.

Neni 38

Bashkëpunimi me Autoritetin e Konkurrencës

1. Në procesin e përcaktimit të tregjeve dhe analizës së tyre, AKEP-i bashkëpunon me Autoritetin e Konkurrencës, sipas përcaktimit të nenit 12 të këtij ligji.

2. AKEP-i dhe Autoriteti i Konkurrencës shkëmbejnë informacionin e nevojshëm, të cilin pala marrëse është e detyruar ta administrojë me të njëjtin nivel konfidencialiteti, si dhe pala dërguese.

Neni 39

Detyrimi i mosdiskriminimit

1. AKEP-i vendos ndaj sipërmarrësve me fuqi të ndjeshme në treg detyrime për mosdiskriminim për aksesin dhe interkoneksionin.

2. Detyrimet për mosdiskriminim sigurojnë, në veçanti, që një sipërmarrës me fuqi të ndjeshme në treg të zbatojë kushte të njëjta, në rrethana të njëjta ndaj sipërmarrësve të tjerë, që ofrojnë shërbime ekuivalente, si dhe t'u ofrojë sipërmarrësve të tjerë shërbime dhe informacion në kushte të njëjta dhe me cilësi të njëjtë, sikundër ai i ofron për shërbimet e veta, për filialet ose partnerët e tij.

3. AKEP-i i kërkon sipërmarrësit me fuqi të ndjeshme në treg të publikojë një ofertë reference për aksesin dhe interkoneksionin. Sipërmarrësi duhet të ofrojë në këtë ofertë reference shërbime mjaftueshmërisht të detajuara, zbrëthimin e ofertave përkatëse në elementet përbërëse, në përputhje me nevojat e tregut dhe deklarimin e termave e të kushteve shoqëruese, përfshirë edhe tarifat.

4. AKEP-i kërkon dhe detyron ndryshime në ofertën referencë të aksesit dhe interkoneksionit, me qëllim që të realizohen detyrimet e vendosura sipas këtij ligji dhe akteve në zbatim të tij.

Neni 40

Detyrimi i transparencës

1. AKEP-i vendos ndaj sipërmarrësve me fuqi të ndjeshme në treg detyrime për transparencë në lidhje me aksesin dhe interkoneksionin.

2. AKEP-i, pavarësisht parashikimeve të nenit 16 të këtij ligji, vendos ndaj sipërmarrësit me fuqi të ndjeshme në treg detyrimet për të publikuar këtë informacion:

- a) informacion për kontabilitetin;
- b) specifikimet teknike;
- c) karakteristikat e rrjetit;
- ç) termat dhe kushtet për ofrimin dhe përdorimin;
- d) tarifatat, përfshirë zbritjet e mundshme.

3. AKEP-i përcakton edhe shkallën e hollësive dhe mënyrën e publikimit të informacionit të mësipërm nga sipërmarrësi me fuqi të ndjeshme në treg.

Neni 41

Detyrimi për ndarjen e llogarive

1. AKEP-i u kërkon sipërmarrësve me fuqi të ndjeshme në treg të paraqesin deri në hollësi koston për veprimtari të veçanta, që lidhen me aksesin dhe interkoneksionin, për të parandaluar subvencionimin e ndërsjellë, të pandershëm.

2. Për këtë qëllim, në veçanti, sipërmarrësit me fuqi të ndjeshme në treg të integruar, vertikalisht, i kërkohej të bëjë transparente tarifatat e shumicës dhe tarifatat e transferimeve të brendshme. AKEP-i përcakton formatin dhe metodologjinë e llogaritjes që do të përdoret, duke përfshirë shkallën e hollësishme dhe mënyrën, me të cilën ato do të paraqiten dhe do të bëhen të disponueshme.

3. Nëse AKEP-i ka vendosur detyrime specifike, sipas neneve 39 e 40 të këtij ligji, atëherë do të kërkojë, pavarësisht sa është parashikuar në nenin 16 të këtij ligji, që të dhënat e llogarive, përfshirë të gjithë informacionin dhe dokumentet shoqëruese, të paraqiten përkundrejt kërkesës në mënyrën dhe formën e përcaktuar. AKEP-i mund ta publikojë këtë informacion, nëse kjo vlerësohet e nevojshme për të nxitur konkurrencën në treg. AKEP-i mban parasysht kërkesat për ruajtjen e sekreteve tregtare dhe operacionale.

Neni 42

Detyrimi për akses dhe interkoneksion dhe përdorimi i përbashkët i faciliteteve të rrjetit

(ndryshuar shkronjat "a" dhe "g" të pikës 2 dhe shtuar fjalë në shkronjën "a" të pikës 3 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. AKEP-i vendos ndaj sipërmarrësve me fuqi të ndjeshme në treg detyrimin për të plotësuar kërkesat e arsyeshme për akses dhe interkoneksion, si dhe për përdorimin e elementeve të veçanta të rrjetit dhe faciliteteve shoqëruese, në veçanti, në ato raste kur AKEP-i vlerëson se nga refuzimi i aksesit ose nga kushtet dhe termat e paarsyeshme, pengohet konkurrenca e qëndrueshme në tregun e pakicës, apo kur dëmtohen interesat e përdoruesve fundorë.

2. Sipërmarrësit me fuqi të ndjeshme në treg i kërkohej njëra, disa, apo të gjitha prej masave të mëposhtme, në mënyrë të veçantë:

a) t'u ofrojë palëve të treta akses në elemente të veçanta të rrjetit dhe/ose faciliteteve, duke përfshirë akses në elemente të rrjetit, të cilat nuk janë aktive dhe/ose akses të hapur në qarkun lokal, duke lejuar, ndërmjet të tjerash, zgjedhjen dhe/ose parazgjedhjen e bartësit dhe/ose ofertat e rishitjes së linjës së pajtimtarit;

- b) të ofrojë shërbime të veçanta në nivel shumice, për t'u rishitur nga palët e treta;
 - c) të mos anulojë aksesin në facilitetet, kur e ka dhënë atë;
 - ç) të negociojë me dëshirën e mirë dhe me mirëbesim me subjektet, që kërkojnë akses;
 - d) të ofrojë akses të hapur në ndërfaqet teknike, protokollet ose teknologjitë e tjera të rëndësishme, të domosdoshme për ndërveprimin e shërbimeve ose për shërbimet e rrjetit virtual;
 - dh) të ofrojë bashkëvendosje ose forma të tjera të përdorimit të përbashkët, përfshirë ndërtesat, tubacionet kablllore ose shtyllat, kullat;
 - e) të krijojë kushtet e nevojshme për të siguruar ndërveprimin e shërbimeve pikë fundore - pikë fundore, duke përfshirë facilitetet për shërbimet e rrjetit inteligjent dhe/ose *roaming*-ut në rrjetet *mobile*;
 - ë) të ofrojë akses në sistemet mbështetëse funksionale ose sistemet e ngjashme informatike (*software*), të nevojshme, për të siguruar konkurrencë të ndershme në ofrimin e shërbimeve;
 - f) të interkonektojë rrjetet ose facilitetet e rrjetit.
 - g) të ofrojë akses në shërbimet shoqëruese.
3. Në vendosjen e detyrimeve, sipas pikës 2 të këtij neni dhe për të vlerësuar nëse detyrimi për akses dhe interkoneksion është i justifikuar dhe proporcional, për rregullimet e parashtruara në këtë ligj, AKEP-i duhet të ketë parasysh, veçanërisht, faktorët e mëposhtëm:
- a) aftësitë teknike dhe ekonomike për përdorimin ose instalimin e faciliteteve konkurruese, në pikëpamje të shkallës së zhvillimit të tregut, duke pasur parasysh natyrën dhe tipin e interkoneksionit e të aksesit, që është në diskutim, përfshirë mundësinë e aksesit në produkte të tjera të një niveli më të lartë, si aksesin në tubacione;
 - b) mundësinë e ofrimit të aksesit të propozuar, në relacion me kapacitetet e disponueshme;
 - c) investimin fillestar nga pronari i faciliteteve, duke mbajtur parasysh riskun e përfshirë në kryerjen e investimit;
 - ç) nevojën për të garantuar konkurrencën në terma afatgjatë në rrjetet dhe shërbimet e komunikimeve elektronike publike dhe, veçanërisht, duke krijuar stimuj për investime efçente në facilitete, të cilat, në terma afatgjatë, sigurojnë më shumë konkurrencë;
 - d) të gjitha të drejtat e pronësisë intelektuale.
4. Kur një sipërmarrës dëshmon se përdorimi i facilitetit mund të rrezikojë mirëmbajtjen e tërësisë së rrjetit ose funksionet e rrjetit, AKEP-i nuk vendos detyrim për këtë facilitet ose vendos detyrimin në një formë tjetër. Mirëmbajtja e tërësisë së rrjetit dhe siguria e funksioneve të rrjetit duhet të justifikohen nga sipërmarrësi, bazuar në standardet objektive.

Neni 43

Detyrimi për zgjedhjen e bartësit dhe parazgjedhjen e bartësit

1. AKEP-i u kërkon sipërmarrësve me fuqi të ndjeshme në treg, në tregun përkatës të lidhjes në rrjetin telefonik publik dhe përdorimit të tij, që t'u mundësojnë pajtimtarëve të tyre aksesin në shërbimet e çdo ofruesi të shërbimeve telefonike të disponueshme për publikun, me të cilët janë të interkonektuar, nëpërmjet zgjedhjes ose parazgjedhjes së bartësit.
2. Tarifat për aksesin, si edhe për pagesën e aktivizimit për zgjedhjen ose parazgjedhjen e bartësit duhet të jenë të orientuara drejt kostos.
3. Zgjedhja ose parazgjedhja e bartësit në rrjetet e tjera mund të urdhërohet nga AKEP-i, sipas parashikimeve të nenit 42 të këtij ligji.

Neni 44

Detyrimi për ofrimin e linjave me qira

1. AKEP-i vendos ndaj sipërmarrësve me fuqi të ndjeshme në treg detyrime për ofrimin e një grupi minimal të linjave me qira, në përputhje me parimet e mosdiskriminimit, të orientimit në kosto dhe transparencës, duke pasur parasysh dokumentet dhe praktikatat rregullatore ndërkombëtare përkatëse.

2. Tarifat dhe termat e përgjithshëm për ofrimin e linjave me qira, sipas pikës 1 të këtij neni, miratohen, paraprkisht, nga AKEP-i.

3. AKEP-i vendos detyrime ndaj sipërmarrësve me fuqi të ndjeshme në treg për të zbatuar sistemin e llogaritjes së kostos edhe për shërbimin e ofrimit të linjave me qira. AKEP-i ose ekspertiza e pavarur e përzgjedhur nga ajo, sipas legjislacionit në fuqi, verifikon çdo vit përputhshmërinë me sistemin e llogaritjes së kostos, duke publikuar përfundimet e verifikimit.

Neni 45

Detyrimi për kontroll të tarifave dhe sistemin e mbajtjes së llogarive

1. Nëse AKEP-i, në zbatim të procedurës të përmendur në nenin 34 të këtij ligji, identifikon se një sipërmarrës me fuqi të ndjeshme në treg i mban tarifat në një nivel të lartë, të paarsyeshëm, ose në një nivel të ulët, të paarsyeshëm, në dëm të përdoruesve fundorë, vendos detyrime për mbulimin e kostos dhe kontrollin e tarifave, përfshirë detyrimin për orientimin e tarifave drejt kostos për aksesin dhe/ose interkoneksionin, si edhe detyrime për sistemet e mbajtjes së llogarive.

2. Në vendosjen e detyrimeve, sipas pikës 1 të këtij neni, AKEP-i ka në vëmendje edhe investimin e bërë nga sipërmarrësi, lejimin e një norme të arsyeshme fitimi mbi kapitalin e punësuar, përfshirë edhe riskun.

Neni 46

Marrëveshjet e aksesit

1. Një sipërmarrës i rrjetit të komunikimeve elektronike me fuqi të ndjeshme në treg, ndaj të cilit është vendosur detyrim për akses, sipas nenit 42 të këtij ligji, duhet t'u japë sipërmarrësve të tjerë, që kërkojnë akses në rrjetin e tij, një ofertë, që ata të ofrojnë shërbime të komunikimeve elektronike. Oferta e aksesit duhet të paraqitet pa vonesë, por, në çdo rast, jo më vonë se 15 ditë nga dita e marrjes së kërkesës.

2. Marrëveshjet e aksesit të lidhura nga një operator publik i rrjeteve të komunikimeve elektronike me fuqi të ndjeshme në treg me sipërmarrësit e tjerë hartohen me shkrim.

3. Një sipërmarrës i rrjeteve të komunikimeve elektronike publike me fuqi të ndjeshme në treg duhet të paraqesë në AKEP marrëveshjet e aksesit, ku ai është palë, brenda 15 ditëve nga data e lidhjes së tyre. AKEP-i publikon vendin dhe orarin kur marrëveshjet e mësipërme të jenë të vlefshme për inspektim nga subjektet, që kërkojnë shërbime dhe facilitete të aksesit.

Neni 47

Detyrimi për interkoneksion dhe marrëveshjet e interkoneksionit

(hequr fjalë me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Çdo sipërmarrës i rrjeteve të komunikimeve elektronike publike, duhet që, brenda 30 ditëve nga data e marrjes së një kërkesë, t'u japë një ofertë interkoneksioni sipërmarrësve të tjerë të rrjeteve të komunikimeve elektronike publike, që të sigurojë komunikimin e përdoruesve, ofrimin e shërbimeve të komunikimeve elektronike dhe bashkëveprimin e shërbimeve në të gjithë komunitetin. Të gjithë sipërmarrësit do të përpiqen të realizojnë objektivin, për të mundësuar dhe përmirësuar komunikimin ndërmjet përdoruesve të rrjeteve të komunikimeve elektronike publike.

2. Sipërmarrësit duhet ta përdorin informacionin e përfituar nga operatorët e tjerë në procesin e negociatave për interkoneksionin vetëm për atë qëllim për të cilin janë dhënë këto të dhëna. Sipërmarrësit duhet të respektojnë, gjatë të gjithë kohës, konfidencialitetin e informacionit të transmetuar dhe nuk do t'ia kalojnë atë ndonjë pale tjetër, për të cilët ky informacion mund të sjellë një avantazh në konkurrencë, përjashtuar rastet kur është përcaktuar ndryshe, nëpërmjet një marrëveshjeje ndërmjet operatorëve.

3. Oferta referencë e interkoneksionit, sipas nenit 39 të këtij ligji dhe marrëveshjet e interkoneksionit, sipas pikës 1 të këtij neni, duhet të paraqiten në AKEP.

Neni 48

E drejta e palëve për të negociuar

Sipërmarrësit, që ofrojnë rrjete dhe shërbime të komunikimeve elektronike publike kanë të drejtë të negociojnë dhe të lidhin marrëveshje teknike dhe ekonomike për aksesin dhe interkoneksionin, në përputhje me dispozitat e këtij ligji dhe aktet ligjore e nënligjore në fuqi.

Neni 49

Roli i AKEP-it për sigurimin e aksesit dhe interkoneksionit

(ndryshuar pika 2 dhe shtuar pikat 3 dhe 4 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. AKEP-i, në përputhje me objektivat rregullatorë të përcaktuar në nenin 7 të këtij ligji, nxit dhe, nëse është e nevojshme, detyron realizimin e aksesit dhe të interkoneksionit, si edhe bashkëveprimin e shërbimeve, duke synuar nxitjen e konkurrencës së qëndrueshme dhe efçente, për përfitimin maksimal të përdoruesve fundorë.

2. Pavarësisht nga masat që mund të merren ndaj sipërmarrësve me fuqi të ndjeshme në treg, në përputhje me nenin 34 të këtij ligji, AKEP-i vendos:

a) ndaj sipërmarrësve, të cilët kontrollojnë aksesin te përdoruesit fundorë, detyrimin në masën e duhur, për të siguruar lidhjen pikë fundore – pikë fundore, duke përfshirë, në rastet e justifikuara, detyrimin për të interkonektuar rrjetet e tyre në mungesë të këtij interkoneksioni;

b) në rastet e justifikuara dhe në masën e duhur, detyrimin ndaj sipërmarrësve, të cilët kontrollojnë aksesin te përdoruesit fundorë për të mundësuar ndërveprueshmërinë e këtyre shërbimeve.

3. Detyrimet dhe kushtet e vendosura në përputhje me pikat 1 dhe 2 të këtij neni duhet të jenë objektive, transparente, proporcionale dhe jodiskriminuese, si dhe të vendosura pas konsultimit publik, në përputhje me nenin 110 të këtij ligji.

4. AKEP-i ndërhyr me nismën e tij, kur është e justifikuar, në përputhje me objektivat e nenit 7 të këtij ligji ose me kërkesë të cilësdo palë, në përputhje me nenet 50 dhe 60 të këtij ligji.

Neni 50

Ankesa në AKEP

1. Nëse sipërmarrësit nuk arrijnë që, brenda 45 ditëve nga data e marrjes së kërkesës për akses dhe interkoneksion, të lidhin marrëveshjen përkatëse, secila prej tyre mund të paraqesë ankesë në AKEP. Me marrjen e ankesës, AKEP-i fillon procedimin, në përputhje me Kodin e Procedurës Administrative dhe me parashikimet në nenin 60 të këtij ligji.

2. Në raste të justifikuara, AKEP-i mund të fillojë procedimin edhe me nismën e vet, me qëllim përmbushjen e objektivave rregullatorë.

3. Në përfundim të procedimit, AKEP-i nxjerr urdhër, sipas parashikimeve të nenit 60 të këtij ligji.

Neni 51

Detyrime edhe ndaj sipërmarrësve, që nuk kanë fuqi të ndjeshme në treg

AKEP-i vendos, sipas neneve 39, 40, 41, 42 e 45 detyrime ndaj sipërmarrësve, që nuk kanë fuqi të ndjeshme në treg, në rast se:

a) sipërmarrësit i është dhënë e drejta e përdorimit të frekuencave, sipas kreut VII të këtij ligji;

- b) kjo është e nevojshme për të siguruar funksionimin normal të rrjeteve;
- c) kjo kërkohet për të plotësuar angazhimet ndërkombëtare.

Neni 52

Oferta referencë

(ndryshuar me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Sipërmarrësi i rrjeteve të komunikimeve elektronike me fuqi të ndjeshme në treg, që është subjekt i një detyrimi për akses dhe interkoneksion, sipas nenit 42 të këtij ligji, paraqet për miratim në AKEP, brenda 45 ditëve pas vënies së këtij detyrimi, një ofertë referencë për shërbimet dhe/ose facilitetet e aksesit. Jo më vonë se 90 ditë nga paraqitja e ofertës së referencës, AKEP-i e miraton atë ose imponon ndryshime, sipas pikës 3 të këtij neni. Në rast se brenda këtij afati AKEP-i nuk shprehet, miratimi konsiderohet i dhënë.

2. Oferta referencë përmban kushtet e ofrimit dhe të përdorimit, përfshirë tarifat. Oferta referencë duhet të jetë lehtësisht e kuptueshme nga sipërmarrësit.

3. AKEP-i kontrollon dhe nëse vëren se oferta referencë nuk i plotëson kërkesat, që lidhen me kushtet e veçanta, për ndershmërinë, mosdiskriminimin, transparencën, arsyeshmërinë dhe grafikun kohor, imponon ndryshimin e ofertës referencë të paraqitur. Përgjithësisht, AKEP-i përcakton një kohëzgjatje minimale për vlefshmërinë e ofertës referencë të paraqitur. Sipërmarrësi me fuqi të ndjeshme në treg duhet të njoftojë AKEP-in 3 muaj përpara përfundimit të kësaj kohëzgjatjeje minimale për çdo ndryshim ose ndërprerje të ofertës referencë.

4. Kur një shërbim ose facilitet aksesit është subjekt i një marrëveshjeje aksesit, sipas nenit 46 të këtij ligji, AKEP-i detyron sipërmarrësit e rrjeteve të komunikimeve elektronike me fuqi të ndjeshme në treg, që t'ua ofrojnë këtë shërbim ose facilitet, në baza jodiskriminuese, edhe sipërmarrësve të tjerë. Kjo zbatohet edhe për shërbimet dhe facilitetet e aksesit, që një sipërmarrës i rrjeteve të komunikimeve elektronike me fuqi të ndjeshme në treg është i detyruar të ofrojë ose të bëjë të disponueshme, sipas një vendimi të dhënë nga Këshilli Drejtues i AKEP-së, në përputhje me nenin 60 të këtij ligji.

5. Nëse kushtet në treg kanë ndryshuar në mënyrë të ndjeshme, AKEP-i detyron sipërmarrësin e rrjeteve të komunikimeve elektronike me fuqi të ndjeshme në treg, të ndryshojë ofertën referencë. Kjo përfshin shërbimet, facilitetet dhe kushtet kryesore të ofrimit të tyre. Në rastin e ndryshimit të ofertës referencë zbatohen pikat 2, 3, 4 e 5 të këtij neni.

6. Sipërmarrësi me fuqi të ndjeshme në treg është i detyruar të përditësojë ofertën referencë, të publikuar.

7. Kur një sipërmarrës ka detyrimin për të ofruar akses të hapur në qarkun lokal, në ofertën referencë që duhet të publikojë, sipas përcaktimeve të këtij neni, është i detyruar të përfshijë, të paktën, elementet e mëposhtme:

I. Kushtet për aksesin e hapur në rrjetin lokal:

a) elementet e rrjetit, për të cilat ofrohet aksesit që mbulon, në veçanti elementet e mëposhtme:

i) aksesit i hapur në linjat e rrjetit lokal (*local loop*);

ii) aksesit i hapur në brezin e frekuencave jozanore të rrjetit lokal (*local loop*), në rastin e aksesit të përbashkët.

iii) kur është e përshtatshme akses në tubacione për të mundësuar shtrirjen e rrjeteve të aksesit.

b) informacioni për vendndodhjet e aksesit fizik, duke përfshirë kabinetet dhe permutatorët, disponueshmërinë e rrjeteve lokale, nënlokale dhe rrjeteve mbështetëse në pjesë të veçanta të aksesit në rrjet dhe, kur është e nevojshme, informacion lidhur me vendndodhjet e tubacioneve dhe disponueshmërinë brenda tubacioneve;

c) kushtet teknike të lidhura me aksesin dhe përdorimin e linjave të rrjetit lokal, përfshirë karakteristikat teknike të linjave metalike dypërcjellëse dhe/ose fibrave optike, dhe/ose të ngjashme, shpërndarësve të kabllave apo faciliteteve shoqëruese dhe, kur është e nevojshme, kushtet teknike lidhur me aksesin në tubacione;

ç) procedurat për porositjen, dhënien, kufizimet e përdorimit.

II. Shërbimet e bashkëvendosjes:

a) informacion për vendndodhjen ekzistuese të godinave apo pajisjeve përkatëse të sipërmarrësit me fuqi të ndjeshme në treg ose vendndodhjen e pajisjeve dhe planet për përditësimin e tyre;

b) opsionet e bashkëvendosjes në vendet e përcaktuara, sipas pikës 1 të këtij neni (përfshirë bashkëvendosjen fizike dhe, sipas përshtatshmërisë, edhe bashkëvendosjen në distancë dhe bashkëvendosjen virtuale);

c) karakteristikat e pajisjeve: kufizimet (nëse ekzistojnë) për pajisjet, që mund të bashkëvendosen;

ç) çështjet e sigurisë: masat e përcaktuara nga sipërmarrësi ofrues i shërbimeve të aksesit të hapur në rrjetin lokal, për të garantuar sigurinë e këtyre vendeve;

d) kushtet e hyrjes për punonjësit e sipërmarrësve përfitues të mundshëm;

dh) standardet për sigurinë;

e) rregullat për alokimin e vendit, kur hapësirat e bashkëvendosjes janë të kufizuara;

ë) kushtet, sipas të cilave përfituesit e aksesit të shpërndarë mund të inspektojnë vendet, në të cilat bashkëvendosja është e mundur, apo vendet ku bashkëvendosja është refuzuar, me argumentin e mungesës së hapësirës.

III. Sistemet e informacionit:

Kushtet për akses në sistemet mbështetëse operationale të sipërmarrësit ofrues të aksesit të shpërndarë të sistemeve të informacionit apo bazave të të dhënave për porositjen paraprake, dhënien, porositjen, mirëmbajtjen dhe kërkesat për riparime dhe faturimet.

IV. Kushtet e ofrimit:

a) koha që mund të kalojë deri në përgjigjen ndaj kërkesave për ofrimin e shërbimeve dhe faciliteteve; marrëveshjet për nivelin e shërbimit, eliminimin e dështimeve, procedurat për t'u kthyer shërbimin në një nivel normal dhe parametrat e cilësisë së shërbimit;

b) kushtet standarde të kontratave, përfshirë, nëse është e përshtatshme, zhdëmtimin që paguhet kur nuk realizohet përgjigja brenda kohës;

c) çmimet apo formulat e përcaktimit të çmimeve për secilin prej shërbimeve, funksioneve dhe faciliteteve të përmendura më sipër.

Neni 53

Tarifat dhe qëllimi i rregullimit të tyre

1. Tarifat e shërbimeve të komunikimeve elektronike publike vendosen nga sipërmarrësit e rrjeteve dhe shërbimeve të komunikimeve elektronike publike. Në përcaktimin e tyre sipërmarrësit duhet të synojnë orientimin e tarifave drejt kostos. Në çdo rast sipërmarrësit duhet të shmangin përdorimin e tarifave abuzive, shpërdoruese dhe antikonkurruese.

2. Qëllimi i rregullimit të tarifave është parandalimi i sjelljeve antikonkurruese dhe i diskriminimit të përdoruesve fundorë dhe konkurruesve në treg që mund të rezultojnë nga veprimet e sipërmarrësit me fuqi të ndjeshme në treg për tarifat.

3. Masat për rregullimin e tarifave duhet të jenë të bashkërenduara dhe proporcionale në relacion për rregullimin e përcaktuar në nenin 7 të këtij ligji.

Neni 54

Publikimi i tarifave të përdoruesve fundorë

1. Sipërmarrësi që ofron shërbime të komunikimeve elektronike të disponueshme për publikun ka detyrimin:

a) të publikojë tarifat e shërbimeve dhe të mundësojë informimin e publikut edhe nëpërmjet aksesit në distancë;

b) të njoftojë, nëpërmjet mjeteve të informimit publik, çdo ndryshim në tarifat e shërbimeve, jo më pak se 7 ditë përpara hyrjes në fuqi të tyre ose të ndryshimeve dhe ky njoftim duhet të bëhet për jo më pak se 3 ditë rresht;

c) të paraqesë në AKEP tarifat e shërbimeve, si dhe çdo ndryshim të tyre.

2. AKEP-i publikon vlerësimin e përgjithshëm krahasues të tarifave aktuale, të cilësisë dhe kushteve të ofrimit të shërbimeve të komunikimeve elektronike të disponueshme për publikun për sipërmarrësit e ndryshëm, me qëllim që përdoruesit fundorë të kenë mundësi t'i krahasojnë këto të dhëna.

Neni 55

Rregullimi i tarifave

(shtuar shkronja “c” e pikës 2 me ligjin nr. 107/2018, datë 20.12.2018)

1. Në rregullimin e tarifave të komunikimeve elektronike, AKEP-i vepron sipas përcaktimeve të këtij ligji. Me rregullim të tarifave kuptohet përcaktimi ose ndryshimi i vlerës së tarifave, pa përfshirë tatimin mbi vlerën e shtuar.

2. AKEP-i ka të drejtë të zbatojë rregullimin e tarifave nëpërmjet një vendimi për rregullimin e tarifave për:

a) shërbimet e përfshira në skemën e shërbimit universal, të ofruara nga ofruesi i shërbimi universal, sipas përcaktimeve në nenin 57 të këtij ligji;

b) shërbimet e ofruara nga sipërmarrësi me fuqi të ndjeshme në treg në tregun përkatës.

c) shërbimet e roaming-ut mbi bazën e marrëveshjeve ndërkombëtare dy ose shumëpalëshe, të nënshkruara apo të miratuara për zbatim reciprok të rregullimit të tarifave për këto shërbime, si dhe tarifave të terminimit ndërkombëtar të lidhura me këto shërbime.

3. AKEP-i monitoron dhe vlerëson ecurinë në treg të niveleve të tarifave që janë ose mund të jenë subjekt i rregullimit për shërbimet e komunikimeve elektronike, sipas pikës 2 të këtij neni.

4. Gjatë rregullimit të tarifave, AKEP-i merr parasysh mbrojtjen e interesave të sipërmarrësit, tarifat e të cilit janë në rregullim, në mënyrë që tarifat që do të rezultojnë nga vendimi i AKEP-së, sipas pikës 2 të këtij neni, të jenë të orientuara drejt kostos. Kjo nuk do zbatohet për shërbimet e ofruara në përputhje me pikën 3 të nenit 27 të këtij ligji.

Neni 56

Zbatimi i rregullimit të tarifave

1. Nëse nga analiza e tregut të kryer, në përputhje me nenin 34 të këtij ligji, është arritur në përfundimin se për tregun përkatës të aksesit dhe interkoneksionit (tregu i shumicës) nuk ka konkurrencë efektive, që nënkupton se në treg nga sipërmarrësit me fuqi të ndjeshme në treg janë zbatuar tarifa të larta të paarsyeshme, ose tarifa të ulëta të paarsyeshme, në dëm të përdoruesve fundorë dhe nëse masat e parashikuara në nenet 39 deri 43 të këtij ligji nuk janë të mjaftueshme, AKEP-i ka të drejtë të vendosë detyrimin për rregullimin e tarifave në këtë treg përkatës, sipas nenit 57 të këtij ligji duke nxjerrë vendimin për rregullimin e tarifave.

2. Nëse nga analiza e tregut të kryer, në përputhje me nenin 34 të këtij ligji, për tregun përkatës për përdoruesit fundorë (tregu i pakicës) është arritur në përfundimin se në këtë treg nuk ka konkurrencë efektive dhe nëse masat e parashikuara në pikën 1 të këtij neni nuk janë të mjaftueshme, AKEP-i ka të drejtë të vendosë ndaj sipërmarrësit me fuqi të ndjeshme në treg detyrime të veçanta sipas shkronjave “a” ose “b” të kësaj pike:

a) detyrimet e veçanta përfshijnë kërkesat që sipërmarrësi:

i) të mos zbatojë tarifa tepër të larta;

ii) të mos pengojë hyrjen në treg të lojtarëve të rinj;

iii) të mos kufizojë konkurrencën, nëpërmjet zbatimit të tarifave të larta të paarsyeshme ose tarifave të ulëta të paarsyeshme;

- iv) të mos shfaqë parapëlqime të diferencuara ndaj përdoruesve fundorë të veçantë;
- v) të mos ofrojë paketa të paarsyeshme shërbimesh;
- b) detyrimin për nxjerrjen e vendimit përkatës për rregullimin e tarifave, sipas nenit 57 të këtij ligji.

3. Nëse rregullimi i tarifave, sipas pikave 1 e 2 të këtij neni, është vendosur ndaj një sipërmarrësi me fuqi të ndjeshme në treg, vendimi i marrë nga AKEP-i lejon që sipërmarrësi të ketë një normë të arsyeshme të kthimit të kapitalit të punësuar, duke marrë parasysh rrezikun e lidhur me të.

4. Nëse tarifat e zbatuara për ofrimin e shërbimeve të portabilitetit të numrit dhe zgjedhjes/parazgjedhjes së bartësit pengojnë pajtimtarët për përdorimin e këtyre shërbimeve, AKEP-i nxjerr një vendim për rregullimin e tarifave përkatëse, sipas përcaktimeve të këtij ligji.

Neni 57

Metoda e rregullimit të tarifave

1. AKEP-i zbaton rregullimin e tarifave nëpërmjet metodave të mëposhtme:
 - a) përcaktimit të nivelit minimal ose maksimal të tarifave;
 - b) korigjimit të ecurisë së tarifave, duke përcaktuar kushte të tilla si:
 - i) kufirin maksimal të normës së ndryshimit (ritjes/uljes) të mundshëm të tarifës brenda një periudhe të caktuar kohe;
 - ii) raportin maksimal të ritjes së tarifës, që imponohet nga ritja e çmimeve të elementeve përbërëse (inputeve), brenda një periudhe kohe të caktuar;
 - iii) procedura, që do të përdoret për përcaktimin ose llogaritjen e tarifës, përfshirë detyrimin për orientimin në kosto, përcaktimin e kostove efçente, që mundëson realizimin e një fitimi të arsyeshëm;
 - c) përcaktimin e një periudhe kohore, në asnjë rast më të gjatë se 12 muaj, gjatë së cilës ndalohet ritja e tarifave mbi nivelin aktual të tyre në një treg përkatës.
2. Në rregullimin e tarifës, bazuar në pikën 1 të këtij neni, AKEP-i vlerëson edhe të dhënat më të fundit për:
 - a) praktikën më të mirë të vendeve të BE-së;
 - b) tarifat mesatare të vendeve të BE-së;
 - c) tarifat e vendeve të rajonit me zhvillim të ngjashëm me Republikën e Shqipërisë;
 - ç) raportet ndërmjet tarifave të shumicës dhe pakicës;
 - d) normën e fitimit të arsyeshëm, të realizuar nga sipërmarrësit e tjerë të komunikimeve elektronike në vendet e BE-së dhe në vendet me zhvillim të ngjashëm me Republikën e Shqipërisë.
3. Metodatat e rregullimit të tarifave mund të jenë të kombinuara.
4. Sipërmarrësit, që kanë detyrimin për të zbatuar detyrimet e veçanta dhe rregullimin e tarifave, sipas pikave 1 dhe 2 të nenit 56, duhet të aplikojnë paraprakisht në AKEP për miratimin e tarifave, sipas kushteve dhe afateve të përcaktuara në vendimin e AKEP-it për rregullimin e tarifave.
5. AKEP-i ose një ekspertizë kontabël e pavarur e përzgjedhur nga ajo, verifikon përputhshmërinë e tarifave nën rregullim me metodën dhe kushtet e përcaktuara për rregullimin e tarifave.

Neni 58

Vendimi për tarifat

1. Përpara marrjes së vendimit për rregullimin e tarifave, AKEP-i kryen procesin e konsultimit me palët e interesuara, në përputhje me përcaktimet e këtij ligji.
2. Vendimi për rregullimin e tarifave përfshin parashikime në lidhje me:

- a) një kufi kohor të arsyeshëm;
- b) detyrimin për dhënie informacioni, sipas nenit 16 të këtij ligji;
- c) kushte për kohën e zbatimit në treg të tarifave të miratuara;
- ç) kushte shoqëruese, në rast se ndonjë tarifë zbatohet ndryshe nga ajo e miratuar, ose ndryshohet pasi të jetë miratuar;
- d) detyrime për përshtatjen e tarifave të miratuara, në rast se ndryshojnë tarifat e aksesit dhe interkoneksionit (tarifat e shumicës);
- dh) kushtet për njoftimin e ndryshimeve në tarifat nën rregullim, të cilat mund të jenë të ndryshme nga ato të parashikuara në nenin 54 pika 1 shkronja “b” të këtij ligji;
- e) një nga metodat e përzgjedhura nga AKEP-i sipas nenit 57 të këtij ligji.

Neni 59

Zbatimi i detyrimit për orientimin e tarifave drejt kostos

1. Kur një sipërmarrës ka detyrimin për orientimin e tarifave drejt kostos, është i detyruar të provojë që tarifat e shërbimeve të ofruara prej tij janë rrjedhojë e kostos efçente, duke mundësuar një normë fitimi të arsyeshme.
2. Me qëllim llogaritjen e kostos së ofrimit efçent të shërbimeve, AKEP-i përdor metoda të llogaritjes së kostos, të pavarura nga ato të përdorura nga sipërmarrësit.
3. Me kërkesë të AKEP-it, brenda një afati kohor prej 45 ditësh, sipërmarrësi duhet të provojë se tarifat e tij janë të orientuara drejt kostos. Nëse sipërmarrësi, brenda afatit të caktuar, dështon në justifikimin e tarifave si më sipër, AKEP-i konsideron se tarifat nuk janë të orientuara drejt kostos.
4. AKEP-i, duhet të sigurojë që sipërmarrësit me fuqi të ndjeshme në treg, ndaj të cilit është vendosur detyrimi për llogaritjen e kostos, të bëjë publikisht të vlefshme përkrahimin e sistemit të llogaritjes së kostos, duke treguar të paktën kategoritë kryesore, në të cilat janë grupuar kostot dhe rregullat e përdorura për caktimin e kostove.
5. AKEP, ose një ekspertizë e kualifikuar e pavarur, e përzgjedhur nga AKEP-i, ka të drejtë të kryejë auditimin (verifikimin) vjetor të përputhshmërisë me sistemin e llogaritjes së kostos.

Neni 60

Vendimi i AKEP-it

(ndryshuar fjalë me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Në rastet kur një marrëveshje aksesit dhe interkoneksioni, sipas neneve 46 dhe 47 të këtij ligji, nuk është arritur tërësisht ose pjesërisht dhe kur janë plotësuar kushtet e përcaktuara në këtë ligj për vendosjen e një detyrimi për të dhënë akses, AKEP-i, pasi shqyrton pretendimet e palëve, sipas nenit 50 të këtij ligji merr vendim për lidhjen e marrëveshjes për akses dhe interkoneksionin. Në vendimin e këshillit drejtues të AKEP-it përcaktohet edhe afati për zbatimin e tij, i cili nuk mund të jetë më shumë se 30 ditë nga data e hyrjes në fuqi të vendimit.
2. Vendimi i këshillit drejtues të AKEP-it për lidhjen e marrëveshjes për akses dhe interkoneksion është i lejuar vetëm nëse dhe për sa kohë që palët përkatëse dështojnë në arritjen e një marrëveshjeje aksesit ose interkoneksioni.
3. Parashtrimi i pretendimeve të palëve, sipas pikës 1 të këtij neni, përpara AKEP-it duhet të bëhet me shkrim. Ato duhet të jenë të provuara. Në veçanti ato duhet të përfshijnë:
 - a) kohën kur është kërkuar aksesit dhe/ose interkoneksioni dhe, konkretisht, për cilat shërbime dhe/ose facilitete;
 - b) argumentet e plota për të dëshmuar se janë zhvilluar negociata serioze, ose se pala tjetër ka kundërshtuar të hyjë në negociata;
 - c) pikat, për të cilat nuk është arritur marrëveshje;

ç) shënime sqaruese për mundësinë e realizimit teknik të çdo mase të veçantë teknike, që kërkohet.

4. Pretendimet mund të tërhiqen për sa kohë që vendimi nuk është nxjerrë nga AKEP-i.

5. Pavarësisht sa parashikohet në pikën 2 të këtij neni, për të arritur synimet e vendosura në nenin 7 të këtij ligji, AKEP-i mundet, gjithashtu, që ta trajtojë rastin me nismën e vet.

6. Objekt i një vendimi të tillë mund jetë secili prej termave dhe kushteve të një marrëveshjeje aksesit dhe/ose interkoneksioni, përfshirë edhe tarifat. AKEP-i mund t'i bashkëlidhë këtij vendimi kushte për ndershmërinë, transparencën, mosdiskriminimin, arsyeshmërinë dhe grafikun kohor. Në lidhje me përcaktimin e tarifave, zbatohen nenet 53, 55, 56, 57, 58 dhe 59 të këtij ligji.

7. Kur pjesë e pretendimeve të parashtruara dhe e shqyrtimit përkatës janë termat dhe kushtet e një marrëveshjeje aksesit dhe interkoneksioni, si edhe tarifat e pagueshme për shërbimet dhe/ose facilitetet e kërkuara, AKEP-i mund të marrë vendime për termat, kushtet dhe tarifat. Afati i zbatimit të këtyre vendimeve është një muaj nga data e hyrjes në fuqi të tyre.

8. Sipërmarrësit duhet të zbatojnë vendimin e këshillit drejtues të AKEP-it brenda afateve të përcaktuara në të. Në rast të moszbatimit të vendimit, AKEP-i vendos gjobë, sipas parashikimeve të nenit 137 të këtij ligji.

Neni 61

Kontrolli i veçantë ndaj sjelljeve antikonkurruese

1. Sipërmarrësit me fuqi të ndjeshme në treg, që ofrojnë rrjete dhe shërbime të komunikimeve elektronike publike, nuk duhet të abuzojnë me pozitën e tyre në treg.

2. Kur AKEP-i, me nismën e vet, ose nëpërmjet njoftimit nga sipërmarrës të tjerë apo palë të tjera të interesuara, gjykon se sipërmarrësi me fuqi të ndjeshme në treg po abuzon me pozitën e tij, e parashtron rastin përpara Autoritetit të Konkurrencës, duke i kërkuar fillimin e procedurave përkatëse ligjore.

KREU VII

SPEKTRI I FREKUENCAVE

Neni 62

Administrimi i spektrit të frekuencave

(ndryshuar fjalë në shkronjën "b" të pikës 3, ndryshuar pika 4 dhe shtuar pikat 5-12 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Spektri i frekuencave është burim natyror i fundmë. Administrimi i spektrit duhet të sigurojë përdorimin e frytshëm dhe efektiv të tij, në përputhje edhe me vendimet përkatëse të organizmave ndërkombëtarë dhe detyrimet, që rrjedhin nga konventat ose nga marrëveshjet, ku Republika e Shqipërisë është palë.

2. Për sigurimin e përdorimit të frytshëm dhe pa interferenca të frekuencave hartohet Plani Kombëtar i Frekuencave dhe Plani i Përdorimit të Frekuencave.

3. Spektri i frekuencave administrohet nga:

a) Autoriteti i Komunikimeve Elektronike dhe Postare (AKEP) për spektrin e frekuencave të caktuara për përdorim për qëllime civile, përveç frekuencave të caktuara për transmetimet radio dhe televizive;

b) Këshilli Kombëtar i Radios dhe Televizionit (KKRT) për brezat e frekuencave, të caktuara për përdorim për transmetimet radio dhe televizive, për aq kohë sa nuk është parashikuar ndryshe nga legjislacioni në fuqi;

c) Ministria e Mbrojtjes, Ministria Brendshme dhe Shërbimi Informativ i Shtetit për spektrin e frekuencave të caktuara për përdorim për qëllime qeveritare, të mbrojtjes kombëtare dhe sigurisë së rendit publik.

4. Për përdorimin e frekuencave, përdoruesit civilë paguajnë një tarifë, sipas përcaktimeve të legjislacionit në fuqi për taksat në Republikën e Shqipërisë. Niveli i tarifës do të reflektojë nevojën për të garantuar një përdorim optimal të radiofrekuencave, si një burim i fundëm dhe duhet justifikuar në mënyrë objektive, transparente, jodiskriminuese e proporcionale në raport me qëllimin e tyre.

5. Administrimi i spektrit duhet të sigurojë që të gjitha llojet e teknologjisë së përdorur për shërbimet e komunikimeve elektronike dhe të gjitha llojet e shërbimeve të komunikimeve elektronike mund të përdoren në brezat e radio frekuencave të përcaktuara në Planin Kombëtar të Frekuencave, të vlefshme për shërbimet e komunikimeve elektronike.

6. Pavarësisht nga sa përcaktohet në pikën 5 të këtij neni, Planin Kombëtar i Frekuencave dhe Planin për Përdorimin e Frekuencave mund të parashikojnë kufizime proporcionale dhe jodiskriminuese për llojet e rrjeteve radio ose teknologjisë së aksesit pa tela, të përdorur për shërbimet e komunikimeve elektronike, kur kjo është e nevojshme:

- a) për të parandaluar interferencat e dëmshme;
- b) për të mbrojtur shëndetin publik nga fushat elektromagnetike;
- c) për të siguruar cilësinë teknike të shërbimit;
- ç) për të siguruar maksimizimin e përdorimit të frekuencave që bashkëpërdoren;
- d) për ruajtjen dhe përdorimin efikas të spektrit; ose
- dh) për të siguruar përmbushjen e objektivave me interes të përgjithshëm, në përputhje me pikën 7 të këtij neni.

7. Pavarësisht nga sa përcaktohet në pikën 5 të këtij neni, Planin Kombëtar i Frekuencave dhe Planin për Përdorimin e Frekuencave mund të parashikojnë kufizime proporcionale dhe jodiskriminuese për llojet e shërbimeve të komunikimeve elektronike, të cilat do të ofrohen kur kjo është e nevojshme, për të siguruar përmbushjen e objektivave me interes të përgjithshëm, siç janë:

- a) përmbushja e kërkesave të Radio Rregulloreve të Bashkimit Ndërkombëtar të Telekomunikacioneve (ITU);
- b) siguria për jetën;
- c) promovimi i një bashkëveprimi social, rajonal ose territorial;
- ç) parandalimi i përdorimit joefikas të radiofrekuencave; ose
- d) promovimi i larmisë kulturore, gjuhësore dhe shumëllojshmërisë së mediave, për shembull, nëpërmjet ofrimit të shërbimeve të transmetimeve radiotelevizive.

8. Përcaktimet e pikës 5 të këtij neni zbatohen për frekuencat që do të caktohen me hyrjen në fuqi të këtij ligji.

9. Për një periudhë pesëvjeçare nga hyrja në fuqi e këtij ligji, AKEP-i mund të lejojë mbajtësit e autorizimeve individuale për frekuencat e dhëna para hyrjes në fuqi të këtij ligji, të paraqesin aplikim pranë AKEP-it për rivlerësimin e kufizimeve, sipas pikës 5 të këtij neni.

10. AKEP-i njofton, me shkrim, mbajtësin e autorizimit individual që ka aplikuar, sipas pikës 9 të këtij neni, për vendimin e rivlerësimit të kufizimeve, në një afat të arsyeshëm kohor, por jo më vonë se 60 ditë nga aplikimi. Mbajtësi i autorizimit individual ka të drejtë të tërhiqet, me shkrim, nga kërkesa për rishikimin e kufizimeve brenda 30 ditëve nga marrja e vendimit të AKEP-it. Në rast se mbajtësi i autorizimit individual nuk tërhiqet, me shkrim, brenda 30 ditëve nga kërkesa për rishikimin e kufizimeve, atëherë vendimi i AKEP-it bëhet i detyrueshëm për mbajtësin e autorizimit individual.

11. Pas periudhës pesëvjeçare nga hyrja në fuqi e këtij ligji, AKEP-i merr masat për rivlerësimin e të gjitha autorizimeve të mbetura, në përputhje me kërkesat e pikës 5 të këtij neni.

12. Në zbatimin e kërkesave të këtij neni AKEP-i siguron konkurrencën e ndershme. Rivlerësimi i autorizimeve, sipas kërkesave të këtij neni, nuk do të thotë dhënie e një autorizimi të ri.

Neni 63

Plani Kombëtar i Frekuencave

1. Plani Kombëtar i Frekuencave dhe çdo ndryshim i tij miratohen nga Këshilli i Ministrave, me propozimin e ministrit. Plani Kombëtar i Frekuencave hartohet nga ministri, në bashkëpunim me institucionet përgjegjëse, të përcaktuara në pikën 3 të nenit 62 të këtij ligji.

2. Plani Kombëtar i Frekuencave hartohet në përputhje me radorregulloret përkatëse të ITU-së dhe Tabelën për Përcaktimin e Përbashkët Europian të Frekuencave (ECA). Plani Kombëtar i Frekuencave përcakton brezat e frekuencave për shërbimet e radiokomunikimeve. Për sigurimin e përdorimit të frytshëm dhe pa interferenca të dëmshme të frekuencave, ky plan përmban edhe dispozita, që udhëzojnë përdorimin e frekuencave, si dhe përcaktime të tjera më të hollësishme.

Neni 64

Plani i Përdorimit të Frekuencave

1. AKEP-i harton Planin e Përdorimit të Frekuencave për brezat e frekuencave në administrim.

2. Plani i Përdorimit të Frekuencave hartohet në përputhje me përcaktimet dhe udhëzimet e PKRF-së dhe përcakton nënbrezat për shërbimet e ndryshme të radiokomunikimeve, si dhe përmban parametrat dhe kushtet teknike të përdorimit të frekuencave.

3. AKEP-i ka të drejtë që, për interesin publik, t'i japë përparësi përdorimit të spektrit të frekuencave, për ofrimin e shërbimit universal dhe për ofrimin e shërbimeve të komunikimeve elektronike publike.

4. AKEP-i publikon Planin e Përdorimit të Frekuencave, kushtet, procedurat dhe pagesat për përdorimin e spektrit të frekuencave, si dhe e përditëson periodikisht këtë informacion.

5. Informacioni për brezat e frekuencës, të rezervuara në skemën e përdorimit të spektrit të frekuencave për qëllime mbrojtjeje dhe të sigurisë kombëtare nga Ministria e Mbrojtjes, Ministria e Brendshme dhe Shërbimi Informativ i Shtetit, nuk publikohet.

6. AKEP-i, nëpërmjet dokumenteve rregullatore, përcakton mënyrën e krijimit të shenjave të thirrjes, të kodeve dhe numrave identifikues, përdorimet e tyre dhe llojet e shërbimeve të radiokomunikimeve, për të cilat ato përdoren.

7. AKEP-i përcakton, nëpërmjet dokumenteve rregullatore, kushtet teknike dhe të funksionimit të shërbimeve radioamatore.

Neni 65

Përdorimi i frekuencave

1. Personat fizikë apo juridikë mund të përdorin frekuenca vetëm pasi të jenë pajisur, paraprakisht, me autorizim nga AKEP-i, sipas përcaktimeve të këtij ligji.

2. E drejta e përdorimit të frekuencave kufizohet vetëm në rast se kjo kushtëzohet nga pamjaftueshmëria e frekuencave dhe nga detyrimi për të siguruar përdorimin eficient të tyre.

3. Kur frekuencat përdoren në kundërshtim me këtë ligj e rregulloret përkatëse dhe pa autorizimin përkatës, të lëshuar sipas këtij ligji, AKEP-i ndërmerr të gjitha masat e nevojshme, në përputhje me këtë ligj.

4. Për përdorimin e frekuencave të caktuara në PKRF, për qëllime të sigurisë kombëtare dhe mbrojtjes së vendit, nuk do të kërkohej autorizim nga AKEP-i.

5. Disa frekuenca mund të përdoren pa autorizim, në përputhje me dispozitat e këtij ligji dhe me rregullat e detyrimit ndërkombëtare, të pranuar nga Republika e Shqipërisë.

Dhënia në përdorim e frekuencave
(ndryshuar me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

Në përcaktimin e frekuencave që mund të përdoren, sipas autorizimit të përgjithshëm dhe në lëshimin e autorizimeve individuale për përdorimin e frekuencave, AKEP-i mban parasysh që frekuencat janë një pasuri kombëtare me vlerë ekonomike dhe rëndësi sociale e kulturore. Dhënia në përdorim e frekuencave nga AKEP-i bëhet në bazë të parimit të objektivitetit, transparencës, proporcionalitetit e mosdiskriminimit, duke respektuar marrëveshjet ndërkombëtare ku Shqipëria është palë, radiatorregulloret e ITU-së dhe në përputhje me objektivat rregullatorë të përcaktuar në nenin 7 të këtij ligji.

Procedura e dhënies së autorizimit individual
(ndryshuar pika 1 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Kur përdorimi i radio frekuencave nuk është subjekt i autorizimit të përgjithshëm, sipas pikës 5 të nenit 65 të këtij ligji, apo subjekt i një konkurrimi publik, sipas neneve 68 e 69 të këtij ligji, AKEP-i lëshon autorizime individuale, sipas procedurave të përcaktuara në këtë nen. Nëse AKEP-i merr aplikime të ndryshme për autorizime individuale në të njëjtin brez frekuencash, i shqyrton ato sipas radhës së paraqitjes së tyre.

2. AKEP-i përcakton kushtet për përdorimin e frekuencave në autorizimin e përgjithshëm, kur nuk është e nevojshme të jepet autorizim individual për përdorimin e frekuencave, sipas pikës 5 të nenit 65 të këtij ligji.

3. Dhënia për përdorim e frekuencave bëhet në përputhje me Përcaktimet e Planit Kombëtar të Frekuencave dhe Planit të Përdorimit të Frekuencave, pa diskriminim, në mënyrë transparente dhe objektive.

4. Dhënia për përdorim e frekuencave bëhet vetëm në rast se:

a) qëllimi i përdorimit të tyre është parashikuar në Planin Kombëtar të Frekuencave dhe planin e caktimit dhe përdorimit të frekuencave;

b) janë të mundshme për përdorim;

c) garantojnë pajtueshmërinë me përdorimin e frekuencave të tjera;

ç) garantojnë përdorimin eficient dhe pa interferenca të dëmshme nga aplikanti.

5. Autorizimi individual për përdorimin e frekuencave jepet përkundërt aplikimit të paraqitur në AKEP, i cili duhet të përmbajë:

a) emrin dhe adresën e aplikantit;

b) të dhënat e regjistrimit;

c) personat e kontaktit të aplikantit;

ç) shpjegime për nevojën e përdorimit të frekuencës;

d) zgjidhjet teknike dhe, në veçanti, të dhëna për zonën gjeografike të përdorimit, mënyrën e llogaritjes së radiopërhapjes dhe përcaktimin e zonës së shërbimit, koordinatat gjeografike të vendndodhjes së transmetuesve, fuqinë, modulimin dhe llojin e transmetimit, sistemin e antenave dhe pajisjet radio.

6. AKEP-i është i detyruar të lëshojë autorizimin individual brenda 30 ditëve nga marrja e aplikimit, në përputhje me përcaktimet e pikës 5 të këtij neni.

7. AKEP-i refuzon dhënien e autorizimit individual në rast se:

a) aplikantit i është hequr frekuenca në 5 vitet e fundit për shkelje të ligjit;

b) dhënia e frekuencave nuk garanton shfrytëzimin eficient të spektrit;

c) përdorimi i frekuencës së kërkuar shkakton interferenca të dëmshme të pashmangshme me pajisje të tjera radio ose me sisteme të tjera elektrike apo elektronike;

ç) dhënia e frekuencës së kërkuar rrezikon rendin publik ose sigurinë kombëtare.

Neni 68

Marrja e mendimeve të palëve të interesuara

(ndryshuar me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Nëse AKEP-i, në bazë të vlerësimit të tregut, konsideron se interesi për brezin e kërkuar të frekuencave mund të tejkalojë disponueshmërinë e frekuencave në këtë brez, si dhe për garantimin e një përdorimi efektiv të tyre, ai zhvillon një proces këshillimi publik me palët e interesuara, lidhur me kushtet e përdorimit të këtij brezi frekuencash dhe procedurën që mendohet të zbatohet për dhënien në përdorim të tyre.

2. AKEP-i është i detyruar të kryejë procesin e këshillimit publik me paraqitjen e një kërkesë, nga çdo palë e interesuar për frekuenca specifike, jo më vonë se 30 ditë pas paraqitjes së kërkesës. AKEP-i fillon procesin e këshillimit publik për frekuenca specifike, subjekt i mundshëm i të drejtave të kufizuara, edhe me kërkesë të ministrit.

3. Njoftimi për këshillim publik përmban të dhëna për frekuencat që do të caktohen, numrin e pritshëm të të drejtave të përdorimit që do të jepen, kushtet që mendohet të vendosen për këto të drejta përdorimi, kërkesën që palët e interesuara të shprehin mendimin e tyre për vlerën e tregut të frekuencave dhe të gjitha çështjet, për të cilat AKEP-i është i interesuar të marrë opinionin e palëve të interesuara. Afati i paraqitjes së mendimeve, në çdo rast, nuk do të jetë më pak se 30 ditë.

4. AKEP-i është i detyruar të respektojë konfidencialitetin e propozimeve të mundshme të bëra nga palët e interesuara për vlerën e tregut për këto frekuenca.

5. Brenda 30 ditëve pas afatit përfundimtar të paraqitjes së mendimeve të palëve të interesuara në procesin e këshillimit publik, AKEP-i publikon mendimet e tyre dhe qëndrimin e tij për çështjet e ngritura.

6. AKEP-i, mbështetur në përfundimet e tij, sipas pikës 5 të këtij neni, jo më vonë se 30 ditë nga përfundimi i këshillimit publik, i propozon ministrit kufizimin ose jo të të drejtave të përdorimit të frekuencave, procedurën e konkurrimit publik, në përputhje me dispozitat ligjore e nënligjore për këtë qëllim, numrin e autorizimeve individuale, kriteret e vlerësimit dhe çmimin minimal për dhënien e tyre, duke konsideruar zhvillimin e konkurrencës, interesin publik dhe mbrojtjen e konsumatorit, rrethanat e tregut dhe përdorimin efektiv të frekuencave.

7. Ministri, jo më vonë se 30 ditë pas marrjes së propozimit të AKEP-it, sipas pikës 6 të këtij neni, miraton numrin e autorizimeve individuale, vlerën minimale për dhënien e tyre dhe nxjerr urdhër për fillimin e konkurrimit publik, sipas nenit 69 të këtij ligji. Në çdo rast, vendimi për kufizimin e të drejtave të përdorimit duhet të jetë i arsyetuar.

8. Kur në përfundim të procesit të këshillimit të kryer, sipas këtij neni, kufizimi i numrit të autorizimeve individuale nuk është i nevojshëm dhe nëse kjo nuk është në kundërshtim me interesin e përdoruesve ose me interesin e zhvillimit të konkurrencës ekonomike, AKEP-i vijon procesin me dhënien e autorizimit individual, sipas nenit 67 të këtij ligji, pasi të marrë miratimin e ministrit për vijimin e procedurës dhe vlerën minimale të dhënies në përdorim të frekuencave.

9. Fituesi i së drejtës për përdorimin e frekuencave, që jepen me procedurën e konkurrimit publik, sipas nenit 69 të këtij ligji, kryen një pagesë për frekuencat në vlerën e arritur në procesin e konkurrimit, e cila derdhet në Buxhetin e Shtetit.

Neni 69

Procedura e konkurrimit publik

(ndryshuar titulli dhe fjalia e parë e pikës 1 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Jo më vonë se 15 ditë pas miratimit të ministrit, sipas pikës 7 të nenit 68 të këtij ligji, AKEP-i zhvillon procedurën e konkurrimit publik për të dhënë autorizime individuale për një numër të kufizuar të drejtash për përdorimin e frekuencave, sipas rregullave të miratuara me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozim të ministrit, për procedurën përkatëse. Procedura duhet të

jetë objektive, transparente, jodiskriminuese dhe proporcionale për të përmbushur objektivat e nenit 7 të këtij ligji.

2. Koha e fillimit të shërbimit, periudha e autorizimit dhe numri i sipërmarrësve përcaktohen nga ministri, ndërsa veprimtaritë e tjera kryhen nga AKEP-i.

Neni 70

Përmbajtja e autorizimit individual

1. Autorizimi individual për përdorimin e frekuencave përmban:

- a) të dhëna për përfituesin;
- b) frekuencat e përfituara;
- c) vendndodhjen dhe zonën e mbulimit;
- ç) afatin e vlefshmërisë së autorizimit;
- d) kushtet, që duhet të përmbushen për shfrytëzimin e frekuencës së caktuar, sipas nenit 71 të këtij ligji.

2. Përdoruesit e frekuencave janë të detyruar të njoftojnë AKEP-in për të gjitha ndryshimet e mundshme, të dhëna në shkronjën “a” të pikës 1 të këtij neni, brenda 30 ditëve nga koha e ndodhjes së tyre.

Neni 71

Kushtet për shfrytëzimin e frekuencave të caktuara

1. Kushtet, që duhet të plotësohen nga përdoruesi, për shfrytëzimin e frekuencave, zbatohen edhe për shërbimet e komunikimeve elektronike, ose rrjetet e komunikimeve elektronike, për të cilat janë dhënë frekuencat.

2. AKEP-i përfshin në autorizim kushte për:

- a) masat, për të siguruar përdorimin eficient të frekuencave dhe, ku është e nevojshme, detyrimet për mbulimin dhe fortësinë e sinjalit (fuqinë e transmetimit);
- b) kushtet teknike të funksionimit, të nevojshme për shmangien e interferencave të dëmshme dhe kufizimin e ekspozimit të publikut ndaj fushave elektromagnetike;
- c) afatin e vlefshmërisë së përdorimit të frekuencave;
- ç) transferimin e të drejtave të pronësisë për përdorimin e frekuencave dhe kushtet për këtë transferim;
- d) kryerjen e pagesave;
- dh) detyrime të tjera, të marra përsipër nga fituesi gjatë pjesëmarrjes në tenderin publik (p.sh. dinamika e ngritjes së rrjetit të komunikimeve elektronike etj.);
- e) detyrime për aktet dhe marrëveshjet ndërkombëtare, ku Republika e Shqipërisë është palë.

Neni 72

Kohëzgjatja e vlefshmërisë së autorizimit individual të frekuencave

(shtuar një fjali në fund të pikës 1 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. AKEP-i lëshon autorizim individual për një interval kohe jo më të madh se 15 vjet. Kohëzgjatja do të jetë e përshtatshme për shërbimin e ofruar në këndvështrim të objektivit të caktuar, duke marrë parasysh nevojën për të lejuar një periudhë të përshtatshme për kthimin e investimit.

2. AKEP-i lëshon autorizim individual, që përdoret për shërbime të lëvizshme, ajrore dhe detare, me kohëzgjatje deri në ndërprerjen e përdorimit të tyre.

3. AKEP-i lëshon autorizime individuale për përdorimin e frekuencave për qëllime kërkimi, matjeje dhe prove të pajisjeve të radiokomunikimit për një zonë të kufizuar mbulimi dhe për një periudhë kohore jo më shumë se 90 ditë.

4. AKEP-i lëshon autorizime individuale për përdorim të frekuencave për ngjarje të veçanta për një periudhë kohore jo më shumë se 60 ditë.

Neni 73

Zgjatja e vlefshmërisë së autorizimit individual të përdorimit të frekuencave

(shtuar një fjali në fund të pikës 3 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Me kërkesë të mbajtësit të autorizimit, vlefshmëria e autorizimit mund të shtyhet vetëm në rast se në përfundim të këtij afati janë përmbushur të gjitha kushtet e përdorimit të këtyre frekuencave.

2. Aplikimet për zgjatjen e vlefshmërisë së autorizimit të frekuencave bëhen jo më pak se 30 ditë dhe jo më shumë se 90 ditë përpara përfundimit të vlefshmërisë së tij.

3. Në rast shtyrjeje, AKEP-i lëshon një autorizim të ri të përdorimit të frekuencave me një kohëzgjatje jo më të madhe se ajo e autorizimit të mëparshëm. Në rastin e autorizimeve individuale për përdorimin e frekuencave të dhëna me konkurrim, rregullat dhe procedurat e rinovimit miratohen me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozim të ministrit.

4. Vlefshmëria e autorizimeve të përdorimit të frekuencave, të cilat lëshohen për qëllime kërkimi, matjeje dhe për vënie në provë të pajisjeve të radiokomunikimit, si dhe për ngjarje të veçanta, mund të mos zgjaten.

Neni 74

Transferimi i autorizimit individual

1. Ndalohet transferimi i së drejtës për përdorimin e frekuencës në një sipërmarrës tjetër, në rast se për këtë nuk është dhënë, paraprakisht, miratimi nga AKEP-i. Miratimi mund të jepet vetëm përkundërt kërkesës me shkrim nga mbajtësi i autorizimit.

2. Pas marrjes së kërkesës për transferim, sipas pikës 1 të këtij neni, AKEP-i duhet të verifikojë, nëse sipërmarrësi, të cilit kërkohet që t'i kalojë e drejta e përdorimit të radiofrekuencës, i përmbush të gjitha kërkesat e këtij ligji dhe rregullat përkatëse, të zbatueshme nga AKEP-i, si edhe që, nga transferimi i kërkuar, nuk krijohen deformime në konkurrencë dhe nuk dëmtohet përdorimi i rregullt, i sigurt dhe eficient i spektrit të frekuencave.

3. AKEP-i e vlerëson kërkesën për transferim të së drejtës për përdorim të frekuencës edhe në kuadër të rritjes së efikasitetit të përdorimit të spektrit të frekuencave, mbrojtjes së interesit publik dhe transparencës për transferimin.

Neni 75

Ndryshimet në autorizimin individual

(shfuqizuar pika 3 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. AKEP-i ndryshon autorizimin individual me nismën e vet:

a) kur ka ndryshuar Plani Kombëtar i Frekuencave ose Plan i Përdorimit të Frekuencave, ose rregullat për kushtet e përdorimit të frekuencave;

b) për nevoja publike, që nuk mund të plotësohen në mënyrë tjetër;

c) kur ndryshimi i kërkuar i shërben përdorimit eficient të frekuencave dhe është me interes publik;

ç) kur interferencat e dëmshme nuk mund të shmangen në mënyrë tjetër;

d) kur ndryshimi buron nga aktet ndërkombëtare, të zbatueshme në Republikën e Shqipërisë.

2. Në rastet e parashikuara në pikën 1 të këtij neni, AKEP-i lëshon një autorizim individual të ri të përdorimit të frekuencave, i cili përfshin ndryshimet. Në këtë autorizim të ri përfshihet edhe një periudhë e arsyeshme kohe, brenda së cilës mbajtësi i autorizimit duhet të përshtasë përdorimin e frekuencave me autorizimin e ri.

3. Shfuqizuar.

4. Mbajtësi i autorizimit individual përballon me shpenzimet e veta kryerjen e të gjitha veprimeve të nevojshme, që burojnë nga ndryshimet në autorizimin e ri individual të përdorimit të frekuencave.

5. Përdoruesit e frekuencave të caktuara, autorizimi i përdorimit të të cilave është ndryshuar, gëzojnë të drejtën që t'u caktohet brez tjetër ekuivalent i frekuencave brenda hapësirave të mundshme, sipas planit të përdorimit të frekuencave, në rast se arsyet për ndryshimin ose revokimin e autorizimit nuk shkaktohen për fajin e tyre.

6. Kur ndryshimet në autorizimin individual të frekuencave kërkohen nga mbajtësi i tij, autorizimi i ri mund të jepet sipas përcaktimeve të këtij ligji dhe në një mënyrë që të mos shkelë të drejtat e përdoruesve të tjerë.

Neni 76

Revokimi i autorizimit individual

1. AKEP-i revokon autorizimin individual për frekuenca me kërkesën e palës, të cilës i është lëshuar ose me nismën e vet.

2. AKEP-i revokon një autorizim individual për frekuenca me nismën e vet, në rast se vërteton se:

- a) aplikimi për autorizim për frekuenca përmban të dhëna të rreme;
- b) përfituesi i së drejtës për përdorim nuk i ka përdorur frekuencat e dhëna brenda një viti nga data e dhënies në përdorim, ose i ka përdorur për qëllime të ndryshme nga ato të parashikuara në autorizim;
- c) janë shkelur dispozitat e këtij ligji ose kushtet e autorizimit individual të frekuencave;
- ç) nuk janë eliminuar, brenda afatit të përcaktuar, mangësitë e evidentuara nga AKEP-i dhe që i janë njoftuar sipërmarrësit;
- d) nuk janë kryer pagesat për përdorimin e frekuencave brenda 30 ditëve nga afati i përcaktuar ose 15 ditë pas njoftimit nga AKEP-i;
- dh) nuk ka mundësi të tjera për të shmangur interferencat e dëmshme, të shkaktuara nga sinjalet e pajisjeve radio, të marrësve ose sistemeve elektrike e elektronike të tjera;
- e) pagesat për vitin, kur autorizimi individual revokohet, nuk janë të rimbursueshme.

Neni 77

Përfundimi i vlefshmërisë së autorizimit individual të frekuencave

(shtuar një fjali në fillim të pikës 2 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

- 1. Vlefshmëria e autorizimit individual përfundon:
 - a) me mbarimin e afatit kohor, për të cilin është dhënë;
 - b) në rast se mbajtësi i autorizimit nuk ekziston më;
 - c) në rast se mbajtësi i autorizimit nuk arrin të fillojë përdorimin e frekuencave brenda 1 viti nga koha e dhënies së autorizimit, nëse në të nuk është përcaktuar ndryshe.
- 2. Në rastet e parashikuara në shkronjat “b” dhe “c” të pikës 1 të këtij neni, AKEP-i merr vendim për përfundimin e autorizimit individual të frekuencave.
- 3. Pagesat e kryera për vitin, kur përfundon autorizimi individual i frekuencave, nuk janë të rimbursueshme.

Neni 78

Pagesat për përdorimin e frekuencave

Për caktimin dhe përdorimin e frekuencave bëhet pagesa, sipas përcaktimeve të nenit 119 të këtij ligji.

KREU VIII

PAJISJET RADIO DHE PAJISJET FUNDORË TË TELEKOMUNIKACIONEVE

Neni 79

Përdorimi i pajisjeve fundore

(ndryshuar pika 3 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Sipërmarrësit nuk mund të refuzojnë, për arsye teknike, një kërkesë të arsyeshme për lidhjen e një pajisjeje radio ose të një pajisjeje fundore telekomunikacioni, që është në përputhje me kërkesat e rregulloreve për pajisjet radio dhe pajisjet fundore të telekomunikacioneve.

2. Përdoruesit nuk mund të lidhin në rrjetin publik të komunikacioneve pajisje radioje ose pajisje fundore telekomunikacioni, që nuk janë në përputhje me kërkesat e rregulloreve për këto pajisje.

3. Rregullat teknike për kërkesat thelbësore dhe vlerësimin e konformitetit të pajisjeve radio dhe fundore të telekomunikacioneve miratohen me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozim të ministrit.

KREU IX

NUMERACIONI, EMRAT DHE ADRESAT

Neni 80

Plani i numeracionit

1. Plani i numeracionit përcakton strukturën, gjatësinë dhe caktimin e numrave për akses në rrjetet dhe shërbimet e komunikimeve publike.

2. AKEP-i administron planin e numeracionit në mënyre që:

- a) të sigurojë strukturimin dhe përdorimin eficient të numrave dhe serive numerike;
- b) të kënaqë nevojat e arsyeshme të operatorëve dhe ofruesve të shërbimeve të komunikimeve elektronike publike për caktim të numrave, sipas këtij ligji;
- c) të sigurojë që caktimi dhe përdorimi i numrave bëhet në mënyrë të ndershme, transparente dhe jodiskriminuese.

3. AKEP-i ruan të gjitha të dhënat, që lidhen me administrimin e planit të numeracionit.

4. AKEP-i publikon caktimin e numrave dhe të serive numerike, si dhe përdoruesit e tyre në faqen e vet të internetit.

Neni 81

Përdorimi i numrave, i emrave dhe i adresave

1. Numrat dhe seritë numerike përdoren vetëm pas miratimit nga AKEP-i, në përputhje me rregullat përkatëse.

2. AKEP-i harton rregulla edhe për caktimin dhe përdorimin e emrave e të adresave, duke synuar sigurimin e transparencës, ndershmërisë dhe të mosdiskriminimit të përdoruesve të tyre.

Neni 82

Caktimi i numrave

(shtuar një fjali në fund të pikës 1 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Sipërmarrësit e rrjeteve të komunikimeve elektronike publike dhe të shërbimeve të komunikimeve elektronike publike aplikojnë për caktimin e numrave dhe serive numerike. AKEP-i vendos për këto aplikime brenda jo më shumë se tri javëve.

2. Aplikimi duhet të përmbajë të dhënat e mëposhtme:
 - a) emrin, adresën e selisë qendrore dhe dokumentet që vërtetojnë regjistrimin e veprimtarisë;
 - b) të dhënat për tipin, sasinë dhe qëllimin e përdorimit të numrave ose serive numerike, për të cilat aplikon;
 - c) planin e vlerësimit të nevojave për 3 vitet e mëvonshme;
 - ç) datën e planifikuar të fillimit të përdorimit të numrave apo serive numerike të caktuara;
 - d) të dhëna shtesë që AKEP-i mund të kërkojë, për të administruar përdorimin e numrave.
3. AKEP-i përcakton në mënyrë të hollësishme, me anë të një dokumenti rregullator, përmbajtjen dhe formatin tip të aplikimit dhe kërkesat, që duhet të plotësohen nga aplikuesi.
4. AKEP-i refuzon caktimin e numrave, në rast se:
 - a) aplikimi përmban të dhëna të rreme;
 - b) aplikanti nuk është i përshtatshëm për caktimin e numrave apo serive numerike, sipas parashikimeve të këtij ligji;
 - c) qëllimi i përdorimit nuk justifikon kërkesën për sasinë dhe llojin e numrave të kërkuara.
5. Sipërmarrësit kanë të drejtë të caktojnë numrat apo seritë numerike për përdoruesit e tyre fundorë, brenda numeracionit të caktuar nga AKEP-i.

Neni 83

Kushtet për përdorimin e numrave

1. Mbajtësi i së drejtës së përdorimit të numrave sipas këtij ligji:
 - a) është i detyruar të kthejë numrat apo seritë numerike të caktuara, në rast se ato nuk janë në përdorim;
 - b) nuk mund të përdorë numrat dhe seritë numerike, të caktuara për qëllime të ndryshme nga ato për të cilat janë dhënë;
 - c) nuk mund ta transferojë apo t'i japë me qira numrat apo seritë e numrave të caktuara pa miratimin paraprak të AKEP-it;
 - ç) mund t'i transferojë numrat dhe seritë numerike të caktuara së bashku me veprimtarinë e ushtruar, kur mbajtësi i ri përmbush kërkesat për përdorimin e numrave dhe të serive numerike, në përputhje me vendimin e AKEP-it;
 - d) është i detyruar të paguajë pagesat për numeracion, sipas përcaktimit të këtij ligji;
 - dh) duhet të përmbushë kërkesën për transferimin e numeracionit në të gjitha rastet kur kërkohet një gjë e tillë;
 - e) është i detyruar të përdorë numrat apo seritë e numrave të caktuara vetëm për qëllimin për të cilin i janë dhënë dhe të mos i shkaktojë dëm ndonjë grupi të caktuar përdoruesish;
 - ë) të përmbushë detyrimet, që rrjedhin nga aktet ndërkombëtare, të zbatueshme në Republikën e Shqipërisë, për caktimin dhe përdorimin e numrave.

Neni 84

Ndryshimi i vendimeve për caktimin e numrave dhe të serive numerike

1. Për përmbushjen e detyrimeve ose të rekomandimeve ndërkombëtare dhe për të siguruar sasi të kënaqshme të numrave, AKEP-i mund të ndryshojë strukturën dhe konfigurimin e hapësirës së numeracionit dhe caktimin e numrave. Ndryshimet miratohen pas këshillimit publik. Në këto raste, mbajtësi i numrave dhe serive numerike nuk ka të drejtë të kërkojë kompensim.
2. AKEP-i mund të ndryshojë vendimet për caktimin e numrave dhe të serive numerike edhe në bazë të kërkesës së mbajtësit të tyre, kur kjo është e mundur.

Neni 85

Anulimi i vendimeve për caktimin e numrave dhe të blloqeve të numrave

1. AKEP-i mund të heqë të drejtën për përdorim të numrave dhe serive të numrave, në rast se vëren se:

a) mbajtësi i së drejtës për përdorim të numrave dhe serive numerike nuk plotëson kërkesat e përcaktuara në këtë ligj, për caktimin e numrave dhe të serive numerike;

b) mbajtësi i së drejtës për përdorim të numrave dhe serive numerike nuk ka kryer në kohë pagesën vjetore për përdorimin e numrave dhe të serive numerike;

c) mbajtësi i së drejtës për përdorim të numrave dhe serive të numrave nuk ka filluar t'i përdorë ato brenda 3 vjetëve nga data e caktimit të tyre.

Gjithashtu, AKEP-i mund ta heqë të drejtën për përdorim të numrave dhe serive numerike me kërkesë të mbajtësit të së drejtës për përdorimin e numrave apo serive numerike.

2. Për rastet e parashikuara në shkronjat “a”, “b” e “c” të pikës 1 të këtij neni, AKEP-i njofton heqjen e së drejtës së përdorimit të numrave dhe serive numerike, duke dhënë edhe arsyetimin për këtë vendim.

3. Në rastet kur anulimi është rezultat i moskryerjes së pagesave për numeracion pranë AKEP-it, koha për heqje nuk do të jetë më e vogël se 30 ditë nga data e marrjes së njoftimit, në referencë me pikën 2 të këtij neni.

4. Kur merret vendim, sipas parashikimeve në pikën 1 të këtij neni, për heqjen e numrave dhe të serive numerike të caktuara, fillimi i zbatimit të këtij vendimi nuk mund të jetë më pak se 60 ditë nga data e marrjes së njoftimit.

5. Heqja e numrave dhe serive numerike i bëhet sipërmarrësit, përkundrejt njoftimit me shkrim, të dërguar nga AKEP-i.

Neni 86

Pagesat për përdorimin e numrave dhe të serive numerike

1. Mbajtësit e të drejtave për përdorimin e numrave dhe të serive numerike paguajnë pranë AKEP-it një pagesë për përdorimin e numrave dhe të serive numerike të caktuara.

2. Kriteret për llogaritjen e pagesave bazohen në llojin, përdorimin dhe gjatësinë e numrave.

3. Pagesa për përdorimin e numrave dhe të serive të numrave të caktuara bëhet për çdo vit në formë paradhënieje, duke filluar nga data e marrjes së vendimit për caktimin e numrave dhe serive numerike.

4. Pagesat për përdorimin e numrave dhe serive numerike bëhen sipas përcaktimeve të nenit 119 të këtij ligji.

Neni 87

Portabiliteti i numrave

(ndryshuar pika 2, ndryshuar fjalë në pikat 5 dhe 6 dhe shtuar pikat 8, 9, 10 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Sipërmarrësit e rrjeteve telefonike publike krijojnë në rrjetet e tyre mundësinë që pajtimtarët të mbartin numrin e tyre të telefonit, pavarësisht nga sipërmarrësi që u ofron shërbimin telefonik, si më poshtë:

a) në rastin e numrave gjeografikë – në një rajon të caktuar;

b) në rastin e numrave jogjeografikë – në çdo rajon.

2. Parashikimi i pikës 1 të këtij neni zbatohet për të gjithë numrat e Planit të Numeracionit. AKEP-i mund të përcaktojë seri numrash, të cilat nuk janë subjekt i mbartjes së numrit.

3. Numrat telefonikë nuk mbarten nga rrjetet publike telefonike fikse në rrjetet publike telefonike të lëvizshme dhe anasjelltas.

4. Të gjithë sipërmarrësit e rrjeteve dhe shërbimeve të komunikimeve elektronike publike fiks janë të detyruar të mundësojnë portabilitetin e numrit gjeografik për të gjithë pajtimtarët e tyre, kur ata ndryshojnë sipërmarrësin, që u ofron shërbimin publik telefonik fiks.

5. Të gjithë sipërmarrësit e rrjeteve dhe shërbimeve të komunikimeve elektronike publike të lëvizshme janë të detyruar të mundësojnë portabilitetin e numrit jogeografik për të gjithë pajtimtarët e tyre, kur ata ndryshojnë sipërmarrësin, që u ofron shërbimin publik telefonik të lëvizshëm.

6. Sipërmarrësit mund të ngarkojnë sipërmarrësit e tjerë me një tarifë për portabilitetin e numrit. Tarifat duhet të jenë të orientuara në kosto dhe të mos shërbejnë si faktorë frenues për përdorimin nga pajtimtarët të shërbimit të portabilitetit të numrit.

7. Kostot e përshtatjes dhe të mirëmbajtjes së rrjeteve, në mënyrë që të mundësohet portabiliteti i numrit, përballohen nga sipërmarrësit përkatës.

8. Në rastet e parashikuara në pikën 4 të nenit 56 të këtij ligji, AKEP-i nuk imponon tarifa të pakicës për mbartjen e numrave, përmes caktimit të një tarife të përbashkët ose specifike për përdoruesit fundorë që mund të deformojnë konkurrencën.

9. Mbartja e numrave dhe aktivizimi i tyre bëhen brenda një afati sa më të shkurtër kohor. Në rastet kur pajtimtari ka lidhur kontratë për mbartjen e numrit të një sipërmarrësi i ri, aktivizimi i numrit bëhet brenda një dite pune. Në çdo rast ndërprerja e shërbimit gjatë procesit të mbartjes nuk do të jetë më e gjatë se një ditë.

10. AKEP-i mund të parashikojë, në rregullore, përjashtime nga parimi i përcaktuar në pikën 9 të këtij neni, në raste të justifikuara dhe kur është e nevojshme, në lidhje me procese të veçanta për mbartjen e shumë numrave në të njëjtën kohë.

Neni 88

Zbatimi i portabilitetit të numrit

1. AKEP-i, nëpërmjet një rregulloreje të veçantë, përcakton mënyrën e zbatimit të portabilitetit të numrit dhe afatet kohore përkatëse.

2. Në hartimin e rregullores së përcaktuar në pikën 1 të këtij neni, AKEP-i duhet të ketë parasysh:

- a) mundësitë teknike të portabilitetit të numrit;
- b) parametrat teknikë, që duhet të sigurohen gjatë portabilitetit të numrit, që të mos sjellë përkeqësim të cilësisë së shërbimit apo të besueshmërisë së rrjetit;
- c) perioda kohore për zbatimin e portabilitetit të numrit nuk duhet të jetë më shumë se 1 vit nga hyrja në fuqi e këtij ligji;
- ç) provat teknike, që duhen parashikuar për sistemin e propozuar për portabilitetin e numrit.

Neni 89

Numeracioni për shërbimet e thirrjeve të emergjencës

1. Të gjithë sipërmarrësit e rrjeteve publike telefonike janë të detyruar t'u sigurojnë përdoruesve të tyre të shërbimit telefonik të disponueshëm për publikun, përfshirë përdoruesve të telefonave publikë me pagesë, dërgimin pa pagesë të thirrjeve drejt numrave të emergjencës.

2. Të gjithë sipërmarrësit e rrjeteve publike telefonike ose shërbimeve telefonike të disponueshme për publikun janë të detyruar të lejojnë thirrjet pa pagesë drejt shërbimeve të emergjencës dhe, nëse është e mundur teknikisht, të sigurojnë identifikimin e numrit thirrës dhe informacion për vendndodhjen e tij.

Neni 90
Numrat jogjeografikë

1. Sipërmarrësit e rrjeteve publike telefonike ose të shërbimeve telefonike të disponueshme për publikun janë të detyruar që, kur është e mundur teknikisht dhe ekonomikisht, t'u sigurojnë përdoruesve jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë, mundësinë të bëjnë thirrje drejt numrave jogjeografikë të caktuar në Republikën e Shqipërisë, sipas planit kombëtar të numeracionit.

2. Sipërmarrësit e rrjeteve publike telefonike ose shërbimeve telefonike të disponueshme për publikun nuk janë të detyruar të plotësojnë detyrimin e pikës 1 të këtij neni, në rastet kur pajtimtari i thirrur ka vendosur, për arsye biznesi, të kufizojë thirrjet e origjinuara nga zona të veçanta.

3. Sipërmarrësit e rrjeteve të komunikimeve elektronike dhe të rrjeteve të komunikimeve publike duhet të lejojnë përdorimin e shërbimit publik telefonik nomadik nga përdoruesit e tyre.

KREU X
**MASAT PËR MBROJTJEN E RRJETEVE TË KOMUNIKIMEVE
ELEKTRONIKE PUBLIKE**

Neni 91
Rrjetet e komunikimeve elektronike publike

Rrjeti i komunikimeve elektronike publike ndërtohet për të mbështetur shërbimet e komunikimeve elektronike publike dhe funksionon si rrjet mbarëkombëtar, pa dallim, për të gjithë përdoruesit, i hapur për të gjithë sipërmarrësit dhe i integruar në rrjetin ndërkombëtar, në përputhje me standardet ndërkombëtare.

Neni 92
Mbrojtja e rrjetit nga dëmtimet

Sipërmarrësi mban dokumentacion të plotë e të saktë për rrjetin e vet. Me kërkesë zyrtare, sipërmarrësit u japin organeve të ngarkuara me ligj për planifikimin urban dhe njëri-tjetrit të dhëna për pjesë të këtij rrjeti, për të shmangur dëmtimin e rrjetit nga punimet nëntokësore apo ndërtimore ose nga ndikimet e mundshme elektrike, që shkakton vënia në punë e pajisjeve të tjera pranë rrjetit të komunikimeve elektronike.

Neni 93
E drejta e përdorimit të pronës publike e private

1. Sipërmarrësi ka të drejtë të përdorë tokë, troje ose objekte në pronësi të shtetit, përfshirë ndërtesat dhe kanalizimet e ndërtuara mbi ose nën to, të drejtat nënujore dhe ato të hapësirës ajrore, rrugët, liqenet, pyjet etj., për vendosjen e pajisjeve të komunikimeve elektronike, si dhe për mirëmbajtjen e tyre.

2. Pronësia ose të drejtat e tjera ndaj pronave të paluajtshme, në rastet kur ato janë me interes të veçantë për ndërtimin, funksionimin dhe mirëmbajtjen e rrjeteve të komunikimeve elektronike publike dhe infrastrukturës shoqëruese, shpronësohen ose kufizohen sipas procedurave dhe mënyrave të përcaktuara në legjislacionin në fuqi, nëse nuk përcaktohet ndryshe në këtë ligj.

3. Rrjetet e komunikimeve elektronike publike duhet të planifikohen në mënyrë që të krijojnë sa më pak të jetë e mundur rreziqe dhe shqetësime ndaj pronës private.

4. Para fillimit të punimeve në trojet ose në mjediset me pronësi publike, sipërmarrësit duhet të njoftojnë autoritetet përkatëse dhe të respektojnë të gjitha kërkesat e vendosura nga to. Mosmarrëveshjet ndërmjet sipërmarrësit dhe autoritetit përkatës zgjidhen nga gjykata.

5. Sipërmarrësi detyrohet të shfrytëzojë pronat e mësipërme, në përputhje me ligjet që mbrojnë mjedisin dhe, me përfundimin e punimeve, kur është objektivisht e mundur, detyrohet ta kthejë mjedisin në gjendjen e mëparshme.

6. Sipërmarrësi përdor tokën, trojet dhe objektet, pronë private, në marrëveshje me pronarët e tyre, në përputhje me legjislacionin në fuqi.

7. Kur nga vendosja ose mirëmbajtja e pajisjeve të komunikimeve elektronike dëmtohet prona ose ndryshon funksioni i saj, sipërmarrësi detyrohet të shpërblejë dëmin, sipas legjislacionit në fuqi.

Neni 94

Detyrimi i sipërmarrësit për mirëmbajtje

1. Sipërmarrësi detyrohet të mbajë pajisjet e komunikimeve elektronike në gjendje të mirë pune, duke respektuar kushtet teknike dhe standardet përkatëse.

2. Gjatë përmbushjes së detyrave për mirëmbajtjen e pajisjeve të komunikimeve elektronike, punonjësit e autorizuar nga sipërmarrësi kanë të drejtë të hyjnë në pronat publike dhe private, për të kryer punimet e nevojshme dhe për të vënë shenja të ndryshme, që tregojnë praninë e objekteve të komunikimeve elektronike.

3. Për të siguruar funksionimin normal të pajisjeve të komunikimeve elektronike, sipërmarrësi ka të drejtë të presë pemët, shkurret, degët e rrënjët, që rrezikojnë pajisjet e mësipërme, në përputhje me kërkesat e akteve ligjore e nënligjore në fuqi. Në rast se pronari privat bëhet pengesë, sipërmarrësi u drejtohet organeve kompetente, të cilat marrin masat e nevojshme brenda 15 ditëve.

Neni 95

Mbrojtja e rrjetit nga dëmtimet e të tretëve

1. Për të parandaluar dëmtimin e mundshëm të rrjetit ekzistues të komunikimeve elektronike, çdo person fizik ose juridik, që kryen punime ndërtimi e gërmimi, përpara fillimit të punimeve detyrohet të njoftojë sipërmarrësit e rrjeteve të komunikimeve elektronike.

2. Në rast se punimet në rrjetin ekzistues të komunikimeve elektronike duhet të kryhen në mënyrë të pashmangshme, të gjitha shpenzimet për mbrojtjen, shmangien ose riparimin e dëmtimeve të këtyre rrjeteve përballohen nga subjekti që kryen punimet.

3. Mosmarrëveshjet ndërmjet palëve zgjidhen nga gjykata.

Neni 96

Detyrime për sipërmarrësit ndërtues

(ndryshuar fjalë me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

Në rastet e ndërtimit të godinave për qëllime biznesi ose të godinave të banimit, sipërmarrësit ndërtues detyrohen të ndërtojnë infrastrukturën për rrjetin e brendshëm të komunikimeve elektronike.

Neni 97

Standardet e pajisjeve të komunikimeve elektronike

Në rrjetin e komunikimeve elektronike publike mund të vendosen vetëm pajisje, që kanë karakteristika teknike, sipas standardeve të harmonizuara e të miratuara nga organizmat ndërkombëtarë, ku Republika e Shqipërisë aderon.

KREU XI TË DREJTAT E PËRDORUESVE

Neni 98

Transparenca dhe publikimi i informacionit *(ndryshuar me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)*

1. Sipërmarrësit e rrjeteve dhe të shërbimeve të komunikimeve elektronike publike dhe/ose shërbimeve të komunikimeve elektronike të disponueshme për publikun publikojnë informacion transparent, të krahasueshëm, të përshtatshëm dhe të përditësuar për tarifat dhe çmimet e aplikuar, çdo detyrim në përfundimin e kontratës, si dhe kushtet e përgjithshme për aksesin e përdorimin e shërbimeve të ofruara nga ata për përdoruesit fundorë, në përputhje me pikën 2 të këtij neni. Ky informacion publikohet në mënyrë të qartë, gjithëpërfshirëse dhe lehtësisht të aksesueshme. AKEP-i mund të përcaktojë, me rregullore, kërkesat shtesë lidhur me formën në të cilën këto informacione do të publikohen.

2. AKEP-i mund të vendosë, nëpërmjet një rregulloreje, se çfarë informacioni publikohet nga sipërmarrësi, i cili ofron rrjete të komunikimit publik dhe/ose shërbime telefonike të disponueshme për publikun dhe çfarë informacioni publikohet nga vetë AKEP-i për të garantuar që konsumatorët mund të marrin vendime të mirinformuar.

AKEP-i garanton që publikohet informacioni i mëposhtëm:

a) emrat dhe adresat e sipërmarrësve, të cilët ofrojnë rrjete të komunikimeve publike dhe/ose shërbime telefonike të disponueshme për publikun;

b) fushëveprimi i shërbimit të ofruar dhe gatishmëria gjeografike e shërbimeve;

c) tarifat standarde, të cilat tregojnë shërbimet e ofruara dhe përmbajtjen e secilit element të tarifave (p.sh. detyrimet për akses, të gjitha llojet e detyrimeve për përdorimin, detyrimet për mirëmbajtje), duke përfshirë detajet e zbritjeve standarde të aplikuar, planet tarifore speciale e të orientuara, çdo detyrim shtesë, si dhe kostot lidhur me pajisjet fundore;

ç) politika e kompensimit/rimbursimit, përfshirë hollësitë specifike të çdo plani të ofruar për kompensim/rimbursim;

d) llojet e ofruara të shërbimit të mirëmbajtjes;

dh) kushtet e përgjithshme, duke përfshirë periudhën minimale kontraktuale, përfundimin e kontratës, procedurat dhe detyrimet e drejtpërdrejta të lidhura me portabilitetin e numrit dhe tregues të tjerë, nëse janë me rëndësi;

e) mekanizmat për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve, përfshirë ato të zhvilluara nga sipërmarrësit;

ë) informacion për të drejtat lidhur me shërbimin universal, duke përfshirë, nëse është e përshtatshme, facilitetet dhe shërbimet e përmendura pikën 6 të nenit 27 të këtij ligji.

3. AKEP-i inkurajon ofrimin e informacioneve krahasuese për t'u mundësuar përdoruesve fundorë dhe konsumatorëve të bëjnë një vlerësim të pavarur të kostos së përdorimit të modeleve alternative, për shembull, duke përdorur një guidë interaktive ose teknika të ngjashme. Kur këto facilitete nuk janë të disponueshme pa pagesë ose me çmim të arsyeshëm në treg, AKEP-i do t'i vërë vetë në dispozicion këto guida ose teknika. Palët e treta mund të përdorin, pa pagesë, informacionin e publikuar nga sipërmarrësit që ofrojnë rrjete të komunikimeve elektronike dhe/ose shërbime të komunikimeve elektronike të vlefshme për publikun, me qëllim të shitjes ose vënies në dispozicion të këtyre guidave ose teknikave të ngjashme.

4. AKEP-i mund të detyrojë sipërmarrësit, të cilët ofrojnë rrjete të komunikimeve elektronike dhe/ose shërbime të komunikimeve elektronike të disponueshme për publikun, ndërmjet të tjerash:

a) t'u ofrojnë pajtimtarëve informacion për tarifat e aplikueshme për çdo numër ose shërbim, subjekt i kushteve të veçanta të tarifimit. Lidhur me kategoritë individuale të shërbimeve, AKEP-i mund të kërkojë që ky informacion të ofrohet menjëherë para lidhjes së thirrjes;

b) të informojnë pajtimtarët për çdo ndryshim të aksesit në shërbime të emergjencës ose të informacionit për vendndodhjen e numrit thirrës në shërbimin ku janë pajtuar;

c) të informojnë pajtimtarët për çdo ndryshim të kushteve që kufizojnë aksesin në, dhe/ose përdorimin e shërbimeve dhe aplikimeve dhe ku këto shërbime janë të lejueshme sipas ligjeve në fuqi;

ç) të ofrojnë informacion për çdo procedurë të vendosur nga ofruesi, në mënyrë që të masë dhe drejtojë trafikun, për të evituar ngarkesën ose mbingarkesën e lidhjeve të rrjetit dhe si këto procedura mund të ndikojnë në cilësinë e shërbimit;

d) të informojnë pajtimtarët për të drejtën e tyre për të vendosur për të përfshirë ose jo të dhënat e tyre personale në numërat, si dhe për llojin e të dhënave, në përputhje me nenin 104 të këtij ligji;

dh) të informojnë rregullisht pajtimtarët me aftësi të kufizuara për detajet e produkteve dhe shërbimeve të projektuara për ata.

5. Sipërmarrësit e shërbimeve publike të komunikimeve duhet të publikojnë në faqen e tyre të internetit kushtet e përgjithshme të kontratave tip dhe t'ia paraqesin ato AKEP-it për vlerësim, të paktën, 15 ditë para publikimit.

Neni 99

Kontrata e pajtimit

(ndryshuar shkronja "c", "db", shtuar shkronja "b", të pikës 1 ndryshuar pikat 3, 4, 5 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Sipërmarrësit sigurojnë lidhjen ose aksesin në rrjetin publik të komunikimeve elektronike, në bazë të kontratës që lidhet me pajtimtarët në zbatim të legjislacionit në fuqi. Kontrata e pajtimit, në veçanti, duhet të përmbajë:

a) emrin dhe adresën e sipërmarrësit;

b) identitetin e plotë të pajtimtarit dhe adresën e tij;

c) shërbimet e ofruara, cilësinë e shërbimit të ofruar, si dhe kohën për lidhjen fillestare, duke përfshirë:

i) nëse ofrohet akses në shërbimet e emergjencës dhe informacioni për vendndodhjen e numrit thirrës dhe çdo kufizim në ofrimin e shërbimeve të emergjencës;

ii) informacion për çdo kusht tjetër që kufizon aksesin në, dhe/ose përdorimin e shërbimeve dhe aplikimeve, ku këto kushte lejohen, sipas këtij ligji;

iii) informacion për çdo procedurë të vendosur nga sipërmarrësi për të matur dhe drejtuar trafikun, në mënyrë që të evitohet ngarkesa ose mbingarkesa e lidhjeve të rrjetit dhe si këto procedura mund të ndikojnë në cilësinë e shërbimit;

iv) çdo kufizim të vendosur nga ofruesi për përdorimin e pajisjeve fundore të ofruara;

v) nivelet minimale të cilësisë së shërbimit të ofruar si koha për lidhje fillestare dhe, kur është e përshtatshme, dhe cilësia e parametra të tjerë, siç përcaktohen nga AKEP-i;

ç) llojin dhe mënyrën e mirëmbajtjes së shërbimeve të ofruara;

d) një informacion të hollësishëm për tarifën, si dhe periudhën kohore për njoftimin e çdo ndryshimi të tyre;

dh) një informacion për hyrjen në fuqi, kohëzgjatjen e kontratës së pajtimtarit, kushtet për shtyrjen dhe përfundimin e kontratës dhe të ofrimit të shërbimeve, duke përfshirë:

i) çdo minimum të përdorimit ose kohëzgjatjes së nevojshme për të përfituar nga kushtet e ofruara promotionale;

ii) çdo detyrim lidhur me mbartjen e numrit dhe tregues të tjerë;

iii) çdo detyrim të papaguar me përfundimin e kontratës, duke përfshirë çdo rimbursim të koston në lidhje me pajisjet fundore;

e) mënyrat e kompensimit dhe të rimbursimit në rastet kur shërbimi i kontraktuar nuk plotëson nivelin e cilësisë së parashikuar në kontratë;

- ë) udhëzime për procedurat e zgjidhjes së mosmarrëveshjeve;
 - f) detyrimin për njoftim të përdoruesve për ndryshimet e parashikuara në kushtet e kontratës së pajtimtarit dhe udhëzimet për mënyrën e veprimit për pranimin e kushteve të reja, shtyrjen ose përfundimin e kontratës;
 - g) mundësinë që të dhënat e përdoruesit të mos publikohen në numërorin telefonik;
 - gj) procedurat në rast të moskryerjes së pagesës apo të kryerjes me vonesë të pagesave për shërbimet.
 - h) llojin e veprimit që mund të ndërmerret nga sipërmarrësi si kundërveprim ndaj incidenteve të sigurisë ose integritetit apo për shkak të kërcënimeve dhe cenimeve.
2. Në rast se ofruesit e shërbimeve publike të komunikimeve lidhin kontratë pajtimi me përdoruesit fundorë, këto kontrata duhet të përmbajnë elementet e përshkruara në pikën 1 të këtij neni.
3. Pajtimtarët kanë të drejtë të tërhiqen nga kontrata pa penalitet përkundrejt njoftimit të modifikimit të kushteve kontraktore të propozuara nga sipërmarrësi që ofron rrjete të komunikimit elektronik dhe/ose shërbime. Pajtimtarëve u jepet njoftimi i përshtatshëm, jo më pak se 30 ditë përpara për çdo modifikim dhe informohen në të njëjtën kohë për të drejtën e tyre për t'u tërhequr pa penalitet nga kontrata, nëse ata nuk i pranojnë kushtet e reja. AKEP-i mund të përcaktojë, nëpërmjet një rregulloreje, formatin e këtyre njoftimeve.
- Përfundimi i kontratës, për shkak të mospranimit të ndryshimeve, nuk e shmang pajtimarin nga përmbushja e detyrimeve bazë të kontratës së mëparshme.
4. Kontratat e lidhura ndërmjet konsumatorëve dhe sipërmarrësve të shërbimeve të komunikimeve elektronike nuk duhet të detyrojnë lidhjen e kontratës me një afat fillestar prej më shumë se 24 muaj. Sipërmarrësit kanë detyrimin t'u ofrojnë përdoruesve mundësinë e lidhjes së kontratës me afat maksimal 12 muaj. Pavarësisht nga kohëzgjatja minimale e kontratës, kushtet dhe procedurat për përfundimin e kontratës nuk duhet të pengojnë/dekurajojnë pajtimtarin për ndryshimin e ofruesit të shërbimit.
5. Kontrata e pajtimit, që lidhet ndërmjet sipërmarrësit dhe pajtimtarit, bazohet në parimin e barazisë mes palëve. Ajo hartohet nga sipërmarrësit mbi bazën e legjislacionit në fuqi dhe rregullave të nxjerra nga AKEP-i në zbatim të këtij ligji. Një kopje tip e saj, si dhe çdo ndryshim i mëvonshëm që mund të pësojë, i dërgohet AKEP-it 15 ditë përpara hyrjes në fuqi të tyre. AKEP-i ka të drejtë të përcaktojë rregulla shtesë, si dhe të imponojë ndryshime, kur kontratat e pajtimit nuk janë në përputhje me ligjin dhe aktet normative të nxjerra për këtë qëllim, pas kryerjes së një procesi konsultimi, sipas nenit 110 të këtij ligji.

Neni 100

Regjistrimi i pajtimtarëve

1. Sipërmarrësit e rrjeteve dhe të shërbimeve të komunikimeve elektronike detyrohen të bëjnë regjistrimin e pajtimtarëve të tyre, me kontratë pajtimi ose kartë të parapaguar, përpara aktivizimit të shërbimit.
2. Formulari përcaktohet me të dhënat, të cilat janë të detyrueshme të jepen nga pajtimtarët për të mundësuar regjistrimin e tyre, sipas këtij neni, nga AKEP-i.

Neni 101

Ruajtja dhe administrimi i të dhënave për qëllime të ndjekjes penale

(ndryshuar me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Pavarësisht përcaktimeve të tjera në këtë ligj, sipërmarrësit e rrjeteve dhe të shërbimeve të komunikimeve elektronike publike detyrohen të ruajnë dhe të administrojnë, për një afat 2-vjeçar, skedarët e të dhënave për pajtimtarët e tyre.

2. Skedarët duhet të përmbajnë të dhëna në lidhje me komunikimin zanor dhe me SMS/MMS, që mundësojnë:

a) identifikimin e pajtimtarëve, duke siguruar marrjen dhe regjistrimin e identitetit të plotë të tyre;

b) identifikimin e pajisjes fundore, të përdorur gjatë komunikimeve;

c) përcaktimin e vendndodhjes, datës, kohës, kohëzgjatjes së komunikimit dhe numrit të thirrur dhe thirrës, përfshirë të dhënat për thirrjet pa përgjigje.

3. Në rastin e komunikimeve në internet, skedari duhet të përmbajë:

a) të dhëna të nevojshme për ndjekjen dhe identifikimin e burimit/origjinimit të komunikimit:

i) identitetin e pajtimtarit (user ID) të caktuar;

ii) identitetin e pajtimtarit (user ID) dhe numrin e telefonit të caktuar për komunikimet që hyjnë në rrjetin publik telefonik;

iii) emrin dhe adresën e pajtimtarit ose përdoruesit të regjistruar, të cilit i është caktuar një adresë IP, identitetin e përdoruesit (user ID), ose numër telefoni i caktuar gjatë kohës së komunikimit;

b) të dhëna të nevojshme për identifikimin e destinacionit të komunikimit:

i) në rastin e telefonisë në internet, identitetin e përdoruesit (user ID) ose numrin e telefonit të numrit të thirrur;

ii) në rastin e postës elektronike ose telefonisë në internet, emrin dhe adresën e pajtimtarit ose përdoruesit të regjistruar dhe identitetin e përdoruesit (user ID) të marrësit të synuar të komunikimit;

c) të dhëna të nevojshme për identifikimin e datës, kohës dhe kohëzgjatjes së komunikimit:

i) datën dhe orën e lidhjes (log in) dhe shkëputjes (log off) të shërbimit të aksesit në internet, sipas orës lokale;

ii) adresën IP, duke përcaktuar nëse është dinamike apo statike, të caktuar nga ofruesi i shërbimit internet;

iii) identitetin e pajtimtarit ose përdoruesit të regjistruar të shërbimit të aksesit internet.

4. Detyrimi për ruajtjen e të dhënave për thirrjet pa përgjigje, sipas shkonjës “c” të pikës 2, për komunikimet zanore, si dhe detyrimi për të dhënat, sipas nënshkronjës “i” të shkronjës “c” të pikës 3 të këtij neni, për komunikimet në internet, zbatohet për aq sa këto të dhëna krijohen ose përpunohen dhe ruhen nga ofruesi i shërbimeve dhe/ose rrjeteve publike të komunikimeve elektronike, brenda juridiksionit të tyre gjatë ofrimit të shërbimeve të komunikimeve prej tyre.

5. Të dhënat në këta skedarë ruhen sipas legjislacionit në fuqi për mbrojtjen e të dhënave personale.

6. Këta skedarë duhet t’u vihen në dispozicion pa vonesë, edhe në formë elektronike, autoriteteve që përcakton Kodi i Procedurës Penale, në bazë të kërkesës së tyre.

Neni 101/1

Shkatërrimi i të dhënave të ruajtura

(shtuar me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

Operatorët e rrjeteve dhe shërbimeve publike të komunikimeve elektronike janë të detyruar të shkatërrojnë të dhënat e ruajtura, në përfundim të afatit të ruajtjes, kur nuk është parashikuar ndryshe në legjislacionin në fuqi.

Neni 102

Cilësia e shërbimit publik të komunikimeve

(shtuar falë në fund të pikës 1 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Sipërmarrësit e rrjeteve dhe shërbimeve të komunikimeve elektronike publike janë të detyruar të publikojnë informacionin e duhur, të krahasueshëm dhe të përditësuar për cilësinë e

shërbimeve të ofruara prej tyre dhe për masat e marra për të garantuar akses të barabartë për përdoruesit fundorë me aftësi të kufizuara.

2. AKEP-i, në bazë të një rregulloreje të veçantë, përcakton treguesit e cilësisë së shërbimit.

Neni 102/1

Garantimi i aksesit të barabartë dhe mundësisë së zgjedhjes për përdoruesit me aftësi të kufizuara

(shtuar me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. AKEP-i, kur është e përshtatshme, përcakton nëpërmjet një rregulloreje kërkesat që duhet të plotësohen nga sipërmarrësit që ofrojnë shërbime të komunikimeve elektronike të disponueshme për publikun, për të garantuar që përdoruesit me aftësi të kufizuara:

a) kanë akses në shërbime të komunikimeve elektronike të barabartë me atë të përdorur nga shumica e përdoruesve fundorë;

b) përfitojnë nga zgjedhja e sipërmarrësve dhe shërbimeve në dispozicion të shumicës së përdoruesve fundorë.

2. Në mënyrë që të miratojë dhe implementojë masat e veçanta për përdoruesit fundorë me aftësi të kufizuara, AKEP-i inkurajon disponueshmërinë e pajisjeve fundore, të cilat ofrojnë shërbimet dhe funksionet e nevojshme për këta përdorues.

Neni 103

Paraqitja e identifikimit të linjës thirrëse (CLI)

(shfuqizuar me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

Neni 104

Numërori telefonik dhe informacioni për numrat

(ndryshuar pikat 2 dhe 3 dhe shfuqizuar pika 4 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Të gjithë pajtimtarët e shërbimeve telefonike publike kanë të drejtën të përfshihen në numërorin telefonik të përgjithshëm.

2. Sipërmarrësit që ofrojnë shërbime telefonike të disponueshme për publikun janë të detyruar:

a) të informojnë, pa pagesë, të gjithë pajtimtarët para se ata të përfshihen në një numëror telefonik publik, për qëllimin e numërorit dhe funksionet e disponueshme të kërimit të informacionit;

b) t'u ofrojnë të gjithë pajtimtarëve, pa pagesë, mundësinë për të vendosur nëse të dhënat e tyre personale mund të përfshihen në një numëror publik, për të përzgjedhur të dhënat që nuk dëshirojnë të përfshihen dhe mundësinë për të verifikuar dhe korrigjuar këto të dhëna;

c) t'u ofrojnë të gjithë pajtimtarëve, pa pagesë, mundësinë e mospërfshirjes së të dhënave të tyre personale ose heqjes së të dhënave nga një numëror telefonik.

3. Sipërmarrësit janë të detyruar të marrin pëlqimin paraprak të pajtimtarit në rastin e përfshirjes së tyre në numërorin publik. Të gjithë përdoruesit fundorë të shërbimeve telefonike të disponueshme për publikun duhet të kenë akses në cilëndo rubrikë të shërbimeve të informacionit për numërorin telefonik.

4. Shfuqizuar.

5. Sipërmarrësit janë të detyruar të sigurojnë konfidencialitetin e të dhënave të pajtimtarit, përfshirë ruajtjen, përdorimin dhe paraqitjen e të dhënave, në përputhje me këtë ligj dhe aktet e tjera ligjore në fuqi.

Neni 105
Asistenca e operatorit

1. Sipërmarrësit janë të detyruar të organizojnë dhe t'i kenë funksionale shërbimet e asistencës ndaj përdoruesve fundorë, madje të përdorin të gjitha mjetet e mundshme për të informuar përdoruesit fundorë për këto shërbime e për mundësinë e përdorimit të tyre, si edhe për tarifat e mundshme, nëse këto shërbime, tërësisht ose pjesërisht, ofrohen me pagesë.

2. Të gjithë përdoruesit fundorë, që kanë akses në rrjetin e komunikimeve elektronike publike, duhet të kenë akses në shërbimet e asistencës së sipërmarrësit.

Neni 106
Faturimi
(ndryshuar me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Sipërmarrësit janë të detyruar t'u ofrojnë pa pagesë pajtimtarëve të tyre, për shërbimet telefonike të vlefshme për publikun, faturë të detajuar, me qëllim që t'u mundësojë kontrollin mbi shumën e faturuar. Pajtimtarët, gjithashtu, kanë të drejtë të marrin faturë jo të detajuar pa pagesë. Në të dyja rastet, sipërmarrësi duhet të sigurojë dërgimin, pa pagesë, të faturës së detajuar ose jo të detajuar, në adresën e pajtimtarit, sipas opsionit të zgjedhur nga pajtimtari.

2. Në faturën e përmendur në pikën 1 të këtij neni mund të mos përfshihen thirrjet drejt numrave pa pagesë dhe thirrjet drejt numrave të emergjencës.

3. Fatura e detajuar për shërbimet telefonike publike duhet të përfshijë, minimalisht, elementet e mëposhtme:

- a) periudhën e faturimit;
- b) pagesën fikse mujore për shërbimin;
- c) llojin dhe shumën e të gjitha pagesave të tjera të mundshme për periudhën e faturimit;
- ç) numrat e thirrur, datën, kohën, si dhe kohëzgjatjen e bisedave të kryera;
- d) pagesën përkatëse për çdo komunikim të kryer.

Neni 107
E drejta e ankimit
(ndryshuar me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Mënyra dhe procedura për ankesat e pajtimtarëve përcaktohen në kushtet e kontratës të pajtimtarit.

2. Pajtimtarët kanë të drejtë të ankohen apo të kërkojnë sqarime tek operatori që ofron shërbime të komunikimeve elektronike për kushtet kontraktore dhe/ose përmbushjen e këtyre kushteve nga operatori, përfshirë faturën dhe cilësinë e shërbimit të ofruar.

3. Në rast se pajtimtari nuk është i kënaqur me sqarimet e dhëna nga operatori nëpërmjet telefonit apo njoftimeve të tjera me mjetet elektronike, ai mund të ankohet me shkrim. Ankesa duhet të paraqitet:

a) brenda 15 ditëve nga marrja e faturës për shërbimin e ofruar, nëse ankesa i referohet shumës së faturuar për shërbimin e ofruar; ose

b) brenda 15 ditëve nga ofrimi i shërbimit, nëse ankesa i referohet cilësisë së shërbimit të ofruar.

4. Pas marrjes së ankesës së referuar në pikën 2 të këtij neni, sipërmarrësi duhet të verifikojë shumën e faturuar për shërbimet e ofruara ose për cilësinë e shërbimeve të ofruara dhe, pas verifikimit, të konfirmojë shumën e faturuar ose ta korrigjojë atë. Sipërmarrësi i dorëzon pajtimtarit përgjigjen, me shkrim, jo më vonë se 15 ditë pas marrjes së ankesës nga pajtimtari.

5. Nëse pajtimtari, nuk është dakord me përgjigjen me shkrim të sipërmarrësit, pajtimtari mund të fillojë një procedurë për zgjidhjen e mosmarrëveshjes, sipas nenit 120/1 të këtij ligji, ose mund ta paraqesë rastin para gjykatës, sipas Kodit të Procedurës Civile.

Neni 108

Kufizimi ose ndërprerja e aksesit

1. Sipërmarrësit, që ofrojnë akses në rrjetet e komunikimeve elektronike publike, mund ta kufizojnë ose ndërpresin përkohësisht aksesin në shërbimet e tyre, pa miratimin paraprak të përdoruesve, nëse kjo është e nevojshme për përmirësimin, modernizimin, mirëmbajtjen apo për probleme teknike në rrjet.

2. Sipërmarrësit duhet të vënë në dijeni AKEP-in dhe përdoruesit për kufizimet apo ndërprerjet e shërbimit, të cilat do të zgjasin më shumë se 30 min. Ky njoftim bëhet:

a) të paktën 48 orë më parë, në rast të një përmirësimi, modernizimi ose mirëmbajtjeje të planifikuar të rrjetit;

b) sa më shpejt të jetë e mundur, por jo më vonë se 48 orë, pas ndodhjes së kufizimit apo ndërprerjes së shkaktuar nga defekte apo dëmtime të rrjetit.

3. Sipërmarrësit duhet të marrin të gjitha masat e nevojshme që ta bëjnë sa më të shkurtër kohën e kufizimit ose të ndërprerjes.

Neni 109

Ndërprerjet e shërbimit për pajtimtarin

(ndryshuar pika 3 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Sipërmarrësit që ofrojnë akses në rrjetet e komunikimeve elektronike publike mund ta kufizojnë aksesin në shërbimet e tyre dhe/ose mund ta ndërpresin lidhjen e pajtimtarit, apo mund të ndërpresin kontratën me pajtimtarin vetëm në rast se pajtimtari nuk përmbush kushtet e kontratës, apo nuk kryen pagesat, sipas kushteve të përcaktuara në kontratë.

2. Sipërmarrësit duhet të përcaktojnë qartë dhe me detaje në kushtet e kontratës rastet kur bëhet kufizimi, ndërprerja e shërbimit apo ndërprerja e kontratës.

3. Sipërmarrësi është i detyruar t'i dërgojë faturën pajtimtarit me paspagim. Nëse pajtimtari nuk përmbush detyrimet kontraktore brenda afatit kohor të përcaktuar në faturë, sipërmarrësi është i detyruar t'i dërgojë pajtimtarit një njoftim me shkrim ose në një formë tjetër që është parashikuar dhe pranuar në kontratë nga pajtimtari, duke vendosur afatin kohor prej jo më pak se 15 ditëve për të përmbushur detyrimet kontraktore. Ky njoftim me shkrim duhet të informojë pajtimtarin për kushtet përkatëse kontraktore, në veçanti për kufizimin, ndërprerjen e shërbimit apo ndërprerjen e kontratës dhe procedurat për zgjidhjen e mosmarrëveshjes. Sipërmarrësit nuk duhet të veprojnë në përputhje me pikën 1 të këtij neni para afatit kohor të përcaktuar në njoftimin me shkrim.

4. Sipërmarrësit nuk janë të detyruar të njoftojnë paraprakisht pajtimtarët për masat e marra, në rast se shkelja e evidentuar e kontratës:

a) shkakton një kërcënim serioz të rendit e sigurisë publike, shëndetit dhe mjedisit;

b) shkakton një dëmtim serioz fizik, material ose funksional të rrjetit.

5. Nëse pajtimtari kundërshton shumën e faturuar, sipërmarrësi mund të mos veprojë sipas pikës 1 të këtij neni, deri në arrihtjen e një vendimi përfundimtar, kur pajtimtari do të jetë i detyruar të paguajë brenda një afati të caktuar kohor.

6. Nëse është teknikisht e mundur, operatorët janë të detyruar të kufizojnë aksesin vetëm për ato shërbime që pajtimtari ka shkelur kushtet e kontratës, përveç rasteve kur pajtimtari abuzon, ose, në mënyrë të përsëritur, kryen me vonesë ose nuk paguan faturat.

7. Sipërmarrësve u ndalohet të kufizojnë aksesin për përdorimin e numrave të emergjencës.

Neni 110

Këshillimi publik

(shtuar fjalë në pikën 1 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. AKEP-i, në procesin e përgatitjes së dokumenteve rregullatore për tregun e komunikimeve elektronike dhe përpara marrjes së vendimeve, të cilat kanë një ndikim të ndjeshëm në tregun e komunikimeve elektronike, ose që kanë lidhje me të drejtat e përdoruesve fundorë, në veçanti përdoruesit me aftësi të kufizuara, është i detyruar të marrë dhe të vlerësojë mendimin e palëve të interesuara nëpërmjet këshillimit publik.

2. Në procesin e këshillimit publik, AKEP-i publikon dokumentet rregullatore të propozuara dhe kërkon paraqitjen me shkrim të mendimit të palëve të interesuara, brenda një afati kohor të publikuar, i cili nuk duhet të jetë më pak se 30 ditë.

3. Në rast se AKEP-i e gjykon të nevojshme, kryen edhe seancë dëgjimore, ku ftohen palët e interesuara për të parashtruar mendimin për dokumentet rregullatore të propozuara.

4. Pas përfundimit të afatit të përcaktuar në pikën 2 të këtij neni dhe para miratimit të dokumenteve rregullatore, AKEP-i duhet të publikojë mendimet dhe komentet e palëve të interesuara, duke respektuar konfidencialitetin e informacionit.

KREU XII

KOMUNIKIMET ELEKTRONIKE NË RASTE TË VEÇANTA

Neni 111

Masat e jashtëzakonshme për sigurimin e shërbimit

1. Sipërmarrësit detyrohen që, me rrjetet dhe shërbimet, të përballojnë nevojat e shtetit në situatë të jashtëzakonshme dhe kur e kërkojnë interesat e mbrojtjes kombëtare e sigurisë së rendit publik.

2. Sipërmarrësit, që ofrojnë akses në rrjetet e komunikimeve elektronike publike dhe shërbime të komunikimeve elektronike të vlefshme për publikun, hartojnë dhe paraqesin në AKEP një plan, për të siguruar integritetin e rrjetit të komunikimeve publike dhe akses në shërbimet e komunikacioneve publike, të zbatueshëm në situatë të jashtëzakonshme. Në kuptim të këtij ligji, me situatë të jashtëzakonshme kuptojmë dëmtimet e rënda të rrjetit, fatkeqësitë natyrore, gjendjen e emergjencës ose gjendjen e luftës.

3. Planet, sipas pikës 2 të këtij neni, sigurojnë akses të pandërprerë dhe përdorimin e numrave të emergjencës.

4. Planet detyrojnë sipërmarrësit të zbatojnë masat emergjente përgjatë gjithë kohëzgjatjes së situatës të jashtëzakonshme.

5. Ministri, në bashkëpunim me strukturat e tjera, të caktuara me ligj për trajtimin e situatave të jashtëzakonshme dhe me AKEP-in, i propozon Këshillit të Ministrave masat, që duhet të përfshihen në planet e masave, sipas pikës 1 të këtij neni.

Neni 112

Bashkëpunimi i sipërmarrësve në raste të veçanta

1. Sipërmarrësit detyrohen të bashkëveprojnë ndërmjet tyre dhe me organizatat qeveritare, ndërqeveritare dhe jofitimprurëse për përdorimin e burimeve të komunikimeve elektronike, për lehtësimin dhe përballimin e rasteve të veçanta:

a) duke vendosur pajisje të komunikimit tokësor dhe satelitor për parandalimin, mbikëqyrjen dhe sigurimin e parandalimit të dëmeve natyrore, fatkeqësive në përgjithësi e atyre shëndetësore në veçanti;

b) duke shpërndarë njoftime për shkatërrimet natyrore, fatkeqësitë shëndetësore ndërmjet organizmave të lidhur me to dhe përhapjen e të dhënave në publik, veçanërisht në komunitetet që rrezikohen më tepër;

c) uke vendosur dhe vënë në punë shërbimet e komunikimeve elektronike fleksibël, që përdorin organizatat humanitare.

2. Për lehtësimin e realizimit të masave të mësipërme, sipërmarrësit mund të lidhin marrëveshje të veçanta dhe të vendosin pagesa të veçanta ose të nënshkruajnë shtesa në marrëveshjet ekzistuese.

Neni 113

Sigurimi i shërbimit universal gjatë grevave

Ofruesit e shërbimit universal janë të detyruar të përcaktojnë paraprakisht personelin e tyre, që siguron shërbimin universal të pandërprerë në rast grevash, si edhe për përmbushjen e detyrimeve të sipërmarrësit, në përputhje me parashikimet e nenit 112 të këtij ligji.

KREU XIII

FUKSIONIMI I AUTORITETIT TË KOMUNIKIMEVE ELEKTRONIKE DHE POSTARE

Neni 114

Statusi dhe Këshilli Drejtues i Autoritetit të Komunikimeve Elektronike dhe Postare

(ndryshuar fjalë me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Autoriteti i Komunikimeve Elektronike dhe Postare është person juridik, publik, jobuxhetor. Autoriteti i Komunikimeve Elektronike dhe Postare drejtohet nga Këshilli Drejtues, i cili është i pavarur në marrjen e vendimeve dhe funksionon në bazë të rregullores së brendshme, të miratuar nga ai vetë.

2. Selia e Autoritetit të Komunikimeve Elektronike dhe Postare është në Tiranë.

3. Këshilli Drejtues përbëhet nga 5 anëtarë, të cilët zgjidhen nga Kuvendi, me propozimin e Këshillit të Ministrave, për një periudhë 5-vjeçare, me të drejtë rizgjedhjeje jo më shumë se 1 herë. Kuvendi cakton kryetarin, ndërmjet anëtarëve të Këshillit Drejtues. Kryetari i Këshillit Drejtues është drejtuesi ekzekutiv i Autoritetit të Komunikimeve Elektronike dhe Postare.

4. Anëtarët e Këshillit Drejtues duhet të jenë specialistë, me arsim të lartë, të kualifikuar, që kanë, të paktën, 10 vjet përvojë pune dhe të jenë përfaqësues nga sektori i komunikimeve elektronike, postar, i ekonomisë dhe i drejtësisë.

5. Çdo anëtar i Këshillit Drejtues, me emërimin, duhet të japë dorëheqjen nga çdo post ose funksion zyrtar e partiak, të tërhiqet nga çdo veprimtari private fitimprurëse, si dhe të shesë e të shlyejë çdo interes financiar, që mund të ketë në shoqëri, që ushtrojnë veprimtari tregtare nën juridiksionin e Autoritetit të Komunikimeve Elektronike dhe Postare. Për këto veprime, anëtari informon me shkrim Kuvendin.

6. Nuk mund të zgjidhet anëtar i Këshillit Drejtues:

a) personi, bashkëshorti ose të afërmit deri në shkallë të dytë, që kanë lidhje me anëtarët e Këshillit të Ministrave;

b) personi që është dënuar nga gjykata për kryerjen e një vepre penale, me vendim të formës së prerë;

c) personi, që është debitor, kreditor ose aksionar në një shoqëri, e cila i nënshtrohet kuadrit rregullator të Autoritetit të Komunikimeve Elektronike dhe Postare;

ç) personi, që përjashtohet me ligj për të mbajtur poste publike shtetërore.

Neni 115

Marrja e vendimeve dhe struktura e Këshillit Drejtues

(ndryshuar fjalë në pikën 1 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Këshilli Drejtues merr vendimet me shumicë votash, kur janë të pranishëm të paktën tre anëtarë. Secili anëtar, duke përfshirë edhe kryetarin, ka të drejtën e një vote. Asnjë vend mungesë ose vend vakant në Këshillin Drejtues të Autoritetit të Komunikimeve Elektronike dhe Postare nuk cenon të drejtën e anëtarëve që mbeten, për të ushtruar të gjitha të drejtat e Këshillit Drejtues të Autoritetit të Komunikimeve Elektronike dhe Postare.

2. Në procesin e votimit nuk marrin pjesë anëtarët e Këshillit Drejtues të Autoritetit të Komunikimeve Elektronike dhe Postare, kur vërtetohet njëri nga rastet e parashikuara në nenin 37 të Kodit të Procedurës Administrative.

3. Pagat e anëtarëve të Këshillit Drejtues caktohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

4. Struktura organizative, numri dhe pagat e punonjësve të Autoritetit të Komunikimeve Elektronike dhe Postare përcaktohen, sipas legjislacionit në fuqi.

5. Këshilli Drejtues vendos rregullat dhe kriteret e punësimit, sipas ligjeve në fuqi.

Neni 116

Lirimi dhe shkarkimi i anëtarëve të Këshillit Drejtues

(ndryshuar fjalë në pikat 1 dhe 3 dhe shtuar pika 4 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Anëtari i Këshillit Drejtues lirohet ose shkarkohet nga organi që e ka zgjedhur, me propozim të Këshillit të Ministrave, kur:

- a) është në pamundësi fizike dhe mendore, për të kryer funksionet e ngarkuara;
- b) gjatë ushtrimit të detyrës, është dënuar nga gjykata, për kryerjen e një vepre penale me vendim të formës së prerë;
- c) zgjidhet ose kandidon si deputet i Kuvendit ose në organet e pushtetit vendor, me përjashtim të rastit kur është anëtar i shoqatave profesionale dhe mban funksione në to;
- ç) pa shkak të arsyeshëm, nuk ka pranuar të kryejë ose nuk kryen detyrën ose është i paaftë për të ushtruar detyrën për një periudhë 6-mujore ose më shumë;
- d) përfshihet në ndonjërin nga dispozitat e nenit 114 pika 6 të këtij ligji;
- dh) vepron në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji.

2. Kur një anëtar lirohet ose shkarkohet nga detyra, sipas pikës 1 të këtij neni, anëtari i ri emërohet nga organi përkatës, sipas nenit 114 të këtij ligji.

3. Çdo anëtar i shkarkuar nga detyra nuk ka të drejtë të rizgjidhet në Këshillin Drejtues.

4. Para se të lirohet ose shkarkohet një anëtar i Këshillit Drejtues, atij i jepet mundësia për të parashtruar pretendimet e tij para komisioneve të Kuvendit. Vendimi për të liruar dhe shkarkuar kryetarin, një anëtar ose më shumë se një anëtar duhet të jetë i bazuar në ligj dhe të jetë i arsyetuar për shkaqet që çojnë në lirim ose shkarkimin e tyre. Vendimi i Kuvendit publikohet.

Neni 117

Financimi dhe buxheti i Autoritetit të Komunikimeve Elektronike dhe Postare

(ndryshuar fjalë në pikën 1, shtuar një paragraf në pikën 2 dhe shtuar një fjali në pikën 3 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Burimet e financimit të Autoritetit të Komunikimeve Elektronike dhe Postare janë pagesat, sipas përcaktimeve në nenet 24, 78 dhe 86 të këtij ligji dhe akteve të tjera ligjore në fuqi.

2. Jo më vonë se gjashtë muaj para fillimit të çdo viti financiar, Autoriteti i Komunikimeve Elektronike dhe Postare cakton një fond të shpenzimeve administrative, të parashikuara, të cilin e paraqet për miratim në Këshillin e Ministrave.

Jo më vonë se tre muaj nga përfundimi i vitit financiar, Autoriteti i Komunikimeve Elektronike dhe Postare përgatit projektbuxhetin, në përputhje me legjislacionin në fuqi. Projektbuxheti i AKEP-it propozohet për shqyrtim dhe miratim nga Këshilli i Ministrave si bashkëpropozim i ministrit me Ministrin e Financave.

3. Autoriteti i Komunikimeve Elektronike dhe Postare mban llogari të plota dhe të sakta të shpenzimeve faktike, në përputhje me legjislacionin shqiptar të kontabilitetit. AKEP-i zbaton rregullat e përcaktuara në ligjin nr. 10 296, datë 8.7.2010 “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”, si dhe aktet e tjera nënligjore që rregullojnë e përcaktojnë kufijtë e përdorimit të nivelit të shpenzimeve.

4. Të gjitha të ardhurat e tepërta shpenzimet e Autoritetit të Komunikimeve Elektronike dhe Postare kalojnë në Buxhetin e Shtetit.

Neni 118

Publikimi

(ndryshuar pika 1 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Dokumentacioni i arkivuar në AKEP për veprimtarinë e sipërmarrësve të komunikimeve elektronike është i hapur për publikun, në përputhje me ligjin për të drejtën e informimit publik dhe legjislacionin përkatës për sekretin tregtar të biznesit.

2. Dokumentacioni i rëndësishëm, si vendimet, kriteret, procedurat për njoftim, dhënien e autorizimit të së drejtës së përdorimit, autorizimet e dhëna, rregullat e rregulloret teknike, standardet etj. publikohen në buletin dhe në faqen elektronike të Autoritetit të Komunikimeve Elektronike dhe Postare.

Neni 119

Pagesat

(shtuar pikat 3 dhe 4 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Pagesat, që kryhen në AKEP, janë:

a) pagesa për mbikëqyrjen e tregut të komunikimeve elektronike, sipas përcaktimeve në nenin 24 të këtij ligji;

b) pagesa për financimin e shërbimit universal, sipas përcaktimeve në nenin 30 të këtij ligji;

c) pagesa për caktimin dhe përdorimin e frekuencave, sipas përcaktimeve në nenin 78 të këtij ligji;

ç) pagesa për caktimin dhe përdorimin e numrave dhe të serive numerike, sipas përcaktimeve në nenin 86 të këtij ligji.

2. Përcaktimi i pagesave për caktimin dhe përdorimin e frekuencave dhe numrave, të përcaktuara në shkronjat “c” dhe “ç” të pikës 1 të këtij neni, miratohen nga Këshilli i Ministrave, me propozimin e AKEP-it.

3. Përcaktimi i pagesave për caktimin dhe përdorimin e frekuencave e të numrave bëhet në bazë të parimit të proporcionalitetit, transparencës dhe objektivitetit, duke minimizuar shpenzimet administrative shtesë dhe taksat shtesë. Në veçanti:

a) të ardhurat totale vjetore nga pagesat e përcaktuara në shkronjat “c” dhe “ç” të pikës 1 të këtij neni duhet të përputhen me koston administrative vjetore të AKEP-it për administrimin e radiofrekuencave dhe numrave;

b) ndryshimi i pagesave për breza të ndryshëm të frekuencave ose për kategoritë e ndryshme të numrave duhet të përputhet me ndryshimin në koston administrative për administrimin e këtyre brezave dhe kategoritë e ndryshme të numrave.

4. AKEP-i, në zbatim të parimit të transparencës, çdo vit publikon, në faqen e tij zyrtare, një përmbledhje të situatës financiare, duke dhënë kostot administrative/shpenzimet dhe të ardhurat totale të krijuara respektivisht nga pagesat për mbikëqyrjen e tregut, pagesat për numeracionin

dhe ato për frekuencat. AKEP-i, gjithashtu, publikon bilancin financiar vjetor që depoziton në organet tatimore, në përputhje me legjislacionin në fuqi për këtë qëllim.

KREU XIV MOSMARRËVESHJET

Neni 120

Zgjidhja e mosmarrëveshjeve ndërmjet sipërmarrësve *(ndryshuar titulli me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)*

1. AKEP-i zgjidh mosmarrëveshjet ndërmjet sipërmarrësve të rrjeteve dhe shërbimeve të komunikimeve elektronike, në rastet kur ato lidhen me zbatimin e këtij ligji dhe të rregullave të nxjerra në zbatim të tij.
2. Në rastet referuar pikës 1 të këtij neni, AKEP-i fillon një procedurë për zgjidhjen e mosmarrëveshjes me marrjen e kërkesës nga cilado palë në mosmarrëveshje.
3. Në procedurat për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve, AKEP-i zbaton Kodin e Procedurës Administrative, për aq sa nuk është parashikuar ndryshe në këtë ligj.
4. Në marrjen e vendimeve për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve, AKEP-i mban parasysh përmbushjen e objektivave rregullatorë për nxitjen e konkurrencës dhe mbrojtjen e interesave të përdoruesve, sipas parashikimeve në këtë ligj.
5. AKEP-i është i detyruar të publikojë të gjitha vendimet që merr për mosmarrëveshjet, duke pasur parasysh ruajtjen e sekretit tregtar të palëve në mosmarrëveshje.

Neni 120/1

Zgjidhja e mosmarrëveshjeve ndërmjet pajtimtarëve dhe sipërmarrësve *(shtuar me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)*

1. Nëse një mosmarrëveshje mes një pajtimtari dhe një sipërmarrësi që ofron shërbime të komunikimit publik nuk mund të zgjidhet nëpërmjet procedurave për trajtimin e ankesave, sipas nenit 107 të këtij ligji, pajtimtari mund të kërkojë nga AKEP-i të zgjidhë mosmarrëveshjen.
2. Kërkesa e pajtimtarit, referuar në pikën 1 të këtij neni, paraqitet me shkrim dhe duhet të përmbajë fakte dhe prova, në të cilat është bazuar. Kërkesa duhet të paraqitet brenda 15 ditëve pasi pajtimtari të ketë marrë nga sipërmarrësi përgjigjen me shkrim, të referuar në nenin 107 pika 4 të këtij ligji.
3. AKEP-i zgjidh mosmarrëveshjet në mënyrë transparente, të shpejtë, objektive dhe jodiskriminuese brenda 15 ditëve nga marrja e kërkesës.
4. Sipërmarrësit që ofrojnë shërbime të komunikimeve elektronike duhet të marrin pjesë në procedurat për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve e të bashkëpunojnë me AKEP-in, me qëllim zgjidhjen e mosmarrëveshjes, dhe t'i paraqesin këtij të fundit të gjitha të dhënat e nevojshme.
5. Kur AKEP-i të ketë shqyrtuar të gjitha provat në dispozicion, i paraqet pajtimtarit dhe sipërmarrësit një rekomandim, me shkrim, si duhet zgjidhur mosmarrëveshja. Nëse të dyja palët, pajtimtari dhe sipërmarrësi, pranojnë, me shkrim, rekomandimin brenda 15 ditëve, ai bëhet i detyrueshëm. Në rast të kundërt, secila palë mund të kërkojë zgjidhjen e mosmarrëveshjes në gjykatën kompetente, sipas legjislacionit në fuqi.
6. AKEP-i përcakton procedurat dhe strukturën përkatëse për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve me anë të një rregulloreje. Procedura për zgjidhjen e mosmarrëveshjes pranë AKEP-it është pa pagesë.
7. Kur AKEP-i konstaton se një çështje e caktuar është subjekt i shumë kërkesave për zgjidhje të mosmarrëveshjeve me një sipërmarrës të caktuar, ekzaminon nëse procedura për trajtimin e ankesave, sipas nenit 107 të këtij ligji, zbatohet në mënyrë të duhur nga sipërmarrësi. Nëse është e nevojshme, AKEP-i detyron sipërmarrësin të përmirësojë procedurat për trajtimin e ankesave.

KREU XV
MBROJTJA E TË DHËNAVE DHE E PRIVATËSISË

Neni 121

Ruajtja e fshehtësisë

1. Sipërmarrësit duhet të marrin masa ndaj sistemeve të komunikimeve elektronike dhe të përpunimit të të dhënave, për të mbrojtur sekretin e komunikimeve elektronike dhe të të dhënave vetjake, si dhe për të ndaluar aksesin e paautorizuar në sistemet e komunikimeve elektronike dhe të përpunimit të të dhënave.

2. Sipërmarrësi, të autorizuarit dhe punonjësit e tij detyrohen të ruajnë e të mbrojnë të dhënat dhe fshehtësinë e komunikimeve, që kryhen nëpërmjet rrjetit e shërbimeve të tij gjatë gjithë periudhës së kryerjes së veprimtarisë, por dhe pas përfundimit të saj.

3. Sipërmarrësi mund të marrë dijeni për mesazhe ose të dhëna të transmetuara nëpërmjet rrjetit të tij, vetëm në masën që i nevojitet për të kryer detyrën në sigurimin e shërbimeve të komunikimeve elektronike.

4. Ndalohen marrja, regjistrimi, publikimi dhe përdorimi i të dhënave dhe i mesazheve të transmetuara nga rrjeti i komunikimeve elektronike dhe që nuk janë për publikun, si dhe dhënia e tyre personave të paautorizuar, për sa kohë që nuk përcaktohet ndryshe në legjislacionin në fuqi.

Neni 122

Masat mbrojtëse

(shtuar një fjali në pikën 1, shtuar një paragraf në pikën 2 dhe shtuar pikat 4-13 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Sipërmarrësit e rrjeteve dhe të shërbimeve të komunikimeve elektronike publike janë të detyruar që, individualisht ose kur është e nevojshme, në bashkëpunim me njëri-tjetrin, të zbatojnë masa teknike dhe organizative, për të realizuar sigurinë e rrjeteve dhe/ose të shërbimeve, të ofruara prej tyre. Në mënyrë të veçantë duhet të merren masa për të parandaluar dhe minimizuar ndikimin e aksidenteve të sigurisë mbi përdoruesit e rrjeteve të ndërlidhura.

2. Këto masa duhet të sigurojnë një nivel të mbrojtjes dhe sigurisë së përshtatshme ndaj rreziqeve të mundshme, të parashikuara.

Masat duhet që, të paktën:

a) të sigurojnë që të dhënat personale të jenë të aksesueshme vetëm nga personeli i autorizuar për qëllime ligjore të autorizuar;

b) të mbrojnë të dhënat personale të ruajtura ose të transmetuara nga aksidentet apo nga shkatërrimi i kundërligjshëm, humbja ose ndryshimi aksidental dhe ruajtja, përpunimi, aksesit apo zbulimi i paautorizuar ose i jashtëligjshëm;

c) të sigurojnë implementimin e politikave të sigurisë, lidhur me përpunimin e të dhënave personale.

3. Sipërmarrësit e rrjeteve dhe të shërbimeve të komunikimeve elektronike publike janë të detyruar të informojnë përdoruesit e tyre për një rrezik të veçantë, mënyrën se si rreziku mund të reduktohet nga përdoruesit, si dhe kostot e mundshme, që duhet të mbulohen nga përdoruesi, nëse rreziku që ndodh është jashtë masave, që mund të marrë sipërmarrësi.

4. Në rast të cenimit të të dhënave personale, sipërmarrësi që ofron shërbime të komunikimeve elektronike të vlefshme për publikun njofton pa vonesë AKEP-in për këtë shkelje.

5. Kur një shkelje e të dhënave personale mund të ndikojë për keq në të dhënat personale dhe privatësinë e pajtimtarit ose individit, sipërmarrësi, gjithashtu, njofton pa vonesë pajtimtarin ose individin për shkeljen.

6. Nëse sipërmarrësi i ka vërtetuar AKEP-it që i ka zbatuar masat e nevojshme mbrojtëse

teknologjike dhe këto masa janë aplikuar për të dhënat përkatëse, atëherë nuk kërkohet nga sipërmarrësi të njoftojë pajtimtarin ose individin për shkeljen e të dhënave personale. Këto masa mbrojtëse teknologjike i bëjnë këto të dhëna të palexueshme për çdo person që nuk ka akses të autorizuar në këto të dhëna.

7. Pa paragjykim ndaj detyrimit të sipërmarrësit për të njoftuar pajtimtarët dhe individët në fjalë, nëse sipërmarrësi nuk e ka njoftuar pajtimtarin ose individin për shkelje të të dhënave personale, AKEP-i, pasi të ketë marrë parasysh ndikimin për keq të shkeljes, mund të kërkojë që sipërmarrësi të njoftojë pajtimtarin.

8. Njoftimi i pajtimtarit ose individit përshkruan, të paktën, natyrën e shkeljes së të dhënave personale dhe personin e kontaktit ku mund të merret informacion më i detajuar, si dhe rekomandon masa për të minimizuar efektet e mundshme të këqija të shkeljes së të dhënave personale. Njoftimi për AKEP-in, përveç kësaj, përshkruan pasojat dhe masat e propozuara ose të ndërmarra nga ofruesi për shkeljen e të dhënave personale.

9. Sipërmarrësit mbajnë një inventar të shkeljeve të të dhënave personale, që përmban fakte lidhur me këto shkelje, ndikimin e tyre dhe masat e ndërmarra rregullatore, të mjaftueshme për t'u mundësuar autoriteteve kompetente kombëtare verifikimin e përputhjes me përcaktimet e pikës 3. Ky inventar përfshin vetëm informacion të nevojshëm për këtë qëllim.

10. AKEP-i mund të përcaktojë me hollësi detyrimet e pikave 1 deri në 9 të këtij neni me anë të një rregulloreje. Në veçanti AKEP-i mund të kërkojë që sipërmarrësit:

a) të ofrojnë informacion të nevojshëm për të vlerësuar sigurinë dhe/ose integritetin e shërbimeve dhe rrjeteve, duke përfshirë politika të dokumentuara të sigurisë;

b) t'i paraqesin auditit të sigurisë, të kryer nga një organ i certifikuar dhe i pavarur ose nga një autoritet kompetent, rezultatet dhe në këtë mënyrë t'i vënë ato në dispozicion të AKEP-it. Kostoja e auditit do të paguhet nga sipërmarrësi.

11. Në rast të shkeljes së sigurisë ose kur audit i sigurisë zbulon masa jo të mjaftueshme të sigurisë, AKEP-i me një vendim i detyron sipërmarrësit të zbatojnë masat e nevojshme të sigurisë. AKEP-i mund të përcaktojë kërkesat minimale për masat që duhet të merren dhe afatet kohore për zbatimin e tyre.

12. AKEP-i mund të informojë vetë publikun ose të kërkojë nga sipërmarrësi që ta njoftojë atë, nëse vlerëson që bërja publike e kësaj shkeljeje është në interes të publikut.

13. AKEP-i mund të shkëmbejë informacion për shkeljet e sigurisë me Komisionin Europian dhe Agjencinë Europiane për Sigurinë e Rrjeteve dhe të Informacionit (ENISA), si dhe me autoritetet kompetente në vendet e tjera, në përputhje me kërkesat e ligjit për mbrojtjen e të dhënave për transferimin ndërkombëtar.

Neni 123

Konfidencialiteti i komunikimit

(ndryshuar pika 6 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Konfidencialiteti i komunikimit përfshin:

a) përmbajtjen e komunikimit;

b) të dhënat e trafikut dhe të vendndodhjes në lidhje me komunikimet;

c) të dhëna për përpjekjet e pasuksesshme për vendosjen e lidhjes.

2. Janë të ndaluara të gjitha format e mbikëqyrjes, përgjimit, ndërprerjes, regjistrimit, ruajtjes, transferimit dhe devijimit të komunikimeve, si dhe të dhënat, referuar pikës 1 të këtij neni, përveç rasteve kur kjo është e nevojshme për përcjelljen e mesazheve, të faksit, të postës elektronike, të sekretarisë telefonike, mesazheve zanore, mesazheve të shkurtra apo për rastet e parashikuara me ligj.

3. Nëse sipërmarrësit e rrjeteve dhe shërbimeve të komunikimeve elektronike publike kanë nevojë të marrin informacion për përmbajtjen e komunikimeve ose të kopjojnë apo të ruajnë komunikimet e të dhënat e trafikut, ata janë të detyruar të informojnë pajtimtarin në momentin e

nënshkrimit të kontratës ose me fillimin e ofrimit të shërbimit të komunikimeve. Kur informacioni ose përmbajtja e komunikimit nuk është më e nevojshme për ofrimin e shërbimit specifik të komunikimeve publike, duhet ta fshijnë atë sa më shpejt që të jetë e mundur teknikisht.

4. Pajtimtarët ose përdoruesit mund të regjistrojnë komunikimet, por ata janë të detyruar të informojnë dërguesin apo marrësin e komunikimit për regjistrimin ose të përshtatin funksionimin e pajisjes regjistruese, në mënyrë që dërguesi apo marrësi i komunikimit të jetë i informuar për funksionimin e saj dhe kryerjen e regjistrimit.

5. Regjistrimi i komunikimeve dhe i të dhënave shoqëruese të trafikut lejohet me qëllim sigurimin e evidencës së transaksioneve në treg ose të ndonjë komunikimi tjetër biznesi, apo brenda strukturave të ngarkuara me ligj për marrjen e thirrjeve të emergjencës, me qëllim regjistrimin, identifikimin dhe zgjidhjen e tyre.

6. Përdorimi i rrjeteve të komunikimit elektronik për ruajtjen e të dhënave apo për marrjen e aksesit në të dhënat e ruajtura në pajisjet fundore të pajtimtarit ose të përdoruesit për përpunim të mëtejshëm lejohet vetëm në rastet kur pajtimtari ose përdoruesi në fjalë ka dhënë pëlqimin, duke i ofruar informacion të qartë dhe të kuptueshëm për qëllimin e përpunimit, sipas kërkesave të ligjit për mbrojtjen e të dhënave personale. Kjo nuk parandalon çdo ruajtje teknike ose aksesin vetëm për qëllim të transmetimit të një komunikimi nëpërmjet një rrjeti të komunikimeve elektronike, ose kur kjo është e domosdoshme që një ofrues i shërbimit të shoqërisë së informacionit të ofrojë shërbimin e kërkuar në mënyrë të qartë nga pajtimtari.

7. Ruajtja e të dhënave ose aksesit në të dhënat lejohet vetëm për përshpejtimin e transmetimit të mesazhit në një rrjet të komunikimeve elektronike, ose nëse kjo është e domosdoshme, për ofrimin e një shërbimi të shoqërisë së informacionit, të cilin pajtimtari ose përdoruesi e ka kërkuar paraprakisht dhe në mënyrë të qartë.

Neni 124

Të dhëna për trafikun e komunikimit

1. Të dhënat e trafikut të pajtimtarit dhe përdoruesit, të përpunuara apo të ruajtura nga një operator i rrjetit të komunikimit publik ose një ofrues i shërbimeve publike të komunikimit, duhet të fshihen ose të bëhen të paidentifikueshme sapo të mos jenë më të nevojshme për transferimin e mesazhit.

2. Operatorët dhe ofruesit e shërbimeve të rrjeteve publike të komunikimit mund të ruajnë dhe të përpunojnë të dhënat e trafikut, të nevojshme për faturim dhe pagesat e interkoneksionit deri në përfundimin e pagesave.

3. Ofruesit e shërbimit publik të komunikimeve, për qëllime marketingu të shërbimeve të komunikimeve elektronike ose për ofrimin e shërbimeve me vlerë të shtuar, mund të përpunojnë të dhëna të trafikut vetëm pas pranimit paraprak nga pajtimtari ose përdoruesit. Pajtimtarët ose përdoruesit duhet të jenë informuar për llojin e të dhënave të trafikut që përpunohet, para se të japin miratimin për përpunimin e tyre. Pajtimtarët dhe përdoruesit kanë të drejtën të tërhiqen në çdo kohë nga miratimi që kanë bërë.

4. Operatorët dhe ofruesit e shërbimeve të rrjeteve publike të komunikimit janë të detyruar të përcaktojnë në kontratë mënyrën e ruajtjes, kohëzgjatjen, mënyrën e përpunimit të të dhënave të trafikut dhe të deklarojnë se do t'i ruajnë këto informacione, në përputhje me këtë ligj.

5. Të dhënat e trafikut mund të përpunohen vetëm nga personat përgjegjës, të autorizuar nga operatorët dhe ofruesit e rrjeteve ose shërbimeve publike të komunikimit, të cilët janë përgjegjës për faturimin ose menaxhimin e trafikut, shërbimin me klientin, marketingun e shërbimeve të komunikimit elektronik, dedektimin e mashtrimeve, ose ofrimin e shërbimeve me vlerë të shtuar, ndërkohë që përpunimi, detyrimisht, duhet të kufizohet vetëm për zhvillimin e veprimtarisë së tyre.

6. Operatorët dhe ofruesit e shërbimeve të rrjeteve publike të komunikimit janë të detyruar t'i japin AKEP-it, për zhvillimin e veprimtarive të parashikuara nga ky ligj, të dhëna për trafikun, pas një kërkesë paraprake.

Neni 125

Identifikimi i linjës thirrëse dhe të thirrur

1. Operatorët ose ofruesit e rrjeteve publike të komunikimit, që ofrojnë identifikimin e linjës thirrëse, janë të detyruar t'i mundësojnë dërguesit të thirrjes që, para çdo thirrjeje, të ketë mundësi të fshehtë identifikimin e thirrjes së tij, në mënyrë të thjeshtë dhe pa pagesë. Ofruesit e shërbimeve publike të komunikimeve detyrohen të sigurojnë për pajtimtarët e tyre parandalimin e identifikimit të të gjitha thirrjeve në linjat e tyre, në mënyrë automatike dhe pa pagesë.

2. Operatorët dhe ofruesit e shërbimeve të rrjeteve publike të komunikimit nuk do të respektojnë detyrimet, që rrjedhin nga pika 1 e këtij neni, vetëm për thirrjet drejt shërbimeve të emergjencës.

3. Operatorët dhe ofruesit e shërbimeve të rrjeteve publike të komunikimit, që ofrojnë identifikimin e thirrjeve, janë të detyruar t'i mundësojnë marrësit të thirrjeve të mos identifikojë dërguesin e thirrjeve, përpara çdo thirrjeje, në mënyrë të thjeshtë dhe pa pagesë.

4. Në rast se operatorët dhe ofruesit e shërbimeve të rrjeteve publike të komunikimit ofrojnë identifikimin e linjës së thirrur dhe identifikimi është i mundur para se të fillojë komunikimi, pajtimtari i thirrur duhet të ketë mundësi që, në mënyrë të thjeshtë dhe pa pagesë, të refuzojë të gjitha thirrjet hyrëse, për të cilat dërguesi i thirrjes ka parandaluar identifikimin e linjës thirrëse.

5. Nëse një operator ose ofrues i shërbimeve të rrjeteve publike të komunikimit ofron identifikimin e linjës thirrëse, ai është i detyruar t'i mundësojë përdoruesit të thirrur të përdorë parandalimin e identifikimit të linjës së lidhur me përdoruesin thirrës, në mënyrë të thjeshtë dhe pa pagesë.

6. Në rast se një pajtimtar kërkon me shkrim që operatori të gjurmojë thirrjet keqdashëse, operatorët dhe ofruesit e shërbimeve të rrjeteve publike të komunikimit mund që përkohësisht të regjistrojnë origjinën e të gjitha thirrjeve që përfundojnë në pajisjen fundore të pajtimtarit, përfshirë edhe ato për të cilat ka pasur një kërkesë për fshehjen e identifikimit.

7. Të dhënat për gjurmimin duhet të ruhen dhe trajtimi i mëtejshëm i tyre nga sipërmarrësi duhet të bëhet në përputhje me legjislacionin në fuqi.

8. Operatorët dhe ofruesit e shërbimeve të rrjeteve publike të komunikimit janë të detyruar, që në kushtet e përgjithshme të kontratës së pajtimtarit, të parashikojnë mundësinë e paraqitjes dhe të parandalimit të identifikimit të linjës së thirrur dhe asaj thirrëse.

9. Parashikimet e këtij neni zbatohen për linjat e pajtimtarëve të lidhur me centrale numerike dhe me centrale analoge vetëm nëse këto kërkesa janë teknikisht të mundshme dhe nëse nuk shkaktojnë kosto të pajustificuara.

Neni 126

Të dhëna për vendndodhjen

1. Të dhënat për vendndodhjen, përveç të dhënave të tjera të trafikut të pajtimtarit apo përdoruesit, mund të përpunohen vetëm në një formë anonime ose pasi pajtimtari apo përdoruesi të ketë rënë dakord, por vetëm gjatë kohëzgjatjes së ofrimit të shërbimit me vlerë të shtuar.

2. Përdoruesit ose pajtimtarët mund të tërhiqen në çdo kohë nga miratimi i përmendur në pikën 1 të këtij neni.

3. Përdoruesit dhe pajtimtarët, përpara se të japin miratimin për përpunimin e të dhënave, duhet të jenë të informuar për:

- a) llojin e të dhënave, që do të përpunohen;
- b) qëllimet dhe kohëzgjatjen e përpunimit;

c) mundësinë që të dhënat për vendndodhjen e tyre t'u transferohen palëve të treta, për ofrimin e shërbimit me vlerë të shtuar.

4. Përdoruesit dhe pajtimtarët, që kanë pranuar përpunimin e të dhënave të vendndodhjes së tyre, sipas pikës 1 të këtij neni, duhet të kenë mundësi që, në mënyrë të thjeshtë dhe pa pagesë, të refuzojnë përpunimin e këtyre të dhënave për çdo lidhje me rrjetin ose çdo transmetim komunikimi.

5. Të dhënat e vendndodhjes, sipas pikës 1 të këtij neni, mund të përpunohen vetëm nga personat përgjegjës të punësuar në operatorin ose ofruesin e shërbimit publik të komunikimeve ose në palët e treta, që ofrojnë shërbime me vlerë të shtuar, por duhet të kufizohen vetëm kur janë të nevojshme për ofrimin e shërbimit me vlerë të shtuar.

6. Nëse është e mundur teknikisht, operatorët janë të detyruar t'u ofrojnë të dhëna për vendndodhjen për shërbimet e numrave të emergjencës organeve kompetente për shërbimet e emergjencës.

Neni 127

Ridrejtimi automatik i thirrjeve

1. Pajtimtari duhet të ketë mundësinë që, në mënyrë të thjeshtë dhe pa pagesë, të ndalojë automatikisht thirrjet e ridrejtuar nga një palë e tretë në drejtim të pajisjes së tij fundore.

2. Parashikimi i pikës 1 të këtij neni zbatohet vetëm nëse implementimi i saj është teknikisht i mundur ose nuk shkakton kosto të paarsyeshme.

Neni 128

Komunikimet pa kërkesë

(ndryshuar fjalë në pikat 1 dhe 3 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Përdorimi i sistemeve të thirrjeve automatike për dërgimin e thirrjeve drejt pajtimtarëve telefonikë pa ndërhyrjen njerëzore (p.sh. faks ose postë elektronike), me qëllime marketingu mund të lejohet vetëm pas miratimit paraprak të pajtimtarëve i cili mund të revokohet në çdo kohë.

2. Personat fizikë ose juridikë, që kanë adresat e postës elektronike nga klientët e produkteve ose shërbimeve të tyre, mund t'i përdorin këto adresa për marketing të drejtpërdrejtë të produkteve apo shërbimeve të ngjashme, por janë të detyruar t'u japin klientëve të tyre mundësinë që, në çdo kohë, në mënyrë të thjeshtë dhe pa pagesë, të kenë mundësi të ndalojnë përdorimin, për qëllime marketingu, të postës së tyre elektronike.

3. Ndalohet dërgimi i një mesazhi me SMS ose nëpërmjet postës elektronike për qëllime të marketingut të drejtpërdrejtë, kur në të është fshehur identiteti i dërguesit ose kur mungon një adresë e vlefshme, tek e cila marrësi mund të kërkojë ndalimin e këtyre komunikimeve.

Neni 129

Të dhënat e pajtimtarit

1. Operatorët mund të marrin për pajtimtarët e tyre të dhënat e mëposhtme:

a) emrin ose titullin e pajtimtarit;

b) numrin identifikues të personit fizik dhe numrin e regjistrimit të personit juridik;

c) veprimtarinë, që ushtron pajtimtari me kërkesë të tij;

ç) adresën e pajtimtarit;

d) numrin e pajtimtarit;

dh) me kërkesën e pajtimtarit mund të përfshihet titulli akademik pas emrit të pajtimtarit;

e) në bazë të pagesës, të dhëna shtesë, në qoftë se pajtimtari dëshiron, duke u siguruar se nuk shkelen të drejtat e palëve të treta;

ë) korrektesën e pagesës.

2. Të dhënat e përmendura në pikën 1 të këtij neni mund të përdoren vetëm për:

a) nënshkrimin, monitorimin dhe përfundimin e kontratës së pajtimtarit;

b) faturimin e shërbimeve;

c) përgatitjen dhe botimin e numërorit të pajtimtarit, në përputhje me këtë ligj.

3. Në përfundimin e pajtimit/kontratës, të dhënat e pikës 1 të këtij neni duhet të ruhen jo më pak se një vit nga data e lëshimit të faturës së fundit për shërbimet e ofruara dhe, nëse gjatë këtij afati kohor nga organet kompetente është lëshuar një urdhër për ruajtjen dhe transferimin e këtyre të dhënave, ato ruhen për periudhën e përcaktuar në urdhrin e dhënë nga organet kompetente.

Neni 130

Numërori

(shfuqizuar me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

Neni 131

Përgjimi i ligjshëm i komunikimeve

Përgjimi i ligjshëm i komunikimeve elektronike bëhet në përputhje me legjislacionin në fuqi. Sipërmarrësit e rrjeteve dhe shërbimeve publike të komunikimeve elektronike duhet të përmbushin detyrimet, në përputhje me legjislacionin në fuqi.

KREU XVI

INSPEKTIMI, MONITORIMI I SPEKTRIT TË FREKUENCAVE DHE MASAT ADMINISTRATIVE

Neni 132

Inspektimi

1. Inspektimi i veprimtarisë së sipërmarrësit të rrjeteve dhe shërbimeve të komunikimeve elektronike publike ose çdo personi tjetër fizik apo juridik, që zhvillon veprimtari në fushën e komunikimeve elektronike, kryhet nga inspektorët e AKEP-it.

2. Inspektorët e AKEP-it pajisen me dokument të posaçëm identifikimi. Ata kryejnë inspektim në mjediset, ku sipërmarrësi zhvillon veprimtarinë edhe pa e njoftuar paraprakisht, për të verifikuar zbatimin e dispozitave të këtij ligji dhe të rregullave përkatëse, të nxjerra në zbatim të tij.

3. Sipërmarrësi ose çdo person tjetër, fizik apo juridik, që zhvillon veprimtari në fushën e komunikimeve elektronike, është i detyruar t'i lejojë inspektorët të kryejnë inspektimin kudo ku ka pajisje të komunikimeve elektronike, si dhe t'i ofrojnë inspektorëve të gjitha të dhënat dhe dokumentacionin e kërkuar prej tyre.

4. Kur nevojitet ekspertizë e veçantë, inspektori mund të kërkojë ekspert.

Neni 133

Monitorimi i spektrit të frekuencave

1. AKEP-i monitoron spektrin e frekuencave të caktuara në Planin Kombëtar të Frekuencave me qëllim që:

a) përdorimi i frekuencave të dhëna me autorizim të jetë në përputhje me kuadrin ligjor dhe rregullator në fuqi, në zbatim të kushteve të autorizimit;

b) spektri i frekuencave të përdoret vetëm nga përdoruesit e lejuar, sipas dispozitave të këtij ligji;

c) të krijojë një mjedis të përshtatshëm dhe pa interferenca të dëmshme për operimin e sistemeve dhe të stacioneve të transmetimit radio, që do të përdoren për qëllime private ose publike.

2. AKEP-i bashkëpunon për monitorimin e frekuencave, nëse një kërkesë e tillë vjen nga institucionet e tjera, të ngarkuara nga ky ligj për administrimin e spektrit të frekuencave.

3. Monitorimi i frekuencave bëhet në përputhje me rregulloren përkatëse, të hartuar nga AKEP-i.

4. Monitorimi i frekuencave mund të bëhet edhe me kërkesë të subjekteve, të cilat zotërojnë një autorizim të lëshuar nga AKEP-i.

Neni 134

Bllokimi i pajisjeve dhe ndalimi i funksionimit të tyre

1. Kur një person fizik apo juridik zhvillon veprimtari në fushën e komunikimeve elektronike, i paautorizuar nga AKEP-i, inspektorët bllkojnë pajisjet.

2. Pajisjet e bllkuara inventarizohen dhe sekuestrohen. Me kalimin e afatit 1-mujor nga data e blllokimit, nëse nuk është bërë ankim nga sipërmarrësi, pajisjet u jepen për shitje subjekteve të ngarkuara me ligj. Pjesa e të ardhurave nga shitja, që rregullohet me kontratën përkatëse ndërmjet AKEP-it dhe subjektit të mësipërm, kalon në Buxhetin e Shtetit.

3. Kur inspektorët zbulojnë se pajisjet radio të sipërmarrësve të rrjeteve dhe shërbimeve të komunikimeve elektronike publike shkaktojnë interferenca të dëmshme, pavarësisht se për përdorimin e tyre është marrë autorizimi përkatës, kanë të drejtë të bëjnë ndalimin e funksionimit të tyre.

4. Bllokimi dhe ndalimi i funksionimit të pajisjeve, sipas këtij neni, tregohet me një vulë, përmbajtja dhe forma e të cilës përcaktohen nga AKEP-i.

5. Përkundrejt kërkesës me shkrim të sipërmarrësit, drejtuar AKEP-it, inspektori bën verifikimin e nevojshëm dhe, nëse vëren se interferencat e dëmshme janë shmangur, lejon funksionimin e mëtejshëm të pajisjes së ndaluar, sipas pikës 3 të këtij neni.

6. Për zbatimin e detyrave, që burojnë nga nenet 132, 133 e 134 të këtij ligji, AKEP-i bashkëpunon me autoritetet publike vendore dhe ato policore.

Neni 135

Kundërvajtjet administrative

(ndryshuar pika 1 dhe referenca në pikën 3 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Kur inspektorët e AKEP-it vërtetojnë se një sipërmarrës i rrjeteve dhe shërbimeve të komunikimeve elektronike publike ose çdo person tjetër fizik a juridik, që ushtron veprimtari në fushën e komunikimeve elektronike, ka shkelur këtë ligj dhe rregulloret e miratuara:

a) i propozojnë Këshillit Drejtues të AKEP-it masën e gjobës, sipas nenit 137 pika 1 të këtij ligji, për shkeljet e parashikuara në paragrafët I deri në IV të tij, dhe masat për ndreqjen e shkeljes së konstatuar;

b) vendosin gjobë, sipas nenit 137 pika 1 të këtij ligji, për shkeljet e parashikuara në paragrafët V deri në VIII të tij dhe kërkojnë marrjen e masave për ndreqjen e shkeljes, duke vendosur një afat për realizimin e saj.

2. Kur inspektorët e AKEP-it vërtetojnë se një sipërmarrës i rrjeteve dhe shërbimeve të komunikimeve elektronike publike, ka shkelur këtë ligj dhe rregulloret e miratuara, përveç sa është përcaktuar në pikën 1 të këtij neni, kanë të drejtë:

a) t'i propozojnë Këshillit Drejtues të Autoritetit të Komunikimeve Elektronike dhe Postare heqjen e së drejtës së përdorimit të frekuencave/numeracionit;

b) t'i propozojnë Këshillit Drejtues heqjen e së drejtës së ofrimit të shërbimeve të rrjeteve të komunikimeve elektronike.

3. Këshilli Drejtues i Autoritetit të Komunikimeve Elektronike dhe Postare, pasi shqyrton propozimin e inspektorëve në përputhje me shkronjën “a” të pikës 1 dhe shkronjat “a” e “b” të pikës 2 të këtij neni, vendos:

- a) të paralajmërojë sipërmarrësin me shkrim, duke përcaktuar shkeljen e bërë;
- b) të miratojë propozimin e inspektorëve.

4. Para marrjes së vendimit, Këshilli Drejtues i Autoritetit të Komunikimeve Elektronike dhe Postare thërret në seancë dëgjimore sipërmarrësin, për t’i dhënë mundësi të japë shpjegime. AKEP-i merr vendim në përputhje me Kodin e Procedurës Administrative.

Neni 136

Ankimi

(ndryshuar fjalia e parë e pikës 1 me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. Kundër gjobës së vendosur, sipas këtij ligji, bëhet ankim në Këshillin Drejtues të AKEP-it brenda 10 ditëve nga data e dhënies së saj. Këshilli Drejtues merr vendim brenda 30 ditëve nga data e ankimit. Kundër vendimit të këshillit drejtues të AKEP-it mund të bëhet ankim, brenda 30 ditëve nga data e shpalljes ose e njoftimit në gjykatën e rrethit, ku është kryer kundërvajtja.

2. Kundër vendimeve të Këshillit Drejtues të AKEP-it, sipas pikës 3 të nenit 134 të këtij ligji, mund të bëhet ankim në Gjykatën e Tiranës, brenda 30 ditësh nga marrja e vendimit.

Neni 137

Gjobat

(ndryshuar me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012; shtuar pika 20 në kreun V me ligjin nr. 92/2019, datë 18.12.2019)

1. Shkeljet e mëposhtme, kur nuk përbëjnë vepër penale, përbëjnë kundërvajtje administrative dhe dënohen me gjobë, si më poshtë:

I. Me gjobë në vlerën nga 50 000 000 (pesëdhjetë milionë) deri në 100 000 000 (njëqind milionë) lekë, për shkeljet e mëposhtme të kryera nga personi juridik:

1. Nuk ka njoftuar paraprakisht AKEP-in për fillimin e punimeve dhe përdorimin e rrjeteve apo shërbimeve publike të komunikimit, sipas nenit 14 të këtij ligji;

2. Nuk ka krijuar një person juridik të veçantë, ose nuk ka ndarë llogaritë financiare të të ardhurave nëse përdor rrjete apo shërbime publike komunikimi për vetveten, me qëllim ofrimin e shërbimit publik të komunikimit, sipas pikës 2 të nenit 23 të këtij ligji;

3. Nuk siguron shërbimin universal sipas kërkesave të nenit 25 të këtij ligji;

4. Nuk zbaton detyrimin për transparencë sipas nenit 40 të këtij ligji;

5. Nuk zbaton detyrimin për mosdiskriminim sipas nenit 39 të këtij ligji;

6. Nuk zbaton detyrimin për mbajtjen e llogarive të ndara sipas nenit 41 të këtij ligji;

7. Nuk zbaton detyrimet, që lidhen me kontrollin e tarifave ose llogaritjen e kostos, sipas neneve 45 dhe 59 të këtij ligji;

8. Nuk zbaton vendimin e AKEP-it për rregullimin e tarifave, sipas nenit 58 të këtij ligji;

9. Nuk zbaton vendimin e AKEP-it për lidhjen e marrëveshjes për akses dhe intrekoneksion, sipas nenit 60 të këtij ligji;

10. Nuk zbaton detyrimet e imponuara, që lidhen me sigurimin e një minimumi linjash me qira, sipas nenit 44 të këtij ligji;

11. Nuk zbaton detyrimet e imponuara, që lidhen me lejjimin e aksesit dhe përdorimin e faciliteteve të një rrjeti specifik, sipas neneve 46 dhe 47 të këtij ligji;

12. Nuk zbaton detyrimet e imponuara, që lidhen me sigurimin e zgjedhjes ose parazgjedhjes së bartësit, sipas nenit 43 të këtij ligji;

13. Nuk zbaton detyrimet për ofertën referencë, sipas nenit 52 të këtij ligji;

14. Përdor frekuenca pa marrë autorizim për përdorimin e tyre, sipas nenit 65 të këtij ligji;

15. Përdor numra dhe seri numerike pa miratim të AKEP-it, sipas nenit 81 të këtij ligji;
16. Nuk jep të dhëna për rrjetin, sipas nenit 92 të këtij ligji;
17. Kryen mbikëqyrje, përgjim, ndërprerje, regjistrim, ruajtje dhe devijim të komunikimit dhe të dhënave, në kundërshtim me kërkesat e nenit 123 pika 3 të këtij ligji;
18. Nuk përmbush detyrimet për përgjimin e ligjshëm, sipas nenit 131 të këtij ligji;
19. Nuk lejon inspektorët e AKEP-it të hyjnë në mjediset, ku gjenden pajisjet e komunikimit dhe pajisjet teknike, ose nuk dorëzon të dhënat dhe dokumentacionin e kërkuar nga inspektorët, sipas nenit 132 pika 3 të këtij ligji;
20. Nuk përmbush detyrimet për ruajtjen e të dhënave, sipas neneve 101 dhe 101/1 të këtij ligji.

II. Me gjobë në vlerën nga 5 000 000 (pesë milionë) deri në 10 000 000 (dhjetë milionë) lekë, për shkeljet e cilësuar në paragrafin I të këtij neni, të kryera nga personi fizik.

III. Me gjobë në vlerën nga 10 000 000 (dhjetë milionë) deri në 50 000 000 (pesëdhjetë milionë) lekë, për shkeljet e mëposhtme të kryera nga personi juridik:

1. Nuk ndërton apo krijon rrjete publike të komunikacioneve dhe facilitete shtesë që lidhen me to, për të mundësuar përdorimin e përbashkët të tyre, sipas pikës 1 të nenit 22 të këtij ligji;
2. Nuk zbaton vendimin e AKEP-it për pagesën e përdorimit të përbashkët të rrjeteve dhe faciliteteve për sigurimin e rrjeteve dhe shërbimeve publike të komunikimit, sipas pikës 7 të nenit 22 të këtij ligji;
3. Në rast se sipërmarrësi i caktuar si ofrues i shërbimit universal për publikimin e numërorit bën diskriminimin në përfshirjen e të dhënave të operatorëve të ndryshëm në numërorin e përgjithshëm ose në rubrikën e shërbimeve të informacionit, sipas nenit 25 të këtij ligji;
4. Nuk zbaton tarifa të njëjta për shërbimet e siguruara nën skemën e shërbimit universal në të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë, sipas pikës 2 të nenit 27 të këtij ligji;
5. Nuk përcakton tarifën dhe kushtet e përgjithshme të pagesës për shërbimet e veçanta të përfshira në skemën e shërbimit universal, sipas pikës 4 të nenit 27 të këtij ligji;
6. Nuk përmbush parametrat e cilësisë, për të paktën 3 periudha të njëpasnjëshme, sipas pikës 5 të nenit 28 të këtij ligji;
7. Nuk bën pagesën e nevojshme të kontributeve për mbulimin e kostove reale të shërbimit universal, brenda afatit kohor dhe në vlerën e përcaktuar nga AKEP-i, sipas pikës 4 të nenit 30 të këtij ligji;
8. Nuk paraqet në AKEP informacionin e kërkuar mbi të ardhurat vjetore, sipas pikës 5 të nenit 30 të këtij ligji;
9. Nuk i përgjigjet kërkesës për dhënien e ofertës së aksesit brenda afatit, sipas pikës 1 të nenit 46 të këtij ligji;
10. Nuk plotëson detyrimin për interkoneksion, sipas pikës 1 të nenit 47 të këtij ligji;
11. Nuk plotëson detyrimet për mbrojtjen e konfidencialitetit të të dhënave që shkëmbehen gjatë negociimit të interkoneksionit, sipas pikës 2 të nenit 47 të këtij ligji;
12. Transferon të drejtën e përdorimit të frekuencave pa miratimin paraprak të AKEP-it, sipas pikës 1 të nenit 74 të këtij ligji;
13. Nuk zbaton portabilitetin e numrit për pajtimtarët e tij, sipas nenit 87 të këtij ligji.
14. Nuk publikon informacion transparent për tarifën dhe për kushtet e përgjithshme për aksesin dhe përdorimin e shërbimeve të komunikimeve elektronike publike, sipas pikës 1 të nenit 98 të këtij ligji;
15. Nuk informon përdoruesit dhe AKEP-in për kufizimin ose ndalimin e aksesit në shërbimet e tyre, sipas pikës 2 të nenit 108 të këtij ligji;
16. Kufizon aksesin në shërbimet e tij, ndërpret ose përfundon kontratën e pajtimtarëve në kundërshtim me përcaktimin e kontratës, sipas pikës 1 të nenit 109 të këtij ligji;
17. Zbaton masa diskriminuese dhe jo-proporcionale, ndryshe nga sa përcaktohet në nenin 109 të këtij ligji;

18. Nuk informon me shkrim pajtimtarët e tij për shkeljet e bëra prej tyre, dhe nuk vendos një afat kohor për plotësimin e detyrimeve kontraktore, sipas pikës 3 të nenit 109 të këtij ligji;

19. Nuk harton dhe paraqet në AKEP planin e masave për situata të jashtëzakonshme, sipas pikës 2 të nenit 111 të këtij ligji;

20. Nuk përmbush detyrimet e pikës 1 të nenit 112 të këtij ligji;

21. Nuk siguron akses të pandërprerë në shërbimet e emergjencës brenda planit të masave, sipas nenit 113 të këtij ligji;

22. Nuk mbron dhe ruan konfidencialitetin e komunikimeve elektronike, sipas pikës 2 të nenit 121 të këtij ligji;

23. Përfiton për vete ose për ndonjë palë tjetër informacion mbi përmbajtjen, faktet dhe rrethanat e transmetimit të mesazhit në tejkallim të nivelit minimal të nevojshëm për ofrimin e shërbimeve elektronike specifike, apo nuk i përdor këto të dhëna vetëm për ofrimin e shërbimit dhe në përputhje me kontratën specifike, sipas pikës 3 të nenit 123 të këtij ligji;

24. Nuk informon përdoruesit në mënyrë të qartë dhe të kuptueshme për qëllimin dhe përdorimin e të dhënave, apo nuk i jep mundësinë përdoruesit të refuzojë përdorimin e të dhënave, apo nuk merr miratimin paraprak të përdoruesit për përdorimin e të dhënave, sipas pikës 6 të nenit 123 të këtij ligji;

25. Nuk fshin të dhënat mbi trafikun, apo nuk i bën anonime këto të dhëna pas përfundimit të nevojës për transmetim të mesazhit, sipas pikës 1 të nenit 124 të këtij ligji;

26. Përpunon të dhëna mbi trafikun pa miratimin paraprak të përdoruesit apo pajtimtarit, sipas pikës 3 të nenit 124 të këtij ligji;

27. Lejon persona të paautorizuar të përpunojnë të dhëna mbi trafikun, sipas pikës 5 të nenit 124 të këtij ligji;

28. Nuk përpunon të dhëna për vendndodhjen, sipas përcaktimeve të nenit 126 të këtij ligji;

29. Lejon përdorimin e të dhënave mbi vendndodhjen nga ana e personave të paautorizuar, sipas pikës 5 të nenit 126 të këtij ligji;

30. Nuk vepron në përputhje me kërkesat e nenit 128 të këtij ligji për komunikimet pa kërkesë.

31. Shfuqizuar.

IV. Me gjobë në vlerën nga 1 000 000 (një milion) deri në 5 000 000 (pesë milionë) lekë për shkeljet e cilësuara në paragrafin III të këtij neni, të kryera nga personi fizik.

V. Me gjobë në vlerën deri në 1 000 000 (një milion) lekë, për shkeljet e mëposhtme të kryera nga personi juridik:

1. Nuk vepron në përputhje me kërkesat për miratimin dhe caktimin e frekuencave, sipas neneve 70 dhe 71 të këtij ligji;

2. Nuk vepron në përputhje me kushtet për përdorimin e numrave dhe serive numerike, sipas nenit 83 të këtij ligji;

3. Nuk planifikon rrjetet e komunikimeve elektronike, në mënyrë të tillë që të krijojnë sa më pak rreziqe dhe shqetësime ndaj pronës private, sipas pikës 3 të nenit 93 të këtij ligji;

4. Nuk njofton paraprakisht autoritetet përkatëse përpara fillimit të punimeve, sipas pikës 4 të nenit 93 të këtij ligji;

5. Kontrata e pajtimtarit nuk përmban të gjithë elementet e kërkuara, sipas pikës 1 të nenit 99 të këtij ligji;

6. Nuk informon paraprakisht pajtimtarët për ndryshimin e kushteve të kontratës, sipas pikës 3 të nenit 99 të këtij ligji;

7. Nuk i ofron pajtimtarëve një nivel të kënaqshëm të faturës së detajuar, në mënyrë që të lejojë pajtimtarin të kontrollojë shumën përfundimtare, sipas nenit 106 të këtij ligji;

8. Fatura e detajuar nuk i përmban të gjitha të dhënat, sipas pikës 3 të nenit 106 të këtij ligji;

9. Nuk siguron identifikimin e numrit të thirrur, si dhe parandalimin e tyre, sipas pikës 1 të nenit 125 të këtij ligji;

10. Në kushtet e përgjithshme të kontratës së pajtimtarit nuk saktëson mundësinë e sigurimit të CLI (identifikimin e numrit të thirrur), si dhe parandalimin e tij, sipas pikës 8 të nenit 125 të këtij ligji;

11. Nuk informon përdoruesin apo pajtimtarin për elementet e përshkruara në pikës 3 të nenit 126 të këtij ligji, para se ato të japin miratimin e tyre për përpunimin e të dhënave.

12. Nuk i ofron përdoruesit apo pajtimtarit mundësinë e refuzimit të përkohshëm të përpunimit të të dhënave të vendndodhjes, sipas pikës 4 të nenit 126 të këtij ligji;

13. Nëse të dhënat e pajtimtarit përdoren në kundërshtim me pikën 2 të nenit 129 të këtij ligji;

14. Nuk informon pa pagesë dhe paraprakisht pajtimtarin për numërorin dhe përdorimin e të dhënave në numëror, sipas pikës 1 të nenit 130 të këtij ligji;

15. Nuk i ofron mundësinë përdoruesit se cilat prej të dhënave dëshiron të përfshihen në numëror, sipas pikës 2 të nenit 130 të këtij ligji;

16. Refuzon që pa pagesë të mundësojë pajtimtarin që të verifikojë, të ndryshojë apo të fshijë të dhënat e numërorit, sipas pikës 3 të nenit 130 të këtij ligji;

17. Nuk paguan shumën e plotë për mbikëqyrjen e tregut, sipas pikës 3 të nenit 24 të këtij ligji;

18. Nuk paguan në kohë shumën e plotë për caktimin dhe përdorimin e frekuencave, sipas nenit 78 të këtij ligji;

19. Nuk paguan në kohë shumën e plotë për caktimin dhe përdorimin e numrave dhe serive numerike, sipas nenit 86 të këtij ligji.

20. Nuk zbatojnë urdhrat/vendimet e AKEP-it, që lidhen me zbatimin e akteve/vendimeve të Këshillit të Ankesave dhe të AMA-s apo të nxjerra nga çdo organ tjetër me kompetenca ligjore në këtë fushë, sipas nenit 4, të këtij ligji.

VI. Me gjobë në vlerën deri në 500 000 (pesëqind mijë) lekë, për shkeljet e cilësuar në paragrafin V të këtij neni, të kryera nga personi fizik.

VII. Me gjobë në vlerën deri në 100 000 (njëqind mijë) lekë, për çdo shkelje tjetër të kryer nga personi juridik, të pacilësuar në pikat e mësipërme.

VIII. Me gjobë në vlerën deri në 50 000 (pesëdhjetë mijë) lekë ndaj personit fizik, për shkeljet e cilësuar në paragrafin VII të këtij neni.

1/1. Në vendosjen e gjobave, sipas këtij neni, do të merret parasysh:

- a) rëndësia dhe kohëzgjatja e kundërvajtjes;
- b) rrethanat e kryerjes së kundërvajtjes;
- c) nëse kundërvajtësi rezulton i dënuar administrativisht edhe më parë;
- ç) pasojat që kanë ardhur nga veprimi apo mosveprimi.

2. Gjoha është titull ekzekutiv, që vilet nga AKEP-i dhe derdhet në Buxhetin e Shtetit.

3. Kundër dënimit me gjobë bëhet ankim sipas nenit 136 të këtij ligji.

Neni 138

Dispozita kalimtare

1. Këshilli drejtues i ERT-së, i emëruar sipas ligjit nr.8618, datë 14.6.2000 “Për telekomunikacionet në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, vazhdon të funksionojë edhe pas hyrjes në fuqi të këtij ligji. Anëtarët e tij vazhdojnë të qëndrojnë në detyrë brenda afatit të caktuar në mandatin e emërimit. Llogaritja e afatit të mandatit bëhet duke filluar nga data e emërimit të tyre.

2. Vendimet e Këshillit të Ministrave, të dala në zbatim të ligjit nr.8618, datë 14.6.2000 “Për telekomunikacionet në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, mbeten në fuqi deri në daljen e vendimeve përkatëse, në përputhje me këtë ligj.

3. Vendimet, urdhrat dhe udhëzimet e ERT-së dhe të ministrit mbeten në fuqi deri në daljen e vendimeve, të urdhrave dhe udhëzimeve, në përputhje me këtë ligj.

4. Të gjitha licencat e lëshuara në mbështetje të ligjit nr.8618, datë 14.6.2000 “Për telekomunikacionet në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, mbeten në fuqi dhe veprojnë,

pavarësisht nga shfuqizimi i këtij ligji, deri në çastin e ndryshimit të tyre, në përputhje me kërkesat e këtij ligji, por jo më vonë se 6-muaj nga hyrja në fuqi e ligjit.

Dispozita të veçanta dhe kalimtare
(vendosur me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012)

1. AKEP-i imponon detyrime rregullatore, sipas neneve 43 e 44 të ligjit nr. 9918, datë 19.5.2008 “Për komunikimet elektronike në Republikën e Shqipërisë”, për aq sa është e nevojshme për të rregulluar dështimet e tregut dhe nëse detyrimet e imponuara rregullatore për tregjet me shumicë nuk janë të mjaftueshme.

2. Procedura e konkurrimit publik, sipas nenit 69 të ligjit nr. 9918, datë 19.5.2008 “Për komunikimet elektronike në Republikën e Shqipërisë”, mund të mbështetet në një këshillim publik të kryer para se amendimet e neneve 68 dhe 69 të këtij ligji të hyjnë në fuqi.

3. Detyrimi për afatin e mbartjes së numrit, sipas pikës 9 të nenit 87 të ligjit nr. 9918, datë 19.5.2008 “Për komunikimet elektronike në Republikën e Shqipërisë”, shtuar me pikën 4 të nenit 32 të këtij ligji, zbatohet 12 muaj pas hyrjes në fuqi të këtij ligji.

4. Hyrja në fuqi e detyrimit për ruajtjen e të dhënave, të parashikuara në nenin 101 të ligjit nr. 9918, datë 19.5.2008 “Për komunikimet elektronike në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar me nenin 36 të këtij ligji, për shërbimin e internetit, zbatohet 12 muaj pas hyrjes në fuqi të këtij ligji.

5. Neni 52 i këtij ligji zbatohet 6 muaj pas hyrjes në fuqi të tij.

6. Emërimi i Kryetarit të Këshillit Drejtues dhe anëtarëve të Këshillit Drejtues për mandatin e parë, pas hyrjes në fuqi të këtij ligji, do të bëhen nga Kuvendi, për kryetarin për një periudhë 5-vjeçare, për dy prej anëtarëve për një periudhë 4-vjeçare dhe për dy anëtarët e tjerë për një periudhë 3-vjeçare.

7. Vendimet e Këshillit të Ministrave, të dala në zbatim të neneve 69, 117 dhe 119 të ligjit nr.9918, datë 19.5.2008 “Për komunikimet elektronike në Republikën e Shqipërisë”, mbeten në fuqi deri në daljen e vendimeve përkatëse, në përputhje me këtë ligj.

Neni 139
Shfuqizime

Ligji nr.8618, datë 14.6.2000 “Për telekomunikacionet në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, shfuqizohet.

Neni 140
Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Shpallur me dekretin nr.5747, datë 9.6.2008 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë, Bamir Topi.

VENDIM
Nr. 468, datë 30.5.2013

**PËR MIRATIMIN E PLANIT KOMBËTAR PËR ZHVILLIMIN E
BROADBAND-IT**

(Ndryshuar me VKM nr. 300, datë 8.04.2015)

(I përditësuar)

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të pikës 1 të nenit 5 të ligjit nr. 9918, datë 19.5.2008 “Për komunikimet elektronike në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, me propozimin e Ministrit për Inovacionin dhe Teknologjinë e Informacionit e të Komunikimit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Miratimin e Planit Kombëtar për Zhvillimin e *Broadband*-it, sipas tekstit bashkëlidhur këtij vendimi.

2. Ngarkohet Ministri përgjegjës për komunikimet elektronike të bashkëpunojë me Autoritetin e Komunikimeve Elektronike dhe Postare, si dhe me institucionet e tjera për ndjekjen dhe zbatimin e këtij dokumenti.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTRI
Sali Berisha

PLANI KOMBËTAR PËR ZHVILLIMIN E BROADBAND-IT
MAJ 2013

Parathënie

Duke pasur parasysh rolin e Teknologjisë së Informacionit dhe Komunikimit (TIK) në zhvillimin ekonomik dhe social të vendit, përfshirë zhvillimin global në fushën e tregtisë, edukimit, shëndetësisë dhe shërbimeve të qeverisjes elektronike, qeveria shqiptare ka identifikuar si një prioritet të rëndësishëm zhvillimin e TIK-ut për sigurimin e një game të gjerë të shërbimeve të komunikimit elektronik dhe sigurimin e lidhjeve të besueshme dhe të përballueshme përmes këtyre shërbimeve. Gjithashtu, qeveria ka vënë në dukje se për të arritur këto sfida është thelbësore shtrirja e aksesit të shërbimeve me brez të gjerë (*broadband*) dhe shpejtësi të lartë, në të gjithë vendin.

Teknologjitë e informacionit dhe të komunikimit janë thelbësore për të rritur mundësitë e zhvillimit ekonomik në të gjithë vendin, duke përfshirë veçanërisht zonat rurale, për t'i bërë këto zona sa më tërheqëse për investime dhe zhvendosje të njerëzve drejt këtyre zonave. Për sa më sipër, duke kuptuar se çfarë mund të bëjë TIK dhe *e-literatura* veçanërisht në zonat rurale dhe zonat e largëta, ka gjithmonë nevojë për përmirësime. Qeveria është e vetëdijshme se zonat rurale në mënyrë të veçantë kanë nevojë për *broadband* dhe përfitimet që ai mundëson. TIK janë, gjithashtu, thelbësore për përfshirjen e njerëzve me nevoja të veçanta.

Akoma ekzistojnë në vend, shumë zona të quajtura “zona të bardha”, në të cilat nuk ofrohen shërbimet *broadband*, veçanërisht në zonat më të thella rurale. Për të nxitur shtrirjen dhe rritur ndërgjegjësimin për përfitimet nga TIK në jetën e përditshme, në punë, në edukim, tregti, në qeverisje dhe shëndetësi, si dhe për të rritur investimet në të gjithë vendin, do të përcaktohen masa të veçanta që do të kenë si objektiv zonat ku nuk ofrohet shërbim dhe zonat ku ofrohet pak shërbim, përfshirë zonat e thella rurale.

Sot, Shqipëria digjitale nuk është më një slogan, por një realitet. Për këtë arsye qeveria ka vendosur të përdorë TIK-un në të gjitha institucionet jo vetëm për punën e përditshme dhe

komunikimet e brendshme të saj, por kryesisht për ofrimin e shërbimeve të drejtpërdrejta *online* për qytetarët dhe bizneset.

Qeveria shqiptare e konsideron shtrirjen e rrjeteve *broadband* si një element të rëndësishëm për zhvillimin e ardhshëm social dhe ekonomik, por beson se pa ndërhyrjen publike, ekziston rreziku që shtrirja e rrjeteve të shpejta *broadband* të fokusohet kryesisht në zonat me densitet të lartë të popullsisë, duke përfshirë zonat rurale dhe të largëta.

Qeveria shqiptare konstaton se Komisioni Europian ka theksuar rëndësinë që shtetet anëtare të saj të kenë një plan veprimi për zhvillimin e *broadband* me objektiva kombëtarë të përcaktuar në të njëjtën linjë me objektivat e *broadband*-it Europian, si dhe një tërësi masash politike të balancuara që nxisin investimet për internet të shpejtë dhe internet ultra të shpejtë, duke u bazuar veçanërisht në zbatimin e besueshëm dhe të plotë të kuadrit rregullator të BE-së për komunikimet elektronike, zbatimin konsekuent të Programit Politik të Radiospektrit, masat e mjaftueshme për reduktimin e kostove dhe zbatimin e duhur të Udhëzimeve të Ndhmës Shtetërore për *broadband*.

Qeveria shqiptare me këtë rast paraqet Planin Kombëtar *Broadband* (PKB) për Shqipërinë, i cili përcakton vizionin politik dhe masat për zhvillimin e *broadband* në përshtatje me situatën dhe sfidat që përballen vendi, përfshirë sigurimin e shërbimeve *broadband* në zonat rurale. Përmes bashkëpunimit të sektorit publik dhe atij privat përfshirë industrinë, operatorët dhe ofruesit e shërbimeve, si edhe autoritetet e qeverisjes vendore (bashkitë, komunat), qeveria shqiptare synon të nxisë zhvillimin e *broadband* në Shqipëri dhe të ndër marrë veprime konkrete për të përmirësuar disponueshmërinë, përballueshmërinë dhe aksesueshmërinë e shërbimeve të komunikimeve *broadband*.

Ky dokument analizon situatën aktuale institucionale, ligjore, teknike dhe rregullatore të Republikës së Shqipërisë dhe identifikon mundësitë për të përmirësuar aksesin e shërbimeve *broadband*, duke respektuar parimin e neutralitetit teknologjik dhe duke mos shkelur rregullat e konkurrencës. Ky plan merr parasysh kërkesën për aksesueshmëri të gjerë nga të gjitha grupet e popullsisë, sektori i biznesit dhe administrata publike, duke përfshirë promovimin e aksesit në shërbimet e shoqërisë së informacionit për zonat rurale dhe zonat e thella, në përputhje me politikat ekzistuese si Dokumenti i Politikës për Komunikimet Elektronike në Republikën e Shqipërisë 2010, Strategjia Ndërsektoriale e Shoqërisë së Informacionit, si dhe objektivat e parashtruar nga Komisioni i *Broadband* për Zhvillimin Digjital i krijuar nga ITU dhe UNESCO në maj të vitit 2010.

Ky plan përcakton qëllimet, objektivat dhe politikat që do të ndiqen për zhvillimin e *broadband* në Shqipëri. Ai, gjithashtu, thekson rëndësinë dhe rolet përkatëse të pjesëmarrjes së sektorit publik dhe privat dhe partneritetit midis tyre, si në aspektin e përcaktimit të qëllimeve, projekteve dhe çështjeve thelbësore, ashtu edhe në krijimin e një shumëllojshmërie modelesh financiare.

1. Analizë e situatës aktuale

1.1 Informacion i përgjithshëm rreth vendit

Republika e Shqipërisë ndodhet në rajonin e Europës Juglindore, në perëndim të gadishullit Ballkanik, përgjatë deteve Adriatik dhe Jon. Shqipëria është pozicionuar midis koordinatave gjeografike: 39°38' (Konispol) dhe 42°30' (Vermosh) në veri-jug, 19°16' (Ishulli i Sazanit) dhe 21°40' (fshati Vernik, Korçë) në perëndim-lindje. Territori i Shqipërisë ka një sipërfaqe prej 28748 km² dhe ka një popullsi prej 2 821 977 banorësh (sipas censurit në tetor, 2011).

Shqipëria ka pasur rritje ekonomike dhe ka gëzuar një qëndrueshmëri makroekonomike. Reformat makroekonomike në Shqipëri kanë kontribuar në rritjen ekonomike, uljen e varfërisë dhe inflacion të zbutur.

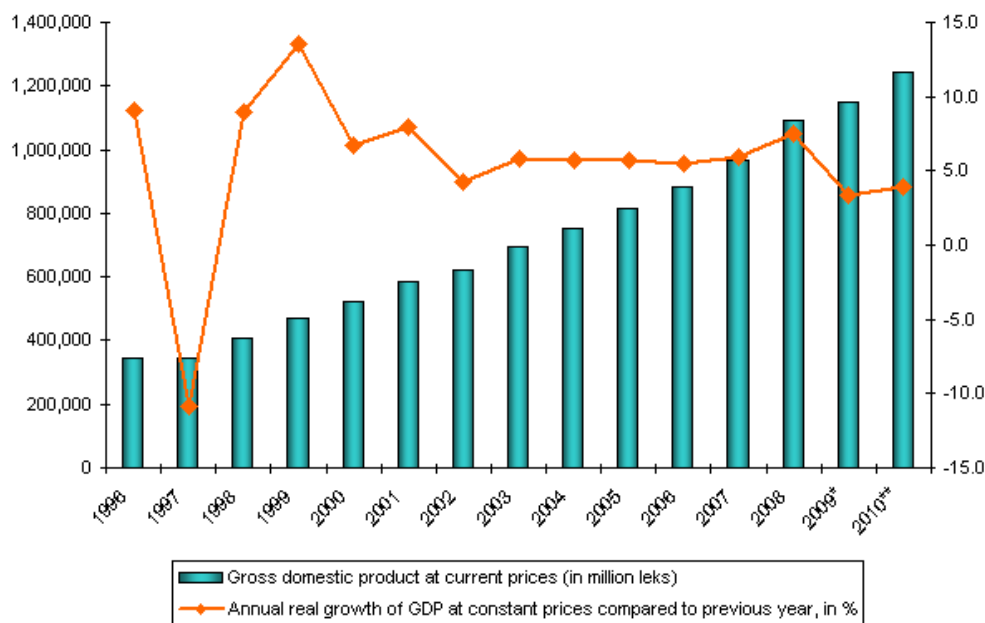

Figura 1. GDP në Shqipëri¹

Sipas të dhënave të publikuara nga Banka e Shqipërisë, rritja ekonomike e nëntëmujorit të parë të vitit 2011, ishte rreth nivelit 2.7%² ndërsa inflacioni mesatar i vitit 2011 shënoi vlerën 3.5%, me gjithë luhatjet gjatë vitit, të shkaktuara më së shumti nga goditje të ekonomisë së huaj.

Popullsia që jeton në zonën urbane e ka tejkaluar numrin e popullsisë që jeton në zonën rurale. Popullsia banuese në zonën urbane është 53,5% dhe 46,5% e popullsisë jeton në zonën rurale. Mosha mesatare e popullsisë banuese është rritur nga 30,6 vjeç në vitin 2001 në 35,3 vjeç në vitin 2011³.

Shqipëria është e ndarë në 12 qarqe, 36 rrethe dhe 374 bashki/komuna. 72 bashki kanë statusin e qytetit. Gjithsej janë 2980 fshatra. Çdo rreth ka këshillin e tij, i cili është i përbërë nga një numër bashkish. Komunat dhe bashkitë janë njësi bazë të qeverisjes vendore dhe përbëjnë nivelin e parë të qeverisjes.

Sektori privat kontribuon 80% në GDP dhe rreth 82% në punësim. Duke njohur rëndësinë e investimeve private, qeveria shqiptare ka ndërmarrë një reformë gjithëpërfshirëse rregullatore për të krijuar një ambient të përshtatshëm biznesi dhe investimesh, veçanërisht duke ulur pengesat administrative, si dhe kostot për të ngritur një biznes. Kështu, procedurat e regjistrimit dhe e licencimit të biznesit janë lehtësuar me ngritjen e Qendrës Kombëtare të Licencimit, e cila ka zgjeruar rrjetin e shërbimeve të saj edhe në qytetet jashtë Tiranës. Në mars 2011 u bë operacional sistemi i nënshkrimit elektronik (*e-signature*), i cili pranon aplikimet *online* për regjistrim dhe në qershor 2011 u bë operationale Agjencia e Zhvillimit të Investimeve Shqiptare, e cila shërben si një qendër e vetme (*one stop shop*) për investitorët e huaj. U amendua ligji për investimet e huaja direkte për të garantuar mbrojtje të veçantë për investitorët e huaj në rastin e mosmarrëveshjeve të pronësisë së tokës, sipas disa kushteve të caktuara.

Sistemi financiar në Shqipëri mbizotërohet nga sektori bankar, i cili është përgjegjës për 95% të aseteve (aktiveve) totale të sistemit.

Komunikimet elektronike përbëjnë një sektor shumë të rëndësishëm të ekonomisë shqiptare.

¹ Burimi: INSTAT: <http://www.instat.gov.al/>.

² Burimi: Banka e Shqipërisë: <http://bankofalbania.al>.

³ Burimi: Census-AL 2011.

Ky sektor ka gjeneruar të ardhura mjaft domethënëse në Shqipëri. Për sa u takon, të ardhurave totale të sipërmarrësve në tregun e komunikimeve elektronike për vitin 2011, ato kanë qenë 51 922 milionë lekë, të cilat përbëjnë një reduktim prej rreth 9% në krahasim me vitin 2010 kur të ardhurat e tyre ishin 57 087 milionë lekë. Ky reduktim i të ardhurave është në tendencë të kundërt me volumin e shërbimeve të cilat janë rritur ndjeshëm gjatë vitit 2011 (internet dhe telefoni celularë). Reduktimi i të ardhurave të sektorit rezulton të jetë kryesisht si pasojë e reduktimit të të ardhurave të operatorëve celularë gjatë vitit 2011.

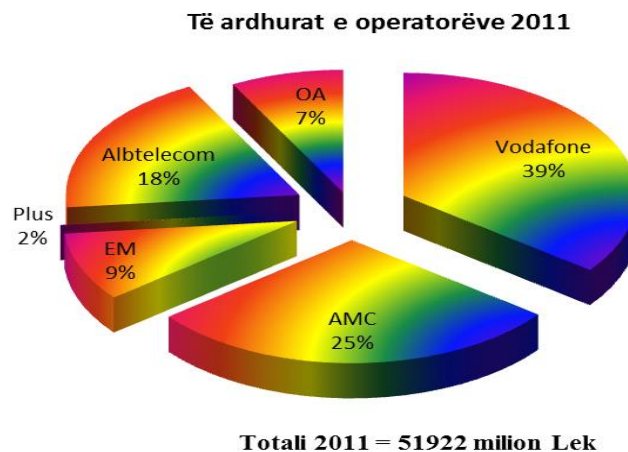

Figura 2. Të ardhurat e operatorëve⁴

Qeveria vazhdon të promovojë futjen në përdorim të TIK-ut në sektorë të ndryshëm. Kështu, gjatë viteve 2010 dhe 2011, shpenzimet e buxhetit në arsim, ku një vend të veçantë i është dhënë përdorimit të TIK-ut, u vlerësuan, të jenë ndërmjet 3.4 dhe 3.8% të GDP-së. TIK iu shtua kurrikulës për 17 qendra arsimore profesionale dhe shkolla trajnimi. Shpenzimet publike në kërkim e zhvillim llogariten të jenë 0.05% e GDP-së së buxhetit të vitit 2011. Progres, gjithashtu, u arrit edhe nga Shërbimet Kombëtare të Punësimit duke përmirësuar sistemin e informacionit për vendet e lira të punës.

Ambicia afatmesme ekonomike e Shqipërisë, sikurse është shprehur në Strategjinë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim 2007-2013, Politikën për Komunikimet Elektronike në Republikën e Shqipërisë dhe përmes marrëveshjes dhe marrëdhënieve politike me Bashkimin Europian, është që të arrihet integrimi në tregun e Bashkimit Europian.

Kjo nënkupton adoptimin e *acquis communautaire*, si dhe një konvergjencë të nivelit ekonomik të Shqipërisë në mesataren e BE-së nëpërmjet disponueshmërisë së infrastrukturës së nevojshme (përfshirë TIK), shërbimeve dhe programeve që synojnë krijimin e mjedisit të nevojshëm fiskal dhe tregtar, për të promovuar investimet e huaja, për të rritur produktivitetin dhe për të rritur tregtinë, si dhe për të krijuar kushtet për disponueshmërinë në të ardhmen të financimeve të BE-së.

1.2 Kuadri ligjor dhe rregullator për Komunikimet Elektronike.

Shqipëria implementoi kuadrin e ri ligjor të Bashkimit Europian në fushën e komunikimeve elektronike në vitin 2008, me miratimin e ligjit nr. 9918, datë 19.5.2008 “Për komunikimet elektronike në Republikën e Shqipërisë” (paketën e direktivave të BE-së të vitit 2002). Ky ligj vendosi kalimin në regjimin e autorizimit të përgjithshëm për të gjitha rrjetet dhe shërbimet e komunikimeve elektronike.

Me ligjin nr. 102/2012, datë 24.10.2012, janë miratuar ndryshime në këtë ligj me qëllim përafrimin e plotë të tij me *acquis communautaire* më të fundit (direktivën 2009/136/EC dhe direktivën 2009/140/EC, të cilat amenduan direktivat e vitit 2002).

⁴ Burimi: AKEP.

Një sërë ligjesh të tjera të rëndësishme për zhvillimin e Shoqërisë së Informacionit, janë miratuar nga viti 2008:

- Ligji për mbrojtjen e të dhënave personale: ligji nr. 9887, datë 10.3.2008.
- Ligji për nënshkrimin elektronik: ligji nr. 9880, datë 25.2.2008.
- Legjislacioni për krimin kibernetik: miratuar në 2008.
- Ligji për tregtinë elektronike: ligji nr. 10 128, datë 11.5.2009.
- Ligji për dokumentin elektronik: ligji nr. 10 278 datë 29.4.2010.

Autoriteti i Komunikimeve Elektronike dhe Postare ka marrë disa vendime për të nxitur konkurrencën dhe reduktuar çmimet në tregun e komunikimeve elektronike, ndër të cilat:

- Rregullorja për analizën e tregut e miratuar më 17 korrik 2009 nga AKEP-i, përcakton tregjet përkatëse që i nënshtrohen rregullimit. Lista përbëhet nga 16 tregje sipas rekomandimit të BE-së të vitit 2003 (të gjitha tregjet me përjashtim për shërbimet radiotelevizive dhe *roaming* ndërkombëtar);

- Rregullimi i tarifës në mënyrë të përshkallëzuar për terminimin e thirrjeve në rrjetet celulare në tregun me shumicë, bazuar në modelin e BU-LRAIC;

- Rregullimi i tarifës në mënyrë të përshkallëzuar për terminimin e mesazheve SMS në rrjetet celulare në tregun me shumicë, bazuar në modelin BU-LRAIC;

- Analizën e tregjeve me pakicë dhe me shumicë të linjave me qira;

- Masa rregullatore për implementimin e portabilitetit të numrave celularë;

- Rregullim për hapjen e qarkut lokal të operatorit *incumbent* për akses të plotë dhe akses të përbashkët.

Rregullimin e tregut për operatorët OFNT, në veçanti për tregun me shumicë të aksesit në infrastrukturën e rrjeteve fizike (përfshirë aksesin e ndarë të pjesshëm ose të plotë) nga vendndodhje fikse dhe tregun me shumicë të aksesit *broadband*, duke vendosur detyrimet për transparencën, mosdiskriminimin (publikimin e ofertës referencë RUO).

Detyrime të tjera janë vendosur nga AKEP në tregun me pakicë për minimumin e linjave me qira (i cili përfshin lloje të specifikuara të linjave me qira deri në 2Mb/sek), tregun me shumicë të segmenteve terminuese të linjave me qira dhe tregun me shumicë të linjave kryesore (*trunk*) të linjave me qira.

Gjithashtu, ka pasur progres në përcaktimin e disa masave për të mbrojtur konkurrencën siç është implementimi i portabilitetit të numrit celular, vendime për ofertën e referencës për interkoneksionin, si dhe kontrollin e tarifave dhe orientimin e tyre në kosto (sipas BULRAIC). Implementimi i zgjedhjes dhe parazgjedhjes së bartësit u vendosën si detyrim për thirrjet ndërkombëtare dhe për thirrjet kombëtare.

Duke njohur nevojën e marrjes së masave për të nxitur investimet private në infrastrukturë (përfshirë *broadband*), në mënyrë të ngjashme me praktikën e autoriteteve rregullatore në Francë dhe Portugali, AKEP-i ka përgatitur hartën e infrastrukturës ekzistuese në formën e një atlasit elektronik të infrastrukturës, duke përfshirë rrjetet ekzistuese dhe elemente të tjera pasive, duke orientuar në masat e nevojshme për lehtësimin e përdorimit të tyre për shtrirjen e rrjetit NGA (Next Generation Access).

Qeveria dhe rregullatori janë duke analizuar alternativat për një shpërndarje dhe administrim më eficient të spektrit të frekuencave. Amendimet e ligjit 9918/2008 parashikojnë dhënien në përdorim të frekuencave mbi bazën e parimit teknologji-neutral, si dhe heqjen e kufizimeve teknologjike në përdorimin e frekuencave të dhëna.

Qeveria, gjithashtu, ka analizuar brezin e digjital dividendit dhe kërkon të promovojë një përdorim eficient të tij. Aktualisht frekuencat e digjital dividendit (790-862 Mhz) janë në përdorim për transmetime radiotelevizive, por bazuar në strategjinë për kalimet nga transmetimet analoge në ato numerike miratuar me vendim të Këshillit të Ministrave nr. 292 datë 2.5.2012, ky brez do të kalojë për shërbime të tjera të komunikimeve elektronike, në veçanti për *broadband*. Nga rregullatorët do të kryhen studime për sigurimin e një përdorimi efektiv të spektrit të frekuencave.

Qëllimi i këtyre studimeve është rritja e efektivitetit të përdorimit të spektrit të frekuencave; ofrimi i një pamje të qartë të aspektit rregullator në lidhje me kushtet teknike që duhet të përmbushen në çdo përdorim të brezave të ndryshëm (nivele të interferencës së lejueshme, fuqinë, shpërndarjen etj.) dhe për të inkurajuar përdorimin e teknologjisë digjitale në brezat e përcaktuar.

1.3 Strategjitë e politikave për zhvillimin e TIK

Shqipëria ka miratuar një sërë dokumentesh politike, të cilat njohin rolin e rëndësishëm të TIK-ut në zhvillimin kombëtar dhe kanë për qëllim të promovojnë zhvillimin e sektorit.

1.3.1 Strategjia Kombëtare për Zhvillimin dhe Integrimin 2007-2013

Strategjia Kombëtare për Zhvillimin dhe Integrimin (SKZHI) 2007-2013 përfaqëson dokumentin strategjik themelor të vendit që harmonizon për herë të parë në një dokument të vetëm strategjik, perspektivën e zhvillimit të qëndrueshëm ekonomik dhe social, integrimin në Bashkimin Europian dhe strukturat e NATO-s, si dhe arritjen e objektivave të zhvillimit të mijëvjeçarit. SKZHI u finalizua në dhjetor të vitit 2007 dhe u miratua nga Këshilli i Ministrave me vendimin nr. 342, datë 12.3.2008. Aktualisht është në përfundim strategjia e re 2013-2020, e cila e vendos TIK-un dhe programin digjital si një nga prioritetet madhore të zhvillimit.

Objektivi kryesor i SKZHI-së në lidhje me TIK-un ishte përgatitja e një politike, strategjie dhe planzbatimi në mënyrë që të shfrytëzohen dhe zhvillohen më tej potencialet e TIK-ut, me qëllim shtimin e njohurive, rritjen e efektivitetit dhe transparencës në administratën publike.

1.3.2 Strategjia Ndërsektoriale për Shoqërinë e Informacionit 2008-2013

Strategjia për Shoqërinë e Informacionit u miratua nga Këshilli i Ministrave me vendimin nr. 59, datë 21.1.2009. Vizioni i saj është që të arrihet:

“Progresi i Shqipërisë drejt një ekonomie të bazuar në njohuritë, përmes një zhvillimi të qëndrueshëm të shoqërisë së informacionit që do të çojë në një shoqëri ku të gjithë qytetarët përfitojnë nga teknologjitë e informacionit dhe të komunikimit me qëllim shtimin e njohurive, rritjen e efektshmërisë dhe të transparencës në administratën publike.”

Objektivat kryesorë të Strategjisë janë:

- Zhvillimi dhe përmirësimi i infrastrukturës së shoqërisë së informacionit;
- Plotësimi dhe përmirësimi i legjislacionit përkatës për shoqërinë e informacionit;
- Nxitja dhe mbështetja për zhvillimin e shoqërisë së informacionit;
- Nxitja dhe mbështetja për zhvillimin e sektorit privat të TIK-ut;
- Rritja e nivelit të njohurive dhe të informacionit në lidhje me Shoqërinë e Informacionit dhe koordinimi i veprimeve të përbashkëta ndërmjet shtetit dhe qytetarëve.

1.3.3 Dokumenti i politikave për komunikimet elektronike në Republikën e Shqipërisë (2010)

Dokumenti i politikave të komunikimeve elektronike u miratua nga Këshilli i Ministrave në maj 2010. Ky dokument politikash përcakton strategjinë afatmesme të qeverisë për zhvillimin e rrjeteve dhe shërbimeve të komunikimeve elektronike në Republikën e Shqipërisë.

Vizioni i kësaj politike është që brenda shtatë viteve, komunikimet elektronike të ofrohen nga një mori operatorësh në një mjedis me konkurrencë efektive, duke përdorur një gamë të gjerë teknologjish, të cilat janë të lira të bartin të gjitha llojet e përmbajtjeve. Kjo politikë, gjithashtu, ka objektiv që aksesin në *broadband*, me shpejtësi të lartë, të jetë i disponueshëm për një pjesë të madhe të familjeve që dëshirojnë ta kenë atë.

1.3.4 Strategjia e kalimit nga transmetimet analoge në transmetimet numerike

Strategjia e Kalimit nga Transmetimet Analoge në Transmetime Numerike (transmetime radiotelevizive) u miratua nga Këshilli i Ministrave me vendimin nr. 292, datë 2.5.2012. Strategjia përcakton si afat të përfundimit të *switch-over*-it, datën 17 qershor 2015, që është dhe afati i fundit i vendosur në marrëveshjen GE-06. Kjo strategji është me rëndësi të veçantë pasi mbyllja e transmetimeve analoge do të çojë në lirimin e spektrit të digjital dividetit, i cili do të mund të përdoret për zhvillimin e shërbimeve të tjera të komunikimeve elektronike përfshirë shërbimet me brez të gjerë.

(Ndryshuar me VKM nr.300, datë 8.04.2015)

1.3.5 “Strategjia Axxhenda Dixhitale 2014-2020”

Strategjia Axxhenda Dixhitale 2014-2020”, e hartuar gjatë vitit 2014, do të zëvendësojë Strategjinë Ndërsëktoriale për Shoqërinë e Informacionit, të miratuar në vitin 2009. Vizioni i kësaj strategjie është:

Një shoqëri e bazuar në dije dhe informacion për një zhvillim të qëndrueshëm ekonomik dhe social, konsolidim të infrastrukturës dixhitale në të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë, duke respektuar me rigorozitet parimet evropiane të konkurrencës së lirë e të ndershme, duke përmirësuar cilësinë e shërbimeve publike dhe duke rritur transparencën e qeverisjes.

Zhvillimi i infrastrukturës së përparuar të komunikimeve elektronike përcaktohet si një nga drejtimet kryesore të kësaj strategjie, duke e parë atë të lidhur me hapat për sigurimin e spektrit të mjaftueshëm për zhvillimet në perspektivën e infrastrukturës Broadband (NGN/LTE/5G etj), si dhe me krijimin e kuadrit ligjor e rregullator për të drejtën e kalimit.

(Zëvendësuar teksti 1.4 me VKM nr.300, datë 8.04.2015)

1.4 Kuadri institucional

Ministri përgjegjës për komunikimet elektronike i propozon Këshillit të Ministrave strategjitë e zhvillimit të sektorit të komunikimeve elektronike, aktet ligjore dhe nënligjore, si dhe të gjitha veprimet e nevojshme për përmbushjen e objektivave të përcaktuar në dokumentin e politikave të komunikimeve elektronike. Detyrat e ministrit përgjegjës për komunikimet elektronike përcaktohen në ligjin nr. 9918, datë 19.5.2008, të ndryshuar, dhe në ligjin nr. 97/2013, për median audiovizive.

Organet rregullatore, AKEP dhe AMA, janë dy institucione të rëndësishme në aspektin e rregullimit të komunikimeve elektronike dhe median elektronike. Autoriteti i Komunikimeve Elektronike dhe Postare është organi rregullator i pavarur në fushën e komunikimeve elektronike dhe shërbimin postar (<http://www.akep.al>), i cili mbikëqyr kuadrin rregullator të përcaktuar nga ligji për komunikimet elektronike, nga ligji për shërbimin postar dhe nga politikat e zhvillimit, të përcaktuara nga Këshilli i Ministrave. Kompetencat dhe detyrat e AKEP-it për komunikimet elektronike janë përcaktuar në ligjin nr. 9918, datë 19.5.2008, “Për komunikimet elektronike në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar.

Autoriteti i Medias Audiovizive (AMA) është autoritet rregullator i pavarur i cili rregullon dhe mbikëqyr veprimtarinë radiotelevizive në Republikën e Shqipërisë. AMA ushtron veprimtarinë në përputhje me përcaktimet e ligjit nr. 97/2013, “Për median audiovizive në Republikën e Shqipërisë”. AMA gjithashtu administron dhe menaxhon spektrin e radiofrekuencave të caktuara për transmetime radioje dhe ato televizive, në përputhje me përcaktimet për shërbimet radiotelevizive në Planin Kombëtar të Radiofrekuencave, të miratuar nga Këshilli i Ministrave.

Në fushën e implementimit dhe për rritjen e kërkesës për shërbime *broadband* luajnë rol të rëndësishëm dhe një numër institucionesh të tjera, si AKSHI, ASIG, ALCIRT, AKCE etj.

1.4.1 Roli i Ministrit

Ministri për Inovacionin dhe Teknologjinë e Informacionit e të Komunikimit (<http://ëëë.mitik.gov.al>) është Ministri përgjegjës për komunikimet elektronike, i cili i propozon Këshillit të Ministrave strategjitë e zhvillimit të sektorit të komunikimeve elektronike, aktet ligjore dhe nënligjore, si dhe të gjitha veprimet e nevojshme për përmbushjen e objektivave të përcaktuar në dokumentin e politikave të komunikimeve elektronike.

Në lidhje me fushën e shoqërisë së informacionit *Ministri përgjegjës për komunikimet elektronike* dhe Komunikimit ka këto detyra kryesore:

- Të zhvillojë dhe të implementojë një strategji të integruar për të mundësuar përdorimin masiv të teknologjive të informacionit dhe komunikimit, drejt krijimit të një shoqërie të mbështetur në dije.

- Të mundësojë zhvillimin e shërbimeve të reja elektronike për biznesin dhe qytetarët dhe të shtyjë përpara harmonizimin e kuadrit ligjor të fushës me atë të BE-së.

- Të zhvillojë një kuadër ligjor të plotë për TIK-un dhe shërbimet postare dhe të sigurojë zbatimin efektiv të tij.

- Të angazhohet në projektet e qeverisjes elektronike dhe të promovojë integrimin e TIK-ut në të gjitha fushat e zhvillimit ekonomik.

Në mbështetje të programit të qeverisë, Shqipëria digjitale, në fund të vitit 2009, u krijua Departamenti i Shqipërisë Digjitale. Departamenti është në vartësi direkte të Ministrit për Inovacionin dhe Teknologjinë e Informacionit dhe Komunikimeve.

1.4.2 Organet rregullatore

1.4.2.1 Autoriteti i Komunikimeve Elektronike dhe Postare (AKEP)

Autoriteti i Komunikimeve Elektronike dhe Postare është organi rregullator i pavarur në fushën e komunikimeve elektronike dhe shërbimin postar (<http://ëëë.akep.al>), i cili mbikëqyr kuadrin rregullator të përcaktuar nga ligji për komunikimet elektronike, nga ligji për shërbimin postar dhe nga politikat e zhvillimit, të përcaktuara nga Këshilli i Ministrave.

AKEP-i është një person juridik, publik, jobuxhetor, i pavarur, drejtuar nga Këshilli Drejtues, i cili është i pavarur në marrjen e vendimeve të tij dhe funksionon në bazë të rregullores së brendshme, të miratuar nga ai vetë. Kryetari i Këshillit Drejtues është, gjithashtu, drejtuesi ekzekutiv i Autoritetit të Komunikimeve Elektronike dhe Postare.

Kompetencat dhe detyrat e AKEP-it për komunikimet elektronike janë përcaktuar në ligjin nr. 9918/2008 për Komunikimet Elektronike, të ndryshuar.

1.4.2.2 Këshilli Kombëtar i Radios dhe Televizionit (KKRT)

Këshilli Kombëtar i Radios dhe Televizionit është autoritet rregullator i pavarur i cili rregullon dhe mbikëqyr veprimtarinë radiotelevizive në Republikën e Shqipërisë (<http://ëëë.kkrt.gov.al>).

Këshilli Kombëtar i Radios dhe Televizionit, gjithashtu, administron dhe menaxhon spektrin e radiofrekuencave të caktuara për transmetime radio dhe televizive, në përputhje me përcaktimet për shërbimet radiotelevizive në “Planin kombëtar të radiofrekuencave” të miratuar nga Këshilli i Ministrave.

1.4.3 Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit (AKSHI)

AKSHI (<http://ëëë.akshi.gov.al>) është agjenci në varësi të Ministrit për Inovacionin dhe Teknologjinë e Informacionit dhe Komunikimit. Roli dhe funksionimi i AKSHI-it përcaktohen në vendimin e Këshilli të Ministrave nr. 248, datë 27.4.2007 “Për krijimin e Agjencisë Kombëtare të Shoqërisë së Informacionit” të ndryshuar. AKSHI ka objekt të veprimtarisë:

- Zbatimin e politikave e të strategjive, për zhvillimin e sektorit të Shoqërisë së Informacionit (SHI) dhe në veçanti të Teknologjisë së Informacionit dhe Komunikimit (TIK).

- Bashkërendimin e programeve në fushën e SHI-së dhe në veçanti të TIK-ut;

- Nxitjen e investimeve në fushën e SHI-së.

- Hartimin e praktikave për ushtrimin e kompetencave që i jepen ministrit nga legjislacioni në fushën e komunikimeve elektronike.

- Promovimin e teknologjive të reja në fushën e SHI-së.

- Dhënien e kontributit në edukimin dhe nxitjen e përdorimit të TIK-ut nga publiku.

AKSHI zhvillon rrjetin e brendshëm të TIK për administratën publike, duke përfshirë rrjetin qeveritar, portalin qeveritar etj. AKSHI, gjithashtu, është autoriteti rregullator dhe koordinues i bazës së të dhënave shtetërore.

1.5 Situata aktuale në tregun e komunikimeve elektronike

Tregu i komunikimeve elektronike në Shqipëri ka njohur një zhvillim të shpejtë me liberalizimin e plotë të tij, pas hyrjes në fuqi të ligjit nr. 9918, datë 19.5.2008, “Për komunikimet elektronike në Republikën e Shqipërisë”.

Aktualisht, Shqipëria ka një nga nivelet më të larta të përdorimit të telefonit celular në Europë. Penetrimi i telefonisë celulare në fund të vitit 2012 ka arritur nivelin afër 190%.

Sipas të dhënave të ofruesve të shërbimit internet (ISP) për vitin 2010, numri i pikave 3G-Hot Spots vlerësohet të ishte rreth 1400, ndërsa numri i internet kafeve rreth 1000. Pika të tilla aksesit janë të rëndësishme në mënyrë që të gjitha nivelet e popullsisë të mund të kenë akses në

TIK. Gjatë vitit 2010 Posta Shqiptare ngriti në 550 zyrat postare në të gjithë vendin pikat e aksesit publik. Gjatë vitit 2012 pikat e aksesit publik në të gjithë vendin janë shtuar në 1800.

Zhvillimi i mëtejshëm i rrjeteve të komunikimeve elektronike (fiks dhe celular) në një farë mënyre ka qenë i kufizuar nga një sërë faktorësh. Ndër këta faktorë janë karakteristikat gjeografike të vendit tonë, si terreni malor në pjesën më të madhe të vendit, popullsia jo e dendur dhe niveli i ulët i të ardhurave në pjesën më të madhe të popullsisë, veçanërisht në zonat rurale. Këta faktorë kanë ndikuar në koston dhe rrezikun financiar për zhvillimin e rrjeteve dhe shërbimeve, përfshirë shërbimet *broadband* dhe veçanërisht zgjidhjet teknike me fibër optike, në të gjithë Shqipërinë. Qeveria është e vetëdijshme për kufizime të tilla dhe është duke punuar në mënyrë aktive për të krijuar kuadrin e nevojshëm ligjor dhe rregullator për të inkurajuar investimet.

Në vendin tonë janë shtruar kabllo të fibrës optike nga “Albtelecom” dhe operatorë të tjerë alternativë, edhe pse zgjerimi i rrjeteve private me fibër optike ka hasur vështirësi për shkak të shpenzimeve të larta dhe problemeve lidhur me të drejtën e kalimit në pronë të shtetit dhe pronë private. Është përgatitur drafti i ligjit lidhur me të drejtën e kalimit në pronën e shtetit dhe private që pritet të miratohet nga Kuvendi Shqiptar.

Operatorët alternativë kanë zgjeruar zonat e tyre të ofrimit të shërbimit, edhe pse ato janë kryesisht të përqendruar në zonat urbane dhe zonat rurale pranë qyteteve. Disa nga këta operatorë ofrojnë paketat *triple-play* (internet, telefoni dhe TV) nëpërmjet aksesit të internetit *broadband*.

Në vitin 2011, qeveria hapi tenderin për ndërtimin dhe operimin e kurrizores kombëtare me brez të gjerë të fibrës optike. Fatkeqësisht ky proces u anulua, por duke pasur parasysh rëndësinë e *broadband*, qeveria është duke rivlerësuar situatën dhe pritet që të ndërmerren masa të rëndësishme për zhvillimin e *broadband*.

Aktualisht janë 4 operatorë celularë në Shqipëri, tre prej tyre janë të licencuar/autorizuar dhe ofrojnë shërbimin mobile *broadband* në UMTS/3G.

Në fund të vitit 2011, numri i pajtimtarëve të telefonisë së lëvizshme u rrit me 15% krahasuar me vitin 2010 dhe arriti përafërsisht 5.2 milionë, i cili përbën një normë penetrimi (numri i përdoruesve për 100 banorë) prej 185%, që është shumë më e lartë se niveli prej 140% në vitin 2010 apo niveli mesatar në vendet e BE-së prej 124% në 2010.

Operatorët e telefonisë së lëvizshme kanë qenë shumë aktivë në ofrimin e shërbimeve të internetit nëpërmjet pajisjeve celulare dhe kartave modem për PC, duke ofruar reduktime të ndjeshme të tarifave të këtij shërbimi për përdoruesit me kontratë dhe me parapagim. Në fund të vitit 2011, numri i pajtimtarëve celularë (me kontratë dhe me parapagim) që kanë akses në internet nëpërmjet aparatit celular me GPRS/EDGE është vlerësuar të jetë më shumë se 1.2 milionë përdorues.

Në fund të vitit 2011, numri i pajtimtarëve të telefonisë fikse u rrit në 339 000, duke sjellë një shkallë penetrimi të telefonisë fikse në Shqipëri në 12% krahasuar me 10% që ka qenë në vitin 2010.

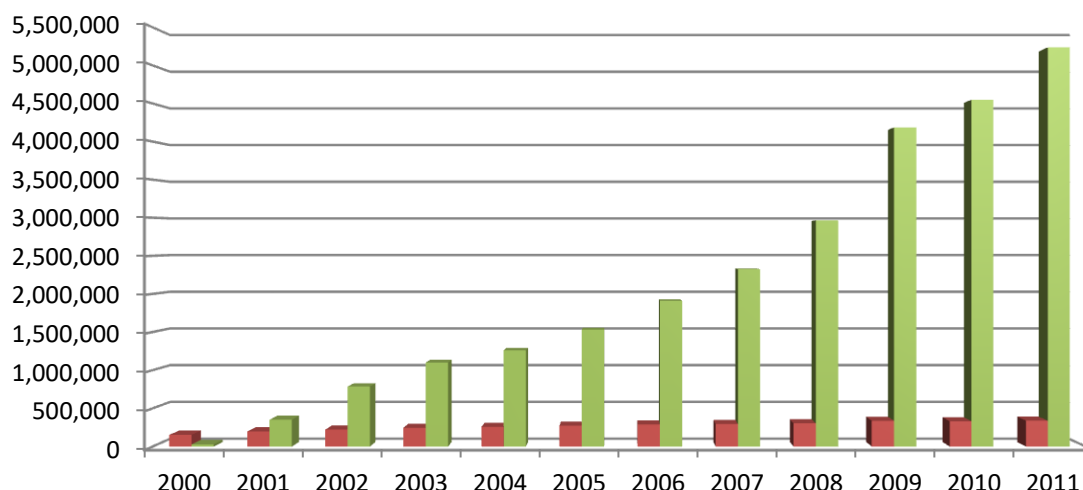

Figura 3. Numri i pajtimtarëve të telefonisë fikse dhe celulare në 2000-2011⁵

Qeveria është e ndërgjegjshme që ky nivel është shumë i ulët krahasuar me vendet e BE-së dhe vendet e rajonit dhe prandaj është duke bërë përpjekje konkrete për të rritur prezencën e infrastrukturës së TIK-ut, përfshirë edhe infrastrukturën *broadband*.

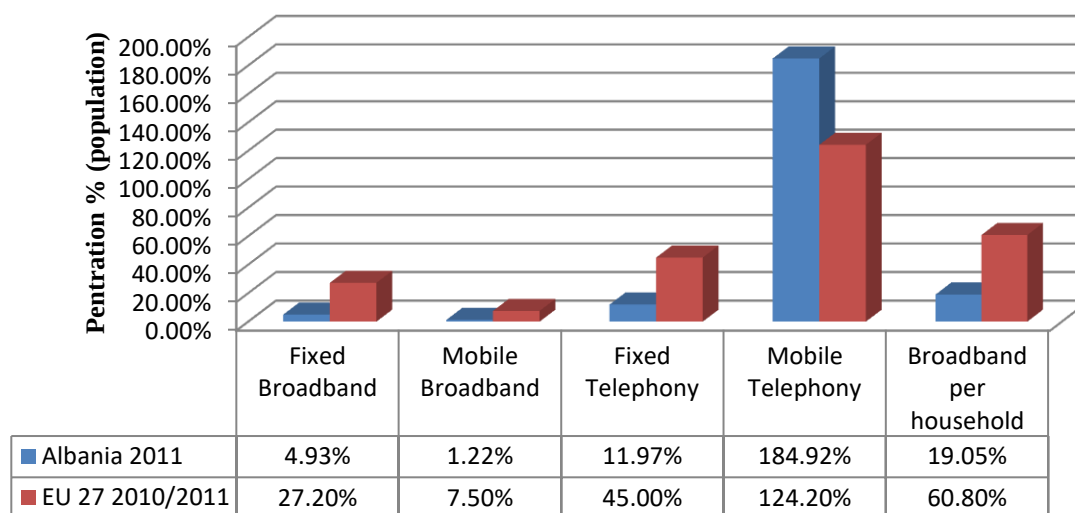

Figura 4. Krahasoni i niveleve të penetrimit (popullsia): Shqipëria ndaj mesatares së BE27⁶

Numri i përdoruesve të shërbimeve *broadband* është rritur me përdorimin e teknologjisë ADSL dhe teknologjisë 3G. Operatorët kanë filluar të investojnë në shtrimin e fibrës optike, përfshirë edhe operatorët alternativë. Sipas të dhënave të korrikut 2012, gjatësia e fibrës optike të instaluar nga operatorët është afërsisht 5700 km nga rreth 4600 që ishte në fund të vitit 2011. “Albtelecom” ka kryer investime të konsiderueshme në NGA duke instaluar një numër të konsiderueshëm MSAN për lidhjen e të gjithë abonentëve në rrjetin NGA/NGN. Kompanitë ofrojnë shërbime në të gjitha zonat urbane dhe pjesën më të madhe të zonave rurale nëpërmjet interkoneksionit me operatorët e tjerë alternativë. Në vitin 2011, “Albtelecom” nisi të ofrojë paketën e parë dyfishe e cila përfshin ofrimin e *broadband* me shpejtësi 2Mbps dhe 1500 minuta bisedë në Shqipëri dhe jashtë saj. “Albtelecom”, gjithashtu, ofron lidhjen e internetit nëpër shkollat në të gjithë vendin sipas kontratës së tij me Ministrinë e Arsimit.

⁵ Burimi: AKEP.

⁶ Burimi: AKEP.

Një numër i konsiderueshëm i lidhjeve *broadband* nga operatorët alternativë kryhet me kombinim fibër optike, kablllo koaksial apo linjë bakri. Sipas të dhënave ABCom, ASC, Nisatel, Primo dhe AMC fiks (që ka filluar në dhjetor 2011 ofrimin e shërbimit të telefonisë fikse me numra fiks, duke përdorur rrjetin GSM) janë pesë operatorët alternativë më të mëdhenj që zotërojnë rreth 67% të numrit të pajtimtarëve të telefonisë fikse të operatorëve alternativë. ABCom dhe ASC kanë rritjen më të madhe vjetore me 36% dhe 37% respektivisht, si edhe AMC që për vetëm 1 muaj aktivitet në ofrimin e shërbimit të telefonisë fikse me numra fiks, duke përdorur rrjetin GSM ka arritur të kapë 2% pjesë tregu. ABCom vazhdon të jetë operatori më i madh alternativ fiks me rreth 27 mijë pajtimtarë. Vlen të theksohet se ABCom dhe ASC si dy operatorët alternativë më të mëdhenj janë prezent në treg me oferta “triple-play”, duke ofruar internet *broadband*, telefoni dhe TV.

Sipas të dhënave të vitit 2011, nga Albtelecom, operatorët alternativë, Vodafone dhe AMC për numrin e pajtimtarëve me akses në *broadband* 3G (me karta USB/modem), si dhe vlerësimeve të AKEP, rezulton se numri i familjeve që kanë akses në internet me bandë të gjerë (*broadband*) është rreth 161 mijë apo afërsisht 22% e familjeve, ndërsa vlerësohen të jenë mbi 13.000 pajtimtarë biznesi. Bazuar në këto të dhëna, numri i lidhjeve me akses *broadband* (fiks dhe 3G-USB/modem) për 100 banorë është rreth 6.2% krahasuar me 3.7% në fund të vitit 2010.

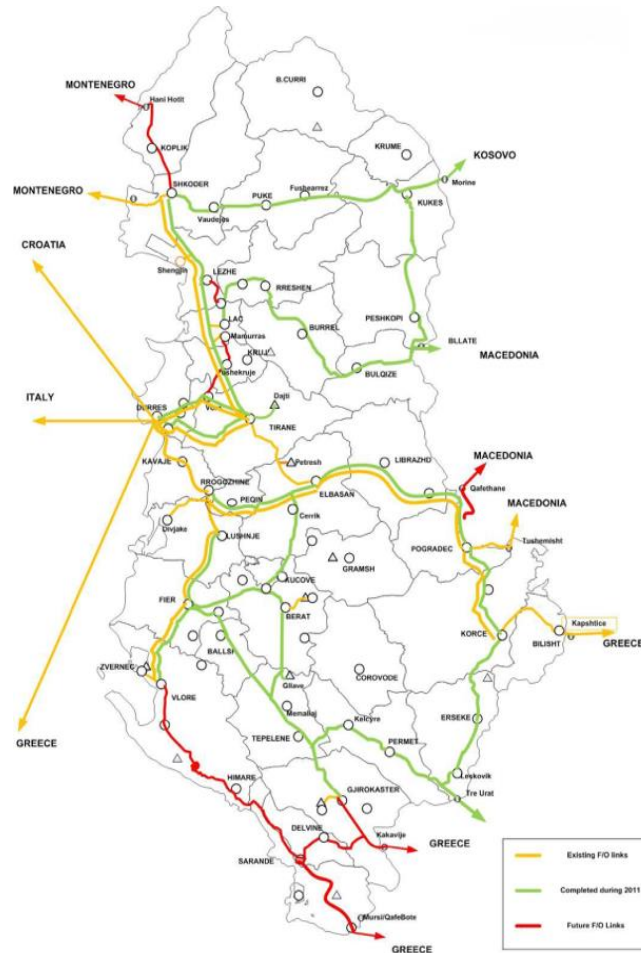

Figura 5. Infrastruktura e rrjeteve kablllore në Shqipëri⁷

⁷ Burimi: AKEP.

Mungesa e lidhjeve me kapacitet të lartë me fibër optike me vendet fqinje ka qenë një problem, për këtë arsye operatorët alternativë ishin fokusuar në përdorimin e lidhjeve mikrovalore në vend të fibrës optike për të realizuar lidhjet e tyre. Situata e lidhjeve ndërkombëtare me fibër optike është përmirësuar dukshëm në dy-tri vitet e fundit.

Tabela 1. Performanca e konektivitetit me internetin global - lidhje ndërkombëtare

Kapaciteti total i lidhjeve ndërkombëtare të internetit			
2009	2010	2011	Rritja 2009-2011
6 Gbps	14Gbps	30Gbps	5 herë

Burimi: Raportet vjetore të AKEP-it

Gjatë viteve 2010-2012 u zhvilluan disa ndryshime të rëndësishme për sigurimin e aksesit të internetit me brez të gjerë:

- Rritja e shpejtësisë së aksesit të *broadband* ADSL nga 256 Kbps- 2 Mbps në 2 Mbps-12 Mbps, ku shpejtësia minimale dhe më e përdorur është 2 Mbps krahasuar me 256 Kbps që ka qenë në vitin 2009.
- Konektiviteti me internetin global (lidhjet direkte ndërkombëtare) është rritur nga 6 Gbps në fund të vitit 2009 në 14 Gbps në fund të vitit 2010 dhe rreth 30 Gbps në fund të vitit 2011.
- Sigurimi i paketës së ofrimit të 3 shërbimeve: internet, TV dhe telefoni.
- Reduktim i ndjeshëm i tarifës së aksesit të *broadband*.
- U realizua konektiviteti me fibër optike me kapacitet të lartë me Kosovën.

Tabela 1. Penetrimi i *broadband* në vitet 2007-2011

Penetrimi i <i>broadband</i> 2007-2011, numri i lidhjeve për 100 banorë				
2007	2009	2010	2011	Rritje 2007-2011
0.33%	2.5%	3.7%	6.2%	> 18 herë

Burimi. Raportet vjetore të AKEP

Gjatë vitit 2011, rritje të ndjeshme në lidhjet *broadband* kanë pasur operatorët alternativë dhe dy operatorët celularë Vodafone dhe AMC, ndërsa “Albtelecom” ka pësuar rënie të numrit të lidhjeve *broadband*. Ndër operatorët alternativë fiks, ABCom vazhdon të jetë operatori me numrin më të madh të lidhjeve *broadband* me rreth 30 mijë në fund të vitit 2011, që përbën një rritje prej 116% nga viti 2010.

1.6 Kërkesat aktuale për TIK-un

Një element thelbësor për të inkurajuar operatorët që të investojnë për zhvillimin e rrjeteve/shërbimeve *broadband* dhe për të zvogëluar hendekun midis operatorëve që planifikojnë të investojnë në infrastrukturën e rrjetit dhe investimeve që nevojiten për të realizuar objektivat për zhvillimin e *broadband* është “nxitja e kërkesës”. Operatorët hezitojnë në ndërtimin e rrjeteve me brez të gjerë dhe shpejtësi të lartë nëse kërkesa e konsumatorit do të jetë e ulët, dhe kjo kërkesë është e ulët për sa kohë ka pak aplikacione dhe shërbime që kanë nevojë për brez të gjerë.

Qeveria shqiptare është e vetëdijshme për nevojën e TIK-ut, për një zhvillim më të madh ekonomik dhe shoqëror dhe ka bërë një përpjekje të bashkërenduar në dekadën e fundit për të stimuluar kërkesën për shërbime të TIK-ut, përmes qeverisë dhe përmes zhvillimit të aksesit të shërbimeve të TIK-ut, si ofrimit të internetit falas në zyrat postare ose promovimit të internetit nëpër shkolla.

1.6.1 Kërkesa nga qeveria (iniciativat e qeverisjes elektronike, *e-government*)

Zhvillimi i shoqërisë së informacionit dhe i TIK-ut ka qenë një ndër prioritetet kryesore të qeverisë shqiptare, duke promovuar TIK në të gjitha sferat e jetës.

Qeveria përcakton mënyrat që duhen ndjekur, ofron kuadrin e duhur ligjor dhe rregullator dhe stimulon investimet për zhvillimin e TIK-ut në gjithë vendin. Nëpërmjet aplikacioneve të qeverisjes elektronike (*e-government*), qeveria mund të ndryshojë veprimtarinë e saj dhe mënyrën e ndërveprimit me qytetarët dhe bizneset.

Në zbatim të Strategjisë Ndërsektoriale për Shoqërinë e Informacionit, në administratën publike janë në proces e sipër rreth 125 projekte të TIK-ut. Shumë shërbime publike që kanë të bëjnë me bizneset dhe individët janë tashmë *online*. Sistemi i kabinetit elektronik (*e-Cabinet*), i implementuar në vitin 2009, platforma e re e akteve elektronike (*e-Akte*) u implementua në vitin 2012 që inkorporon në sistem më shumë se 1500 përdorues nga të gjitha ministritë. Në vijim, rrjeti qeveritar GovNET është duke u zgjeruar edhe për institucionet e qeverisjes lokale, si dhe shumë shërbime të rëndësishme publike si regjistrimi i pronës private, sistemi i çështjeve gjyqësore dhe shërbime të tjera mundësohen elektronikisht.

Është duke u përgatitur kuadri ligjor për Interoperabilitetin e qeverisjes elektronike (*e-GIF*), i cili do të bëjë të mundur shkëmbimin e informacionit midis institucioneve të administratës publike.

Ajencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit ka ndërtuar një sistem Qendër të Dhënash me kapacitet të lartë (*Datacenter*), e cila do të bëjë të mundur që të gjitha shërbimet publike *online* të jenë të centralizuara dhe të integruara. AKSHI ka implementuar sistemin e Interoperabilitetit të qeverisjes elektronike (*e-GIF*) ku do fillojnë të lidhen të gjitha sistemet që operojnë me databaza shtetërore.

Portali i unifikuar i shërbimeve publike u lancua nga AKSHI më 28 nëntor 2012. Portali jep informacion në format të standardizuar për 400 shërbime publike në nivel qendror. Portali është ndërtuar me mundësinë e integritetit të të gjitha shërbimeve që do të ofrohen *online* me anë të interoperabilitetit.

Sistemi i prokurimit elektronik u implementua në fund të vitit 2007 dhe, që nga viti 2009 Shqipëria ka arritur ofrimin e shërbimeve të prokurimit publik elektronik në nivelin 100%.

Në fushën e doganave është zhvilluar më tej sistemi i e-doganave ku është vënë në funksionim sistemi i ri i akcizës, i cili ofron akses dhe shërbime *online* për operatorët ekonomikë; sistemi u bën të mundur operatorëve që të kontrollojnë *online* statusin e deklaratave/formularëve të tyre, transitin dhe gjendjen e llogarisë dhe ky sistem do të fillojë të përgatisë përpunimin e pagesave *online*.

Shërbimet elektronike tatimore janë ofruar që nga viti 2008, dhe ndërkohë do të zhvillohet sistemi i deklarimit të të ardhurave personale (G2C). Aktualisht Administrata tatimore ka filluar implementimin e plotë të sistemit të taksës elektronike (*e-Tax*), i cili ka për qëllim integrimin e sistemit aktual të taksave dhe nënsistemit në një sistem të vetëm, duke pasur për qëllim rritjen e performancës së administratës tatimore.

Në sektorin e drejtësisë është realizuar digjitalizimi i procesit të transferimit të dosjeve brenda dhe midis niveleve të ndryshme të sistemit gjyqësor dhe të fillojë inspektimi *online* i gjykatave dhe i seancave gjyqësore në vend, i cili është një nga funksionet e reja që ofron Sistemi i Integruar i Informacionit për Menaxhimin e Rasteve/Çështjeve gjyqësore (Integrated Case Management Information System_ICMIS).

Është duke u punuar për zhvillimin e sistemit të punësimit elektronik (*e-Employment*), me qëllim digjitalizimin e informacionit në të gjitha zyrat e punësimit, konsolidimin e bazave të të dhënave për tregun e punës dhe krijimin e një regjistri të punëkërkuesve dhe punëdhënësve. Do të krijohet një faqe interneti për shërbimet sociale, së bashku me një hartë të të gjitha këtyre shërbimeve që ofrohen në Shqipëri.

Në fushën e arsimit, është vënë theksi mbi lidhjet internet në të gjitha shkollat e vendit, mbi masat që synojnë ngushtimin e hendekut digjital dhe masat që kanë për qëllim rritjen e ndërgjegjësimit për nevojën e TIK-ut në shkolla. Në vitin 2005 u miratua masterplani gjithëpërfshirës për shkollat (*e-schools*) dhe dy mijë shkollat publike tashmë janë pajisur me laboratorë kompjuterikë (27014 PC+Laptop) dhe janë të lidhura me internet. Që nga janari 2011

është raportuar që lidhjet internet në shkolla të jenë me shpejtësi shkarkimi prej 1 Mbps dhe shpejtësi upload 256 Kbps për çdo shkollë. Çdo shkollë shqiptare ka lidhje interneti, si dhe janë miratuar kurrikulat e TIK-ut.

Përveç kësaj, gjatë vitit 2012, u mundësua implementimi i procesit *online* për Maturën Shtetërore, i cili ndihmoi në aksesin më të madh të informacionit dhe shërbimeve për të gjithë. Agjencia Kombëtare e Provimit ka filluar provimet e profesioneve të rregulluara në mënyrë digjitale për vitin 2012, duke zhvilluar kështu një standard ndërkombëtar të testeve tërësisht digjitale. Agjencia Publike e Akreditimit të Arsimit të Lartë (APAAL) është duke përfunduar digjitalizimin e sistemit të saj të menaxhimit, si dhe modulën e parë të sistemit U-gov, një sistem në shërbim të universiteteve për menaxhimin e informacionit të brendshëm.

Ndër veprime të tjera që janë realizuar përmendim:

- 550 zyrat postare ofrojnë akses në internet (*broadband* internet) falas dhe planet janë për të zgjeruar mbulimin në të gjithë Shqipërinë.

- Regjistri Civil Kombëtar është digjitalizuar dhe dokumentet biometrike janë lëshuar që nga viti 2008. Lëshimi *online* i dokumenteve të regjistrimit civil është i disponueshëm në 354 njësi regjistrimi të lidhura me një bazë të dhënash qendrore.

- Prokurimi publik është realizuar 100 % nëpërmjet mjeteve elektronike që nga viti 2009.

- Regjistrimi i biznesit është ofruar bazuar në parimin “*one stop shop*” që nga viti 2007.

- Qendra Kombëtare e Licencimit është duke ofruar shërbime bazuar në parimin “*one stop shop*” që nga viti 2009.

- Shërbimet e qeverisjes elektronike (*e-government*) janë ofruar të paktën në nivelin e parë dhe të dytë.

- Krijimin e Qendrës së Inovacionit PROTİK.

Projektet kryesore të planifikuara për zhvillimin e TIK përfshijnë:

- Zhvillimin e “*Cloud Computing*” qeveritar.

- Zhvillimin e Sistemit të Informacionit për Menaxhimin e Burimeve Njerëzore të qeverisë.

- Zhvillimin e sistemit *Gateëay* qeveritare dhe shtresës së ndërveprimit për sistemet e informacionit shtetëror.

- Zgjerimin e sistemit *e-takse*.

- Zgjerimin e projektit PAP2 të Postës Shqiptare në 1800 pika të tjera akses publik për të ofruar internet te qytetarët.

- Zgjerimin e sistemit të thesarit.

- Zgjerimin e projektit *e-schools* me qëllim shtrirjen e internetit në çdo klasë.

- Krijimin e një parku të teknologjisë së informacionit dhe të komunikimit. Ndërtimi i rrjetit kombëtar me brez të gjerë.

1.6.2 Kërkesa nga biznesi

Nga studimet e INSTAT-it dhe rezultatet e anketës ASN për vitin 2011 vihet re se 23% e bizneseve kanë lidhje interneti. Ndërsa rezultatet e anketës ASN për vitin 2012, tregojnë se 31.7% e bizneseve përdorin internetin. Bazuar në të dhënat e AKEP-it numri i pajtimtarëve të biznesit për internet është rritur si më poshtë:

Tabela 3. Lidhje me internet

Numri i kontratave biznes për lidhjet në internet			
2009	2010	2011	Rritja 2009-2011
8000	10000	13000	1.6 herë

Burimi: Raportet vjetore të AKEP-it

1.6.3 Kërkesa nga qytetarët

Aksesi në *broadband* ose aksesi i internetit në shtëpi është mënyra më e përgjithshme për t'i lidhur njerëzit *online*. Në shtëpi, të gjithë banorët e shtëpisë mund të kenë akses në internet pavarësisht nëse ata janë në punë, shkojnë në shkollë, janë femra ose meshkuj, fëmijë, të rritur ose të moshuar:

Tabela 4: % e familjeve me lidhje Interneti

	% e familjeve me lidhje internet			
Viti	2009	2010	2011	Rritja 2009-2011
% penetrimit	10%	12%	22%	2 herë

Burimi: Raportet vjetore të AKEP-it

1.7 Financimi i TIK-ut

Shqipëria, ashtu si shumica e vendeve në Europë po përballlet me sfida të mëdha për sa u takon investimeve në infrastrukturën e internetit me shpejtësi të lartë (*broadband*). Për të arritur mbulimin e gjithë vendit me rrjete dhe shërbime *broadband*, konkurruese e të avancuara nevojiten investime të mëdha.

Sipas kushteve të ndihmës për anëtarësimin në BE-së të vendit tonë, për qeverinë shqiptare janë të disponueshme mekanizma të caktuar financiarë. Kështu, është dhënë ndihma financiare e paraadherimit për Shqipërinë në kuadër të Instrumentit për Asistencën Paraanëtarësimit (IPA). Nëpërmjet programeve kombëtare IPA, BE-ja ka alokuar një shumë totale prej 83.2 milionë eurosh në vitin 2010 dhe 82 milionë euro për vitin 2011.

Viti 2010, gjithashtu, pati një progres në përgatitjen e dokumentit të planifikimit shumëvjeçar indikativ 2011-2013, i cili miratoi një program sektorial duke u përqendruar në çështjet e brendshme dhe të drejtësisë, reformën e administratës publike, transportin, mjedisin dhe ndryshimin e klimës, zhvillimin social, zhvillimin rural dhe bujqësor. MIPD 2011-2013 për Shqipërinë u miratua në korrik 2011.

Për financimin e zhvillimeve në *broadband* vendet e ndryshme të BE-së kanë ndjekur disa modele një përmbledhje e të cilave jepen në shtojcën 2 bashkëlidhur.

2. Vizioni politik dhe objektivat që synohen të arrihen

Zhvillimi i sektorit të komunikimeve elektronike ka qenë i ndjeshëm në dhjetëvjeçarin e fundit. Penetrimi i përdoruesve të telefonisë celulare, si dhe ai i përdoruesve të internetit është rritur me shpejtësi. Numri i lidhjeve *broadband* është dyfishuar në dy vitet e fundit megjithatë mbetet ende larg synimeve dhe mesatares europiane.

Broadband ndikon ndjeshëm në mënyrën e jetesës dhe të punës së përditshme të qytetarëve. Zhvillimi i *broadband* është një faktor i rëndësishëm për rritjen ekonomike dhe zhvillimin social e kulturor të vendit tonë.

Broadband krijon zgjidhje ekonomike të rëndësishme për përdoruesit, ofruesit e shërbimeve, ofruesit e aplikacioneve të ndryshme dhe operatorët e rrjetit.

Broadband, gjithashtu, sjell përfitime të mëdha sociale pasi ai lidh konsumatorët, bizneset dhe qeveritë, si dhe lehtëson ndërveprimin shoqëror. Nëpërmjet shërbimeve *Broadband* shpërndahet informacion për individët dhe bizneset, mbështetet një qeverisje e mirë, si dhe forcohet kapitali shoqëror.

Broadband lejon kompanitë të studiojnë mundësi të reja për biznesin e tyre, të shkojnë më afër klientëve të tyre, si dhe të marrin informacion në lidhje me çmimet e tregut. Aksesi më i mirë i informacionit bën që tregjet të punojnë në mënyrë më efikase dhe të rriten të ardhurat e prodhuesve. Informacioni në lidhje me performancën e qeverisë dhe institucioneve qeveritare bën që qeveria dhe këto institucione të jenë më të përgjegjshme dhe të përmirësojnë shërbimet e tyre publike.

Duke njohur ndarjen që ekziston në vendin tonë për sa i takon ofrimit të shërbimit *broadband* në zonat urbane dhe zonat rurale, si dhe rrezikun që disa grupe shoqërore mund të humbasin

përfitimet ekonomike dhe sociale që vijnë nga përdorimi i shërbimeve *broadband*, qeveria shqiptare kërkon të nxisë zhvillimin e këtyre shërbimeve, duke përcaktuar objektiva të qartë dhe të realizueshëm.

Ky dokument përcakton si vizion për zhvillimin e *broadband* në periudhën 2013-2020:

Zhvillimi i infrastrukturës dhe i shërbimeve *broadband* në të gjithë vendin për të përfshirë akses në shërbimet elektronike në fusha të ndryshme, si: shëndetësi (*e-health*), edukim (*e-education*), tregti (*e-commerce*), shërbimet qeveritare (*e-government*), si dhe për të arritur përfitime të mëdha ekonomike dhe sociale për vendin tonë.

Për përmbushjen e këtij vizioni, synohet arritja e objektivave të përgjithshëm të mëposhtëm:

- përmirësimi dhe zhvillimi i mëtejshëm i infrastrukturës *broadband* në të gjithë vendin;
- rritja e penetrimit të internetit;
- ofrimi i internetit me shpejtësi dhe siguri të lartë në nivel lokal, rajonal dhe kombëtar, përfshirë zonat rurale dhe zonat e thella;
- rritja e konkurrencës dhe ulja e çmimeve;
- Rritja e cilësisë së shërbimit;
- zgjerimi i numrit të shërbimeve elektronike (*e-service*) në dispozicion të qytetarëve shqiptarë dhe digjitalizimi i të gjitha shërbimeve publike;
- rritja e ndërgjegjësimit të të gjitha shtresave të shoqërisë, përfshirë dhe personat me nevoja të veçanta, lidhur me përfitimet që vijnë nga përdorimi i shërbimeve *broadband*.

Në fund të periudhës 2013-2020 do të synohet:

Arritja e shtrirjes së aksesit në mbarë vendin në mënyrë të drejtpërdrejtë për familjet, dhe bizneset apo institucionet, duke parashikuar objektivat e mëposhtëm:

- Dyfishimin e numrit të familjeve dhe kompanive, të cilat do të kenë akses në lidhjet *broadband* jo më vonë se në fund të vitit 2017;
- 100% e shkollave me të paktën një lidhje internet *broadband* në çdo klasë;
- 100% e universiteteve me lidhje internet *broadband* me shpejtësi të lartë;
- 100% e zyrave postare të ofrojnë të paktën një lidhje internet *broadband* për qytetarët.
- 100% e qendrave shëndetësore dhe spitaleve me të paktën një lidhje interneti *broadband*.
- Mundësimin e aksesit me shpejtësi të lartë transmetimi, të paktën 100 Mbps deri në 50% e familjeve dhe të paktën 30 Mbps për të gjithë shqiptarët.

Realizimi i objektivave do të bëjë që vendi ynë të arrijë nivelet e vendeve të zhvilluara, në vitet që do të vijnë, për sa i takon nivelit të ofrimit të rrjeteve/shërbimeve *broadband*.

3. Politika për të promovuar *broadband* në Shqipëri.

Për të promovuar *broadband* në Shqipëri dhe për të lehtësuar sa më shumë integrimin e të gjitha nismave që lidhen me *broadband* dhe që duhet të përfshihen në procesin e zhvillimit të tij, do të implementohen politikat e mëposhtme:

(Shfuqizuar paragrafi “Për rëndësinë strategjike që ka zhvillimi i *broadband* jo vetëm për sektorin, por për gjithë ekonominë e vendit për udhëheqjen e procesit do të krijohet Komisioni për Zhvillimin e Broadband nën drejtimin e Kryeministrit” me VKm nr.300, datë 8.04.201)

3.1 Koordinimi i të gjithë aktorëve

Duke njohur përfitimet e mëdha që vijnë nga TIK dhe *broadband*, qeveria shqiptare është e vetëdijshme se ajo duhet të luajë një rol të rëndësishëm në vendosjen e një bashkëpunimi midis të gjitha palëve të interesuara për zhvillimin e *broadband*.

Njësitë e qeverisjes vendore, të komunave dhe bashkive duhet të bashkëpunojnë me njëri-tjetrin, me qeverinë qendrore dhe rregullatorin për të promovuar zhvillimin e infrastrukturës *broadband* me kosto sa më efektive, dhe lehtësuar ose reduktuar barrierat administrative.

Duke qenë se shumë palë të interesuara, përfshirë subjekte qeveritare, njësitë e qeverisjes vendore, si dhe sektori privat do të përfshihen në zhvillimin e *broadband* për ta bërë atë të mundur për të gjithë popullin shqiptar, qeveria konsideron se është thelbësore planifikimi i kujdesshëm i investimeve të *broadband* dhe shtrirjes së infrastrukturës. Kjo është një çështje që kërkon informacion të dhëna nga struktura të ndryshme përgjegjëse në qeveri dhe më gjerësisht nga

administrata publike. Prandaj është e domosdoshme koordinimi i masave të ndërmarra nga qeveria qendrore, njësitë e qeverisjes vendore, rregullatori dhe autoritete të tjera përkatëse, përfshirë autoritetet e ngarkuara për transmetimet radiotelevizive.

Administratat e bashkive, komunave nëpërmjet rrjeteve në pronësi të tyre apo mundësimit të aksesit dhe të drejtës së kalimit për infrastrukturën e komunikimeve elektronike, kompanitë energjetike, kompanitë e ndërtimit të rrugëve dhe zyrat postare, të gjitha së bashku luajnë një rol të rëndësishëm në tregun e *broadband* në disa aspekte dhe do të jenë përgjegjëse për hartimin e projekteve të infrastrukturës lokale të teknologjisë së informacionit.

Përveç kësaj, qeveria qendrore është përgjegjëse për veprimet e nevojshme për të përmirësuar efikasitetin e administratës së saj përmes teknologjisë së informacionit dhe zotëron një rrjet qeveritar *broadband* për projektet dhe komunikimet ndërqeveritare.

Inkurajimi i praktikave të bashkinvestimit të sektorit privat dhe bashkëpërdorimit të infrastrukturës është i rëndësishëm për reduktimin e kostove dhe maksimizimin e përfitimeve si për sektorin privat ashtu dhe për konsumatorët.

AKEP është institucioni përgjegjës për krijimin e një mjedisi rregullator për sektorin publik dhe privat në zhvillimin e infrastrukturës dhe shërbimeve *broadband*. Së bashku MITIK-u dhe AKEP-i do të jenë përgjegjës për zbatimin e politikës në përgjithësi, ndërsa AKSHI do të punojë për të zhvilluar qeverisjen elektronike (*e-Government*).

Ministritë e linjës, të tilla si: Ministria e Shëndetësisë, e Arsimit, e Punës etj., gjithashtu, luajnë një rol të rëndësishëm duke mbështetur zhvillimin e përmbajtjes për shërbimet e tyre *online* dhe duke përdorur *broadband* për përmirësimin e këtyre shërbimeve.

(shfuqizuar)

Objekti: Nxitja e bashkëpunimit midis institucioneve qeveritare dhe përcaktimi i qartë i përgjegjësisë të tyre, përfshirë autoritetet lokale, rajonale (komunat/bashkitë), lidhur me zhvillimin e *broadband* në vendin tonë. Koordinimi dhe komunikimi me këto institucione lidhur me projektet e tyre respektive dhe vendimet e qeverisë, të cilat kanë ndikim në zhvillimin e TIK-ut.

Veprimet

- Krijimi i një forumi *broadband* për bashkëpunim dhe dialog për shpërndarjen dhe përdorimin e *broadband*, me pjesëmarrjen e qeverisë, sektorit privat, industrisë dhe autoriteteve lokale e rajonale.
- Përcaktimi i përgjegjësisë të qarta dhe detyrimeve të organeve dhe agjencive qeveritare.
- Identifikimi i mekanizmave të koordinimit lidhur me përmbajtjen e të dhënave që vijnë nga ministritë e linjës, agjencitë publike dhe sektori privat.
- Sigurimi i koordinimit dhe i komunikimit me autoritetet e pushtetit vendor, të tilla si: bashkitë, komunat.

Institucioni përgjegjës

Komisioni për Zhvillimin e *Broadband*, Ministri i Inovacionit dhe TIK në bashkëpunim me ministritë e tjera të linjës dhe organizata të tjera

Periudha kohore: 2013 e në vijim

3.2 Krijimi i një mjedisi të favorshëm: politik, ligjor dhe rregullator

Ky komponent është një mbështetje e rëndësishme për krijimin e një mjedisi dinamik për zhvillimin e *broadband* në vendin tonë, mjedis që përfshin sektorin publik dhe sektorin privat. Për të krijuar këtë mjedis lehtësues, sektori publik do të integrojë kontributet e ardhura nga një numër institucionesh qeveritare, si: MITIK, AKEP, KKRT, ministritë e tjera të linjës, autoritetet e pushtetit vendor etj.

3.2.1 Masat ligjore dhe rregullatore për të nxitur zgjerimin e *broadband*

(Shtuar paragrafë në fund të seksionit 3.2.1, *zëvendësuar periudha kohore, përcaktimi 2012-2015 me 2015-2017, me VKM nr.300, datë 8.04.2015*)

Për shtrirjen e infrastrukturës dhe ofrimin e shërbimit *broadband*, ka një nevojë të madhe për investime, ndërkohë që kërkesa nga konsumatorët dhe gatishmëria për të paguar për shërbimet e ardhshme mbetet e pasigurt. Për të mbështetur investimet e nevojshme është e rëndësishme që të kemi rregullime të cilat të jenë afatgjata dhe të parashikueshme dhe që t'i japin lojtarëve të tregut një nxitje për të investuar.

Qeveria është e vetëdijshme se infrastruktura në këtë sektor do të duhet të zgjerohet dhe përmirësohet dhe për këtë do të lindë nevoja për investime të ndjeshme. Rrjetet fikse kanë nevojë të zgjerohen për të ofruar më shumë mbulim në tërë vendin dhe, gjithashtu, kanë nevojë të përditësohen për të bërë të mundur ofrimin e internetit me shpejtësi më të larta. Aktorët që ofrojnë rrjetet *wireless* do të duhet, gjithashtu, të bëjnë investime të mëdha për të zgjeruar mbulimin e zonave me shërbim dhe ofrimin e internetit me shpejtësi të lartë dhe me cilësi të mirë. Operatorët celularë do të duhet të marrin në konsideratë një numër më të madh të lidhjeve fikse radio të fuqishme në stacionet bazë në mënyrë që të shpërndajnë internet me shpejtësi më të lartë për familjet dhe bizneset. Në këtë moment ka, gjithashtu, nevojë për shtrirjen e fibrës optike për të ofruar më shumë kapacitete në rrjetet fikse apo celulare.

Në ngjashmëri me mekanizmat që janë përdorur në përgjithësi në vendet e tjera të botës, gjatë dy dekadave të fundit, për të promovuar aksesin universal në shërbimet e zërit dhe të të dhënave bazë, qeveria shqiptare gjykon se për të zgjeruar aksesin së pari duhet të merren në konsideratë mekanizma të tjerë, përveç mekanizmave të financimit publik. Burimet publike janë të pakta, prandaj përpara se të përdorim burimet e fundme publike, duhet të analizohen dhe implementohen ashtu siç duhet të gjitha instrumentet e mundshme jointestuese, përfshirë reformat rregullatore.

Vetëm duke krijuar mekanizmat e nevojshëm, për të lejuar lojtarët e tregut që të konkurrojnë, tregjet do të jenë në gjendje të funksionojnë në mënyrë efektive dhe sektori i TIK-ut do të jetë në gjendje të ofrojë akses në rritje në shërbimet *broadband* dhe kështu të kontribuojnë efektivisht në rritjen ekonomike, inovacionin dhe zhvillimin teknik. Kjo do të ketë një ndikim pozitiv në kuadrin në të cilin funksionojnë së bashku bizneset dhe konsumatorët, pasi masa të tilla krijojnë më shumë zgjedhje në kuptimin e furnizimit me shërbime *broadband*, si dhe ndikojnë në çmime.

Për të përmbushur objektivat dhe për t'i siguruar tregut kushtet e nevojshme për të ofruar shërbime dhe për të investuar për zhvillimin e *broadband* në të gjithë vendin, qeveria shqiptare propozon një sërë masash rregullatore, duke përfshirë rregullimet e nevojshme që lidhen me konkurrencën për të rritur tregjet efektive, përcaktimin e një strategjie për akses dhe shërbime universale, qëllimi i së cilës është nxitja e investimeve në *broadband* në zonat më të thella dhe promovimin e strategjive të aksesit të hapur, veçanërisht kur projekte thelbësore janë subvencionuar nga qeveria.

Për të shmangur krijimin e pengesave për shtrirjen e *broadband*, do të mbahet parasysh zhdukja e barrierave administrative për ndërtimin e shpejtë të infrastrukturës, veçanërisht në ngritjen e siteve të reja celulare, ku operatorët nuk do të përballen me procedurat e shumta administrative dhe të ballafaqohen me procese të gjata miratimi. Për këtë po punohet për hartimin e instrumentit të planifikimit të infrastrukturës së komunikimeve elektronike në përputhje me përcaktimet e ligjit për planifikimin e territorit.

Gjithashtu, AKEP-i do të shqyrtojë se si brezat e frekuencave për komunikimet elektronike mund të përdoren për të rritur disponibilitetin në zonat që kanë mungesë aksesit në shërbimet *broadband* ose kanë *broadband* me kapacitet dhe cilësi të ulët.

Me zhvillimet e tregut dhe rritjen e penetrimit të *broadband* në përputhje me përcaktimet ligjore do të rishikohet përfshirja e aksesit në internetin me brez të gjerë (*broadband*) brenda detyrimit të shërbimit universal. Përveç kësaj, mund të merren masa të veçanta në trajtimin ndërmjet zonave “të zeza” (ku platforma bazë e konkurrencës ekziston dhe pritet të ofrohet shërbim i mirë

broadband), zonave “gri” (ku të paktën një ofrues shërbimi pritet të ofrojë shërbim, megjithëse cilësia mund të jetë jo e pëlqyeshme) dhe zonave të “bardha” (ku shërbimi nuk është i disponueshëm). Në mënyrë të ngjashme me Mbretërinë e Bashkuar dhe vende të tjera europiane, burimet e investimeve qeveritare do të fokusohen në tregun e dështuar të zonave të bardha, gjithashtu, do të përcaktohen iniciativa rregullatore dhe iniciativa për investime në zonat gri, veçanërisht duke pasur parasysh sfidat gjeografike dhe problemet me densitetin dhe nivelet e varfërisë së popullsisë.

Në lidhje me aksesin në infrastrukturën pasive, në përputhje me amendimet e miratuara në ligjin për komunikimet elektronike do të promovohet akses i hapur. Njëkohësisht do të shikohen mundësitë e zbatimit të eksperiencave të vendeve të tjera ku në disa vende autoritetet publike zotërojnë dhe operojnë infrastrukturën pasive, ndërsa në disa vende të tjera autoriteteve publike u është krijuar hapësira ligjore të zotërojnë infrastrukturën pasive dhe t’ua japin me qira atë operatorëve privatë në kushte jodiskriminuese objektive dhe transparente.

Praktikat e mira tregojnë që një model i aksesit të hapur është konsideruar përgjithësisht si modeli i duhur për t’u përshtatur, veçanërisht kur qeveria ndërhyr në një treg tashmë të hapur për konkurrencë. Megjithëse në këtë model, autoritetet publike mund të zotërojnë infrastrukturë pasive, ajo konsiderohet si një praktikë e mirë për të lejuar ofruesit e shërbimeve të konkurrojnë për të ofruar shërbimet e tyre, duke u mbështetur në këtë infrastrukturë.

Gjithashtu, do t’i kushtohet më shumë vëmendje nxitjes së bashkëpërdorimit dhe bashkinvestimit të infrastrukturës aktive, në përputhje me rregullat e përgjithshme të konkurrencës, pasi një infrastrukturë e përbashkët mund të zvogëlojë koston e shtrirjes së shërbimeve *broadband* në zonat me densitet të ulët të popullsisë, aktualisht të pambuluara nga ndonjë teknologji e *broadband*.

AKEP-i, në zbatim të parashikimeve ligjore për heqjen e kufizimeve teknologjike për përdorimin e frekuencave, do të bëjë rishikimin e autorizimeve individuale të dhëna para hyrjes në fuqi të ligjit nr. 102/2012. Heqja e kufizimeve teknologjike dhe ndryshimi i autorizimeve individuale përkatëse do të bëhen pa pagesë shtesë nga ana e mbajtësit të autorizimeve, duke i nxitur mbajtësit e autorizimeve, sipas një akti të nxjerrë nga AKEP-i, që të rritin mbulimin me shërbime *broadband* në zonat me densitet të ulët të popullsisë, si dhe të përmirësojnë cilësinë e shërbimit të ofruar.

Me qëllim shmangien e interferencave të mundshme dhe të pabarazisë në treg, heqja e kufizimeve për autorizimet e dhëna para hyrjes në fuqi të ligjit nr. 102/2012, për mbajtësit e autorizimeve që kanë aplikuar pranë AKEP-it për rivlerësimin e kufizimeve të bëhet e njëkohshme nëse është e mundur.

Krahas procesit të heqjes së kufizimeve teknologjike për të bërë të mundur shfrytëzimin më të mirë të spektrit të frekuencave për zhvillimin e rrjeteve *broadband*, për interes publik dhe sipas parashikimeve ligjore, nga AKEP-i do të kryhet edhe procesi i riorganizimit të spektrit në këto breza. Riorganizimi i spektrit, përmes modifikimit të autorizimeve individuale përkatëse të dhëna në brezat 900/1800 MHz, 2100 MHz, do të kryhet pas dhënies në përdorim të spektrit të lirë të mbetur në këto breza, por jo më vonë se tre muaj nga përfundimi i procesit të dhënies në përdorim të këtyre brezave.

Politika spektrale e Bashkimit Evropian, e miratuar me vendimin 243/2012/EU, përcakton si detyrim të vendeve anëtare të BE-së sigurimin brenda vitit 2015 të një sasive spektri prej 1200 MHz për sistemet e avancuara IMT. Gjithashtu, studimet e ITU-së vlerësojnë që nevojat spektrale për sistemet e avancuara IMT shkojnë nga 1280 MHz në 1720 MHz. Në përputhje me politikën spektrale të Bashkimit Evropian dhe bazuar në perspektivat e zhvillimit, tendencën në rritje të trafikut të komunikimeve data si dhe zhvillimet teknologjike, do të bëhen të gjitha përpjekjet për identifikimin dhe krijimin e sasisë së spektrit të nevojshëm për zhvillimin e rrjeteve të së ardhmes.

Qeveria do të nxitë AMA-n për ndërmarrjen e veprimeve të menjëhershme për lirimin e brezit të dixhital - dividetit. Ministri, në bashkëpunim me AKEP-in dhe AMA-n, do të punojnë për

reflektimin e akteve finale të ËRC-20158 në Planin Kombëtar të Frekuencave, si dhe për hartimin e ndryshimeve në aktet ligjore e nënligjore përkatëse, nëse është e nevojshme.

Objektivi. Zgjerimi i shtrirjes së infrastrukturës dhe shërbimeve *broadband* përmes rregullimeve ligjore dhe rregullatore, të cilat nxisin investimet private dhe zhvillimin e *broadband*.

Veprimet. Qeveria e Shqipërisë propozon një numër masash rregullatore për të nxitur investimet në *broadband*, duke përfshirë:

- Përcaktimin e masave për sigurimin e aksesit në të gjithë vendin që ka për qëllim nxitjen e investimeve në zona shumë të largëta, investime të cilat përfshijnë *broadband*.
- Rishikimin dhe përmirësimin e kuadrit rregullator.
- Lejimi i njësive qeveritare lokale, rajonale dhe kombëtare, për të bashkëpunuar me sektorin privat për të ndërtuar rrjete *broadband*, përfshirë partneritetet publike-private.
- Nxitjen e sinergjive (bashkëpunimit për reduktimin e kostove) ndërmjet subjekteve të ndryshëm, përfshirë kompanitë e energjisë, rrugëve dhe hekurudhave, për shtrirjen/ndërtimin e infrastrukturës *broadband* veçanërisht në zonat pa shërbim dhe zonat me pak shërbim përmes instrumenteve ligjore e rregullatore, stimujve financiarë dhe ekonomikë dhe përmes iniciativave të tjera.
- Përmirësimin, plotësimin e legjislacionit lidhur me spektrin e frekuencave dhe caktimin e tyre dhe krijimin e kushteve më të mira për ndarjen dhe tregtimin e spektrit të frekuencave.
- Dhënien në përdorim të frekuencave që mundësojnë shërbimin *broadband*.
- Lirimi i spektrit të frekuencave të “digjital dividetit” (DD) dhe nxitja e përdorimit të DD, për shërbimet *broadband*, si dhe rishpërndarja e brezave të frekuencave (*re-farming*) bazuar në parimin e teknologjisë neutrale.
- Plotësimi dhe zbatimi i kuadrit rregullator për zhvillimin e infrastrukturës dhe shërbimeve *broadband*, përfshirë rregullimet që lidhen me konkurrencën, aksesin dhe infrastrukturën.
- Lehtësimin e lejeve të ndërtimit/infrastrukturës dhe autorizimeve për të drejtën e kalimit në pronën publike dhe private.

Institucioni përgjegjës

Komisioni për Zhvillimin e *Broadband*, MITIK, AKEP, KKRT, ML, në bashkëpunim me grupet e interesit

Periudha kohore

2015-2017

3.2.2 Zgjidhjet teknologjike për *broadband*

Qeveria e Shqipërisë mbështet një politikë për teknologji neutrale dhe është e vetëdijshme se aksesin në shërbimet *broadband* mund të bëhet i mundur përmes teknologjive të ndryshme si përmes infrastrukturës me tela ose përmes rrjetit të telefonisë fikse, një rrjeti kabllor televiziv ose një rrjeti bazë të fibrës optike, ose mund të bëhet përmes një rrjeti pa tela, për shembull përmes një rrjeti valor ose satelitor, sidomos për zonat më të largëta të vendit.

Gjithashtu, qeveria është e vetëdijshme se është e nevojshme të bëhen përpjekje të posaçme dhe me një qëllim të përcaktuar, për të siguruar që ekzistojnë mundësi të njëjta në të gjithë vendin për të gjithë konsumatorët, qofshin ato familje apo biznese, duke përfshirë edhe konsumatorët në zonat rurale dhe zonat më të thella. Për këtë qëllim, qeveria nxit AKEP-in për krijimin e atlasit për *broadband*-in, i cili është në thelb një kontroll bazë dhe AKEP do të vazhdojë të vendosë në hartë informacion mbi ofrimin e *broadband* nga operatorët ekzistues (përfshirë mbulimin e territorit, shpejtësitë dhe çmimet) dhe, gjithashtu, të përfshijë planet e investimeve në të ardhmen për rrjete të reja, zgjerim të rrjeteve ekzistuese ose përmirësim të shërbimeve.

Harta duhet të tregojë qartë zonat në të cilat nuk ka rrjete/shërbime *broadband* ekzistuese ose

⁸Konferenca Botërore e Radiokomunikacionit

të planifikuara nga biznesi, nuk ka rrjete/shërbime *broadband* të menaxhuara dhe zotëruara nga qeveria, si dhe zonat në të cilat ekziston *broadband*, por që ofrohet nga një operator i vetëm dhe zonat në të cilat ka konkurrencë të vërtetë për ofrimin e shërbimeve *broadband*.

Pas analizës së këtyre të dhënave, vihet re nevoja e ndërhyrjes publike dhe në kontekstin e kësaj ndërhyrjeje do të merren në konsideratë vlerësimet ekonomike për të zgjedhur një teknologji specifike, sidomos kur është treguar që një teknologji specifike është mënyra më efikase për të dhënë një cilësi shërbimi të caktuar. Në këtë kontekst, qeveria do të marrë në konsideratë zgjidhjet me tela dhe pa tela, përfshirë fibrën optike, si dhe zgjidhjet satelitore për të arritur mbulimin e të gjithë territorit me shërbime *broadband*.

Sidoqoftë është e qartë që teknologjia do të vazhdojë të zhvillojë dhe të ndikojë në zgjidhjet teknologjike, si dhe në nevojat dhe kërkesat e përdoruesve fundorë, përfshirë edhe në aspektin e shpejtësisë dhe të kapacitetit. Zhvillimet teknologjike padyshim, gjithashtu, do të influencojnë në koston e përhapjes së rrjeteve *broadband*.

Shërbimi i lëvizshëm *broadband* (*Broadband Mobile*) është një teknologji relativisht e re në shumë vende, sidomos në vendet e rajonit të Europës Juglindore (SEE region). Edhe pse nivelet aktuale të ofrimit të shërbimit *broadband* janë të ulëta, pritet që në të ardhmen shërbimi i lëvizshëm *broadband* celular të luajë një rol të rëndësishëm për zhvillimin e *broadband-it*.

Politikat që do të ndiqen:

- Promovimi i teknologjisë neutrale;
- Promovimi i bashkëvendosjes në infrastrukturë dhe shfrytëzimit të përbashkët të infrastrukturës;
- Rritja e efikasitetit ekonomik në zgjedhjen e teknologjisë bazuar në mekanizmin e ndërhyrjes publike.

Veprimet:

- AKEP-i do të plotësojë hartën e *broadband-it* (atlasin) për të treguar disponueshmërinë e lidhjeve *broadband* me pakicë, për një ose më shumë shpejtësi transmetimi të caktuar të internetit *broadband*.
- MITIK-u dhe AKEP-i do të jenë përgjegjës në grumbullimin e të dhënave në lidhje me investimet private të planifikuara.
- MITIK-u dhe AKEP-i do të bashkëpunojnë me institucionet e tjera publike për të përcaktuar dhe krijuar një regjistër të infrastrukturës civile ekzistuese, si dhe infrastrukturës alternative, përfshirë për shembull rrjetet e tjera të transportit dhe hekurudhës, si rrjetet e energjisë, ujit dhe ujërave të zeza, me qëllim për të identifikuar infrastrukturën pasive, i cili përfshirë tubat apo antenat (gropat dhe shtyllat), të cilat mund të përdoren për të “transportuar” shërbimet e komunikimeve elektronike me kosto të ulët.
- Identifikimi i kapaciteteve në pronësi të qeverisë, i cili mund të përdoret për të mbështetur shtrimin e rrjetit kombëtar *broadband*.
- AKEP-i do të jetë përgjegjës për të identifikuar të gjithë furnizuesit e mundshëm potencialë të rrjeteve dhe shërbimeve *broadband*.

Institucionet përgjegjëse

MITIK, AKEP, bashkëpunim me ML, aktorë të tjerë

Periodha kohore

2012-2015

3.2.3 Politikat për krijimin e kërkesës

Promovimi i një kërkesë më të madhe për shërbime, përfshirë edhe përmes krijimit të institucioneve “*anchor*”, për të promovuar përfshirjen elektronike (*e-incursion*) të të gjithë sektorëve të popullsisë dhe të gjithë shoqërinë në të gjitha rajonet e vendit, si dhe duke ndërmarrë veprime

të përcaktuara për të rritur kërkesën për shërbimet *broadband* nga të gjithë përdoruesit e tjerë, si familjet, ashtu edhe bizneset. Aksesueshmëria, përballueshmëria dhe tërheqja (atraktiviteti) do të jenë tri shtyllat bazë ku do të mbështetet qeveria në përpjekjet e saj për të rritur kërkesën e përdoruesve për shërbimet *broadband*. Përpjekjet për të rritur kërkesën do të implementohen në mënyrë graduale, ndërkohë që duke vlerësuar zhvillimet e tregut dhe mbështetjen publike do të duhet të plotësohen edhe boshllëqet e mbetura (të tilla si trajnimi për njerëzit me aftësi të kufizuara, të moshuarit ose akses për shkollat në zonat e largëta). Ndër këto përpjekje, më poshtë listojmë:

- Ngritjen në vazhdimësi të qendrave të aksesit *broadband*, teleqendrave apo pikave të tjera të aksesit publik, përfshirë edhe zyrat postare.
- Sigurimi i mbështetjes në vazhdimësi për të lidhur institucionet e arsimit dhe të kërkimeve shkencore në rrjetet *broadband*.
- Trajnimi i të gjithë qytetarëve për të aksesuar dhe përdorur shërbimet *broadband*, nëpërmjet programeve të literaturës digjitale.
- Mbështetje lokale për përmbajtjen e internetit në gjuhën shqipe.
- Vendosjen e informacionit publik dhe qeveritar *online* dhe krijimin e qeverisjes elektronike (e-qeverisje) dhe aplikacioneve të tjera e-aplikacione (të tilla si ato të shëndetësisë, arsimit etj).
- Edukimin e qytetarëve lidhur me përfitimet që vijnë nga zhvillimi i *broadband*-it.
- Promovimi i përdorimit të *broadband*-it nga bizneset dhe komunitetet përmes programeve dhe fushatave të ndërgjegjësimit, si dhe nëpërmjet programeve të subvencioneve për konsumatorët.
- Mbështetja e krijimit të qendrave të inovacionit ose qendrave për të inkurajuar zhvillimin e përmbajtjes dhe aplikacioneve për përdorim në Shqipëri.
- Disponueshmëria e pajisjeve *broadband* dhe aksesit të internetit në shkollat për zhvillimin e trajnimit të mësuesve dhe përmbajtjes elektronike të mësim, e-mësimi (*e-learning*).

Qeveria e Shqipërisë është e vetëdijshme se kur njësitë qeveritare në nivel lokal, rajonal dhe kombëtar përcaktojnë politikat që duhet të ndërmarrin, ato, gjithashtu, bëhen edhe vetë përdoruesit kryesorë të shërbimeve të komunikimeve elektronike (për shembull, përmes lidhjes së shkollave në internet dhe projekteve të tjera në lidhje me arsimin, përdorimit të infrastrukturës qeveritare ose projekteve të rrjeteve intranet, prokurimeve elektronike, taksave *online* dhe arkivave publike).

Qeveria beson se duke rritur më tej kërkesën e qeverisë për shërbime *broadband*, mund të nxitet rritja e kërkesës për këto shërbime dhe të ulët rreziku i investimeve të biznesit. Në këtë kontekst, hapi i parë i rëndësishëm është përcaktimi i të gjithë përdoruesve kryesorë të shërbimeve të TIK-ut të financuar nga qeveria, përfshirë shkollat, spitalet, zyrat postare, si dhe qendrat e shërbimit publik në mënyrë që ato të njohin dhe të kuptojnë prioritetet e tyre dhe qëllimin e bashkëpunimit.

Qeveria e Shqipërisë do të ndërmarrë masa të tjera të mëtejshme për të nxitur ndërgjegjësimin dhe rritjen e kërkesës për shërbimet *broadband*, në mënyrë të veçantë përmes programeve të ndërgjegjësimit *e-literatura*, programeve të përcaktuara të marketingut dhe projekteve e programeve institucionale në vazhdimësi, si: e-qeverisja, ofrimi i shërbimeve *broadband* në ambiente publike, si shkollat dhe qendrat shëndetësore, futjen e aplikacioneve elektronike (e-applications), të tilla si e-shëndetësi dhe e-edukim, përcaktimin e kërkesave dhe dispozitave përkatëse për personat me nevojë të veçanta, si personat me aftësi të kufizuara, të rinjtë, gratë dhe të moshuarit.

Qeveria, gjithashtu, do të marrë në konsideratë edhe përdorimin e subvencioneve qeveritare, si dhe aplikimin e tarifave të ulëta ose të zgjedhura për të rritur kërkesën, veçanërisht në zonat rurale dhe zonat më të thella dhe për grupet e popullsisë me të ardhura më të ulëta.

Në këtë kontekst qeveria do të punojë me autoritetet qeveritare vendore dhe organizata të tjera që në mënyrë aktive të nxisë mesazhin se ekonomitë dhe komunitetet që nuk janë në gjendje për të shfrytëzuar plotësisht përfitimet e TIK-ut, ka pak të ngjarë që të mbeten të qëndrueshme ose të bëjnë një tranzicion të suksesshëm në ekonomi/shoqëri të bazuar në njohuritë.

Qeveria, gjithashtu, do të punojë me AKEP-in, si dhe me autoritetet lokale, rajonale dhe kombëtare për t'i sensibilizuar këto autoritete lidhur me nevojën për zhvillime të reja, për të arritur standardet e duhura për sa u përket rrjeteve/tubacioneve.

Objektivi: Rritja e kërkesës për *broadband* përmes iniciativave elektronike (e-qeverisje, e-shëndetësia, e-edukim, e-taksa etj.).

Veprimet:

MITIK, AKSHI do të jenë përgjegjës për të identifikuar/përcaktuar të gjithë përdoruesit e mundshëm të shërbimeve me bandë më të gjerë, të financuar nga qeveria, përfshirë shkollat, spitalet dhe qendra të tjera publike brenda gjashtëmujorit të parë të vitit 2013.

Zhvillimi i shërbimeve që kërkojnë *broadband*:

- Të punohet me Ministrinë e Shëndetësisë për të zhvilluar më tej shërbimet elektronike shëndetësore, e – *health*, MITIK-u dhe Ministria e Shëndetësisë;
- Të punohet me Ministrinë e Arsimit për të ndihmuar universitetet lokale për të zhvilluar më tej shërbimet e mësimdhënies elektronike (*e-teaching*), MITIK-u dhe Ministria e Arsimit;
- Të punohet me Ministrinë e Arsimit për krijimin e kuadrit për zhvillimin e programeve/*software*;
- Të punohet me Ministrinë e Financave për të zhvilluar më tej e-taksat, MITIK dhe Ministria e Financave;
- Të punohet me doganat për të zhvilluar më tej procedurat doganore elektronike, MF, MITIK dhe doganat;
- Të punohet me zyrat postare për të zhvilluar më tej pikat e aksesit MITIK dhe Posta Shqiptare.

Përcaktimi i kërkesave dhe dispozitave për personat me nevoja të veçanta (personat me aftësi të kufizuara, të rinj, gra, të moshuar etj.) MITIK-u në bashkëpunim me Ministrinë e Punës, Çështjeve Sociale dhe Shanseve të Barabarta.

Përdorimi i subvencioneve të qeverisë për programe të veçanta për shkollat, libraritë dhe institucione të tjera “anchor” MITIK-u në bashkëpunim me Ministrinë e Financave, Ministrinë e Arsimit dhe institucionet përkatëse.

Aplikimi i tarifave të ulëta ose preferenciale për institucionet “anchor”, si dhe përdoruesit individualë për të rritur kërkesën AKEP në bashkëpunim me aktorët e tjerë.

Nxjtja e krijimit të përmbajtjes në gjuhën shqipe.

Marketingu i përdorimit të *broadband* në rajonet dhe komunat përmes një fushate ndërgjegjësimi për TIK-un dhe ngritjen e programeve sensibilizuese për e-literaturën dhe digjitalizimin MITIK së bashku me AKEP, AKSHI, Ministria e Brendshme

Komisioni për Zhvillimin e *Broadband*

3.3 Shtrirja e infrastrukturës *broadband*

Shtrirja dhe zgjerimi i infrastrukturës dhe shërbimeve *broadband* kërkon kontributin e rëndësishëm të sektorit privat, ku përfshihen një sërë operatorësh të shërbimit fiks, shërbimit të lëvizshëm, si dhe ofrues të shërbimit të internetit të cilët janë aktivë në tregun shqiptar që kanë kontribuar në ndërtimin e infrastrukturës së komunikimeve elektronike dhe ofrimin e shërbimeve. Zbatimi i këtij plani dhe arritja e synimeve, objektivave specifike për sigurimin e aksesit *broadband* me shpejtësi të lartë në të gjithë vendin përfshirë dhe zonat e largëta, kërkon më shumë investime nga sektori privat. Roli i qeverisë do të jetë kryesisht në krijimin e klimës së përshtatshme për investime, në rritjen e kërkesës, rritjen e ndërgjegjësimit për shërbimet *broadband*, nxitje të kooperimit dhe sinergji midis aktorëve, si dhe zhvillimin e modeleve të partneritetit publik e privat, pa dëmtuar konkurrencën e ndershme në treg.

Qëllimi është që shumë nga masat e sugjeruara të mund të zvogëlojnë nevojën e ndërhyrjes publike përmes buxhetit të shtetit duke krijuar një mjedis ku shtrirja e *broadband*-it të mund të arrihet përmes zgjerimit të rrjeteve/shërbimeve dhe ngritjes së rrjeteve/shërbimeve të reja nga

operatorët (përmes licencimit) ose të financohet nga kontributet e industrisë së komunikimeve elektronike, si dhe me iniciativa të tjera të cilat të jenë të vetëqëndrueshme nga tarifat e shërbimeve (si me programet e-qeverisje) ose iniciativa që zvogëlojnë koston e shtrirjes së rrjeteve *broadband* (si me përdorimin e përbashkët të infrastrukturës).

Për të arritur qëllimet dhe objektivat e mësipërm, do të punohet, gjithashtu, për të siguruar qëndrueshmëri të pikave të aksesit publik të ngritura nga zyrat postare, si dhe për shtimin e pikave të reja aksesit publik, për zhvillimin e modeleve të financimit për të gjetur burime të ardhurash që do të siguronin qëndrueshmëri afatgjatë. Do të shtohet numri i kompjuterëve, si dhe lidhjet e internetit *broadband* në shkolla, duke siguruar mirëmbajtjen dhe qëndrueshmërinë e tyre.

3.4 Aplikacionet dhe pasurimi i përmbajtjes *online*

Rëndësia e shërbimeve *broadband* ka ardhur si pasojë e zhvillimit të një sërë aplikacioneve me vlerë të shtuar, përfshirë shërbimet qeveritare, si edukimi, shëndetësia, regjistri i biznesit, shërbime që lidhen me taksat etj. Kjo rëndësi, gjithashtu, i është dhënë edhe nga sektori privat përmes aplikacioneve, të tilla si ato që lidhen me turizmin dhe aftësinë për të mbështetur transaksionet, mbështetjes për transaksionet financiare elektronike brenda vendit, si: bankat, tregtia elektronike etj.

Objektivat, synimet afatgjata dhe masat që do të ndërmerren në lidhje me aplikacionet dhe përmbajtjen synojnë rritjen e numrit të shërbimeve elektronike të disponueshme për qytetarët e Shqipërisë dhe së fundi digjitalizimin e të gjitha shërbimeve publike.

Ndër çështjet më kryesore në vëmendje të qeverisë janë:

- Krijimi i strukturës së hostimit të shërbimeve *cloud* në sektorin publik (*cloud services hosting facility*) për të forcuar qeverinë shqiptare nëpërmjet ofrimit të shërbimeve për qeverinë, biznesin dhe qytetarët.

- Të koordinojë me sektorin privat për të krijuar strukturën e hostimit të shërbimeve *cloud* dhe për të nxitur zhvillimin e aplikacioneve me vlerë të shtuar dhe përmbajtjes së tyre nga sektori privat, për zgjerimin e mundësive social-ekonomike në Shqipëri.

- Të koordinojë zhvillimin e tregtisë elektronike të sektorit privat me qëllim mbështetjen e biznesit shqiptar dhe komunitetin bankar.

- Të koordinojë zhvillimin e aplikacioneve të sektorit privat dhe përmbajtjes në gjuhën shqipe.

- Krijimi i portalit kombëtar, për të bërë lehtësisht të mundur informimin e sektorit publik dhe privat për çështje që lidhen me qeverinë, biznesin, qytetarët dhe turistët.

- Të studiojë mundësinë e krijimit të një nëngrupi brenda portalit kombëtar për të nxitur dhe mbështetur turizmin në Shqipëri, duke përfshirë sigurimin e informacionit dhe mundësinë për të bërë rezervime, si dhe për të ndërmarrë transaksione financiare.

- Disponueshmëria e kompjuterëve, aksesit të internetit dhe shërbimeve *broadband* në shkolla për zhvillimin e trajnimit të mësuesve dhe përdorimit të përmbajtjes së mësimi elektronik (*e-learning*).

3.5 Përdorimi i *broadband* nga sektori publik, biznesi dhe qytetarët

Me rëndësi social-ekonomike, që vjen si pasojë e infrastrukturës së zgjeruar, aplikacioneve me vlerë të shtuar dhe përmbajtjes, është edhe miratimi dhe përdorimi gjithandej i kësaj përmbajtjeje, nga sektori privat dhe publik, përfshirë nivelet institucionale dhe qytetare.

Objektivi është rritja e ndërgjegjësimit lidhur me përfitimet që vijnë nga përdorimi i shërbimeve të TIK-ut përmes *broadband* në të gjitha shtresat e shoqërisë, duke përfshirë edhe personat me nevojë të veçanta.

Çështjet kryesore në vëmendje të qeverisë shqiptare do të jenë:

- Ndërmarrja e iniciativave të sektorit publik dhe privat për të siguruar përballueshmëri të aksesit të internetit, përmes shërbimeve *broadband* me parapagim, pikave të aksesit me kosto të ulët etj.

- Të studiojë krijimin e mundësive të blerjes të kompjuterëve me kosto të ulët, mbështetur nga furnitorë (*carrier*), përmes faturimit mujor dhe programeve specifike për zhvillimin e *broadband*.

- Disponueshmëria e kompjuterëve, aksesit internet dhe shërbimeve *broadband* në shkolla për zhvillimin e trajnimit të mësuesve dhe përdorimin e përmbajtjes së mësimi elektronik (*e-learning*).

4. Modelet e financimit për zbatimin e planit kombëtar *broadband*

Aktivitetet aktuale në fushën e TIK-ut dhe për zhvillimin e *broadband* në veçanti janë financuar në përgjithësi përmes investimeve të sektorit publik dhe privat, nga qeveria dhe autoritetet lokale, si dhe nga operatorët fiks dhe të lëvizshëm, operatorët alternativë, operatorët kabllorë, shërbimet/utilitetet dhe partneritetet publike-private. Një kontribut të rëndësishëm në zhvillimin e sistemeve të informacionit dhe shërbimeve përmes TIK-ut kanë dhënë dhe donatorët e huaj.

Interesat e të gjithë këtyre aktorëve duhet të jenë të balancuara, dhe në të njëjtën kohë duhet të fokusohemi në nevojën për të arritur objektivat e vendosur për zhvillimin e rrjeteve/shërbimeve *broadband*.

Përveç liberalizimit të tregut, qeveria e Shqipërisë është duke punuar për zhvillimin e përshtatjen e instrumenteve rregullatore që synojnë rritjen e investimeve. Një vëmendje më e madhe duhet për rritjen e aksesit në infrastrukturën e komunikimeve elektronike në zonat rurale me kosto të lartë dhe zonat me të ardhura ekonomike të ulëta.

Ndër masat që do të ndërmerren, të cilat mund të jenë specifike ose të kombinuara, do të përmendim:

- Zhvillimin e udhëzimeve të politikës miqësore të investimeve (përfshirë, p.sh., transparencën, zbatueshmërinë dhe iniciativat për investime).

- Reduktimin dhe/ose heqjen e ndonjë tatimi të veçantë për komunikimet elektronike;

- Mekanizmat e shtetit dhe metodat e kontrolluara duke përdorur subvencionet dhe mekanizma të tjerë financimi;⁹

- Metodatat e tjera të financimit dhe iniciativat e projekteve nga qeveritë lokale, shtetërore dhe kombëtare, bashkëpunime, organizata joqeveritare apo operatorët privat për të ngritur programe që synojnë zgjerimin e mbulimit me shërbim në zonat rurale me kosto të lartë dhe rritjen e kërkesës së konsumatorëve me të ardhura të ulëta;

- Përfshirë mundësinë e financimit në të ardhmen nga Fondi i Shërbimit Universal për të siguruar subvencione të pjesshme për programe që synojnë kryesisht të nxisin sektorin privat për ofrimin e infrastrukturës në zonat rurale ose zonat pa shërbim;

Qeveria, duke pasur parasysh se arkitektura e rrjetit *broadband* përbëhet nga lidhja ndërkombëtare, rrjeti i brendshëm *backbone* dhe rrjeti i aksesit të pajtimtarit, vlerëson se ndërtimi i rrjeteve *backbone* të brendshëm dhe ndërtimi i lidhjeve ndërkombëtare janë thelbësore për të siguruar cilësi të lartë dhe lidhje interneti me kosto të ulët brenda dhe jashtë vendit.

Ndërtimi i një rrjeti qeveritar kombëtar *backbone* bën të mundur lidhjen midis agjencive dhe institucioneve kryesore, si dhe ofron infrastrukturën e cila mund të plotësojë dhe realizojë elementet e rrjetit komercial të pajtimtarit. Në këtë kontekst, Qeveria është duke konsideruar dhënien me koncesion, një kompanie ose një bashkimi të kompanive, për të krijuar, instaluar, zhvilluar dhe menaxhuar infrastrukturën e rrjetit kombëtar *broadband* në Republikën e Shqipërisë përmes modelit të partneritetit publik-privat.

Qeveria Shqiptare do të jetë një nga përdoruesit e kësaj infrastrukture, duke përfituar shërbime mbështetëse të komunikimeve për institucionet shtetërore, në përputhje me shërbimet e rrjetit qeveritar. Ofertuesi fitues nuk do të dublojë shërbimet ekzistuese, përveç nëse kjo do të ishte e favorshme për arsye teknike dhe komerciale dhe ndërkohë duhet të marrë të gjitha licencat e nevojshme, përfshirë autorizimet individuale për përdorimin e frekuencave, si dhe të drejtën e kalimit për ofrimin e shërbimeve të komunikimeve elektronike në tregun shqiptar. Gjithashtu, do të promovohet akses i hapur në këtë rrjet, në mënyrë që t'u ofrojë operatorëve ekzistues zgjidhje shtesë për zgjerimin e infrastrukturës së tyre *broadband* në të gjithë vendin.

Qeveria e Shqipërisë është e vetëdijshme se duhet bërë një zgjedhje në aspektin e përcaktimit të burimeve të financimit, si dhe zgjedhjen e instrumenteve financiarë. Instrumentet financiare

⁹ State-mandated and controlled approaches using cross subsidies and other financing mechanisms;

mund të përfshijnë kredi individuale, kredi të ndërmjetësuar, instrumente të strukturuar financiare (*structured finance facilities*), bashkëfinancimi (*risk sharing finance facilities*) ose garanci. Natyrisht zgjedhja e instrumenteve do të varet, gjithashtu, në disponueshmërinë e fondeve, të cilat mund të sigurohen nga sektori publik ose privat ose kombinim i investimeve të sektorin publik dhe privat.

Sikurse sugjerohet nga Komisioni European në udhëzimin e tij të vitit 2011, lidhur me Modelet e Investimit të *Broadband*¹⁰, duhet të përdoret një kombinim i përshtatshëm i modeleve të investimit nga aktorë të ndryshëm, në mënyrë që ky model investimi të jetë në gjendje të përputhet me nevojat e aktorëve dhe të japë një zgjidhje afatgjatë për përdoruesit fundorë. Investimet e sektorit privat mund të vijnë nga brenda dhe jashtë sektorit të komunikimeve elektronike dhe mund të përfshijnë fonde nga operatorët e komunikimeve elektronike, operatorët radiotelevizivë, ofruesit e shërbimit internet, investitorë institucionalë, shërbimet utilitare, përdoruesit fundorë, ofruesit e aplikacioneve dhe përmbajtjeve ose prodhuesit/furnizuesit e pajisjeve.

Në aspektin e zgjedhjes së modelit të investimeve, janë të mundshme një sërë opsionesh. Vihet re se modelet afatgjata punojnë më mirë për financimin e infrastrukturës me shpejtësi të lartë, të tilla si infrastrukturë pasive ose infrastruktura *backhaul*, të cilat janë në dispozicion për një numër të gjerë të ofruesve të shërbimeve dhe për më tepër modelet afatgjata shihen të jenë më efektive në nxitjen e konkurrencës dhe ofrimin e shërbimeve me çmime të ulëta dhe cilësi më të mirë për përdoruesit fundorë.

Edhe pse qeveria e Shqipërisë do të marrë në konsideratë përfitimet që do të kenë përdoruesit fundorë për periudha afatgjata si një kriter kryesor për të bërë këtë zgjedhje, sikurse parashikohet në udhëzuesin e shtatorit 2011 të Komisionit European mbi modelet e investimeve *broadband*, qeveria, gjithashtu, pranon se mund të jenë të mundshme modele të tjera dhe se të gjitha opsionet duhet të analizohet në mënyrë që të ofrojnë zgjidhjen më të mirë për Shqipërinë.

Qeveria, gjithashtu, do të shqyrtojë metoda të tjera për të rritur fluksin e kapitalit privat në projektet e zhvillimit dhe shtrirjes së *broadband*. Qeveria do të nxisë përdorimin e instrumenteve të reja financiare sikurse sugjerohet në Dokumentin e Stafit të Punës së Komisionit European të vitit 2012 mbi Zbatimin e Planit Kombëtar të *Broadband*.

Veprimet

Krijimi i instrumenteve për të siguruar mbështetje financiare dhe nxitur investimet për ndërtimin dhe përdorimin e rrjeteve/shërbimeve *broadband*, duke përfshirë:

- Identifikimi dhe përcaktimi i kostos për implementimin e zgjidhjeve teknologjike për të përmbushur objektivat.
- Identifikimi i të gjitha burimeve të mundshme të fondeve - duke përfshirë grantet, kredi, te ardhurat e pritshme (*future revenue streams*) dhe madje edhe partneret në kontribute- dhe krijimi i një plani financiar për vendin.
- Konsiderimi i krijimit të rrjetit *broadband-it* kombëtar përmes PPP, subjekt i detyrimeve për akses të hapur.

Institucioni përgjegjës

Komisioni për Zhvillimin e *Broadband*

Periudha kohore

2012-2015

Sikurse prezantohet më sipër, zbatimi i Planit Kombëtar të *Broadband* përfshin një numër të madh aktorësh. Gjithashtu, drejtimit e politikave ku do punohet janë të gjera; ato përfshijnë nga zhvillimet në infrastrukturë për sigurimin e aksesit *broadband*, në zhvillimet e aplikacioneve dhe

¹⁰ Në shtojcën 3 jepet një përmbledhje e modeleve të financimit të *broadband* në BE.

shërbimeve elektronike, në masat për rritjen e kërkesës dhe padyshim krijimin e kuadrit të nevojshëm ligjor e rregullator, si dhe forcimin e kapaciteteve insitucionale.

Në shtojcën 2 të këtij dokumenti jepet një kostim i pjesshëm për periudhën afatmesme për zbatimin e këtij dokumenti mbi bazën e projekteve që janë të parashikuara nga institucionet në Planin Buxhetor Afatmesëm (PBA) 2013-2015. Në kostimin e paraqitur përfshihen investimet për sigurimin e aksesit *broadband* me shpejtësi 100 Mbit/s në administratën publike përmes GovNET, investimet për zhvillimin e shërbimeve elektronike në disa sektorë të rëndësishëm, dhe ato përmes portalit eëe.e-albania.al, parashikimet për e-edukimin dhe projektin e-health. Nga Ministria e Arsimit është bërë dhe kostimi afatmesëm, afatgjatë për realizimin e lidhjes *broadband* të internetit në 1945 shkolla dhe në çdo klasë.

Sikurse prezantohet më lart, ky dokument do të pasohet me hartimin e një plani financiar për realizimin e objektivave afatgjatë dhe përfshirjen e kontributit të gjithë aktorëve, e cila do jetë objekt i rishkimit periodik në kuadër të hartimit të PBA-ve nga institucionet përgjegjëse për zbatimin e këtij Plan, ashtu dhe në kuadër të projekteve të IPAs dhe financimeve nga donatorë të tjerë.

(Zëvendësuar paragrafi i parë me VKM nr.300, datë 8.04.2015)

5. Mekanizmi i implementimit, monitorimit dhe vlerësimit

Procesi i implementimit të këtij dokumenti do të udhëhiqet në nivel vendimarrjeje nga Komisioni për Zhvillimin e *Broadband*-it, i kryesuar nga Zëvendëskryeministri, me nënkryetar ministrin përgjegjës për komunikimet elektronike, i cili duhet të ketë në përbërje ministrat e përmendur në këtë dokument. Në këtë Komision do të ftohen të marrin pjesë kryetarët e organeve rregullatore që veprojnë në fushën e komunikimeve elektronike. Komisioni do të ndjekë në vijimësi procesin e implementimit dhe arritjen e objektivave për zhvillimin e *broadband*it.

Nga pikëpamja operationale do të ngrihet sekretariati teknik, me përfaqësues të institucioneve, i cili do të luajë rolin e koordinatorit midis të gjithë aktorëve të përfshirë në zhvillimin e *broadband*. Sekretariati teknik do të zhvillojë komunikime periodike me forumin për *broadband*, si dhe do raportojë periodikisht mbi ecurinë e procesit dhe sugjerimet e dhëna nga forumi te Komisioni.

Ministritë, departamentet dhe autoritetet lokale do të përcaktojnë personat përgjegjës, të ngarkuar për realizimin e detyrave dhe objektivave të përcaktuar në këtë dokument. Ministritë përgjegjëse dhe administrata publike lokale do të bashkëpunojnë me shoqërinë civile dhe sektorin privat. Implementimi i disa aktiviteteve të planin të veprimit mund t'u delegohen organizatave joqeveritare.

Institucionet përgjegjëse për aktivitetet dhe politikat e përcaktuara në këtë dokument do të raportojnë periodikisht pranë Komisionit për Zhvillimin e *Broadband*it mbi statusin e realizimit të tyre dhe sekretariati teknik do të jetë koordinatori.

Duke u bazuar në këto raportime, si dhe në treguesit statistikorë, do të bëhet vlerësimi i progresit drejt arritjeve të objektivave të vendosur. Bashkëlidhur këtij dokumenti paraqitet plani i veprimit afatmesëm për aktivitetet që do ndërmerren me miratimin e këtij dokumenti. Ky plan do jetë subjekt rishikimi periodik.

Treguesit për monitorimin e zhvillimit të *broadband* në Shqipëri do të përfshijnë:

- Rritja e aksesit në rrjetet/shërbimet *broadband* (numri i pajtimtarëve dhe përdoruesve, shkalla e penetrimit të *broadband*, përqindja e rritjes së penetrimit).
- Zgjerimi i zonës së mbulimit me shërbime *broadband* (zonat e mbuluara nga këto shërbime).
- Rritja e konkurrencës (konkurrenca në aspektin e sektorëve me pakicë dhe shumicë).
- Reduktimi i çmimeve të shërbimeve *broadband* (duke i ndarë për qytetet e mëdha dhe zonat më pak të zhvilluara).
- Rritja e cilësisë së shërbimeve *broadband* (duke parë ankesat dhe vlerësimet e konsumatorëve).
- Rritja e numrit të shërbimeve *broadband*, rritja e numrit të aplikacioneve dhe përdorimit të tyre (ndikimin e përdorimit të *broadband* në aktivitetet *online* të përdoruesve *broadband*, përdorimin e teknologjive të internetit dhe rritjen e të dhënave të shkarkuara nga interneti).

- Rritjen e përdorimit të *broadband* në edukim dhe kërkime shkencore (do të matet nga përdorimi i *broadband* në shkollat e mesme, profesionale dhe sektorët e trajnimit.
- Rritja e përdorimit të *broadband* në shëndetësi (përdorimi i *broadband* nga praktikantët, specialistët dhe spitalet).
- Rritja e përdorimit të *broadband* për të ofruar shërbime qeveritare (do të matet nga përdorimi i *broadband* nga institucionet qeveritare dhe aksesimi i faqeve zyrtare të institucioneve nga përdoruesit).
- Rritja e përdorimit të *broadband* nga bizneset (nga numri i punonjësve që përdorin *broadband*).
- Rritja e përdorimit të *broadband*-it nga komuniteti (popullsia).

SHTOJCA 1: PLANI AFATMESËM PËR ZBATIMIN E PLANIT KOMBËTAR TË BROADBAND-IT

Fusha e veprimeve	Objektivat	Aktivitetet	Institucionet përgjegjëse
Koordinimi i të gjithë aktorëve	Vendosja e një bashkëpunimi midis të gjithë palëve të interesuara për zhvillimin e <i>broadband</i> -it	- Krijimi i një Forumi <i>Broadband</i> për Bashkëpunim dhe Dialog për shpërndarjen dhe përdorimin e <i>broadband</i> me pjesëmarrjen e qeverisë, sektorit privat, industrisë dhe autoriteteve lokale e rajonale. - Identifikimi i mekanizmave të koordinimit lidhur me përmbajtjen e të dhënave që vijnë nga ministritë e linjës, agjencitë publike dhe sektori privat. - Sigurimi i koordinimit dhe komunikimit me autoritetet e pushtetit vendor si bashkitë, komunat. - Vlerësimi dhe monitorimi i zbatimit të Planit Kombëtar të <i>Broadband</i>	Komisioni për Zhvillimin e <i>Broadband</i> MITIK Ministritë e linjës Organizata të tjera
Krijimi i një mjedisi të favorshëm: politik, ligjor dhe rregullator	Zgjerimi i shtrirjes së infrastrukturës dhe shërbimeve <i>broadband</i> përmes rregullimeve ligjore dhe rregullatore të cilat nxisin investimet private dhe zhvillimin e <i>broadband</i>	- Përcaktimi i masave për sigurimin e aksesit në të gjithë vendin me qëllim nxitjen e investimeve në zona të largëta, investime të cilat përfshijnë <i>broadband</i>. - Rishikimi dhe përmirësimi i kuadrit rregullator. - Lejimi i njërive qeveritare lokale, rajonale dhe kombëtare, për të bashkëpunuar me sektorin privat për të ndërtuar rrjete <i>broadband</i>, përfshirë partneritetet publike-private. - Nxitjen e sinergjive (bashkëpunimit për reduktimin e kostove) ndërmjet subjekteve të ndryshme, përfshirë kompanitë e energjisë, rrugëve dhe hekurudhave për shtrirjen e infrastrukturës veçanërisht në zonat pa shërbim dhe zonat me pak shërbim, përmes instrumenteve ligjor e rregullator, stimujve financiarë dhe ekonomik dhe përmes iniciativave të tjera. - Përmirësimi, plotësimi i legjislacionit lidhur me spektrin e frekuencave dhe caktimin e tyre dhe krijimin e kushteve më të mira për ndarjen dhe tregtimin e spektrit të frekuencave. - Dhënia e autorizimeve për përdorimin e <i>frekuencave</i> që mundësojnë <i>broadband</i>. - Lirimi i spektrit të frekuencave të “digjital dividentit” (DD) dhe nxitja e përdorimit të DD, për shërbimet <i>broadband</i>, si dhe rishpërndarja e brezave të frekuencave (re-farming) bazuar në parimin e teknologjisë neutrale. - Plotësimi dhe zbatimi i kuadrit rregullator për zhvillimin e infrastrukturës dhe shërbimeve <i>Broadband</i>, përfshirë rregullimet që	MITIK AKEP KKRT Ministritë e linjës Grupet e interesit

		lidhen me konkurrencën, aksesin dhe infrastrukturën. - Lehtësimin e lejeve të ndërtimit/infrastrukturës dhe autorizimeve për të drejtën e kalimit në pronën publike dhe private.	
Të bëhen zgjidhjet e duhura teknologjike në mënyrë që të jenë sa më efektive nga pikëpamja ekonomike		- Promovimi i teknologjisë neutrale dhe bashkëvendosjes në infrastrukturë për shfrytëzimin e përbashkët të saj. - Plotësimi i hartës së <i>Broadband</i> (ATLAS) për të treguar disponueshmërinë e lidhjeve <i>broadband</i> me pakicë për një ose më shumë shpejtësi transmetimi të caktuar të internetit <i>broadband</i>. - Grumbullimi i të dhënave në lidhje me investimet tregtare të planifikuara nga operatorët. - Krijimi i një regjistri të infrastrukturës civile ekzistuese, si dhe infrastrukturës alternative, përfshirë rrjetet e tjera të transportit dhe hekurudhës si rrjetet e energjisë, ujit dhe ujërave të zeza me qëllim për të identifikuar infrastrukturën pasive përfshirë tubat apo antenat (gropat dhe shtyllat), të cilat do mund të përdoren për të “transportuar” shërbimet e komunikimeve elektronike me kosto të ulët. - Përcaktimi i kapaciteteve në pronësi të qeverisë të cilët mund të përdoren për të mbështetur shtrimin e rrjetit kombëtar <i>broadband</i>. - Identifikimi i të gjithë furnizuesve të mundshëm potencial të rrjeteve dhe shërbimeve <i>broadband</i>.	MITIK AKEP Bashkëpunim me ministritë e linjës Aktorë të tjerë të interesuar
Rritja e kërkesës për <i>broadband</i> përmes iniciativave elektronike (e-qeverisje, e-shëndetësi, e-edukim, e-taksa etj.)		Identifikimi/përcaktimi i gjithë përdoruesve të mundshëm të shërbimeve me bandë të gjerë, të financuar nga qeveria, përfshirë shkollat, spitalet dhe qendra të tjera publike. Zhvillimi i mëtejshëm i shërbimeve elektronike shëndetësore (e-health). - Zhvillimi i mëtejshëm i shërbimeve të mësimdhënies elektronike (e-teaching). - Zhvillimi i mëtejshëm i shërbimeve elektronike e-taksa. - Zhvillimi i mëtejshëm i procedurave doganore elektronike. - Ngritja e pikave të reja të aksesit publik. Përcaktimi i kërkesave dhe dispozitave për personat me nevoja të veçanta (personat me aftësi të kufizuara, të rinj, gra, të moshuar etj.). - Dhënia e subvencioneve qeveria për programe të veçanta për shkollat, libraritë dhe institucione të tjera përgjegjëse. - Aplikimi i tarifave të ulëta ose preferenciale për institucionet “anchor”, si dhe përdoruesit individual për të rritur kërkesën. - Nxitja e krijimit të përmbajtjes në gjuhën shqipe. - Marketingu i përdorimit të <i>broadband</i> në rajone dhe komuna përmes një fushate ndërgjegjësimi për TIK dhe ngritjen e programeve	MITIK AKSHI AKEP Ministritë/institucionet/Agjencitë dhe strukturat e tjera të përmendura

		sensibilizuese për e_literaturën dhe digjitalizimin.	
Ndërtimi i broadband	Përmirësimi dhe zhvillimi i mëtejshëm i infrastrukturës së <i>Broadband</i> , rritja e penetrimit të internetit, internet i shpejtë, i sigurt dhe me cilësi, rritja e konkurrencës dhe ulja e çmimeve	- Krijimi i klimës së favorshme për nxitjen e investimeve të sektorit privat për zhvillimin e <i>broadband</i>. - Sigurimi i qëndrueshmërisë së pikave të aksesit publik të ngritura nga zyrat postare, si dhe shtimi i pikave të reja të aksesit publik. - Zhvillimi i modeleve të financimit për të gjetur burime të ardhurash të cilat do të siguronin qëndrueshmëri afatgjatë. - Shqyrtimi i numrit të kompjuterëve, si dhe lidhjet e internetit <i>broadband</i> në shkolla lidhur me mirëmbajtjen dhe qëndrueshmërinë e tyre.	Komisioni për Zhvillimin e BB MITIK AKEP Bashkëpunimi me aktorët e tregut Ministria e Arsimit
Aplikacionet dhe pasurimi i përmbajtjes online	Rritja e numrit të shërbimeve elektronike në dispozicion të qytetarëve dhe digjitalizimi i të gjitha shërbimeve publike	- Krijimi i strukturës së <i>hostimit</i> të shërbimeve <i>cloud</i> në sektorin publik, (<i>cloud services hosting facility</i>) - Koordinim me sektorin privat për të krijuar strukturën e <i>hostimit</i> të shërbimeve <i>cloud</i> dhe për të nxitur zhvillimin e aplikacioneve me vlerë të shtuar dhe përmbajtjes së tyre nga sektori privat. - Koordinim për zhvillimin e tregtisë elektronike të sektorit privat me qëllim mbështetjen e biznesit shqiptar dhe komunitetin bankar. - Koordinim për zhvillimin e aplikacioneve të sektorit privat dhe përmbajtjes në gjuhën shqipe. - Krijimi i Portalit Kombëtar, për të bërë lehtësisht të mundur informimin e sektorit publik dhe privat për çështje që lidhen me qeverinë, biznesin, qytetarët dhe turistët. - Studimi i mundësisë së krijimit të një nëngrupi brenda Portalit Kombëtar për të nxitur dhe mbështetur turizmin në Shqipëri, duke përfshirë sigurimin e informacionit dhe mundësinë për të bërë rezervime, si dhe për të ndërmarrë transaksione financiare. - Disponueshmëria e kompjuterëve, aksesit të internetit dhe shërbimeve <i>broadband</i> në shkolla për zhvillimin e trajnimit të mësuesve dhe përdorimit të përmbajtjes së mësimi elektronik (<i>e-learning</i>).	MITIK AKSHI Sektori privat Ministria e Arsimit
Përdorimi i broadband-it nga sektori publik, biznesi dhe qytetarët	Rritja e ndërgjegjësimit lidhur me përfitimet nga përdorimi i shërbimeve të TIK përmes <i>broadband</i> në të gjitha shtresat e shoqërisë, duke përfshirë edhe personat me nevoja të veçanta	- Ndërmarrja e iniciativave të sektorit publik dhe privat për të siguruar përbalueshmëri të aksesit, përmes shërbimeve <i>broadband</i> me parapagim, pikave të aksesit me kosto të ulët etj. - Studimi i krijimit të mundësive për blerjen e kompjuterëve me kosto të ulët ose përmes faturimeve mujore. - Disponueshmëria e kompjuterëve, aksesit të internetit dhe shërbimeve <i>broadband</i> në shkolla për zhvillimin e trajnimit të mësuesve dhe përdorimit të përmbajtjes së mësimi elektronik (<i>e-</i>	MITIK AKSHI Sektori privat Ministritë e linjës

		<i>learning</i>).	
Modelet e financimit	Krijimi i instrumenteve financiare për zhvillimin e <i>broadband</i> me kosto sa më të ulët.	-Identifikimi dhe përcaktimi i koston për implementimin e zgjidhjeve teknologjike për të përmbushur objektivat. - Identifikimi i të gjitha burimeve të mundshme të fondeve, duke përfshirë grantet, kredi, te ardhurat e pritshme (future revenue streams) dhe madje edhe partneret në kontribute- dhe krijimi i një plani financiar për vendin. - Konsiderimi i krijimit të Rrjetit Kombëtar Broadband përmes PPP subjekt i detyrimeve për akses të hapur.	Komisioni për Zhvillimin e <i>Broadband</i> MITIK MF AKEP

SHTOJCA 2: KOSTIMI I PJESSHËM AFATMESËM PËR ZBATIMIN E PLANIT KOMBËTAR TË *BROADBANDIT*

Grupi. Sigurimi i aksesit broadband për administratën publike përmes GovNET dhe shërbimet elektronike përmes portalit unik
000/ lekë

Projekti	Sigurimi i aksesit <i>broadband</i> me shpejtësi 100Mbit/s për administratën publike		
Parashikimet e shpenzimeve (000 lekë)	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
	10,000	15,000	15,000
Projekti	Përmirësimi/zgjerimi i infrastrukturës Cloud Computing		
Parashikimet e shpenzimeve (000 lekë)	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
	32,600	37,000	58,200
Projekti	Ofrimi i shërbimeve e-government interaktive nëpërmjet e-albania.al		
Parashikimet e shpenzimeve (000 lekë)	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
(IPA 2012)	136,600	160,200	102,700
Jashtëbuxhetore		100,000	300,000

Projekti IPA. <i>“Mbështetje për Ministrin e Inovacionit dhe TIK, si dhe për Agjencinë Kombëtare të Shoqërisë së Informacionit, me synim zhvillimin e infrastrukturës së IT-së dhe të shërbimeve të qeverisjes elektronike në Shqipëri”</i>	
Aktivitetet	
1.	Zhvillimi i <i>Information Interchange Layer</i> të qeverisjes elektronike (zgjidhja dhe arkitektura ESB).
2.	Sistemi i protokollimit dhe arkivimit të dokumenteve shkresore EDRMS (Electronic Document and Record Management System).
3.	Ridizënjimi i portalit qeveritar shumëfunksional <i>e-albania</i>
4.	Zhvillimi i shërbimeve elektronike C2G: - Aplikimi për Maturën Shtetërore - Aplikimi për patentë
Investimi total	2,28 milionë euro
Afati implementimit	18 muaj, 2012-2013

Grupi. Përmirësimi i shërbimeve TIK në sistemin arsimor sipas parashikimeve në PBA-në 2013-2015

Produkti K	Blerja e programeve informatike për shërbimet në MASH, DAR/ZA		
	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
Parashikimet e shpenzimeve (000 lekë)	20,000	5,000	5,000
Produkti A	Instalim dhe shërbim interneti në shkollat e arsimit 9-vjeçar		
Numri i shkollave të instaluara 400	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
Parashikimet e shpenzimeve (000 lekë)	134,115	80,000	60,000
Produkti A	Biblioteka shkollore të krijuara sipas standardeve		
Numri i nxënësve përfitues: 118760	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
Parashikimet e shpenzimeve (000 lekë)	25,000	25,000	25,000
Produkti I	Blerja pajisje informatike për krijim laboratorë IT		
Numri i laboratorëve: 56	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
Parashikimet e shpenzimeve (000 lekë)	50,000	80,000	100,000
Produkti A	Shkolla të pajisura me laboratorë shkencore		
	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
Parashikimet e shpenzimeve (000 lekë)	45,000	50,000	50,000

Produkti A	Laboratorë IT në shkollat AMP		
	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
Parashikimet e shpenzimeve (000 lekë)	57,000	60,000	65,000
Produkti N	Blerje pajisje laboratorit IT për pajisjen e klasave të ndërtuara dhe rindërtuara		
	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
Parashikimet e shpenzimeve (000 lekë)	20,742	14,518	20,000

Kostimi për realizimin e aksesit broadband të internetit në 1945 shkolla (planifikimi afatmesëm sipas llogaritjeve të MASHI)

Interneti 8Mbit/s			
Nr. godina	Kosto/muaj	Totali/muaj	Totali/vit
1945	11000	21,395,000 lekë	256,740,000 lekë

Kostimi për ofrimin e shërbimit internet në klasa bazuar në numrin e klasave (Planifikimi afatgjatë sipas llogaritjeve të MASH-it)

Infrastruktura			
Zgjidhja	Kosto mesatare/klase	Nr. klasa	totali
Varianti me sistem menaxhimi në distancë	58,387 lekë	21652	1,264,195,324 lekë
Varianti pa sistem menaxhimi në distancë	22,131 lekë	21652	479,169,586 lekë

Grupi. Përmirësimi i shërbimeve në sistemin shëndetësor përmes TIK sipas parashikimeve në PBA-në 2013-2015

000 lekë

Produkti C	Blerja e pajisjeve të zyrës dhe kompjuterike për MSH dhe institucionet e tjera		
	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
Parashikimet e shpenzimeve (000 lekë)	1,800	1,000	4,500
Produkti K	Pajisje mobilimi, kompjuterike, elektrike teknologjike		
	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
Parashikimet e shpenzimeve (000 lekë)	50,000	0	10,000
Produkti A	Blerje programi pajisje kompjuterike		
	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
Parashikimet e shpenzimeve (000 lekë)	0	0	230,000

Projekti 04242: Projekti i informatizimit të sistemit shëndetësor E-Health			
Produkti P	Blerje programi pajisje kompjuterike		
	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
Parashikimet e shpenzimeve (000 lekë)	0	0	230,000
Produkti S	Programi dhe pajisje kompjuterike		
	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
Parashikimet e shpenzimeve (000 lekë)	1,044,900	695,120	0

Grupi. Përmirësimi i infrastrukturës dhe shërbimeve publike përmes TIK sipas parashikimeve në PBA-në 2013-2015

1. Sistemet e Ministrisë së Brendshme

000 lekë

Produkti E	Rrjet funksional kompjuterik për të gjithë sektorët sipas niveleve		
	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
Parashikimet e shpenzimeve (000 lekë)	35,180	37,680	39,300
Produkti G	Platforma elektronike e menaxhimit të burimeve njerëzore, menaxhimi i sistemit dhe prodhimi i raporteve HR		
	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
Parashikimet e shpenzimeve (000 lekë)	7,596	7,927	8,269
Produkti A			
	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
Parashikimet e shpenzimeve (000 lekë)			

2. Përmirësimi i shërbimeve elektronike të e-taksë dhe prezantimi i m-service sipas parashikimeve në PBA-në 2013-2015
000 lekë

Produkti C	Informim dhe publicitet për shërbimet ATQ		
	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
Parashikimet e shpenzimeve (000 lekë)	5,400	5,400	5,400
Produkti E	ATQ e pajisur me baze logjistike dhe kompjuterike funksionale		
	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
Parashikimet e shpenzimeve (000 lekë)	39,900	39,960	46,460
Produkti G	Drejtori rajonale tatimore të rikonstruktura		
	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
Parashikimet e shpenzimeve (000 lekë)	20,400	49,700	0
Produkti K	Sistem funksional i transferimit të të dhënave nga pajisjet fiskale		
	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
Parashikimet e shpenzimeve (000 lekë)	4,300	9,600	9,600
Produkti L	Sistem i deklarimit të të ardhurave personale		
	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
Parashikimet e shpenzimeve (000 lekë)	20,000	20,000	23,600
Produkti M	Sistem për digjitalizimin e arkivave ATQ		
	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
Parashikimet e shpenzimeve (000 lekë)	0	10,850	38,600
Produkti N	Sistem njoftimi përditësimi për tatimpaguesit		
	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
Parashikimet e shpenzimeve (000 lekë)	15,000	4,940	13,540
Produkti K	Platformë e teknologjisë së informacionit e mirëmbajtur		
	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
Parashikimet e shpenzimeve (000 lekë)	15,150	14,400	14,050

3. *Infrastruktura TIK e MPCSSHB dhe shërbimet e e-punësimit sipas parashikimeve në PBA-në 2013-2015*

000 lekë

Produkti F	Përmirësimi i infrastrukturës TI		
	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
Parashikimet e shpenzimeve (000 lekë)	11,975	14,365	18,730
Produkti G	Përmirësimi i sistemeve TI		
	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
Parashikimet e shpenzimeve (000 lekë)	12,250	14,565	14,060

Modelet e financimit të *broadband* në Europë

Në lidhje me zhvillimin e *broadband*, vendet e Europës kanë zgjedhur alternativa të ndryshme për të siguruar ndërhyrjen/fonde publike në financimin e *broadband*. Bazuar në dokumentin e Komisionit European të vitit 2012, mbi planet kombëtare *broadband*, më poshtë po paraqesim eksperiencën e disa vendeve të Europës:

- **Portugalia** ka investuar fonde nga Plani European Ekonomik i Rimëkëmbjes (EERP) për të shpërndarë NGA në 140 komuna. Ofertuesve fitues iu kërkua të lidhnin të paktën 50% të popullsisë në secilën komunë me një shpejtësi minimale prej 40 Mbps (download) brenda 2 viteve. Portugalia, gjithashtu, ka krijuar një linjë kredie prej 800 milionë eurosh e hapur për të gjithë investitorët e NGA.
- **Mbretëria e Bashkuar** rezervoi 530 milionë paund në vitin 2010 për të mbyllur boshllëqet lidhur me mbulimin me rrjete/shërbime *broadband* dhe për të siguruar që ofrimi i shërbimeve *broadband* me shpejtësi të madhe të arrijë të paktën në 90% të familjeve.
- **Austria dhe Spanja** po planifikojnë riinvestim të pjesshëm të të ardhurave nga ankandi i digjital dividendit. Suedia e ka bërë tashmë këtë gjë.
- **Franca** ka përcaktuar një program kombëtar gjithëpërfshirës për shtrirjen e *broadband* me shpejtësi të lartë i cili përbëhet nga një kombinim instrumentesh financimi. Një komponent është shuma prej 900 milionë eurosh parashikuar për subvencione të projekteve të autoriteteve lokale për të shtrirë NGA. Teknologjitë e pranueshme do të jenë kryesisht FTTB/H, por, gjithashtu, edhe rrjetet e bakrit të përmirësuara, si dhe zgjidhje ndihmëse me teknologjinë pa tela (radio). Një tjetër shumë prej 1 bilion eurosh është rezervuar për kredi për investitorët privatë që kërkojnë të shpërndajnë NGA dhe një komponent i tretë është shuma deri në 100 milionë euro për kërkim e zhvillim të zgjidhjeve satelitore me shpejtësi të lartë.
- **Estonia, Latvia dhe Lituania** përdorin fonde strukturore për të implementuar një model, ku investimet e sektorit publik ose një kombinim i investimeve publike me ato private, zgjerojnë shtrirjen e fibrave optike në zonat rurale dhe vendosin pikat e aksesit që shërbejnë si një bazë për përhapjen e rrjeteve të aksesit nga operatorët privatë.
- **Suedia** ka krijuar një “fond tubacionesh” për të mbështetur shtrirjen e infrastrukturës pasive si një bazë për shpërndarjen më pas të shërbimeve *broadband*.
- Në **Itali**, Projekti Kombëtar Strategjik për *broadband* me shpejtësi të lartë do të mbështetet si nga sektori publik ashtu edhe ai privat; të dy këto projekte dhe plani kombëtar *broadband* do të kërkojnë marrëveshje të veçanta midis rajoneve, provincave autonome, autoriteteve lokale dhe administratës qendrore. Implementimi i këtij projekti pritet të fillojë me një alokim të parë prej rreth 0.5 bilionë eurosh të fondeve strukturore të rezervuara për projekte rajonale nga Kalabria, Pulia, Sicilia, Basilikata, Sardenja dhe Molisë.
- **Finlanda** këshillon komunat se si të përfshijnë subjekte të veçanta në shpërndarjen e NGA në zonat ku nuk shërbehen nga tregu i komunikimeve elektronike, si p.sh. një sipërmarrje e përbashkët e shumë komunave ose në partneritet me operatorët privatë.

Burimi. Dokumenti i Grupit të Punës së Komisionit European mbi Planet Kombëtare *Broadband* - SĚG(2012) 68 final/2

LIGJ
Nr. 9880, datë 25.2.2008

PËR NËNSHKRIMIN ELEKTRONIK

(ndryshuar me aktin normativ nr. 8, datë 30.9.2009, miratuar me ligjin nr. 10 178, datë 29.10.2009; nr. 122/2016, 15.12.2016)

(I përditësuar)

Në mbështetje të neneve 78 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

KREU I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME, PËRKUFIZIME

Neni 1
Qëllimi

Qëllimi i këtij ligji është krijimi i kuadrit të nevojshëm ligjor për njohjen dhe përdorimin e nënshkrimeve elektronike në Republikën Shqipërisë.

Neni 2
Përdorimi i nënshkrimit elektronik

1. Përdorimi i nënshkrimit elektronik është vullnetar, me përjashtim të rasteve kur përcaktohet ndryshe me ligj.

2. Dispozita të tjera ligjore mund të kërkojnë përmbushjen e kushteve shtesë për përdorimin e nënshkrimeve elektronike të kualifikuara për veprimtarinë administrative të organeve publike.

Neni 3
Përkufizime
(ndryshuar pika 15 me ligjin nr. 122/2016, 15.12.2016)

Në këtë ligj termat e mëposhtëm kanë këto kuptime:

1. “Nënshkrim elektronik” janë të gjitha të dhënat në formën elektronike, të cilat u bashkëlidhen ose shoqërojnë logjikisht të dhëna të tjera elektronike, që shërbejnë si një mënyrë e vërtetimit të identitetit të nënshkruesit dhe e vërtetësisë së dokumentit të nënshkruar.

2. “Nënshkrimet elektronike të avancuara” janë nënshkrimet elektronike, të cilat:

- a) i jepen ekskluzivisht një zotëruesi specifik të kodit të nënshkrimit;
- b) mundësojnë identifikimin e zotëruesit të kodit të nënshkrimit;
- c) prodhohen me mjete të sigurta, që mund të mbahen nën kontrollin vetëm nga zotëruesi i kodit të nënshkrimit;
- ç) lidhen me të dhënat, në mënyrë të tillë që të mundësojnë dallimin lehtësisht të çdo ndryshimi të mëpasshëm të këtyre të dhënave.

3. “Nënshkrimet elektronike të kualifikuara” janë nënshkrimet elektronike të avancuara, të cilat:

- a) mbështeten në një certifikatë të kualifikuar, që është e vlefshme në çastin e krijimit të nënshkrimit;

- b) janë prodhuar me një mjet të sigurt për krijimin e nënshkrimeve.
4. “Kode të nënshkrimeve” janë të dhënat elektronike unike, të tilla si kode ose algoritme kriptografie private, të cilat përdoren për të krijuar një nënshkrim elektronik.
5. “Kode kontrolluese të nënshkrimeve” janë të dhënat elektronike, të tilla si kode ose algoritme kriptografie publike, të cilat përdoren për të kontrolluar dhe verifikuar një nënshkrim elektronik.
6. “Certifikatat” janë vërtetime elektronike, të cilat lidhin kodet kontrolluese të nënshkrimeve me një person dhe konfirmojnë identitetin e tij.
7. “Certifikatat e kualifikuara” janë certifikatat e lëshuara nga ofruesit e shërbimeve të certifikimit, në përputhje me këtë ligj, që përmbushin kërkesat e përcaktuara në këtë ligj dhe në aktet nënligjore të dala në zbatim të tij.
8. “Ofruesit e shërbimeve të certifikimit” janë personat fizikë ose juridikë, të cilët lëshojnë certifikata të kualifikuara ose vula kohore të kualifikuara.
9. “Zotëruesit e kodeve të nënshkrimeve” janë personat fizikë, të cilët zotërojnë kode nënshkrimesh. Në rastin e nënshkrimeve elektronike të kualifikuara, atyre u caktohen kodet verifikuese përkatëse të nënshkrimeve në certifikatat e kualifikuara.
10. “Mjete të sigurta të krijimit të nënshkrimeve” janë produkte *hardware* dhe *software*, të krijuara posaçërisht për nënshkrimet elektronike të kualifikuara, që përdoren për të ruajtur dhe aplikuar kodet përkatëse të nënshkrimeve, sipas kërkesave të këtij ligji dhe të akteve nënligjore të dala në zbatim të tij.
11. “Përbërësit e aplikimit të nënshkrimeve” janë produkte *hardware* dhe *software* të projektuara për:
- a) lidhjen e të dhënave me procesin e krijimit ose verifikimit të nënshkrimeve elektronike të kualifikuara;
 - b) verifikimin e nënshkrimeve elektronike të kualifikuara ose kontrollimin e certifikatave të kualifikuara dhe paraqitjen e rezultateve.
12. “Përbërësit teknikë për shërbimet e certifikimit” janë produkte *hardware* dhe *software* të projektuara për:
- a) krijimin e kodeve të nënshkrimeve dhe transferimin e tyre në një mjet të sigurt të krijimit të nënshkrimeve;
 - b) mbajtjen e certifikatave të kualifikuara në dispozicion për verifikimin dhe, nëse është e nevojshme, për t'u shkarkuar nga publiku përmes mjeteve elektronike;
 - c) krijimin e vulave kohore të kualifikuara.
13. “Produktet për nënshkrimet elektronike të kualifikuara” janë mjete të sigurta për krijimin e nënshkrimeve, përbërësve të aplikimit të nënshkrimeve dhe përbërësve teknikë për shërbimet e certifikimit.
14. “Vula kohore të kualifikuara” janë certifikata elektronike, të lëshuara nga një ofrues i shërbimeve të certifikimit, që konfirmojnë se të dhëna të caktuara elektronike janë paraqitur në një kohë të caktuar.
15. “Autoriteti Përgjegjës për Certifikimin Elektronik dhe Sigurinë Kibernetike (Autoriteti)” është organi shtetëror i ngarkuar për mbikëqyrjen e kuadrit rregullator, të përcaktuar në këtë ligj dhe në legjislacionin në fuqi në Republikën e Shqipërisë.
16. “Ministri” është ministri përgjegjës i fushës.

KREU II
VLEFSHMËRIA LIGJORE E NËNSHKRIMEVE ELEKTRONIKE DHE
PËRJASHTIMET

Neni 4

Vlefshmëria ligjore e nënshkrimeve elektronike

Veprimet juridike dhe aktet e hartuara nga personat fizikë dhe juridikë, publikë e privatë, mund të bëhen edhe përmes një dokumenti elektronik, të cilit i bashkëlidhet një nënshkrim elektronik i kualifikuar. Dokumenti elektronik, i cili mban emrin e nënshkruesit dhe nënshkrimin e tij të kualifikuar, ka të njëjtën vlefshmëri ligjore dhe fuqi provuese me formën shkresore.

Neni 5

Nënshkrimi elektronik i kualifikuar i kontratës

Nëse veprimi juridik është një kontratë, atëherë secila prej palëve duhet të nënshkruajë të njëjtin dokument me nënshkrimet elektronike të kualifikuara përkatëse.

Neni 6

Heqja dorë

Palët mund të bien dakord të heqin dorë nga të drejtat që u jep ky kre.

Neni 7

Përfshirjet

Nënshkrimi elektronik nuk mund të përdoret në rastet e mëposhtme:

1. Në veprimet juridike në fushat e së drejtës familjare dhe të së drejtës së trashëgimisë, të cilat u nënshtrohen kërkesave të veçanta ligjore.
2. Në veprime të tjera juridike, të cilat kërkojnë legalizim publik, një akt noterial ose një autorizim nga gjykata.
3. Në veprimet ligjore, që lidhen me garancinë pasurore për lirimet me kusht.
4. Kurdoherë kur ligji nuk lejon përdorimin e formës elektronike.

Neni 8

Vërtetësia e përmbajtjes së dokumentit

Përmbajtja e një dokumenti të nënshkruar me një nënshkrim elektronik të kualifikuar prezumohet se është e vërtetë dhe se nuk është ndryshuar, për sa kohë që nuk provohet e kundërta.

Neni 9

Pavlefshmëria e nënshkrimeve elektronike

Nënshkrimi elektronik vlerësohet i pavlefshëm, kur vërtetohet se nuk janë përmbushur kërkesat për sigurinë, të parashikuara në këtë ligj dhe në aktet nënligjore të nxjerra në zbatim të tij.

KREU III
AUTORITETI, REGJISTRIMI DHE MBIKËQYRJA

Neni 10

Autoriteti Përgjegjës për Certifikimin Elektronik dhe Sigurinë Kibernetike

(ndryshuar pika 2 me aktin normativ nr. 8, datë 30.9.2009, dhe ndryshuar plotësisht me ligjin nr. 122/2016, 15.12.2016)

1. Autoriteti është autoriteti kombëtar përgjegjës për rregullimin dhe mbikëqyrjen e sigurisë elektronike, i cili funksionon sipas legjislacionit në fuqi në Republikën e Shqipërisë.
2. Autoriteti është institucion juridik publik, me seli në Tiranë, në varësi të ministrit përgjegjës të fushës.
3. Autoriteti financohet nga Buxheti i Shtetit dhe burime të tjera të ligjshme.
4. Autoriteti përfaqësohet nga Drejtori i Përgjithshëm.
5. Marrëdhëniet e punës të Drejtorit të Përgjithshëm dhe të nëpunësve të Autoritetit rregullohen në bazë të legjislacionit për nëpunësin civil. Marrëdhëniet e punës të punonjësve administrativë rregullohen në bazë të Kodit të Punës.
6. Autoriteti, në ushtrim të funksioneve të tij, nxjerr udhëzime për të rregulluar veprimtarinë e ofruesve të kualifikuar të shërbimit të besuar.
7. Organizimi dhe funksionimi i Autoritetit miratohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

Neni 11

Regjistrimi i ofruesve të shërbimeve të certifikimit

Autoriteti regjistron emrat e ofruesve të shërbimeve të certifikimit, si dhe të ofruesve të shërbimeve të certifikimit, të cilët e kanë ndërprerë veprimtarinë, sipas neneve 13 e 46 të këtij ligji. Ky regjistër përditësohet dhe publikohet në formë elektronike.

Neni 12

Mbikëqyrja

Autoriteti mund të lidhë marrëveshje me subjekte publike dhe private për realizimin e veprimtarisë mbikëqyrëse. Në çdo rast, kjo veprimtari duhet të lidhet me detyra të veçanta dhe që nuk mund të kryhen në atë kohë nga Autoriteti.

Neni 13

Ndërprerja e veprimtarisë së ofruesit të shërbimit

Autoriteti ndërpret përkohësisht, tërësisht ose pjesërisht veprimtarinë e ofruesit të shërbimeve të certifikimit në rastet kur:

- a) nuk ka besueshmërinë e nevojshme, për të funksionuar, si i tillë;
- b) nuk zotëron njohuritë e specializuara të nevojshme për të funksionuar, sipas nenit 19 të këtij ligji;
- c) nuk zotëron garancitë e nevojshme financiare, sipas nenit 19 të këtij ligji;
- ç) përdor produkte të papërshtatshme për nënshkrimet elektronike;
- d) nuk i përmbush kushtet e tjera për të funksionuar si ofrues i shërbimeve të certifikimit, sipas këtij ligji ose akteve të tjera nënligjore të nxjerra në zbatim të tij.

Neni 14

Shfuqizimi i certifikatave të kualifikuara nga Autoriteti

1. Autoriteti urdhëron shfuqizimin e certifikatave të kualifikuara në rast se:

a) nuk kanë sigurinë e mjaftueshme për mbrojtjen e të dhënave;
b) mjetet e krijimit të nënshkrimit elektronik kanë mangësi për sigurinë dhe mundësojnë falsifikimin e nënshkrimeve elektronike të kualifikuara apo të të dhënave, që lidhen me këtë nënshkrim, pa u zbuluar.

2. Autoriteti konstaton pavlefshmërinë e certifikatave të kualifikuara, që janë të falsifikuara.

3. Procedura e çregjistrimit dhe informimi i të tretëve rregullohen me akte nënligjore të nxjerra në zbatim të këtij ligji.

Neni 15

Vlefshmëria e certifikatave të kualifikuara

Vlefshmëria e certifikatave të kualifikuara, të lëshuara nga një ofrues i shërbimeve të certifikimit, nuk cenohet nga masat e marra ndaj ofruesit të shërbimit, në zbatim të nenit 13 të këtij ligji.

Neni 16

Inspektimi dhe informimi

1. Autoriteti, në ushtrimin e kompetencave të tij, ka të drejtë të inspektojë apo të kërkojë informacion nga ofruesit e shërbimeve në mënyrë periodike apo kurdoherë që e gjykon të arsyeshme.

2. Autoriteti inspekton apo kërkon informacion kurdoherë kur:

a) disponon të dhëna për shkelje të dispozitave të këtij ligji apo të akteve nënligjore të dala në zbatim të tij;

b) paraqiten ankesa nga kërkuesit apo zotëruesit e nënshkrimeve elektronike.

Neni 17

Bashkëpunimi gjatë inspektimit

1. Ofruesit e shërbimeve të certifikimit dhe personat e tretë, që punojnë për ta, lejojnë në çdo kohë personat, të cilët veprojnë në emër dhe me autorizim të Autoritetit, të hyjnë në mjediset dhe laboratorët e tyre gjatë orarit normal të punës edhe pa paralajmërim.

2. Ofruesit e shërbimeve të certifikimit dhe personat e tretë, që punojnë për ta, janë të detyruar të japin informacion dhe ndihmën e nevojshme, duke u vënë në dispozicion të gjithë dokumentacionin shkresor dhe elektronik.

3. Për ushtrimin e të drejtave, që burojnë nga ky ligj, Autoriteti, kur gjykohet e nevojshme, mbështetet nga autoritetet publike qendrore, vendore dhe ato policore.

KREU IV

OFRUESIT E SHËRBIMEVE TË CERTIFIKIMIT

Neni 18

Ushtrimi i veprimtarisë së shërbimit të certifikimit

Ofruesi i shërbimit të certifikimit nuk ka nevojë për një autorizim paraprak për ushtrimin e kësaj veprimtarie.

Neni 19

Kushtet për ushtrim veprimtarie

1. Ofrues i shërbimeve të certifikimit mund të jetë çdo person juridik dhe fizik, i cili provon se:

a) zotëron besueshmërinë e nevojshme dhe njohuritë e specializuara, të duhura, për ushtrimin e veprimtarisë si ofrues i shërbimeve të certifikimit;

b) zotëron garancinë e nevojshme financiare për dëmshpërblimet e mundshme, sipas nenit 41 të këtij ligji.

2. Kushtet dhe kriteret, që duhet të zotërojnë ofruesi i shërbimit të certifikimit, përfshirë dhe ato që lidhen me pikën 1 të këtij neni, përcaktohen me aktet nënligjore të nxjerra në zbatim të këtij ligji.

Neni 20

Regjistrimi i ushtrimit të veprimtarisë së shërbimit të certifikimit

Personi, që fillon të ushtrojë veprimtarinë e shërbimit të certifikimit, duhet të regjistrohet pranë Autoritetit menjëherë me fillimin e kësaj veprimtarie. Gjatë regjistrimit, ofruesi i shërbimit paraqet dëshmitë e nevojshme, që provojnë përmbushjen e kushteve të parashikuara në nenin 19 të këtij ligji.

Neni 21

Raportimi i rrethanave të pamundësisë së përmbushjes së kushteve

Ofruesi i shërbimeve të certifikimit duhet të sigurojë që do të përmbushë kushtet e parashikuara në nenin 19 të këtij ligji gjatë gjithë kohëzgjatjes së ushtrimit të veprimtarisë. Çdo rrethanë, që e bën të pamundur një gjë të tillë, duhet t'i raportohet Autoritetit menjëherë.

Neni 22

Transferimi i detyrave të shërbimeve të certifikimit

(ndryshuar me ligjin nr. 122/2016, 15.12.2016)

1. Ofruesi i shërbimeve të certifikimit mund t'u transferojë, me marrëveshje, personave të tretë, këto detyra:

- a) procesin e identifikimit të zotëruesve të certifikatave;
- b) gjenerimin e certifikatave të kualifikuara;
- c) dorëzimin e pajisjes përkatëse, ku ruhet certifikata e kualifikuar.

2. Transferimi nuk përjashton përgjegjësinë e ofruesit të shërbimit për detyrimet që rrjedhin nga ky ligj.

3. Procedurat për transferimin e detyrave, të përcaktuara në pikën 1, të këtij neni, janë pjesë e rregullave të përcaktuara nga Këshilli i Ministrave për identifikimin elektronik dhe shërbimet e besuara

Neni 23

Raportimi periodik

Çdo ofrues i shërbimit të certifikimit duhet të paraqesë një raport vjetor të hollësishëm për veprimtarinë e vet jo më vonë se data 31 mars e vitit pasardhës. Forma dhe përmbajtja e këtij raporti përcaktohen nga Autoriteti.

KREU V LËSHIMI I CERTIFIKATAVE TË KUALIFIKUARA

Neni 24

Identifikimi i kërkuesit të certifikatës së kualifikuar

1. Ofruesi i shërbimeve të certifikimit i identifikon me saktësi personat, të cilët bëjnë kërkesë për një certifikatë të kualifikuar dhe, me pëlqimin e kërkuesit, ka të drejtë të përdorë të dhënat personale, të mbledhura nga ai, për garantimin e identifikimit të saktë të kërkuesit, sipas këtij neni.

2. Ofruesi i shërbimit të certifikimit konfirmon caktimin e një kodi kontrollues të nënshkrimit për një person të identifikuar me një certifikatë të kualifikuar dhe siguron që kjo të mund të verifikohet në mënyrë elektronike nga çdo kërkues, duke përdorur aksesin publik elektronik.

Neni 25

Të dhëna në certifikatën e kualifikuar, sipas kërkesës së aplikuesit

1. Me kërkesën e aplikuesit, certifikata e kualifikuar mund të përmbajë të dhëna, që lidhen me autorizimin për të vepruar në emër të një pale të tretë, si dhe të dhëna për profesionin apo cilësitë e veçanta të tij.

2. Të dhënat mbi autorizimin për të vepruar në emër të palës së tretë duhet të provohen me dëshmitë përkatëse, ndërsa të dhënat për profesionin dhe të dhënat e tjera për personin duhet të konfirmohen nga organet përgjegjëse për lëshimin e tyre.

3. Me kërkesën e aplikuesit, në një certifikatë të kualifikuar mund të përfshihen edhe të dhëna të tjera personale.

Neni 26

Përdorimi i pseudonimit

1. Me kërkesën e aplikuesit, ofruesi i shërbimeve të certifikimit mund të përdorë në certifikatën e kualifikuar një pseudonim, në vend të emrit të tij.

2. Pseudonimi mund të përdoret edhe për të dhënat në certifikatën e kualifikuar, sipas nenit 25 të këtij ligji, me kusht që pala e tretë apo organi përgjegjës të japë miratimin paraprak.

Neni 27

Ruajtja e të dhënave nga falsifikimi dhe sigurimi i fshehtësisë së kodeve

1. Ofruesi i shërbimeve të certifikimit merr masat e nevojshme për të siguruar që të dhënat për certifikatat e kualifikuara të mos falsifikohen pa u vënë re.

2. Ofruesi i shërbimeve të certifikimit siguron që kodet e nënshkrimeve të mbahen tërësisht të fshehta. Kodet e nënshkrimeve nuk mund të ruhen jashtë pajisjes së sigurt të krijimit të nënshkrimeve dhe aplikuesi nuk mund të ketë akses të drejtpërdrejtë në to.

Neni 28

Besueshmëria e personelit dhe e produkteve

Për qëllimet e certifikimit të nënshkrimeve elektronike të kualifikuara, ofruesi i shërbimeve të certifikimit punëson personel të besueshëm dhe përdor produkte të besueshme. Aktet nënligjore, të dala në zbatim të këtij ligji, përcaktojnë kriteret e sigurisë për personelin dhe pajisjet.

Neni 29

Siguria e mjetit të krijimit të nënshkrimit

Ofruesi i shërbimeve të certifikimit duhet të sigurohet që kërkuksi ka marrë në zotërim mjetin përkatës të sigurt për krijimin e nënshkrimit.

Neni 30

Detyrimi për informimin mbi sigurinë

1. Ofruesi i shërbimeve të certifikimit informon aplikuesin për masat e nevojshme për rritjen e sigurisë së nënshkrimeve elektronike të kualifikuara dhe i teston ato në mënyrë të besueshme.

2. Ofruesi i shërbimeve të certifikimit vë në dijeni aplikuesin, që të dhënat e nënshkrimit elektronik të kualifikuar duhet të nënshkruhen përsëri, nëse niveli i sigurisë së nënshkrimit ekzistues ka rënë me kalimin e kohës.

Neni 31

Detyrimi për informim mbi vlefshmërinë ligjore

Ofruesi i shërbimeve të certifikimit informon aplikuesin se një nënshkrim elektronik i kualifikuar në veprimet juridike dhe aktet e tjera ka të njëjtën vlefshmëri sikurse edhe nënshkrimi i bërë me dorë, me përjashtim të rasteve të parashikuara në nenin 7 të këtij ligji.

Neni 32

Informimi me shkrim

Ofruesi i shërbimeve të certifikimit, për të plotësuar detyrimet për informim, sipas neneve 30 dhe 31 të këtij ligji, i jep aplikuesit një informacion me shkrim, për të cilin ky i fundit duhet të konfirmojë me shkrim, si kusht për lëshimin e një certifikate të kualifikuar.

Neni 33

Përmbajtja e certifikatave të kualifikuara

Një certifikatë e kualifikuar shoqërohet me një nënshkrim elektronik të kualifikuar dhe duhet të përmbajë të dhënat e mëposhtme:

a) emrin e zotëruesit të kodit të nënshkrimit dhe, nëse ekziston mundësia e ngatërimit me një emër tjetër, emrit i shtohet një shtojcë, ose zotëruesit të kodit të nënshkrimit i caktohet një pseudonim i pangatërrueshëm dhe që njihet si i tij;

b) kodin e caktuar për testimin e nënshkrimit;

c) caktimin e algoritmeve, me të cilat mund të përdoret kodi i testimit të nënshkrimit, të zotëruesit të kodit të nënshkrimit dhe kodi i testimit të nënshkrimit të ofruesit të shërbimeve të certifikimit;

ç) numrin përkatës të certifikatës;

d) afatin e vlefshmërisë;

dh) emrin e ofruesit të shërbimit të certifikimit dhe shtetin ku është i regjistruar;

e) informacionin, nëse përdorimi i kodit të nënshkrimit është i kufizuar vetëm për disa përdorime, sipas natyrës ose shtrirjes;

ë) informacionin, që certifikata është e kualifikuar;

f) nëse është e nevojshme, cilësitë e veçanta të zotëruesit të kodit të nënshkrimit.

Neni 34
Cilësi të veçanta

1. Cilësitë e veçanta mund të përfshihen edhe në një certifikatë të kualifikuar të veçantë (certifikatë e kualifikuar për attribute të veçanta).

2. Në një certifikatë të kualifikuar për cilësi të veçanta, të dhënat e parashikuara në nenin 33 të këtij ligji mund të zëvendësohen, duke iu referuar qartë të dhënave të certifikatës së kualifikuar, së cilës i referohet, në rast se përdorimi i certifikatës së kualifikuar me cilësi të veçanta nuk është i nevojshëm.

Neni 35
Shfuqizimi i certifikatës së kualifikuar nga ofruesi

1. Ofruesi i shërbimeve të certifikimit shfuqizon menjëherë certifikatën e kualifikuar në rast se:
 - a) këtë e kërkon zotëruesi i kodit të nënshkrimit ose përfaqësuesi i autorizuar prej tij;
 - b) certifikata është lëshuar në bazë të të dhënave të rreme, që bien në kundërshtim me parashikimet e bëra në nenin 33 të këtij ligji;
 - c) ofruesi i shërbimeve të certifikimit ndërpret ushtrimin e veprimtarive dhe kjo veprimtari nuk i transferohet ndonjë ofruesi tjetër të shërbimeve të certifikimit;
 - ç) Autoriteti urdhëron, sipas nenit 14 të këtij ligji.
2. Në kontratën ndërmjet palëve mund të parashikohen shkaqe të tjera për shfuqizimin e certifikatës, pa shmangur shkaqe, që parashikohen në pikën 1 të këtij neni.
3. Akti i shfuqizimit duhet të përcaktojë qartë kohën e hyrjes në fuqi.
4. Shfuqizimi nuk ka efekt prapaveprues.

Neni 36
Revokimi nga ana e zotëruesit

Ofruesi i shërbimeve të certifikimit duhet të ofrojë pa ndërprerje shërbimin e revokimit të certifikatave, me qëllim që autorizimi për revokimin të ekzekutohet menjëherë, në çdo kohë që kërkohet.

Neni 37
Shfuqizimi i certifikatës, kur pushojnë së ekzistuari kushtet për cilësitë e veçanta

Nëse një certifikatë e kualifikuar përmban të dhënat e parashikuara në nenin 25 të këtij ligji, personat e tretë ose organi përgjegjës për të dhënat apo cilësitë e veçanta për personin mund të kërkojnë shfuqizimin e certifikatës në fjalë, nëse pushojnë së ekzistuari kushtet për këto të dhëna, pas çastit të futjes së tyre në certifikatën e kualifikuar.

Neni 38
Lëshimi i vulave kohore të kualifikuara

Për lëshimin e vulave kohore të kualifikuara nga ofruesit e shërbimeve të certifikimit duhet të përmbushen të njëjtat kërkesa ligjore, që parashikohen në nenin 28 të këtij ligji.

Neni 39
Dokumentimi i masave të sigurisë dhe i certifikatave të kualifikuara

1. Ofruesi i shërbimeve të certifikimit dokumenton të gjitha masat e sigurisë, të marra në zbatim të këtij ligji dhe të akteve nënligjore të nxjerra në zbatim të tij, si dhe dokumenton

certifikatat e kualifikuara, të lëshuara në mënyrë të tillë, që të dhënat dhe saktësia e tyre të jenë të verifikueshme në çdo kohë.

2. Dokumentimi përpilohet menjëherë dhe në mënyrë të tillë që nuk mund të ndryshohet më vonë pa u vënë re, sidomos në rastet e lëshimit dhe të shfuqizimit të certifikatave të kualifikuara.

Neni 40

E drejta e njohjes me të dhënat e ruajtura nga ofruesi i shërbimeve

Zotëruesit të kodit të nënshkrimit, me kërkesën e tij, i jepet e drejta për t'u njohur me të dhënat dhe hapat proceduralë të lidhur me të, të cilat ruhen nga ofruesi i shërbimeve të certifikimit.

KREU VI PËRGJEGJËSIA LIGJORE

Neni 41

Shpërblimi i dëmit

1. Ofruesi i shërbimeve të certifikimit dëmshpërblen personat e tretë për çdo dëm të shkaktuar nga të dhënat, që përmban certifikata e kualifikuara ose vula kohore e kualifikuara, apo nga informacioni i dhënë, sipas nenit 24 të këtij ligji, në rastet kur:

- a) shkel kërkesat e këtij ligji dhe të akteve nënligjore të nxjerra në zbatim të tij;
- b) produktet e tij për nënshkrimet elektronike të kualifikuara ose shërbime të tjera të sigurisë teknike nuk funksionojnë siç duhet.

2. Dëmshpërblimi nuk paguhet nëse personat e tretë kanë pasur dijeni apo duhet të dinin për ekzistencën e shkaqeve të parashikuara në pikën 1 të këtij neni.

Neni 42

Përfshirja nga detyrimi për shpërblimin e dëmit

Ofruesi i shërbimeve të certifikimit përfshihet nga detyrimi për shpërblimin e dëmit, nëse provon se ka vepruar pa faj.

Neni 43

Kufizimi në shpërblimin e dëmit

Në rastet kur certifikata e kualifikuara kufizon përdorimin e kodit të nënshkrimit në disa aplikime të caktuara, sipas llojit ose shtrirjes, dëmshpërblimi që paguhet duhet të jetë në përpjesëtim me këtë, brenda këtij kufizimi.

Neni 44

Përgjegjësia në rastet e transferimit

Ofruesi i shërbimeve të certifikimit mban përgjegjësi edhe në rastet e transferimit të detyrimit për të ofruar shërbime, sipas nenit 22 të këtij ligji.

Neni 45

Garancitë pasurore

Ofruesi i shërbimeve të certifikimit është i detyruar të marrë masat e duhura financiare, për të siguruar përmbushjen e detyrimeve ligjore, për shpërblimin e dëmeve të shkaktuara nga:

- a) shkelja e ligjit ose e akteve nënligjore në fuqi;
- b) mosfunksionimi i duhur i produkteve të nxjerra prej tij, për nënshkrimet elektronike të kualifikuara ose i shërbimeve të tij të sigurisë teknike.

Neni 46

Veprimet pas ndërprerjes së shërbimeve të certifikimit nga ofruesi i shërbimeve të certifikimit

1. Ofruesi i shërbimeve të certifikimit i raporton menjëherë Autoritetit ndërprerjen e ushtrimit të veprimtarisë.
2. Në rast të ndërprerjes së veprimtarisë, ofruesi i shërbimeve të certifikimit duhet që menjëherë:
 - a) të shfuqizojë të gjitha certifikatat e vlefshme;
 - b) të kujdeset që certifikatat e vlefshme të kalojnë nën kontrollin e një ofruesi tjetër të shërbimeve të certifikimit dhe të mbështesë ofruesin zëvendësues të shërbimeve të certifikimit në mënyrën më të mirë të mundshme, duke i vënë në dispozicion të gjitha të dhënat e nevojshme;
 - c) të informojë zotëruesit e kodeve të nënshkrimeve për ndërprerjen e veprimtarisë së tij dhe për kalimin e certifikatave në kontrollin e një ofruesi tjetër të shërbimeve të certifikimit.
3. Ofruesi i shërbimeve të certifikimit duhet të vijojë shërbimet e revokimit edhe në rastin e ndërprerjes së veprimtarisë. Në rast pamundësie të përmbushjes së këtij detyrimi, ai ia raporton këtë fakt Autoritetit, i cili kujdeset më pas për shërbimet përkatëse të revokimit.

KREU VII

MBROJTJA E TË DHËNAVE

Neni 47

Përdorimi i të dhënave

1. Ofruesi i shërbimeve të certifikimit përdor vetëm ato të dhëna personale, të cilat janë të nevojshme për të përmbushur shërbimet e certifikimit dhe vetëm në atë shkallë, që është e nevojshme për qëllimet e lëshimit dhe të mbajtjes së certifikatës.
2. Të dhënat personale merren drejtpërdrejt nga zotëruesi i kodit të nënshkrimit ose nga persona të tretë, me pëlqimin e këtij të fundit.

Neni 48

Rastet e dorëzimit të të dhënave

1. Ofruesi i shërbimeve të certifikimit i dorëzon Autoritetit, me kërkesë të këtij të fundit, të dhënat për identitetin e zotëruesit të kodit të nënshkrimit:
 - a) kur kjo është e nevojshme për ndjekjen e veprave penale ose të shkeljeve ligjore dhe kur një kërkesë e tillë vjen nga organet e ngarkuara me ligj për hetimin e tyre;
 - b) për të shmangur rrezikun, që i kanoset sigurisë kombëtare ose rendit publik;
 - c) për të kryer detyrat, që u ka ngarkuar ligji autoriteteve fiskale, doganore apo organeve të tjera, në hetimin e shkeljeve ligjore;
 - ç) kur për një gjë të tillë vendos gjykata.
2. Autoriteti, pasi kërkon informacion, vë në dijeni zotëruesin e kodit të nënshkrimit, të cilit i është zbuluar pseudonimi, për sa kohë që kjo nuk kufizon kryerjen e detyrave ligjore ose nëse interesat e zotëruesit të kodit të nënshkrimit për t'u informuar janë më të rëndësishme se arsyet e tjera.

KREU VIII SIGURIA TEKNIKE

Neni 49

Siguria e mjeteve të krijimit të nënshkrimeve

1. Për ruajtjen e kodeve të nënshkrimeve dhe për prodhimin e nënshkrimeve elektronike të kualifikuara përdoren mjete të sigurt të krijimit të nënshkrimeve. Këto mjete identifikojnë, me besueshmëri, nënshkrimet e falsifikuara dhe të dhënat e rreme të nënshkruara dhe ofrojnë mbrojtje nga përdorimi i paautorizuar i kodeve të nënshkrimeve.

2. Nëse vetë kodet e nënshkrimeve prodhohen me një mjet të sigurt të krijimit të nënshkrimeve, zbatohen kërkesat e nenit 51 të këtij ligji.

Neni 50

Përbërësit e aplikimit të nënshkrimit

1. Paraqitja e të dhënave, që duhen nënshkruar, kërkon përbërës të aplikimit të nënshkrimit, të cilët tregojnë qartë prodhimin e nënshkrimit elektronik të kualifikuar dhe mundësojnë identifikimin e të dhënave, me të cilat lidhet nënshkrimi.

2. Për të kontrolluar të dhënat e nënshkruara, nevojiten përbërës të aplikimit të nënshkrimit, të cilët tregojnë:

- a) të dhënat, me të cilat lidhet nënshkrimi;
- b) nëse të dhënat janë ndryshuar apo jo;
- c) zotëruesin e kodit të nënshkrimit, të cilit i është caktuar nënshkrimi;
- ç) përmbajtjen e certifikatës së kualifikuar, tek e cila bazohet nënshkrimi dhe certifikatat e duhura të kualifikuara për cilësi të veçanta;
- d) rezultatet e kontrollit të mëvonshëm të certifikatave, sipas parashikimit të bërë në pikën 2 të nenit 24 të këtij ligji.

3. Kur kërkohet nga Autoriteti, përbërësit e aplikimit të nënshkrimit duhet të bëjnë të dukshme, në mënyrë të mjaftueshme, përmbajtjen e të dhënave, që do të nënshkruhen ose që tashmë janë nënshkruar.

4. Zotëruesit e kodit të nënshkrimit duhet t'i përdorin këta përbërës të aplikimit të nënshkrimit ose të bëjnë hapa të tjerë, të përshtatshëm, për të siguruar nënshkrime elektronike të kualifikuara.

Neni 51

Përbërësit teknikë për shërbimet e certifikimit

Përbërësit teknikë për shërbimet e certifikimit përmbajnë kushte që:

1. Sigurojnë se kodet e nënshkrimeve, të prodhuara dhe të transferuara, janë unike, të fshehta dhe përjashtojnë mundësinë e ruajtjes së informacionit jashtë mjetit të sigurt të krijimit të nënshkrimeve.

2. Mbrojnë certifikatat e kualifikuara, të cilat janë në dispozicion për t'u kontrolluar ose shkarkuar, sipas pikës 1 të nenit 24 të këtij ligji, nga ndryshimet dhe akseset e paautorizuara.

3. Përjashtojnë mundësinë e falsifikimit në prodhimin e vulave kohore.

Neni 52

Organizmi i testimit dhe konfirmimit

1. Një person fizik ose juridik, me kërkesën e tij, njihet si organizëm testimi dhe konfirmimi nga Autoriteti, nëse vërtetohet se ka besueshmërinë, pavarësinë dhe njohuritë e specializuara të nevojshme për të ushtruar këto funksione.

2. Njohja si organizëm testimi dhe konfirmimi mund të jetë:
 - a) e kufizuar në përmbajtje;
 - b) për një periudhë të kufizuar kohore;
 - c) e shoqëruar me kushte.
3. Organizmi i testimit kryen detyrat e tij me paanshmëri, në mënyrë të pavarur dhe me profesionalizëm.
4. Organizmi i testimit dokumenton testimet e konfirmimet, të cilat, kur e ndërpret ushtrimin e veprimtarisë, ia dorëzon Autoritetit.
5. Aktet nënligjore përcaktojnë kushtet, kriteret dhe detyrimet, që kanë organizmat e testimit në ushtrimin e veprimtarisë.

Neni 53

Plotësimi i kërkesave ligjore

1. Konfirmimi për përmbushjen e kërkesave ligjore të neneve 49, 50 e 51 të këtij ligji, si dhe të akteve nënligjore të nxjerra në zbatim të tij, jepet nga organizmi testues.
2. Prodhuesi i produktit për nënshkrimet elektronike, jo më vonë se çasti i nxjerrjes së produktit në treg, depoziton, me shkrim, një kopje të deklaratës së tij pranë autoritetit përkatës, ku vërtetohet se ka përmbushur kërkesat e këtij ligji.
3. Deklaratat e prodhuesve, që përmbushin kërkesat e këtij ligji dhe të akteve të tjera nënligjore të nxjerra në zbatim të tij, për nënshkrimet elektronike, vihen në dispozicion të çdo të interesuari.

Neni 54

Pranimi dhe përdorimi i nënshkrimeve elektronike dhe i produkteve të huaja

(shtuar pika 3 me ligjin nr. 122/2016, 15.12.2016)

1. Nënshkrimet elektronike dhe produktet e huaja për nënshkrimet elektronike njihen dhe zbatohen në përputhje me aktmarrëveshjet e lidhura nga Republika e Shqipërisë me shtetet e huaja, për pranimin e tyre dhe shkëmbimin e të dhënave.
2. Procedurat për vendosjen e nivelit të sigurisë së nënshkrimeve elektronike të huaja dhe të produkteve të huaja për nënshkrimet elektronike përcaktohen me akte nënligjore.
3. Për Ofruesit e Kualifikuar të Shërbimit të Besuar, të cilët operojnë në vendet anëtare të Bashkimit Europian dhe janë të akredituar nga autoriteti mbikëqyrës përkatës, identifikimet dhe shërbimet e besuara të lëshuara prej tyre do të kenë të njëjtën vlefshmëri ligjore dhe fuqi provuese, si ato të lëshuara nga një Ofrues i Kualifikuar i Shërbimit të Besuar, që operon në Republikën e Shqipërisë.

KREU IX

KOSTOT DHE TARIFAT

Neni 55

Pagesat

Këshilli i Ministrave, me propozimin e ministrit përgjegjës, miraton masën dhe llojet e tarifave, që duhet t'i paguajnë Autoritetit ofruesit e shërbimeve të certifikimit apo subjektet e tjera, që kanë detyrime, sipas këtij ligji. Vlerat e tarifës nuk mund të jenë më të mëdha se kostot e shërbimit të kryer nga Autoriteti.

KREU X MASAT ADMINISTRATIVE

Neni 56 **Kundërvajtjet**

Shkeljet e mëposhtme, kur nuk përbëjnë vepër penale, përbëjnë kundërvajtje administrative dhe dënohen si më poshtë:

1. Me gjobë 2 milionë lekë shkeljet e mëposhtme:
 - a) kur nuk raportojnë për fillimin e veprimtarisë, sipas nenit 20 të këtij ligji;
 - b) kur nuk kryhet identifikimi i saktë i kërkuarit, sipas pikës 1 të nenit 24 të këtij ligji;
 - c) kur nuk zbatohen kërkesat e pikës 2 të nenit 25 për marrjen e dëshmive, që provojnë autorizimin për të vepruar në emër të palës së tretë;
 - ç) kur nuk merret miratimi paraprak i palës së tretë, sipas pikës 2 të nenit 26 të këtij ligji;
 - d) kur nuk ndërmerr veprimet e kërkuara pas ndërprerjes së shërbimit të certifikimit, sipas nenit 46 të këtij ligji.
2. Me gjobë 1 milion lekë për shkeljet e mëposhtme:
 - a) kur ofrohet shërbimi i certifikimit në kundërshtim me kushtet e përcaktuara në nenin 19 të këtij ligji;
 - b) kur nuk merren masat e sigurisë, të përcaktuara në nenin 27 të këtij ligji;
 - c) kur nuk hartohet dokumentacioni, sipas nenit 39 të këtij ligji;
 - ç) kur nuk bashkëpunohet me Autoritetin, në zbatim të neneve 17 e 48 të këtij ligji.

Neni 57 **Masa të tjera**

Pavarësisht nga masat e parashikuara në nenin 56, si dhe rrethanat që përcaktohen në nenin 13 të këtij ligji, kur Autoriteti e gjykon të arsyeshme se shkeljet janë në atë masë apo natyrë sa cenojnë integritetin dhe besueshmërinë e ofruesit të shërbimeve, ndërpret përkohësisht, plotësisht apo pjesërisht veprimtarinë e ofruesit të shërbimeve të certifikimit.

Neni 58 **Ankimi dhe ekzekutimi**

1. Kundër vendimit të dënimit me gjobë apo masave të ndërprerjes së veprimtarisë bëhet ankimi te ministri brenda 10 ditëve nga data e dhënies së tij.
2. Ministri merr vendim brenda 30 ditëve. Kundër vendimit mund të bëhet ankimi brenda 30 ditëve nga data e shpalljes ose e njoftimit në gjykatë.
3. Shqyrtimi i kundërvajtjeve administrative, ankimi dhe ekzekutimi i vendimeve bëhen në përputhje me ligjin “Për kundërvajtjet administrative”. Gjyba është titull ekzekutiv, që vilet nga Autoriteti dhe derdhet në Buxhetin e Shtetit.

KREU XI DISPOZITA TË FUNDIT

Neni 59 **Aktet nënligjore** (ndryshuar me ligjin nr. 122/2016, 15.12.2016)

1. Ngarkohet Këshilli i Ministrave të nxjerrë aktet nënligjore në zbatim të neneve 10, 14, 19, 22, 28, 52, 54 e 55 të këtij ligji.

2. Ngarkohet ministri përgjegjës për miratimin e rregullores së brendshme të Autoritetit.

Neni 6

Dispozita kalimtare

(parashikuar me ligjin nr. 122/2016, 15.12.2016)

1. Të gjitha të drejtat, detyrimet dhe buxheti i Autoritetit Kombëtar për Certifikimin Elektronik i transferohen autoritetit përgjegjës, që krijohet me këtë ligj.

2. Për nëpunësit civilë ekzistues të Autoritetit Kombëtar për Certifikimin Elektronik zbatohen dispozitat e legjislacionit të nëpunësit civil në rastin e mbylljes dhe ristrukturimit të institucionit.

3. Autoriteti Kombëtar për Certifikimin Elektronik do të vazhdojë të kryejë veprimtarinë e tij deri në momentin e fillimit të funksionimit të autoritetit të ri përgjegjës.

4. Kudo në këtë ligj, emërtimi “Autoriteti Kombëtar për Certifikimin Elektronik” zëvendësohet me emërtimin “Autoriteti Përgjegjës për Certifikimin Elektronik dhe Sigurinë Kibernetike”.

Neni 60

Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

**Shpallur me dekretin nr.5655, datë 11.3.2008 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Bamir Topi**

VENDIM

Nr.357, datë 24.4.2013

**PËR MIRATIMIN E RREGULLORES “PËR MENAXHIMIN E DOKUMENTIT
ELEKTRONIK NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISË”**

(ndryshuar me vendimin nr. 656, datë 10.10.2019)

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës, të pikës 3 të nenit 21 të ligjit nr. 10 273, datë 29.4.2010 “Për dokumentin elektronik” dhe të ligjit nr. 9880, datë 25.2.2008 “Për nënshkrimin elektronik”, me propozimin e Ministrit për Inovacionin dhe Teknologjinë e Informacionit e të Komunikimit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Miratimin e rregullores “Për menaxhimin e dokumentit elektronik në Republikën e Shqipërisë”, sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij vendimi.

2. Ngarkohen të gjitha njësitë e administratës publike, të cilat do të përdorin dokumentin elektronik për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTRI

Sali Berisha

RREGULLORE
PËR MENAXHIMIN E DOKUMENTIT ELEKTRONIK NË REPUBLIKËN E
SHQIPËRISË

KREU I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

1. Qëllimi

Qëllimi i kësaj rregulloreje është të përcaktojë rregullat e përgjithshme për përdorimin e dokumentit elektronik, në përputhje me ligjin nr. 10273/2010 “Për dokumentin elektronik”, i cili, duke kursyer kostot kohore dhe financiare, siguron që këto dokumente të jenë të disponueshme, autentike, të aksesueshme gjatë ciklit jetësor të tyre.

2. Objekti

2.1 Kjo rregullore përcakton krijimin, dërgimin, marrjen, mbrojtjen, ruajtjen, protokollimin, arkivimin, sipas legjislacionit në fuqi dhe specifikimeve të përcaktuara në këtë rregullore për organet e administratës publike.

2.2 Kjo rregullore zbatohet nga çdo organ i administratës publike, të cilët duhet të krijojnë burime teknologjike, organizative dhe njerëzore që kërkohen për funksionimin e sistemit të menaxhimit të dokumenteve elektronike.

3. Përkufizime

3.1 Sistemi i Menaxhimit të Dokumentit Elektronik (SMDE) përfshin tërësinë e mjeteve të teknologjisë së informacionit dhe komunikimit (TIK) të krijuara në mënyrë specifike për të menaxhuar krijimin, përdorimin, mirëmbajtjen dhe vënien në dispozicion të dokumenteve, me qëllim që të sigurohet evidencë e aktiviteteve institucionale.

3.2 Pajisjet për menaxhimin e dokumentit elektronik janë pajisje teknike që mundësojnë menaxhimin e dokumentit elektronik sipas formateve të përcaktuara në aneksin nr. 1, në bashkëveprim me pajisjet teknike të krijimit të nënshkrimit elektronik, sipas ligjit për nënshkrimin elektronik.

3.3 Volum do të quhet një grup dokumentesh të caktuara, të cilat kanë lidhje ose i përkasin së njëjtës çështje apo teme, të cilat ruhen bashkë.

4. Organizimi dhe funksionet

Institucionet publike, sipas kësaj rregulloreje, për përdorimin e dokumentit elektronik, duhet të sigurojnë:

4.1 Përdorimin e një sistemi të menaxhimit të dokumentit elektronik;

4.2 Emërimin e personit përgjegjës/administratorit dhe zëvendësit e tij, të marrin masa për përcaktimin e standardeve në lidhje me krijimin, mirëmbajtjen dhe shfrytëzimin e dokumenteve elektronike nga sistemi.

4.3 Institucionet shtetërore, sipas aneksit nr. 3, që i bashkëlidhet këtij vendimi, duhet të sigurojnë si të vetmen mënyrë qarkullimi të dokumentit, brenda vetë institucionit, Sistemin e Menaxhimit të Dokumentit Elektronik (SMDE).

5. Detyra dhe përgjegjësitë e institucionit mbi menaxhimin e SMDE

Institucioni publik nëpërmjet titullarit apo personave të autorizuar prej tij:

5.1 Aprovon të drejtat e aksesit në SMDE dhe ndryshime të mundshme për një punonjës apo grup punonjësish.

5.2 Miraton masa për të siguruar përmirësimin teknologjik (*upgrade*) e sistemit në një TIK më të avancuar, kur e para nuk është në gjendje të kryejë më funksionet e parashikuara.

5.3 Gjatë përmirësimit teknologjik (*upgrade*) duhet të sigurohet ruajtja e integritetit të të dhënave dhe dokumenteve që ruhen në sistem; si dhe:

a) Periodikisht rishikon dhe rinovon/konverton dokumentet në formatet më të fundit.

b) Rishikon, dhe nëse është e nevojshme, përditëson (*update*) pajisjet teknologjike (*software & hardware*) të përdorura nga sistemi, të cilat mundësojnë funksionet e përcaktuara në pikën 6 të kësaj rregulloreje.

5.4 Përcakton përgjegjësitë strukturore, të detajuara dhe përshkrimet e punës për çdo rol, për mirëfunksionimin e sistemit, si dhe përgjegjësitë mbi aksesin ndaj masave të kontrollit të një dokumenti elektronik, i cili regjistrohet në metadata.

5.5 Miraton masat teknike dhe organizative për të siguruar autenticitetin, integritetin, disponueshmërinë e dokumentit elektronik.

5.6 Përcakton metoda monitorimi nga ana teknike të performancës së SMDE, për të evidentuar mangësitë gjatë procesit të punës në sisteme dhe metoda të tjera për t'i eliminuar ato.

6. Funksionet e SMDE

Sistemi i menaxhimit të dokumentit elektronik, duhet të përmbushë kërkesat funksionale të mbështetura në standardin ndërkombëtar ISO/161 75-2; 2011 duke mundësuar funksionet e mëposhtme:

6.1 Krijimin, dërgimin, marrjen, mbrojtjen, ruajtjen, protokollimin, arkivimin, sipas legjislacionit në fuqi dhe specifikimeve teknike të përcaktuara në këtë rregullore.

6.2 Identifikimin dhe autentifikimin e përdoruesve.

6.3 Mbrojtjen e informacionit lidhur me secilin përdorues kundrejt të tjerëve.

6.4 Të lejojë gjurmimin e çdo modifikimi të informacionit të trajtuar, të identifikojë autorin e tij si dhe të kryejë regjistrimin e aktivitetit të çdo përdoruesi në mënyrë të tillë që të garantojë sigurinë dhe integritetin e sistemit.

6.5 Të verifikojë dhe të garantojë përputhshmërinë me specifikimet në përputhje me ligjin për dokumentin elektronik.

6.6 Të verifikojë dhe të garantojë përputhshmërinë me specifikimet në përputhje me ligjin për nënshkrimin elektronik, në mënyrë që të mundësojë krijimin dhe verifikimin e një nënshkrimi elektronik të kualifikuar.

6.7 Të sigurojë që një DE hyrës/dalës të regjistrohet vetëm një herë në sistem dhe të sigurojë bashkimin e dokumenteve në grupe dokumentesh të caktuara qartësisht, të cilat kanë lidhje ose i përkasin të njëjtës çështje apo temë, volum.

6.8 Të mbushë automatikisht të dhënat në metadata e DE.

6.9 Të sigurojë metoda për kërkimin në çdo nivel të sistemit, si dhe të gjenerojë rezultatet e këtij kërkimi.

6.10 Gjatë qarkullimit brenda institucionit, duhet të ruhen të gjitha versionet e DE.

6.11 Para dërgimit të dokumentit elektronik SMDE, krijon më parë protokollimin e tij nga sistemi.

6.12 Gjatë transferimit të DE në një sistem tjetër të teknologjisë së informacionit, dokumenti të mos humbasë asnjë të dhënë tjetër plotësuese, përfshirë dhe metadatat e nevojshme sipas aneksit nr. 1.

6.13 Të parandalojë fshirjen apo shkatërrimin e paautorizuar ose aksidental të DE.

6.14 Të printojë përmbajtjen e DE dhe metadatave të tyre, informacionin mbi nënshkrimin elektronik, si dhe të dhëna të tjera shtesë të përmbajtur në SMDE.

6.15 Të gjenerojë kopje në letër të dokumentit elektronik, ose një kopje të konvertuar të metadatave, që evidenton të dhënat e krijuesit dhe nënshkruesit të DE, duke përmbajtur titullin (institucioni) dhe pozicionin e nënshkruesit (nëpunësi), emër, mbiemër, datën e krijimit dhe datën e nënshkrimit.

6.16 Të jetë në gjendje të realizojë një procedurë të transferimit të DE, për t'u ruajtur në Arkivin e Shtetit.

6.17 Të vërtetojë ekzistencën e një DE në një kohë të caktuar.

6.18 Të kryejë funksione të tjera sipas specifikimeve të përdoruesit.

6.19 Të mundësojë njohjen e dokumenteve në format audio dhe video.

6.20 Të mundësojë rifutjen e DE dhe të dhënave shoqëruese të tyre, në sistem, nga mediumet e ruajtjes fizike.

6.21 Sistemi i menaxhimit të dokumentit elektronik, duhet të përmbushë detyrimet që burojnë nga ligji nr. 10 325, datë 23.9.2010 “Për bazën e të dhënave shtetërore” dhe akteve nënligjore të nxjerra në zbatim të tij.

6.22 SMDE duhet të pranojë dhe të përpunojë dokumente të formateve sipas specifikimeve të përmendura në aneksin nr. 2.

KREU II KRIJIMI DHE QARKULLIMI I DOKUMENTIT ELEKTRONIK

7. Krijimi dhe përmbajtja e dokumentit elektronik

7.1 Struktura e një DE, bëhet në përputhje me kërkesat dhe specifikimet e ligjit për dokumentin elektronik.

7.2 Institucionet që aplikojnë përdorimin e DE duhet të përmbushin kërkesat dhe kriteret sipas ligjit për dokumentin elektronik dhe kësaj rregulloreje.

7.3 Pasi krijon një DE, krijuesi e nënshkruan atë me nënshkrim elektronik të kualifikuar, sipas ligjit për nënshkrimin elektronik.

7.4 Forma e jashtme e paraqitjes së një DE, duhet të përmbushë të njëjtat kritere si dokumenti shkresor.

7.5 Përpara dërgimit të dokumentit elektronik, duhet të kontrollohet që nënshkrimi elektronik, bashkëngjitur tij, është i vlefshëm dhe i verifikueshëm.

8. Marrja dhe përpunimi i dokumentit elektronik

8.1 Një institucion shtetëror, pas marrjes së dokumentit elektronik, e trajton atë në të njëjtat procedura me të cilat trajtohet edhe dokumenti shkresor, i përcaktuar në ligjin “Për arkivat”.

8.2 Gjatë marrjes së një dokumenti në formë shkresore nga një institucion, i cili nuk disponon SMDE, institucioni marrës e kthen atë në formë elektronike dhe e trajton atë në të njëjtën mënyrë, si edhe dokumentin elektronik.

8.3 Institucionet, të cilat përdorin SMDE gjatë korrespondencës së tyre me institucione të cilët nuk përdorin një sistem të tillë, pas protokollimit të DE për t’u dërguar, e kthejnë atë në formë shkresore, duke i bashkëngjitur numrin e protokollit.

9. Mbrojtja dhe ruajtja e dokumentit elektronik

9.1 Masat e sigurisë të adoptuara dhe të realizuara nga një institucion shtetëror përdorues i SMDE duhet të sigurojnë disponueshmërinë e informacionit të përpunuar dhe të ruajtur në protokollin elektronik, kopjet dhe rivendosjen në gjendjen funksionale në rastet e situatave të jashtëzakonshme.

9.2 Siguria e operimit, aksesit të një protokollit elektronik korrespondon me dokumentet e sigurisë të adoptuara nga institucioni publik dhe bazohet në një rregullore sigurie sipas standardeve ndërkombëtare.

9.3 Masat e sigurisë, konform dokumenteve të sigurisë, duhet të kontrollohen dhe auditohen periodikisht.

9.4 Përgjatë kohës së ruajtjes, duhet të sigurohet që DE dhe metadat bashkëngjitur të jenë të aksesueshme, të lexueshme; dhe nënshkrimi elektronik të jetë i verifikueshëm.

9.5 Periudha kohore e ruajtjes së një dokumenti vendoset nga rëndësia dhe tematika e tij në përputhje me ligjin për arkivat.

9.6 Institucioni duhet të sigurohet që DE dhe të dhënat e lidhura me to të ruhen (*backup*), periodikisht nga pajisja qendrore në medime të tjera fizike, si edhe në një sistem ruajtje elektronik (*backup*), brenda dhe jashtë institucioni, të përcaktuara sipas standardeve ndërkombëtare në rregulloret për SMDE.

9.7 Çdo institucion që përdor SMDE, duhet të ruajë në mënyrë të detyrueshme për një periudhë kohore 10-15 vite, dokumentet edhe në formë shkresore.

10. Kopja në letër e dokumentit elektronik
Çdo DE mund të printohet edhe në letër në përputhje me kushtet e përcaktuara në nenin 10 të ligjit për dokumentin elektronik.

KREU III PROTOKOLLI ELEKTRONIK

11. Kërkesat minimale të sigurisë së protokollit elektronik
- 11.1 Protokolli elektronik duhet t'u nënshtrohet të njëjtave procedura standarde, si edhe protokolli i zakonshëm. Ai duhet të mirëmbahet vetëm nga personi i autorizuar.
- 11.2 Protokollimi/krijimi i një hyrjeje të re në protokollin elektronik, duhet të jetë i mbrojtur nga ndërhyrjet dhe modifikimet e paautorizuara.
12. Protokolli elektronik i DE
- 12.1 Protokolli elektronik merr DE vetëm nëpërmjet SMDE.
- 12.2 Protokolli elektronik regjistron DE e marrë në listën/regjistrin e dokumenteve të marra.
- 12.3 Në momentin e regjistrimit, DE i afishohet një numër serial protokolli, i cili duhet të jetë unik, së bashku me çdo të dhënë tjetër identifikuese.
- 12.4 Kur një DE nuk vjen nga një SMDE tjetër, por vjen në formë shkresore, pas konvertimit të tij në formë elektronike protokollohet në të njëjtën mënyrë, si dhe DE.
- 12.5 Procedurat e regjistrimit të dokumenteve hyrëse dhe dalëse, kryhen sipas kriterëve të përcaktuara sipas normave tekniko-profesionale dhe metodologjike të shërbimit arkivor në Republikën e Shqipërisë.
- 12.6 DE e marra mblidhen automatikisht nga SMDE dhe futen në një listë të dokumenteve të marra, duke filluar nga më i hershmi, në përputhje me ligjin për arkivat dhe rregulloret e brendshme të institucionit. Pasi aprovohen nga personi përgjegjës, ato kalojnë në një listë të dokumenteve të protokolluara dhe, sipas nevojave specifike të institucionit, mund të printohen ose kalohen për përpunim të mëtejshëm brenda institucionit.
- 12.7 Në rastin kur DE është dërguar gabimisht, personi përgjegjës e revokon/refuzon atë.
- 12.8 Në të njëjtën kohë sistemi i transmeton një mesazh revokimi institucionit dërgues.
- 12.9 Për arsye sigurie, përmbajtja e protokollit elektronik ruhet (*backup*) periodikisht në skedarë të veçantë.

ANEKSI NR.1

I. METADATAT E DOKUMENTIT ELEKTRONIK

- 1.1 Emri i personit fizik, dërguesi
- 1.2 Emri i personit juridik, institucioni dërgues,
- 1.3 Titulli i dokumentit
- 1.4 Data e dërgimit të dokumentit
- 1.5 Numri i protokollit të institucionit dërgues
- 1.6 Data e marrjes së dokumentit
- 1.7 Numri i protokollit të marrësit
- 1.8 Indeksi i "file" të cilit ruhet dokumenti
- Kodi i institucionit (NIPIT)
- Emri i institucionit të cilit i dërgohet

2. METADATAT E NËNSHKRIMIT ELEKTRONIK

- 2.1 Emri i plotë i personit nënshkrues
- 2.2 Pozicioni i punës së personit nënshkrues
- 2.3 Datën dhe orën e krijimit të nënshkrimit
- Qëllimin e nënshkrimit (nënshkrim, aprovim etj.)

3. METADATAT E “FILE” ELEKTRONIK

3.1 Emrin e institucionit

3.2 Emrin e drejtorisë apo sektorit përkatës, i cili ka krijuar dokumentin ose të atij që i drejtohet

3.3 Indeksën e volumnit, të cilit i përket ky “file”

3.4 Titullin ose nëntitullin e volumnit (nëse ekziston)

3.5 Datën e krijimit të volumnit

3.6 Informacion mbi asgjësimin/shkatërrimin e “file”

Informacion mbi kohëzgjatjen e ruajtjes së volumnit

Informacion mbi *backup* të “file”

4. PROCEDURA PËR PËRGATITJEN DHE PLOTËSIMIN E METADATAVE

Personi përgjegjës për plotësimin e metadatave, duhet të vendosë emrin e tij të plotë, datën e plotësimit; emrin e personit përgjegjës për aprovimin e tyre dhe datën e aprovimit; nëse ky i fundin ndryshon nga i pari.

5. METADATAT E MENAXHIMIT TË DOKUMENTIT ELEKTRONIK

5.1 Të dhëna mbi ndryshime që mund të jenë bërë mbi metadatat e dokumentit ose të “file” elektronik.

5.2 Të dhëna mbi aksesin ndaj dokumentit elektronik ose “file” elektronik dhe/ose kufizime të mundshme mbi metadatat ose mbi limitin e ndryshimeve që mund të bëhen në to.

6. METADATAT E RUAJTJES SË “FILE” TË DOKUMENTEVE ELEKTRONIKE

6.1 Të dhëna mbi “backup”-in e dokumentit elektronik (numrin, formatin, vendin e ruajtjes, hapësirën e ruajtjes etj.).

6.2 Të dhëna mbi konvertimin dhe restaurimin e dokumentit nga “*backup*”-i.

7. METADATA TË TJERA OPSIONALE

7.1 Metadata të dokumentit dhe “file”-it elektronik

a) Formatin e dokumentit elektronik

b) Të dhëna mbi periudhën e vlefshmërisë së nënshkrimit elektronik

c) Adresa e institucionit dërgues

d) Numër kontakti të institucionit dërgues

e) Llojin e dokumentit (urdhër, udhëzim, memo etj.)

ANEKSI NR.2

2.1 FORMATET E DOKUMENTEVE ELEKTRONIKE QË DUHET TË NJOHË SMDE

a) Microsoft/Apple Rich Text Format (RTF) versioni më i fundit sipas Microsoft Corporation.

b) Adobe Portable Document Format (PDF) versioni më i fundit sipas Adobe Systems Incorporated.

c) HTML sipas versionit më të fundit nga <http://www.w3c.org>

d) XML versioni më i fundit, Extensible Markup Language sipas <http://www.w3c.org>

e) XHTML versioni më i fundit, sipas The Extensible Hyper Text Markup Language

f) Open Office, org XML File Format, sipas Open Office.org, Technical Reference Manual Microsystems, http://xml.openoffice.org/xml_specification.pdf.

g) Secure Hyper Text Transfer Protocol. HTTPS, sipas RFC 2660S-HTTP

h) Microsoft Office formats (.doc, .docx, .ppt, .pptx etj.)

i) Çdo lloj formati i “file” që gjykohe e arsyshme.

2.2 STANDARDET E REFERIMIT

a) ISO 15489 Information and documentation — Records management

b) ISO 21127 Information and documentation — A reference ontology for the interchange of cultural heritage information

- c) ISO 23950 Information and documentation — Information retrieval (Z39.50) — Application service definition and protocol specification
- d) ISO 10244 Document management — Business process baselining and analysis
- e) ISO 32000 Document management — Portable document format
- f) ISO 2709 Information and documentation — Format for information Exchange
- g) ISO 15836 Information and documentation — The Dublin Core metadata element

ANEKSI NR. 3

(shtuar me vendimin nr. 656, datë 10.10.2019)

Kryeministria
Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural
Ministria e Drejtësisë
Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë
Ministria e Financave dhe Ekonomisë
Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë
Ministria e Kulturës
Ministria e Turizmit dhe Mjedisit
Ministria e Brendshme
Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme
Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale
Ministri i Shtetit për Marrëdhëniet me Parlamentin
Ministri i Shtetit për Mbrojtjen e Sipërmarrjes
Ministri i Shtetit për Diasporën

VENDIM

Nr. 664, datë 8.10.2014

PËR VENDOSJEN E AUTORITETIT KOMBËTAR PËR CERTIFIKIMIN ELEKTRONIK NË VARËSI TË MINISTRIIT TË SHETITIT PËR INOVACIONIN DHE ADMINISTRATËN PUBLIKE

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të pikës 2, të nenit 10, të ligjit nr. 9880, “Për nënshkrimin elektronik”, të ndryshuar, me propozimin e ministrit të Shtetit për Inovacionin dhe Administratën Publike, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Vendosjen e Autoritetit Kombëtar për Certifikimin Elektronik në varësi të ministrit të Shtetit për Inovacionin dhe Administratën Publike.

2. Vendimi nr. 1041, datë 14.10.2009, i Këshillit të Ministrave, “Për vendosjen e Autoritetit Kombëtar për Certifikimin Elektronik në varësi të ministrit të Shtetit për Reformat dhe Marrëdhëniet me Kuvendin”, shfuqizohet.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTRI
Edi Rama

VENDIM
Nr. 69, datë 27.1.2016

**PËR MIRATIMIN E RREGULLORES “PËR IDENTIFIKIMIN ELEKTRONIK
DHE SHËRBIMET E BESUARA”**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës, të neneve 14, 19, 28, 52 e 54, të ligjit nr. 9880, datë 25.2.2008, “Për nënshkrimin elektronik”, dhe të neneve 5, 17 e 35, të ligjit nr. 107/2015, “Për identifikimin elektronik dhe shërbimet e besuara”, me propozimin e ministrit të Shtetit për Inovacionin dhe Administratën Publike, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Miratimin e rregullores “Për identifikimin elektronik dhe shërbimet e besuara”, sipas tekstit të rregullores dhe aneksit 1, bashkëlidhur këtij vendimi.

2. Të gjitha subjektet që kanë filluar aktivitetin para hyrjes në fuqi të kësaj rregulloreje, brenda 30 (tridhjetë) ditëve nga data e miratimit të saj, duhet të fillojnë procedurat e regjistrimit të parashikuara në ligjin nr. 107/2015, datë 1.10.2015, “Për identifikimin elektronik dhe shërbimet e besuara”, dhe në këtë rregullore.

Përfshihen nga ky detyrim ato subjekte të regjistruara pranë Autoritetit për ofrimin e nënshkrimit elektronik, sipas ligjit nr. 9880, datë 25.2.2008, “Për nënshkrimin elektronik”.

3. Vendimi nr. 525, datë 13.5.2009, i Këshillit të Ministrave, “Për miratimin e rregullores për nënshkrimin elektronik”, shfuqizohet.

4. Ngarkohet Autoriteti Kombëtar për Certifikimin Elektronik për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTRI
Edi Rama

RREGULLORE
PËR IDENTIFIKIMIN ELEKTRONIK DHE SHËRBIMET E BESUARA

I. DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

1. Objekti i rregullores

Në zbatim të ligjit nr. 9880, datë 25.2.2008, “Për nënshkrimin elektronik”, dhe të ligjit nr. 107/2015, datë 1.10.2015, “Për identifikimin elektronik dhe shërbimet e besuara”, kjo rregullore përcakton:

a) mënyrën e regjistrimit për ofruesit e kualifikuar të shërbimit të besuar pranë Autoritetit Kombëtar për Certifikimin Elektronik (Autoriteti);

b) kërkesat e nevojshme funksionale, teknike dhe ligjore që duhet të zotërojnë dhe të zbatojnë ofruesit e kualifikuar të shërbimit të besuar, në zbatim të neneve 19 e 28, të ligjit nr. 9880, datë 25.2.2008, “Për nënshkrimin elektronik”, dhe të nenit 17, të ligjit nr. 107/2015, “Për identifikimin elektronik dhe shërbimet e besuara”;

c) procedurat për shfuqizimin dhe çregjistrimin e certifikatave të kualifikuara dhe mënyrat e informimit, në zbatim të nenit 14, të ligjit nr. 9880, datë 25.2.2008, “Për nënshkrimin elektronik”, dhe të nenit 15, të ligjit nr. 107/2015, “Për identifikimin elektronik dhe shërbimet e besuara”;

ç) organizmat e testimit dhe të konfirmimit, në zbatim të nenit 52, të ligjit nr. 9880, datë 25.2.2008, “Për nënshkrimin elektronik”, dhe nenit 33, të ligjit nr. 107/2015, “Për identifikimin elektronik dhe shërbimet e besuara”;

d) njohjen dhe pranimin e identifikimit elektronik e të shërbimeve të besuara dhe produkteve të huaja, në zbatim të nenit 54, të ligjit nr. 9880, datë 25.2.2008, “Për nënshkrimin elektronik”, dhe të nenit 34, të ligjit nr. 107/2015, “Për identifikimin elektronik dhe shërbimet e besuara”.

2. Përkufizime

Termat e përdorur në këtë rregullore kanë të njëjtin kuptim me ata të dhënë në ligjin nr. 107/2015, “Për identifikimin elektronik dhe shërbimet e besuara”.

II. REGJISTRIMI

3. Regjistrimi në Autoritet

a) Ofruesi i shërbimit të besuar regjistrohet pranë Autoritetit brenda 30 (tridhjetë) ditëve nga data e fillimit të aktivitetit dhe paraqet dokumentacionin e nevojshëm që vërteton se subjekti plotëson të gjitha kushtet e përcaktuara në ligj dhe në këtë rregullore;

b) Autoriteti ka të drejtë të kërkojë informacione shtesë apo të përgatitë udhëzime teknike të hollësishme në lidhje me kërkesat teknike, profesionale e ligjore që përcaktohen në ligj dhe në këtë rregullore dhe që lidhen me ushtrimin e aktivitetit nga ofruesit e kualifikuar të shërbimit të besuar apo organizmat e testimit dhe të konfirmimit;

c) Regjistrimi në autoritet duhet, minimalisht, të shoqërohet me këto të dhëna dhe dokumente:

- i) emrin dhe adresën e ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar;
- ii) dëshmitë përkatëse të fillimit të aktivitetit;
- iii) dokumentet që provojnë se plotëson kushtet ligjore, profesionale, teknike dhe financiare të përcaktuara në ligj dhe në këtë rregullore;
- iv) çdo dokument tjetër që lidhet me aktivitetin që do të kryhet, sipas listës së dokumentacionit të miratuar nga Autoriteti.

ç) Formulimi i të gjithë dokumentacionit që paraqitet pranë Autoritetit duhet të jetë në përputhje me legjislacionin në fuqi në Republikën e Shqipërisë.

III. KUSHTET LIGJORE, TEKNIKE, PROFESIONALE DHE FINANCIARE

4. Besueshmëria ligjore

Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar që fillon aktivitetin duhet të dëshmojë se plotëson kërkesat e mëposhtme:

- a) Të jetë person juridik ose fizik i regjistruar në Republikën e Shqipërisë, sipas legjislacionit në fuqi;
- b) Të mos jetë dënuar me vendim gjykatë të formës së prerë për ndonjë nga veprat penale të mëposhtme:
 - i) vjedhje;
 - ii) mashtrim;
 - iii) korrupsion;
 - iv) pastrim parash;
 - v) pjesëmarrje në organizata kriminale;
- c) Të ketë shlyer të gjitha detyrimet tatimore, duke e vërtetuar nëpërmjet dokumentacionit përkatës për këto detyrime.

ç) Të mos jetë në proces falimentimi dhe kapitalet e tij të jenë në proces konfiskimi, si dhe kur veprimtaria e tij e biznesit është e pezulluar apo është në proces për ndonjë nga çështjet e përmendura në shkronjën “b”, të pikës 4, të kësaj rregulloreje.

5. Besueshmëria teknike

5.1 Kërkesat e përgjithshme teknike që përmbush ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar

a) Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar për administrimin e sigurisë aplikon metoda, që janë në përputhje me standardet e njohura ndërkombëtare për identifikimin elektronik dhe shërbimet e besuara;

b) Besueshmëria e sistemit të përdorur dhe siguria teknike e kriptografike e proceseve që kryhen, konfirmohet pasi të ketë kaluar testimet e nevojshme nga organizmat e testimit e të konfirmimit;

c) Metodat e vlerësimit të sigurisë së sistemit të përdorur duhet të bazohen në metodat e parashikuara nga standardet ISO 15408 dhe ISO 27001 (Organizata Ndërkombëtare për

Standardizimet) ose më të avancuar apo metoda ekuivalente, që janë në gjendje të bëjnë vlerësimin e sigurisë;

ç) Çdo pajisje apo sistem i përdorur për certifikim nga ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar për krijimin, nënshkrimin, ruajtjen dhe administrimin e certifikatave duhet të dizajnohet vetëm për këtë qëllim;

d) Çdo sistem dhe pajisje teknike e përdorur nga ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar për ofrimin e shërbimit për krijimin, ruajtjen dhe administrimin e certifikatave projektohet për t'u përdorur vetëm për këtë qëllim dhe për asnjë tjetër;

dh) Testimet për të verifikuar besueshmërinë e sistemeve dhe pajisjeve të përdorura nga ofruesit e shërbimit të besuar dhe të kërkuara sipas shkronjës "b", të pikës 5.1, të kësaj rregulloreje, bëhen normalisht çdo 2 (dy) vjet dhe sa herë që ka ndryshime në sistem, të cilat kërkojnë verifikimin e ruajtjes së besueshmërisë pas çdo ndryshimi;

e) Krijimi, ruajtja dhe përdorimi i çelësve privatë të çdo ofruesi të kualifikuar të shërbimit të besuar duhet të realizohet brenda sistemit, me një profil mbrojtjeje, në përputhje me kërkesat e sigurisë të nivelit EAL 3 (Vlerësimi i Nivelit të Garancisë) të vlerësimit të sigurisë ose më i avancuar, në përputhje me standardin ISO 15408 ose specifikime të tjera me nivele ekuivalente të sigurisë;

ë) Ofruesi i shërbimit të certifikimit përdor pajisje dhe teknologji që mundësojnë realizimin e funksioneve bazë, si më poshtë:

i) testimin për të provuar origjinën e informacionit të marrë dhe të shkëmbyer;

ii) testimin e integritetit të mesazheve të shkëmbyera;

iii) arkivimin e informacionit mbi punën e kryer në lidhje me lëshimin e certifikatave elektronike;

iv) sigurimin e integritetit të të dhënave të ruajtura dhe të shkëmbyera, përfshirë çelësat kriptografikë të përdorur;

v) ruajtjen e çelësve privatë të përdorur nga ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar;

vi) administrimin e aksesit të burimit të informacionit që lidhet me të dhënat për krijimin e identifikimit elektronik dhe shërbimeve të besuara, listën e certifikatave që janë revokuar/shfuqizuar dhe korrespondencën zyrtare të ruajtur në sistem;

vii) krijimin dhe arkivimin e raporteve të auditit të brendshëm;

f) Çdo ofrues i kualifikuar i shërbimit të besuar duhet të kryejë nëpërmjet pajisjeve dhe teknologjisë së instaluar prej tij këto funksione:

i) të testojë identifikimin elektronik dhe shërbimet e besuara në përputhje me kërkesat teknike, të parashikuara nga Instituti Evropian i Standardeve të Telekomunikacionit (ETSI) dhe nga Komiteti Evropian për Standardizimet (CEN/ISSS);

ii) të jetë në gjendje të përdorë protokollin OCSP (Protokolli i Statusit të Certifikatës *on-line*);

iii) ofruesi i Shërbimit të Certifikimit, për standardet e pajisjeve dhe teknologjisë që nuk janë përcaktuar në këtë rregullore, përdor standardet ndërkombëtare të organizmave të specializuar, si Instituti Evropian i Standardeve të Telekomunikacionit (ETSI), Komiteti Evropian për Standardizimet (CEN/ISSS).

5.2 Dokumentacioni teknik që duhet të zotërojë ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar

A. Deklarata e praktikës dhe politika e certifikimit të shërbimit të besuar

1. Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar do të përcaktojë politikat e certifikimit dhe praktikat e duhura për shërbimet e besuara që ofron. Këto dokumente, pasi të aprovohen nga Autoriteti, publikohen dhe u komunikohen palëve të treta.

2. Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar duhet të njoftojë Autoritetin për çdo ndryshim që synon të kryejë në deklaratën e praktikës dhe politikën e certifikimit. Pas miratimit nga Autoriteti, këto dokumente vendosen menjëherë në dispozicion, sipas pikës 1.

3. Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar duhet të përcaktojë në praktikat e tij dispozita të veçanta të cilat parashikojnë ndërprerjen e shërbimit.

B. Dokumentacioni për afatet dhe kushtet për ofrimin e identifikimit elektronik dhe shërbimeve të besuara

Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar vendos në dispozicion të aplikueseve dhe zotëruesve të produkteve që ofron të gjitha afatet dhe kushtet e nevojshme.

Këto afate dhe kushte do të specifikojnë:

- a) politikat që do të aplikohen për ofrimin e shërbimit të besuar;
- b) çdo kufizim në përdorimin e shërbimit;
- c) detyrimet e zotëruesit të certifikatës;
- ç) kufizimet në përdorimin e shërbimeve, duke përfshirë kufizimin për dëmet që lindin nga përdorimi i shërbimeve në tejkalim të këtyre kufizimeve, nëse ka;
- d) legjislacionin e zbatueshëm;
- dh) procedurat për ankesat dhe zgjidhjen e mosmarrëveshjeve;
- e) informacionin për mënyrat e kontaktimit të ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar.

Zotëruesit e certifikatave do të njoftohen menjëherë për ndryshimet e detyruara të afateve dhe kushteve.

C. Dokumenti i politikave të sigurisë së informacionit

Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar duhet të disponojë një dokument të politikave të sigurisë së informacionit, i cili përcakton përjasjen e ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar për menaxhimin e sigurisë së informacionit të saj. Në veçanti:

1. Politika e sigurisë së informacionit të ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar dokumentohet, zbatohet dhe mirëmbahet, duke përfshirë kontro-llet e sigurisë dhe procedurat operative për sistemet dhe mjetet e informacionit që mbështetin shërbi-met e ofruara nga ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar.

2. Politika e sigurisë së informacionit e ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar dhe inventari i aseteve për sigurinë e informacionit, sipas pikës 6.4, do të rishikohet në intervale të planifikuara, si dhe në çdo rast kur ndodhin ndryshime. Çdo ndryshim që do të ndikojë në nivelin e sigurisë, duhet të reflektohet në dokumentin e politikave. Konfigu-rimi i sistemeve të ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar do të kontrollohet rregullisht për ndryshime të cilat shkelin politikat e sigurisë.

6. Besueshmëria profesionale

6.1 Besueshmëria e ofruesit

Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar garanton se operon në mënyrë të ligjshme dhe të besueshme duke siguruar prova se përmbush kërkesat ligjore dhe teknike të aplikueshme, sipas legjislacionit në fuqi për identifikimin elektronik dhe shërbimet e besuara. Menaxhimi dhe funksionimi i ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar mbështetet në politika të besueshme, të cilat konsistojnë në:

a) organizimin në atë mënyrë që krijimi dhe lëshimi i certifikatave elektronike të jetë i ndarë nga çdo aktivitet tjetër;

b) parashikimin e kryerjes së krijimit, ruajtjes, përdorimit dhe restaurimit të kodeve private, me pjesëmarrjen e njëkohshme të të paktën dy personave të autorizuar;

c) përcaktimin e qartë të zonës së mbrojtur fizike, ku ruhen të gjitha kodet kontrolluese dhe ku menaxhohen certifikatat e lëshuara, si dhe autorizimin e punonjësve të caktuar, që gëzojnë të drejtën e hyrjes në zonën e mbrojtur;

ç) praktikën e ofrimit të shërbimit të besuar, e cila duhet të jetë jodiskriminuese;

d) shërbimin e aksesueshëm për të gjithë aplikuesit, siç specifikohet në afatet dhe kushtet e përcaktuara nga ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar;

dh) burime financiare të mjaftueshme për të mbuluar dëmet e shkaktuara në përputhje me ligjin nr. 9880, datë 25.2.2008, “Për nënshkrimin elektronik”, dhe ligjin nr. 107/2015, “Për identifikimin elektronik dhe shërbimet e besuara”;

e) politika dhe procedura për zgjidhjen me mirëkuptim të ankesave dhe mosmarrëveshjeve me klientët ose palë të tjera rreth sigurisë së shërbimeve apo çështje tjetër të lidhur me to.

6.2 Besueshmëria e personelit

Menaxhimi dhe funksionimi i ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar mbështetet në politika të cilat përcaktojnë ndarjen e detyrave dhe fushat e përgjegjësive sipas kritereve të mëposhtme:

a) Punëson staf që zotëron ekspertizën, besueshmërinë, eksperiencën dhe kualifikimet e nevojshme dhe që kanë marrë trajnim në lidhje me sigurinë dhe rregullat e mbrojtjes së të dhënave personale për shërbimet e ofruara sipas funksionit të punës;

b) Punëson personel në përputhje me shkronjën “b”, të pikës 4, të kësaj rregulloreje;

c) Përcakton sanksione disiplinore për personelin, në rast të shkeljes së politikave ose procedurave të përcaktuara nga ajo;

ç) Rolet dhe përgjegjësitë e sigurisë, siç specifikohet në politikën e sigurisë së menaxhimit të ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar, do të dokumentohen në përshkrimet e punës ose në dokumente të tjera të miratuara për personelin e dedikuar. Rolet e besuara, nga të cilat varet siguria e operimit të ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar, duhet të identifikohen qartë. Përgjegjësitë mbi këto role janë:

i) oficerët e sigurisë janë përgjegjës për administrimin e zbatimit të praktikave të sigurisë;

ii) administratorët e sistemit janë përgjegjës për instalimin, konfigurimin dhe mirëmbajtjen e sistemeve të besueshme të ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar për menaxhimin e shërbimeve;

iii) operatorët e sistemit janë përgjegjës për operimin e sistemeve të besuara në baza ditore dhe për të kryer suportin dhe rikuperimin e sistemit;

iv) audituesit e sistemit janë përgjegjës për të kontrolluar arkivat dhe për të audituar loget e sistemeve të ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar;

d) Përcakton në përshkrimin e punës së punonjësve ndarjen e detyrave, aksesin e kategorizuar sipas niveleve dhe privilegjet;

dh) Siguron që personeli i roleve të besuara të mos jetë në kushtet e konfliktit të interesit, me qëllim mosçenimin e veprimtarisë së ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar.

6.3 Menaxhimi i aseteve

Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar siguron një nivel të duhur mbrojtjeje të aseteve, përfshirë asetet e informacionit. Gjithashtu, mban një inventar të të gjitha aseteve të informacionit dhe cakton një klasifikim në përputhje me vlerësimin e riskut.

Të gjitha asetet duhet të identifikohen dhe të inventarizohen. Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar duhet të dokumentojë rëndësinë e këtyre aseteve. Inventari i aseteve duhet të përmbajë të gjithë informacionin e nevojshëm për të rikthyer shërbimet në gjendje pune në rastin e katastrofave. Për sa më sipër, klasifikimi i informacionit duhet të dokumentohet për secilin aset. Bazuar në rëndësinë, vlerën e tij të biznesit dhe klasifikimin e sigurisë, niveli i mbrojtjes duhet të përcaktohet në proporcion të drejtë me rëndësinë e asetit.

Asetet mund të jenë të llojeve të ndryshme. Disa shembuj janë:

- Informacione: databaza, file elektronik, kontrata dhe marrëveshje, dokumentacione të sistemeve, manuale përdoruesi, materiale trajnimi, procedura operationale dhe të suportit, planet e vazhdimësisë së biznesit, gjurmë të auditeve, informacionet e arkivuara etj.;

- Asete *software*: aplikacione, *software* të sistemit, mjete të zhvillimit *software* etj.;

- Asete fizike: pajisje kompjuterike, pajisjet e komunikacionit, medime të lëvizshme etj.;

- Shërbimet: shërbimet kompjuterike dhe të komunikimeve, shërbime mbështetëse, si ngrohja/ftohja, elektriciteti etj.;

- Burimet njerëzore: punonjësit dhe kualifikimet e tyre, aftësitë dhe eksperiencia.

Çdo aset duhet të zotërohet nga një strukturë e përcaktuar e ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar. Zotëruesi i asetit duhet të jetë përgjegjës për klasifikimin e duhur të aseteve, si dhe përcaktimin e rishikimit e herëpashershëm të kufizimit dhe të klasifikimit të aksesit, duke marrë parasysh politikat e zbatueshme të kontrollit të aksesit.

6.4 Menaxhimi i medimeve të ruajtjes së informacionit

Çdo medium trajtohet në mënyrë të sigurt, në përputhje me kërkesat e skemës së klasifikimit të informacionit. Mediumet që përmbajnë të dhëna sensitive eliminohen kur nuk janë më të nevojshme.

6.5 Kontrolli i aksesit

Aksesi në sistemin e ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar duhet të jetë i limituar vetëm për

individët e autorizuar. Nivelet dhe skemat e aksesit duhet të jenë në përputhje me specifikimet përkatëse në standardet e miratuara nga Instituti Evropian i Standardeve të Telekomunikacionit (ETSI) dhe nga Komiteti Evropian për Standardizimet (CEN/ISSS).

6.6 Kontrollat kriptografike

Kontrollat e sigurisë do të zbatohen për menaxhimin e çdo çelësi kriptografik dhe/ose pajisjeje kriptografike, duke u bazuar në standardet e përcaktuara dhe përputhshmërinë me kërkesat për nivelin e sigurisë që këto pajisje ofrojnë gjatë gjithë ciklit të tyre të jetës.

6.7 Siguria fizike dhe mjedisore

Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar kontrollon aksesin fizik për komponentët e sistemit, siguria e të cilëve është kritike për shërbimet e besuara dhe minimizon riskun e lidhur me sigurinë fizike. Komponentët e sistemit dhe standardet për sigurinë fizike e mjedisore përcaktohen në dokumente politikash, në përputhje me specifikimet përkatëse në standardet e miratuara nga Instituti Evropian i Standardeve të Telekomunikacionit (ETSI) dhe nga Komiteti Evropian për Standardizimet (CEN/ISSS).

6.8 Siguria e operacioneve

Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar përdor sisteme të besuara dhe produkte të mbrojtura nga modifikimet dhe garanton sigurinë teknike e besueshmërinë e procesit. Mënyra e përdorimit dhe e mbrojtjes së tyre përcaktohet në aneksin nr. 1, bashkëlidhur kësaj rregulloreje, në përputhje me specifikimet përkatëse në standardet e miratuara nga Instituti Evropian i Standardeve të Telekomunikacionit (ETSI) dhe nga Komiteti Evropian për Standardizimet (CEN/ISSS).

6.9 Siguria e rrjetit

Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar zbaton legjislacionin përkatës për mbrojtjen e rrjetit dhe të sistemit nga sulmet e mundshme, si dhe përcakton politika për mbrojtjen e tyre, në përputhje me specifikimet përkatëse në standardet e miratuara nga Instituti Evropian i Standardeve të Telekomunikacionit (ETSI) dhe nga Komiteti Evropian për Standardizimet (CEN/ISSS).

6.10 Menaxhimi i incidenteve

Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar ngre sistemin e monitorimit të proceseve të teknologjisë së informacionit në lidhje me aksesin në sistem, me qëllim menaxhimin e incidenteve. Mënyra e funksionimit të këtij sistemi përcaktohet në aneksin nr. 1, bashkëlidhur kësaj rregulloreje, në përputhje me specifikimet përkatëse në standardet e miratuara nga Instituti Evropian i Standardeve të Telekomunikacionit (ETSI) dhe nga Komiteti Evropian për Standardizimet (CEN/ISSS).

6.11 Ruajtja e të dhënave dhe mbledhja e provave

Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar ruan të gjithë informacionin në lidhje me të dhënat e gjeneruara gjatë proceseve të punës, në veçanti për qëllimin e marrjes së provave në procedime ligjore dhe për qëllimin e sigurimit të vazhdueshmërisë së shërbimit, në përputhje me ligjin nr. 9887, datë 10.3.2008, "Për mbrojtjen e të dhënave personale". Procedurat për ruajtjen e të dhënave dhe mbledhjen e provave përcaktohen në dokumentin e politikave, të hartuar e të miratuar nga ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar, në përputhje me legjislacionin shqiptar dhe me specifikimet përkatëse në standardet e miratuara nga Instituti Evropian i Standardeve të Telekomunikacionit (ETSI) dhe nga Komiteti Evropian për Standardizimet (CEN/ISSS) KE.

6.12 Menaxhimi i vazhdueshmërisë së punës

Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar ka detyrimin të hartojë procedura për të vlerësuar dhe për të siguruar vazhdimësinë e aktivitetit në rastet e emergjencave që vijnë nga fatkeqësitë natyrore, gabimi njerëzor, ndërhyrjet e qëllimshme.

Në rast katastrofash, përfshirë komprometimin e çelësit privat të nënshkrimit *root key* ose të kredencialeve të aksesit në sistemet që mundësojnë ofrimin e shërbimeve të besuara, ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar ka detyrimin të garantojë vazhdueshmërinë e punës dhe rikuperimin e të dhënave.

6.13 Vlerësimi i riskut

Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar, pasi identifikon, analizon dhe vlerëson riskun në ofrimin e shërbimit të besuar, përfshirë çështjet e menaxhimit dhe ato teknike, aplikon masat e duhura të

trajtimin të riskut. Masat e trajtimit të riskut duhet të garantojnë se niveli i sigurisë është në përpjesëtim të drejtë me shkallën e riskut.

Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar përcakton të gjitha kërkesat e sigurisë dhe procedurat operacionale, që janë të nevojshme për të zbatuar masat e trajtimit të riskut të përzgjedhura, të cilat janë të dokumentuara në politikën e sigurisë së informacionit dhe deklaratën e praktikës së shërbimit të besuar. Vlerësimi rishikohet dhe përditësohet vazhdimisht.

6.14 Ndërprerja e shërbimeve të ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar

a) Në rastet e ndërprerjes së veprimtarisë së ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar duhet të sigurohet në vazhdimësi mirëmbajtja e vazhduar e informacionit për të verifikuar vlefshmërinë e identifikimit elektronik apo shërbimeve të besuara të ofruara para ndërprerjes së veprimtarisë. Procedurat për ndërprerjen e veprimtarisë përcaktohen në një plan të përditësuar, i cili duhet të përmbajë:

i) procedurat për garantimin e vazhdimësisë së statusit të revokimit;

ii) arkivin e logove të eventeve për periudhën e ofrimit të veprimtarisë, OCSP;

iii) informimin e të gjithë zotëruesve të produkteve dhe shërbimeve, ofrimi i të cilave do të ndërpritet prej ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar;

iv) detyrimet që transferohen te një ofrues i kualifikuar i shërbimit të besuar, me qëllim mbajtjen e gjithë informacionit të nevojshëm dhe sigurimin e provave të funksionimit të ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar që ka ndërprerë veprimtarinë;

v) mënyrën e asgjësimit apo të revokimit të çelësve privatë, duke përfshirë edhe kopjet sekondare të tyre, në mënyrë të tillë që çelësat privatë të mos aksesohen dhe të përdoren më tej;

b) Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar përcakton një plan për të mbuluar kostot e nevojshme për të përmbushur këto kërkesa minimale;

c) Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar mban ose transferon te një palë e besuar çelësin e tij publik ose certifikatat e kualifikuara, të lëshuara deri në përmbushjen e detyrimeve të maturuara gjatë ushtrimit të veprimtarisë.

7. Besueshmëria financiare

a) Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar demonstroi se disponon garancitë e nevojshme financiare, që bëjnë të mundur mbulimin e përgjegjësiwe ligjore, që rrjedhin nga neni 41, i ligjit nr. 9880, datë 25.2.2008, “Për nënshkrimin elektronik”, dhe neni 29, i ligjit nr. 107/2015, “Për identifikimin elektronik dhe shërbimet e besuara”. Garancia minimale financiare duhet të jetë 100 (njëqind) milionë lekë;

b) Vlera e garancisë e përcaktuar në shkronjën “a”, të pikës 7, të kësaj rregulloreje, mbulohet me një depozitë ose garanci bankare apo policë sigurimi pa kusht, të lëshuar nga një shoqëri e licencuar në fushën e sigurimeve dhe që mbulon edhe këtë kategori shërbimi. Garancitë financiare duhet të jenë të vlefshme përgjatë gjithë kohës së aktivitetit të ofruesit të shërbimit dhe duhet të mbulojnë të gjitha ngjarjet e siguruara;

c) Pavarësisht nga garancia financiare e parashikuar në shkronjën “a”, të pikës 7, ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar për çdo certifikatë të kualifikuar të lëshuar, duhet të sigurohet nga dëmet që mund t’i vijnë zotëruesit të nënshkrimit nga shkeljet e ligjit apo mosfunksionimi si duhet i produktit të tij, si më poshtë:

i) deri në 5 (pesë) milionë lekë për çdo dëm të shkaktuar, kur certifikata e kualifikuar është e kufizuar në disa veprime financiare apo kufizime të tjera të përcaktuara nga palët;

ii) deri në 10 (dhjetë) milionë lekë, kur certifikata e kualifikuar është e pakufizuar dhe universale.

Kërkesat e sipërpërmendura nuk e ndalojnë ofruesin e kualifikuar të shërbimit të besuar, që në mënyrë vullnetare të ofrojë polica sigurimi me vlera më të larta se ato të parashikuara në këtë pikë.

8. Detyrimi për informim

Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar është i detyruar të informojë aplikuesit për certifikatë të kualifikuar, në lidhje me:

- a) mjetet e sigurta të krijimit të identifikimit elektronik edhe për shërbimin e besuar dhe masat që merren në rast të humbjes ose dyshimit për përvetësim të këtyre mjeteve;
- b) mjetet e ruajtjes dhe sqarime për konfidencialitetin e të dhënave personale të përdorura;
- c) masat e sigurisë që aplikon ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar për mbrojtjen nga akseset e paautorizuara i mjeteve të krijimit të identifikimit elektronik edhe për shërbimin e besuar, si dhe të drejtat e aplikuesit si subjekt i të dhënave personale;
- ç) kufizimet e mundshme që do të ketë certifikata e kualifikuar;
- d) njoftimin se përdorimi i certifikatës së kualifikuar është vullnetar;
- dh) njoftimin për procedurën e revokimeve;
- e) njoftimin për mënyrat e zgjidhjes së mosmarrëveshjeve dhe ankesave.

Informacioni i paraqitur sipas kësaj shkronje duhet të jetë hartuar në mënyrë të kuptueshme për klientët dhe t'i bëhet i ditur çdo pale të interesuar.

IV. ORGANIZMAT E TESTIMIT DHE TË KONFIRMIMIT

9. Njohja si organizëm testimi e konfirmimi

- a) Organizëm testimi dhe konfirmimi njihet çdo organ që plotëson kushtet e mëposhtme:
 - i) zotëron të gjitha certifikatat apo njohuritë e nevojshme që lidhen me certifikimin e ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar, me pajisjet dhe proceset, që lidhen me shërbimin e certifikimit të kualifikuar, të njohura nga praktika më e mirë ndërkombëtare apo organizma të standardizimit në këtë fushë;
 - ii) organizmi i testimit dhe të konfirmimit dhe personeli që punëson, plotëson të gjitha kërkesat e parashikuara në shkronjën “b”, të pikës 4, të kësaj rregulloreje;
 - iii) nuk ka konflikt interesi dhe personeli i tij nuk është përfshirë në ndonjë aktivitet që mund të ndikojë në vlerësimin profesional dhe të pavarur nga ana e tyre;
 - iv) siguron transparencë të plotë për aktivitetin që kryen dhe disponon raporte të hollësishme për çdo aktivitet të kryer;
 - v) disponon personel dhe mjete të nevojshme në lidhje me fushën apo aktivitetin specifik teknik që do të certifikojë;
 - vi) garanton konfidencialitetin e informacionit të marrë gjatë ushtrimit të detyrës dhe gatishmërinë për t'ia vënë në dispozicion Autoritetit kurdoherë që ndërpret aktivitetin në fjalë;
- b) Autoriteti duhet të hartojë një listë të plotë të kërkesave specifike për çdo kusht të përcaktuar në shkronjën “a”, në pikën 9, si dhe të publikojë një listë të përditësuar të organizmave të testimit e të konfirmimit;
- c) Autoriteti mund të njohë organizmat e testimit e të konfirmimit për të gjitha ose për një pjesë të proceseve apo përbërësve që lidhen me identifikimin elektronik edhe shërbimin e besuar;
- ç) Organizmi i testimit dhe i konfirmimit duhet, që para fillimit të shërbimeve të testimit dhe i konfirmimit, të bëjë të njohur tarifat që do të aplikohen ndaj ofruesve të kualifikuar të shërbimit të besuar;
- d) Organizmi i testimit dhe i konfirmimit certifikon me shkrim ose hedh poshtë plotësisht ose pjesërisht subjektin e kontrolluar. Konkluzionet i bëhen të ditura Autoritetit në afatet e përcaktuara nga ky i fundit;
- dh) Konfliktet mes organizmave të testimit e të konfirmimit dhe ofruesve të kualifikuar të shërbimit të besuar zgjidhen me ndërhyrjen e Autoritetit ose/dhe në rrugë gjyqësore;
- e) Në rastet kur pranë Autoritetit nuk rezulton asnjë organizëm testimi dhe konfirmimi i regjistruar, aktiviteti i ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar quhet i mirëqenë nga Autoriteti dhe nuk ndërpritet, por afatet e inspektimit nga Autoriteti përgjysmohen.

10. Përfshirjet

Bëjnë përfshirje nga vlerësimi produktet e huaja të shoqëruara me deklaratën e prodhuesit që vërteton përmbushjen e standardeve teknike ndërkombëtare, të konfirmuara nga organizmat e testimit dhe të konfirmimit në vendin e origjinës.

V. SHFUQIZIMI, REVOKIMI DHE INFORMIMI I PALËVE

11. Shfuqizimi dhe revokimi i certifikatave

Shfuqizimi dhe revokimi i certifikatave bëhet në rastet e parashikuara në ligjin nr. 9880, datë 25.2.2008, “Për nënshkrimin elektronik”, dhe në ligjin nr. 107/2015, “Për identifikimin elektronik dhe shërbimet e besuara”.

12. Veprimet që shoqërojnë revokimin/-shfuqizimin

- a) Një certifikatë e revokuar/shfuqizuar nuk mund të hyjë më në përdorim në asnjë rrethanë;
- b) Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar mundëson pezullimin e menjëhershëm të certifikatës, deri në daljen dhe verifikimin ose jo të shkaqeve për revokimin apo shfuqizimin e certifikatës;
- c) Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar njofton menjëherë zotëruesin e certifikatës elektronike rreth pezullimit/revokimit të certifikatës përkatëse dhe evidenton kryerjen e njoftimit në kohë;
- ç) Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar siguron shërbim të vazhdueshëm për revokimin e certifikatës, 24 orë çdo ditë të javës, duke përfshirë edhe ditët e pushimeve, në mënyrë që mbajtësi i certifikatave të kualifikuara ose/dhe personat e autorizuar ligjërisht prej tyre mund të dorëzojnë një kërkesë revokimi, apo Autoriteti lëshon një urdhër shfuqizimi. Në çdo rast, para revokimit, ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar verifikon nëse kërkesa është paraqitur nga një person që ka të drejtë ligjore për këtë gjë;
- d) Kërkesa për revokim të certifikatës së kualifikuar përpunohet menjëherë. Ofruesi i shërbimit siguron mjete të përshtatshme komunikimi elektronik dhe informon zotëruesit e certifikatave për këtë, përfshirë edhe numrat e telefonit, faksit apo çdo mjet tjetër;
- dh) Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar siguron shërbimin për dhënien e informacionit rreth statusit të certifikatave (të vlefshme/të revokuara/të shfuqizuara), gjatë të gjithë kohës, 24 orë në ditë, 7 ditë në javë, duke përfshirë edhe ditët e pushimit. Ky informacion duhet:
 - i) të pasqyrojë statusin e çdo certifikate;
 - ii) të pasqyrojë të paktën datën, kohën dhe kodin e identifikimit të certifikatave të revokuara/të shfuqizuara;
 - iii) të jetë i hapur dhe pa pagesë për përfituesit e certifikatave ose dhe palët e treta.

VI. NËNSHKRIMET DHE PRODUKTET E HUAJA

13. Njohja e certifikatave të huaja

Nënshkrimet elektronike dhe produktet e huaja për nënshkrimet elektronike njihen dhe zbatohen në përputhje me aktmarrëveshjet e lidhura nga Republika e Shqipërisë me shtetet e huaja për pranimin e tyre dhe shkëmbimin e të dhënave, kur gëzojnë minimalisht besueshmërinë teknike dhe sigurinë që parashikon ligji nr. 9880, datë 25.2.2008, “Për nënshkrimin elektronik”, ligji nr. 107/2015, “Për identifikimin elektronik dhe shërbimet e besuara”, dhe kjo rregullore.

14. Procedurat për njësimin e certifikatave dhe produkteve të huaja

- a) Produktet dhe certifikatat e kualifikuara, të lëshuara nga një ofrues i kualifikuar i shërbimit të besuar që vepron në një shtet të huaj, me të cilin Republika e Shqipërisë ka nënshkruar marrëveshje, njihen vetëm pasi ky ofrues do të dorëzojë pranë Autoritetit të gjithë dokumentacionin që kërkohet për njohjen e certifikatës së kualifikuar sipas ligjit dhe kësaj rregulloreje;
- b) Dokumentacioni që i përket ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar të huaj duhet të jetë i konfirmuar nga Autoriteti i vendit të origjinës se ai plotëson të gjitha kërkesat e nivelit të sigurisë dhe të vlerësimit, siç e përcakton ligji dhe kjo rregullore. Në çdo rast, ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar përgjigjet për sigurinë e produkteve dhe certifikatave të huaja të lëshuara që përdoren në vendin tonë, si dhe për pasojat që mund të vijnë nga mospërmbushjet e detyrimeve nga ky ofrues;
- c) Autoriteti publikon në regjistrin e përditësuar të certifikatave kodet publike për verifikimin e certifikatave të lëshuara nga ofruesit e shërbimit të huaj të njohura në Republikën e Shqipërisë.

ANEKSI I
I VENDIMIT TË KËSHILLIT TË MINISTRAVE NR. 69, DATË 27.1.2016, BOTUAR NË
FLETOREN ZYRTARE NR. 13, DATË 5.2.2016

ANEKSI I

1. Siguria e operacioneve

Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar duhet të përdorë sisteme dhe produkte që janë të mbrojtura kundër modifikimeve dhe garantojnë sigurinë teknike dhe besueshmërinë e proceseve të mbështetura në to. Në veçanti:

a) Një analizë e kërkesave të sigurisë duhet të kryhet gjatë dizenjimit dhe fazës së specifikimeve të çdo projekti të zhvillimit të sistemeve nga ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar për të garantuar sigurinë në sistemet e teknologjisë së informacionit.

b) Integriteti i sistemeve dhe informacionit duhet të mbrohet kundër viruseve, programeve keqdashëse dhe atyre të paautorizuara.

c) Mediumet e përdorura brenda sistemeve duhet të trajtohen në mënyrë të sigurt për t'i mbrojtur ato nga dëmtimi, vjedhja, dhe aksesit i paautorizuar.

ç) Procedurat e menaxhimit të mediumeve duhet t'i mbrojnë ato kundër vjetërimit dhe përkeqësimit të mediumeve brenda periudhës kohore që të dhënat janë të nevojshme për t'u ruajtur.

d) Procedurat duhet të përcaktohen dhe të zbatohen për të gjitha rolet e besuara dhe administrative që ndikojnë në sigurinë e sistemeve e të shërbimeve.

dh) Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar duhet të specifikojë dhe të zbatojë procedura të tilla që të garantojë se *security patches* aplikohen brenda një kohe të arsyeshme pasi ato janë bërë të disponueshme. Një *security patch* nuk duhet të aplikohet nëse do të paraqiste dobësi ose paqëndrueshmëri të mëtejshme që do të shmangnin përfitimet e aplikimit të tyre. Arsyeja për mosaplikimin e *security patches* duhet të dokumentohet.

2. Menaxhimi i incidenteve

Të përgjithshme

Aktivitetet e sistemit në lidhje me aksesin në sistemet IT, përdoruesi i sistemeve IT dhe kërkesat e shërbimit do të monitorohen. Në veçanti:

a) Aktivitetet e monitorimit duhet të marrin parasysh sensitivitetin e çdo informacioni të mbledhur ose të analizuar.

b) Aktivitetet anormale të sistemit që tregojnë një shkelje potenciale të sigurisë, duke përfshirë ndërhyrjen në rrjetin e ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar, do të zbulohen dhe do të raportohen si emergjenca.

c) Sistemi IT i ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar do të monitorojë ngjarjet e mëposhtme:

i) Ndezjen dhe fikjen e funksioneve të logimit;

ii) Vlefshmërinë dhe përdorueshmërinë e shërbimeve (services) thelbësore në rrjet dhe sistem.

ç) Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar do të veprojë menjëherë dhe në mënyrë të koordinuar që t'u përgjigjet incidenteve dhe do të kufizojë impaktin e shkeljes së sigurisë. Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar do të caktojë personelin me rol të besuar që të ndjekë të gjitha alarmet e ngjarjeve të një sigurie potencialisht kritike dhe të garantojë që incidentet përkatëse raportohen në përputhje me procedurat e tij të brendshme.

d) Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar do të përcaktojë procedura për të njoftuar palët e interesuara në përputhje me rregullat e çdo shkeljeje sigurie ose humbjeje të integritetit që ka një impakt të rëndësishëm në shërbimet e besuara të sigurta dhe mbi të dhënat personale të ruajtura në to.

dh) Në rastet kur shkelja e sigurisë ose humbja e integritetit ka efekte kundrejt personit fizik ose juridik të cilit i është ofruar shërbimi, ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar do të njoftojë gjithashtu personin fizik ose juridik për shkeljen e sigurisë ose humbjen e integritetit pa vonesa.

e) Raportet e auditit do të analizohen dhe do të rishikohen rregullisht për të evidentuar prova të aktivitetit keqdashës dhe për të njoftuar personelin për ngjarje të mundshme kritike të sigurisë

ë) Pas zbulimit të një cenueshmërie që nuk është adresuar më parë, ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar do të marrë masat e duhura për ndreqjen e saj, brenda një periudhe të arsyeshme kohore. Nëse kjo nuk është e mundur, ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar do të krijojë dhe do të zbatojë një plan për të ulur cenueshmërinë kritike ose do të dokumentojë bazën faktike për përcaktimin se cenueshmëria nuk kërkon ndreqje.

f) Raportime të incidentit dhe procedura përgjegjëse do të përdoren në mënyrë që dëmi nga incidentet e sigurisë dhe keqfunksionimi të minimizohet.

3. Kontrolli i aksesit

Aksesi në sistemin e ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar do të jetë i mundur vetëm për personat e autorizuar. Në veçanti:

a) Kontrollat do të mbrojnë *domain*-et e rrjetit të brendshëm nga aksesi i paautorizuar duke përfshirë aksesin nga zotëruesit dhe palët e treta. *Firewall*-et duhet të konfigurohen në mënyrë të tillë për të parandaluar të gjitha protokollet dhe akseset që nuk nevojiten për funksionet e ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar.

b) Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar do të administrojë aksesin e përdoruesve, operatorëve, administratorëve dhe audituesve të sistemit. Administrimi do të përfshijë menaxhimin e llogarisë së përdoruesit, auditimin, modifikimin kohë pas kohe dhe heqjen e aksesit.

c) Aksesi tek informacioni dhe zbatimi i funksioneve të sistemit do të kufizohet në përputhje me politikën e kontrollit të aksesit. Sistemi do të sigurojë kontrole të mjaftueshme të sigurisë kompjuterike, të roleve të besuara të identifikuara në praktikën e ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar, duke përfshirë ndarjen e administrimit të sigurisë dhe funksionet e zbatimit. Veçanërisht, përdorimi i programeve mbështetëse do të kufizohet dhe do të kontrollohet.

ç) Personeli i ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar do të identifikohet dhe do të autentifikohet përpara përdorimit të funksioneve kritike të lidhura me shërbimet. Personeli do të jetë përgjegjës për aktivitetet e kryera.

d) Të dhënat sensitive do të mbrohen kundër zbulimit nëpërmjet mjeteve të ripërdorshme të ruajtjes të të dhënave.

VENDIM

Nr. 141, datë 22.2.2017

PËR ORGANIZIMIN DHE FUNKSIONIMIN E AUTORITETIT KOMBËTAR PËR CERTIFIKIMIN ELEKTRONIK DHE SIGURINË KIBERNETIKE

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës, të nenit 10, të ligjit nr.9880, datë 25.2.2008, “Për nënshkrimin elektronik”, të ndryshuar, të nenit 11, të ligjit nr.130/2016, “Për buxhetin e vitit 2017”, dhe të nenit 6, të ligjit nr.90/2012, “Për organizimin dhe funksionimin e administratës shtetërore”, me propozimin e ministrit të Shtetit për Inovacionin dhe Administratën Publike, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Autoriteti Kombëtar për Certifikimin Elektronik dhe Sigurinë Kibernetike (Autoriteti), është institucion qendror buxhetor, në varësi të ministrit përgjegjës për fushën e teknologjisë së informacionit dhe komunikimeve elektronike.

2. Autoriteti Kombëtar për Certifikimin Elektronik dhe Sigurinë Kibernetike, organizohet si Drejtori e Përgjithshme, me seli në Tiranë, dhe e shtrën veprimtarinë e tij në të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë.

3. Autoriteti ka si objekt të veprimtarisë së tij mbikëqyrjen dhe zbatimin e legjislacionit në fuqi në fushën e nënshkrimit elektronik, identifikimin elektronik e shërbimeve të besuara, si dhe legjislacionit në fuqi në fushën e sigurisë kibernetike.

4. Autoriteti kryen këto detyra funksionale:

4.1 Ushtron kompetencat e parashikuara për autoritetin përgjegjës në legjislacionin në fuqi për nënshkrimin elektronik, për identifikimin elektronik e shërbimet e besuara si dhe për sigurinë kibernetike.

4.2 Garanton sigurinë për shërbimet e besuara, në veçanti për garantimin e besueshmërisë dhe sigurisë në transaksionet elektronike ndërmjet qytetarëve, biznesit dhe autoriteteve publike, duke rritur efektivitetin e shërbimeve publike e private dhe tregtisë elektronike.

4.3 Përcakton rregullat për skemat e identifikimit elektronik, vulat elektronike, transferimin e detyrave të shërbimeve të besuara, shërbimin e transmetimit elektronik, autentifikimin e faqeve të internetit.

4.4 Përcakton rregullat dhe metodat për verifikimin e vlefshmërisë së produkteve të gjeneruara nga shërbimet e besuara, vendase dhe të huaja, duke mundësuar aksesin publik për kontrollin e vlefshmërisë së tyre nëpërmjet listave të besuara të vendeve anëtare të BE-së dhe protokollin *on-line* të statusit të certifikatave dhe listave të revokimit të certifikatave.

4.5 Krijon dhe mirëmban listat e besuara në nivel kombëtar, sipas përcaktimeve të standardeve të BE-së.

4.6 Miraton formën dhe përmbajtjen e marrëveshjeve, midis ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar dhe palëve të treta, në rast të transferimit të shërbimit.

4.7 Mbikëqyr dhe kontrollon palët e treta, në rastin kur transferohen një ose më shumë nga detyrat e shërbimeve të besuara.

4.8 Realizon kontrollin/monitorimin e zbatimit të standardeve dhe procedurave të lëshimit të certifikatave të kualifikuara nga ofruesit e kualifikuar të shërbimit të besuar.

4.9 Nxit dhe promovon shërbimet e besuara në shërbimet publike, të ofruara nga institucionet publike dhe private, ndaj qytetarëve dhe biznesit.

4.10 Merr pjesë në përgatitjen e strategjisë kombëtare në fushën e sigurisë elektronike, në përputhje me parashikimet sipas legjislacionit në fuqi për nënshkrimin elektronik, për identifikimin elektronik dhe shërbimet e besuara si dhe për sigurinë kibernetike.

4.11 Bashkëpunon me organizatat kombëtare dhe ndërkombëtare në fushën e rregullimit të sigurisë elektronike.

4.12 Garanton kushtet për konkurrencën e lirë, ndërmjet ofruesve të kualifikuar të shërbimeve të besuara, të cilat mbështeten në parimet e transparencës, neutralitetit të teknologjisë, ekonomisë së lirë të tregut, mosdiskriminimit dhe ndershmërisë.

4.13 Zgjidh mosmarrëveshjet midis ofruesve të kualifikuar të shërbimit të besuar dhe organizmave të testimit dhe konfirmimit.

4.14 Mbron të drejtat e përdoruesve të shërbimeve të besuara dhe zgjidh mosmarrëveshjet midis ofruesve të kualifikuar të shërbimit të besuar dhe zotërueseve të certifikatave të kualifikuara.

4.15 Bashkërendon punën me institucionet publike dhe private, të cilat disponojnë sisteme kritike e të rëndësishme të informacionit, dhe përgjigjet me kundërmasa ndaj kërcënimeve/ sulmeve kibernetike.

4.16 Konsulton, propozon dhe bashkëpunon me strukturat përkatëse të qeverisë për hartimin e programeve dhe ndjekjen e procedurave të veçanta, me qëllim përmirësimin e nivelit të mbrojtjes së të dhënave dhe rrjeteve/sistemeve kompjuterike shtetërore ndaj veprimtarive të paautorizuara dhe/ose përpjekjeve për të zhvilluar një veprimtari të paautorizuar.

4.17 Verifikon sigurinë dhe përputhshmërinë e aplikacioneve të zhvilluara apo të implementuara nga autoritetet shtetërore.

4.18 Përcakton standardet minimale teknike për sigurinë e të dhënave dhe rrjeteve/sistemeve kompjuterike të shoqërisë së informacionit, në përputhje me standardet ndërkombëtare në këtë fushë.

4.19 Kontrollon implementim e të gjitha standardeve teknike të zbatuara nga institucionet e shoqërisë së informacionit.

4.20 Propozon plotësimin dhe përmirësimin e legjislacionit në fushën e veprimtarisë që mbulon.

4.21 Ngre, administron dhe mirëmban sistemin unik *on-line*, për publikimin e faqeve të internetit me përmbajtje të paligjshme, si më poshtë:

a) Faqet me përmbajtje të paligjshme konsta-tohen nga autoritetet publike dhe dërgohen zyrtarisht pranë Autoritetit, i cili u mundëson atyre të drejtat e aksesit në sistem, për publikimin e tyre, me qëllim mbylljen e këtyre faqeve.

b) Autoriteti nxjerr udhëzime për funksionimin e sistemit, duke përcaktuar të drejtat dhe detyrimet e autoriteteve publike, si dhe ofrueseve të shërbimit të internetit (ISP-ve).

4.22 Publikon listën e rregullave minimale të sigurisë për të gjitha institucionet publike e private dhe realizon kontrollin periodik të zbatimit të tyre.

4.23 Krijon dhe përditëson regjistrin elektronik për procedurat e kontrollit.

4.24 Krijon dhe përditëson regjistrin elektronik të ngjarjeve/incidenteve kibernetike dhe regjistrin e pikave të kontaktit kombëtare/ndërkombëtare.

5. Autoriteti ka stemën dhe vulën zyrtare, sipas specifikimeve më poshtë:

5.1 Stema përbëhet nga stema e Republikës së Shqipërisë dhe shënimet: “Republika e Shqipërisë, Këshilli i Ministrave, Autoriteti Kombëtar për Certifikimin Elektronik dhe Sigurinë Kibernetike”.

5.2 Vula e Autoritetit ka formën dhe përmban elementet e përcaktuara në legjislacionin në fuqi mbi prodhimin, administrimin, kontrollin dhe ruajtjen e vulave zyrtare.

5.3 Vula e Autoritetit përmban shënimin identifikues “Autoriteti Kombëtar për Certifikimin Elektronik dhe Sigurinë Kibernetike”.

5.4 Vula e Autoritetit administrohet e ruhet në përputhje me legjislacionin në fuqi.

6. Autoriteti drejtohet nga drejtori i Përgjithshëm, i cili organizon dhe mbikëqyr veprim-tarinë e institucionit dhe është përgjegjës për mirëfunksionimin e tij, si dhe përfaqëson institucionin në marrëdhëniet me të tretët.

7. Drejtori i Përgjithshëm kryen këto detyra:

7.1 Përgatit analiza, raporte dhe bën propozime për mbarëvajtjen e punës së strukturave në varësi të tij.

7.2 Drejton, përpunon programin vjetor për angazhimet e drejtorive dhe përcakton prioritetet në punën e tyre.

7.3 Raporton në mënyrë periodike mbi veprimtarinë e institucionit pranë ministrit përgjegjës.

7.4 I propozon ministrit përgjegjës të fushës ndërmarrjen e nismave ligjore për plotësimin dhe përmirësimin e kuadrit ligjor në fuqi.

7.5 Merr masa për administrimin e frytshëm të burimeve njerëzore, të mjeteve financiare e të burimeve materiale të institucionit.

8. Struktura e brendshme e Autoritetit miratohet nga Kryeministri sipas legjislacionit në fuqi.

9. Në të gjitha aktet nënligjore fjalët “Autoriteti Kombëtar i Certifikimit Elektronik” dhe “Agjencia Kombëtare për Sigurinë Kompjuterike” zëvendësohen me “Autoriteti Kombëtar për Certifikimin Elektronik dhe Sigurinë Kibernetike”.

10. Të gjitha të drejtat, detyrimet, kontratat dhe projektet që janë në proces dhe që i takojnë përkatësisht “Autoritetit Kombëtar të Certifikimit Elektronik” dhe “Agjencisë Kombëtare për Sigurinë Kompjuterike” i transferohen “Autoritetit Kombëtar për Certifikimin Elektronik dhe Sigurinë Kibernetike”.

11. Punonjësit aktualë të AKCE-së dhe ALCIRT-it, kalojnë tek Autoriteti Kombëtar për Certifikimin Elektronik dhe Sigurinë Kibernetike dhe do të trajtohen në bazë të përcaktimeve të legjislacionit të nëpunësit civil, në rastin e mbylljes dhe ristrukturimit të institucionit.

12. Fondet e miratuara për Autoritetin Kombëtar të Certifikimit Elektronik dhe Agjencinë Kombëtare për Sigurinë Kompjuterike në buxhetin e vitit 2017, transferohen në Autoritetin Kombëtar për Certifikimin Elektronik dhe Sigurinë Kibernetike, në të njëjtët zëra buxhetorë.

13. Agjencia Kombëtare për Sigurinë Kompjuterike dhe Autoriteti Kombëtar për Certifikimin Elektronik, do të vazhdojnë të ushtrojnë veprimtarinë e tyre deri në momentin e fillimit të funksionimit të plotë të Autoritetit Kombëtar për Certifikimin Elektronik dhe Sigurinë Kibernetike.

14. Vendimi nr.766, datë 14.9.2011, i Këshillit të Ministrave, “Për krijimin e Agjencisë Kombëtare për Sigurinë Kompjuterike (ALCIRT)”, shfuqi-zohet.

15. Ngarkohen ministri i Shtetit për Inovacionin dhe Administratën Publike dhe Ministria e Financave për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTRI
Edi Rama

LIGJ
Nr. 10 325, datë 23.9.2010

PËR BAZAT E TË DHËNAVE SHTETËRORE

Në mbështetje të neneve 78 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

KREU I
DISPOZITA TË PËRGJTHSHME

Neni 1

Qëllimi

Ky ligj përcakton rregullat bazë për krijimin, administrimin e bazave të të dhënave shtetërore dhe ndërveprimin ndërmjet tyre, për të siguruar përdorimin me efektivitet, për interesa dhe shërbime publike, nga çdo subjekt i interesuar.

Neni 2

Fusha e zbatimit

1. Ky ligj zbatohet për bazat e të dhënave shtetërore, që:
 - a) krijohen dhe administrohen nga çdo institucion publik;
 - b) krijohen ose administrohen nga çdo person juridik privat, që ushtron funksion publik, në përputhje me legjislacionin në fuqi.
2. Bazat e të dhënave shtetërore, që krijohen për të plotësuar vetëm kërkesat për organizimin dhe funksionimin e brendshëm të institucionit publik, nuk i nënshtrohen këtij ligji.

Neni 3

Përkufizime

Në këtë ligj termat e mëposhtëm kanë këto kuptime:

- a) “Baza e të dhënave shtetërore” kuptohet grumbullimi i organizuar i informacionit, i ruajtur në formë elektronike, ku përpunimi dhe përditësimi i tij kryhen nëpërmjet një sistemi kompjuterik, si pjesë e plotësimit të detyrimeve ligjore të institucionit administruar.
- b) “Subjekt i interesuar” kuptohet çdo person fizik ose juridik, të cilit i lejohet të aksesojë bazën e të dhënave shtetërore.
- c) “Dhënësi i informacionit” kuptohet një person publik apo privat, i përcaktuar në aktin e krijimit, për të dhënë informacionin në bazën e të dhënave shtetërore.

ç) “Institucioni administrues” kuptohet institucioni përgjegjës për administrimin e bazës së të dhënave shtetërore, në përputhje me aktin e krijimit.

d) “Ndërveprimi” kuptohet procesi i shkëmbimit të informacionit ndërmjet bazave të të dhënave.

dh) “Përfundimi i funksionimit” kuptohet shkatërrimi, transferimi në një bazë tjetër të dhënash shtetërore, arkivimi, përdorimi për qëllime statistikore dhe shkencore, i plotë ose i pjesshëm, i bazës së të dhënave.

KREU II RREGULLAT PËR KRIJIMIN DHE ADMINISTRIMIN E BAZËS SË TË DHËNAVE

Neni 4

Krijimi i bazës së të dhënave shtetërore

1. Baza e të dhënave shtetërore krijohet me ligj ose me vendim të Këshillit të Ministrave.
2. Akti i krijimit të bazës së të dhënave shtetërore përcakton:
 - a) institucionin administrues të bazës së të dhënave shtetërore;
 - b) të dhënat parësore dhe dytësore;
 - c) dhënësin/dhënësit e informacionit;
 - ç) ndërveprimin me bazat e tjera të të dhënave;
 - d) nivelin e aksesimit për subjektet e interesuara.
3. Ndalohet krijimi i bazave të të dhënave shtetërore të veçanta për të njëjtin informacion ose qëllim.

Neni 5

Administrimi i bazës së të dhënave shtetërore

Administrimi i bazës së të dhënave shtetërore bëhet në përputhje me këtë ligj dhe me legjisllacionin në fuqi. Rregulloret për organizimin dhe funksionimin e brendshëm të bazës së të dhënave shtetërore përcaktohen nga institucioni administrues dhe miratohen nga titullari i tij, në përputhje me standardet, rregullat dhe procedurat e përcaktuara sipas nenit 10 të këtij ligji.

Neni 6

Përfundimi i bazës së të dhënave shtetërore

Përfundimi i funksionimit të bazës së të dhënave shtetërore bëhet në përputhje me legjisllacionin në fuqi dhe aktet e nxjerra në zbatim të nenit 10 të këtij ligji.

Neni 7

Të dhënat parësore dhe dytësore

Baza e të dhënave shtetërore përmban të dhënat parësore dhe të dhënat dytësore.

- a) Të dhënat parësore të një baze të dhënash shtetërore janë informacione specifike, të mbledhura nga institucioni administrues, në përputhje me aktin e krijimit.
- b) Të dhënat dytësore janë të dhënat që merren nga një bazë tjetër të dhënash, ku ato janë parësore.

Neni 8
Rregulla bazë të koordinimit

1. Ndërveprimi ndërmjet bazave të të dhënave shtetërore bëhet vetëm me të dhënat parësore.
2. Ndalohet ndërveprimi i bazave të të dhënave shtetërore me të dhënat dytësore.

KREU III
**AUTORITETI RREGULLATOR KOORDINUES I BAZAVE
TË TË DHËNAVE SHETËRORE**

Neni 9
Autoriteti Rregullator Koordinues i bazave të të dhënave shtetërore

Autoriteti Rregullator Koordinues i bazave të të dhënave shtetërore (në vijim Autoriteti Rregullator Koordinues), i cili është përgjegjës për rregullimin dhe koordinimin e përgjithshëm të bazave të të dhënave shtetërore, përcaktohet nga Këshilli i Ministrave, me propozimin e ministrit përgjegjës për shoqërinë e informacionit.

Neni 10
Përgjegjësitë e Autoritetit Rregullator Koordinues

1. Autoriteti Rregullator Koordinues ka këto përgjegjësi:
 - a) përpunon, përditëson dhe standardizon procedura dhe rregulla për krijimin, regjistrimin, përfundimin funksionimit, administrimin, ndërveprimin dhe sigurinë e bazave të të dhënave shtetërore dhe elementeve të tjera specifike që lidhen me këto procese;
 - b) regjistron bazat e të dhënave shtetërore përpara se të vihen në përdorim;
 - c) miraton arkitekturën dhe strukturën e bazës së të dhënave shtetërore;
 - ç) kontrollon zbatimin e kërkesave teknike të bazës së të dhënave shtetërore;
 - d) kryen ose autorizon, nëpërmjet një ekspertize të kualifikuar e të pavarur, auditimin e bazës së të dhënave.
2. Procedurat dhe rregullat e detajuara për krijimin, regjistrimin, përfundimin e funksionimit, administrimin, ndërveprimin dhe sigurinë e bazave të të dhënave shtetërore miratohen nga Këshilli i Ministrave, me propozimin e ministrit përgjegjës që mbulon veprimtarinë e Autoritetit Rregullator Koordinues.

Neni 11
Kundërvajtjet administrative

1. Mosrespektimi i rregullave dhe procedurave të nxjerra në zbatim të pikës 2 të nenit 10 të këtij ligji, kur nuk përbën vepër penale, përbën kundërvajtje administrative dhe dënohet me gjobë nga 10 000 (dhjetë mijë) lekë deri në 100 000 (njëqind mijë) lekë.
2. Kompetenca për konstatimin e kundërvajtjes i takon Autoritetit Rregullator Koordinues, në përputhje me aktet që parashikojnë kompetencat dhe ndarjen e përgjegjësiave të institucionit. Kompetenca për shqyrtimin dhe për nxjerrjen e vendimit të kundërvajtjes administrative i takon titullarit të Autoritetit Rregullator.
3. Procedurat e ekzekutimit të vendimit bëhen në përputhje me legjislacionin në fuqi për kundërvajtjet administrative.

Neni 12

Bashkëpunimi me Autoritetin Rregullator Koordinues

1. Institucionet administruese bashkëpunojnë me Autoritetin Rregullator Koordinues për përmbushjen e detyrimeve që rrjedhin nga ky ligj.

2. Detyrimet e përcaktuara në këtë ligj në asnjë rast nuk përjashtojnë detyrimet që burojnë nga ligji nr. 9887, datë 10.3.2008 “Për mbrojtjen e të dhënave personale”.

KREU IV

DISPOZITA KALIMTARE DHE TË FUNDIT

Neni 13

Dispozitë kalimtare

Ministri përgjegjës për shoqërinë e informacionit, brenda 6 muajve nga hyrja në fuqi e këtij ligji, përcakton për zbatim masat administrative për rregullimin, në përputhje me këtë ligj, të veprimtarisë së subjekteve që tërësisht ose pjesërisht kanë krijuar një ose më shumë baza të dhënash.

Neni 14

Aktet nënligjore

Ngarkohet Këshilli i Ministrave për të nxjerrë, brenda 6 muajve nga hyrja në fuqi e këtij ligji, aktet nënligjore në zbatim të neneve 9 e 10 pika 2 të këtij ligji.

Neni 15

Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

**Shpallur me dekretin nr.6709, datë 6.10.2010 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Bamir Topi**

VENDIM

Nr. 303, datë 31.3.2011

PËR KRIJIMIN E NJËSIVE TË TEKNOLOGJISË SË INFORMACIONIT E TË KOMUNIKIMIT NË MINISTRITË E LINJËS DHE INSTITUCIONET E VARËSISË

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës, të pikave 1 e 2 të nenit 4 të ligjit nr.8549, datë 11.11.1999 “Statusi i nëpunësit civil” dhe të nenit 10 të ligjit nr.9000, datë 30.1.2003 “Për organizimin dhe funksionimin e Këshillit të Ministrave”, me propozimin e Ministrit për Inovacionin dhe Teknologjinë e Informacionit e të Komunikimit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Krijimin e njësive të teknologjisë së informacionit e të komunikimit (NJTIK), si strukturë organizativo-teknike për projektimin, zbatimin dhe administrimin e qeverisjes elektronike, nëpërmjet teknologjisë së informacionit e të komunikimit (TIK), si struktura të veçanta në ministratë e linjës dhe institucionet e varësisë.

2. Njësia e teknologjisë së informacionit e të komunikimit është përgjegjëse për:

a) bashkëpunimin dhe bashkërendimin e punës për zbatimin e reformave, programeve dhe projekteve në ministri dhe në institucionet e varësisë, me qëllim hartimin, zbatimin, promovimin dhe ofrimin e shërbimeve të qeverisjes elektronike dhe nismave të TIK-së;

b) administrimin e infrastrukturës, sistemeve dhe shërbimeve të TIK-së në ministritë e linjës dhe në institucionet e varësisë;

c) bashkëpunimin dhe bashkërendimin ndërinstitucional, me qëllim promovimin dhe zbatimin e nismave të TIK-së dhe sigurimin e lidhjes e të koordinimit me Ministrin për Inovacionin dhe Teknologjinë e Informacionit e të Komunikimit, si dhe me ministritë e tjera të linjës, për zhvillimet në qeverisjen elektronike dhe në fushën e shoqërisë së informacionit në përgjithësi;

ç) hartimin e planeve të zhvillimit dhe të përparësive respektive për shërbimet *on line* në ministri e në institucionet e varësisë;

d) evidentimin dhe planifikimin e kërkesave për burime njerëzore dhe financiare, të nevojshme për zhvillimin e shërbimeve *on line* në ministri dhe institucionet e varësisë;

dh) raportimin dhe ndërveprimin me këshillin teknik për qeverisjen elektronike (e-Gov) dhe TIK-në, për politikat për zhvillimin e TIK-së të institucioneve përkatëse e, veçanërisht, sigurimin e ndërveprimit me bazat e të dhënave;

e) bashkëpunimin dhe bashkërendimin e punëve me strukturat e tjera të ministrisë e të institucioneve të varësisë, me qëllim informimin e publikut për të gjitha shërbimet e ofruara nga ministria dhe nga institucionet e varësisë, si dhe koordinimin e punës në nivel të përgjithshëm mes NJTIK-ve të ministrisë dhe NJTIK-ve të institucioneve të varësisë, duke qenë pjesë e vendimmarrjeve të rëndësishme të ministrisë;

ë) planifikimin dhe zbatimin e politikës e të programeve të përgjithshme dhe/ose të veçanta të trajnimit, që aplikohen në ministri e në institucionet e varësisë, me qëllim rritjen e kapaciteteve profesionale në fushën e TIK-së.

3. Pranë Ministrit për Inovacionin dhe Teknologjinë e Informacionit e të Komunikimit funksionon Këshilli Teknik për Qeverisjen Elektronike (e-Gov), i kryesuar nga zëvendësministri për Inovacionin dhe Teknologjinë e Informacionit e të Komunikimit, me nënkryetar, drejtorin e përgjithshëm të AKSHI-t dhe me anëtarë të përhershëm:

a) 1 (një) përfaqësues të Ministrit për Inovacionin dhe Teknologjinë e Informacionit e të Komunikimit;

b) zëvendësdrejtorin e përgjithshëm të AKSHI-t dhe drejtorët e drejtorive të përmbajtjes të AKSHI-t;

c) drejtorin e Departamentit Shqipëria Digjitale (DEDAL);

ç) drejtuesit e njësive të teknologjisë së informacionit e të komunikimit të ministrive të linjës e të institucioneve të varësisë.

4. Këshilli Teknik për Qeverisjen Elektronike (e-Gov) ka këto përgjegjësi specifike:

a) mbledh, përpunon dhe analizon informacionin për zhvillimin e shërbimeve e-Gov në ministritë e linjës e në institucionet e varësisë dhe, bazuar në gjendjen aktuale, diskuton dhe propozon pranë Ministrisë për Inovacionin dhe Teknologjinë e Informacionit e të Komunikimit dhe ministrit të linjës, projektakte normative, për çështjet që kanë lidhje me politikat kryesore në fushën e shoqërisë së informacionit;

b) siguron përkrahjen dhe mbështet masat e marra nga institucionet për zbatimin e strategjisë së shoqërisë së informacionit;

c) bashkërendon punën për implementimin e projekteve për ngritjen e shërbimeve *on line* të administratës publike;

ç) maksimizon përdorimin e aplikacioneve, proceseve, produkteve, shërbimeve dhe infrastrukturave të TIK-së, të njëjta e të përbashkëta, me qëllim rritjen e shkallës integruese, menaxhim më të mirë dhe kosto më të ulët.

5. Rregullat e organizimit dhe të funksionimit të Këshillit Teknik për qeverisjen elektronike (e-Gov) përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozimin e Ministrit për Inovacionin dhe Teknologjinë e Informacionit e të Komunikimit.

6. Ministritë e linjës, institucionet e varësisë dhe Departamenti i Administratës Publike, për përcaktimin e pozicioneve, detyrave funksionale, si dhe të kriterëve të veçanta të nëpunësve të njësive të teknologjisë së informacionit e të komunikimit, marrin paraprakisht edhe mendimin e Ministrit për Inovacionin dhe Teknologjinë e Informacionit e të Komunikimit.

7. Ngarkohen ministritë e linjës dhe institucionet e varësisë që të realizojnë analizën dhe kryerjen e rregullimeve në strukturat organizative përkatëse, si dhe të udhëzojnë, sipas rastit, për rregullat e bashkëpunimit ndërmjet NJTIK-ve të ministrisë dhe NJTIK-ve të institucioneve të varësisë, duke marrë edhe mendimin e Ministrit për Inovacionin dhe Teknologjinë e Informacionit e të Komunikimit.

8. Nëpunësit e strukturave ekzistuese të TIK-së, në administratën publike, të jenë pjesë e strukturës së re të njësive të teknologjisë së informacionit e të komunikimit.

9. Standardet e përgjithshme, minimale, për strukturimin organizativ dhe për përcaktimin e kriterëve të përgjithshme të nëpunësve të njësive të teknologjisë së informacionit e të komunikimit dhe mënyra e bashkëpunimit dhe e bashkërendimit të punës në këto njësi përcaktohen në rregulloren e NJTIK-ve, e cila miratohet me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozimin e Ministrit për Inovacionin dhe Teknologjinë e Informacionit e të Komunikimit.

10. Efektet financiare që rrjedhin nga zbatimi i këtij vendimi, të përballohen nga buxheti vjetor i parashikuar për ministritë e linjës dhe institucionet e varësisë.

11. Ngarkohen Kryeministria, Ministri për Inovacionin dhe Teknologjinë e Informacionit e të Komunikimit, Ministria e Drejtësisë, Ministria e Bujqësisë, Ushqimit dhe Mbrojtjes së Konsumatorit, Ministria e Ekonomisë, Tregtisë dhe Energetikës, Ministria e Financave, Ministria e Mjedisit, Pyjeve dhe Administrimit të Ujërave, Ministria e Punës, Çështjeve Sociale dhe Shanseve të Barabarta, Ministria e Brendshme, Ministria e Shëndetësisë, Ministria e Punëve Publike dhe Transportit, Ministria e Arsimit dhe Shkencës, Ministria e Turizmit, Kulturës, Rinisë dhe Sporteve dhe Ministria e Integritetit, si dhe institucionet e varësisë për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTRI
Sali Berisha

VENDIM
Nr. 778, datë 7.11.2012

PËR MIRATIMIN E STANDARDEVE TË PËRGJITHSHME, MINIMALE, TË PERSONELIT NJTIK PËR STRUKTURIMIN ORGANIZATIV TË NJËSIVE TË TEKNOLOGJISË SË INFORMACIONIT E TË KOMUNIKIMIT

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës, të nenit 10 të ligjit nr. 9000, datë 30.1.2003 “Për organizimin dhe funksionimin e Këshillit të Ministrave” dhe të ligjit nr. 8549, datë 11.11.1999 “Statusi i nëpunësit civil”, me propozimin e Ministrit të Brendshëm dhe Ministrit për Inovacionin dhe Teknologjinë e Informacionit e të Komunikimit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Miratimin e standardeve të përgjithshme, minimale, të personelit NJTIK për strukturimin organizativ të njësive të teknologjisë së informacionit e të komunikimit, sipas anekseve 1 dhe 2, që i bashkëlidhen këtij vendimi.

2. Dispozitat e këtij vendimi zbatohen për institucionet e administratës publike, në nivel qendror, ku përfshihen aparatet e Kryeministrit, të ministrive, degët e ministrive, institucionet qendrore, në varësi të Kryeministrit dhe ministrive të linjës dhe degët e tyre, si dhe administrata e prefektit.

Rekomandohen drejtuesit e institucioneve qendrore të pavarura, përfshi ato të sistemit gjyqësor e të prokurorisë, e institucioneve të arsimit të lartë dhe të fondeve speciale, të zbatojnë të njëjtat standarde gjatë hartimit të strukturave të teknologjisë së informacionit e të komunikimit për administratat e institucioneve të tyre.

3. Ngarkohen ministri që mbulon departamentin e administratës publike, në bashkërendim me Ministrin e Financave dhe Ministrin për Inovacionin dhe Teknologjinë e Informacionit e të Komunikimit, të përgatitin, për propozim, strukturën, masën e pagës dhe të shtesave mbi pagë të nëpunësve të njërive të teknologjisë së informacionit e të komunikimit.

4. Ngarkohen ministri që mbulon departamentin e administratës publike dhe Ministri për Inovacionin dhe Teknologjinë e Informacionit e të Komunikimit të nxjerrin udhëzimin e përbashkët për kriteret e veçanta të nevojshme për hartimin e strukturave të njërive të teknologjisë së informacionit e të komunikimit dhe për mënyrën e bashkëpunimit e të bashkërendimit të punës në këto njësi.

5. Ngarkohen Ministria e Brendshme, Departamenti i Administratës Publike, Ministria e Financave dhe Ministri për Inovacionin dhe Teknologjinë e Informacionit e të Komunikimit për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTRI
Sali Berisha

VENDIM
Nr. 710, datë 21.8.2013

**PËR KRIJIMIN DHE FUNKSIONIMIN E SISTEMEVE TË RUAJTJES SË
INFORMACIONIT, VAZHDUESHMËRISË SË PUNËS DHE MARRËVESHJEVE
TË NIVELIT TË SHËRBIMIT¹¹**

(Ndryshuar me VKM nr. 755, datë 26.10.2016)

(I përditësuar)

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës, të ligjit nr. 10 325 datë, 23.9.2010 “Për bazat e të dhënave shtetërore”, dhe të pikës 3 të nenit 21 të ligjit nr. 10 273, datë 29.4.2010 “Për dokumentin elektronik”, me propozimin e Ministrit për Inovacionin, Teknologjinë e Informacionit dhe të Komunikimit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Çdo institucion, i cili ka ose do të zhvillojë një sistem në fushën e teknologjisë së informacionit, që ofron shërbime për qytetarët, për biznesin dhe për ndërveprim e shkëmbim informacioni për administratën publike nëpërmjet sistemeve elektronike, duhet të parashikojë dhe të realizojë investime për krijimin e sistemit të vazhdueshmërisë së punës (*Business Continuity*) dhe sistemit të ruajtjes së informacionit (*Backup*); me qëllim mundësimin e ofrimit të shërbimit pa ndërprerje dhe parandalimin e humbjes ose të shkatërrimit aksidental të të dhënave.

¹¹ VKM nr.710, datë 21.8.2013 është botuar në Fletoren Zyrtare nr.145/2013.
VKM nr.755, datë 26.10.2016 është botuar në Fletoren Zyrtare nr.205/2016.

Institucioni, gjatë projektimit të këtyre sistemeve, duhet të parashikojë që nyja primare të hostohet pranë Qendrës së të Dhënave Qeveritare dhe nyja sekondare të hostohet pranë Qendrës së Vazhdueshmërisë së Punës (Business Continuity Center).

Në veçanti institucioni duhet:

a) Të sigurojë që sistemet e teknologjisë së informacionit të përpunojnë informacionin në mënyrë që të garantohet efikasiteti i ofrimit të shërbimeve.

b) Të evidentojë sistemet ose pjesët e sistemeve, të cilat janë kritike për ofrimin e shërbimit 24 orë në 7 ditë të javës dhe të ketë plane të dokumentuara për menaxhimin e riskut, teknikat e menaxhimit dhe të vlerësimit të performancës së tij. Me qëllim garantimin e mirëfunksionimit të këtyre teknikave të menaxhimit të riskut, institucioni kryen auditime të brendshme.

c) Të hartojë dokumentin e politikave të vazhdueshmërisë së punës dhe një plan për ruajtjen e informacionit, në përputhje me udhëzimet të nxjerra nga ministri për çështjet e teknologjisë së informacionit.

Dokumenti i politikave të vazhdueshmërisë së punës duhet të përmbajë politikat dhe objektivat e përcaktuar, për të siguruar vazhdimësinë e punës së këtyre sistemeve, të cilat administrohen nga institucioni ose palët e treta.

Me qëllim garantimin e vazhdueshmërisë së ofrimit të shërbimeve në raste të jashtëzakonshme emergjencash, të hartojë një plan të rikuperimit nga katastrofa (*disaster recovery*), i cili përmban masa dhe procedura, të mirëdokumentuara për rivendosjen në funksionim të sistemit në rastet e emergjencave. Këto masa dhe procedura, duhet të garantojnë të paktën, një nivel minimal të shërbimit të sistemeve dhe funksioneve kritike. Procedurat duhet të përcaktohen, në mënyrë që rivendosja në punë e sistemit të kryhet brenda harkut kohor të parashikuar në planin e rikuperimit nga katastrofa. Dokumenti i mësipërm duhet të marrë parasysh edhe disponueshmërinë e burimeve njerëzore në këto raste emergjencash, duke përcaktuar mënyrën e informimit dhe personat përgjegjës të cilët do të ndjekin këto procedura.

ç) Të specifikojë në dokumentin e politikave të vazhdueshmërisë së punës dhe në planin e rikuperimit nga katastrofa, kohën maksimale në të cilën shërbimet dhe sistemet nuk mund të jenë funksionale.

d) Të identifikojë të dhënat parësore dhe të dhëna të tjera, të cilat janë të rëndësishme për funksionimin e sistemit të tij të teknologjisë së informacionit. Këto të dhëna duhet të ruhen në sistemin e ruajtjes së informacionit.

dh) Të identifikojë pajisjet e veçanta (*hardware*) dhe varësinë që sistemi, të dhënat dhe shërbimet kanë ndaj tyre. Të merren masa që dështimi i njërës prej këtyre pajisjeve të mos ndikojë në funksionimin e sistemit të teknologjisë së informacionit dhe shërbimeve të ofruara.

e) Të marrë masa që të dhënat e mësipërme, të cilat do të ruhen me qëllim rivendosjen e sistemeve dhe të shërbimeve në punë, të ruhen në një vendndodhje fizike dytësore, e ndryshme nga ajo në të cilën ndodhen sistemet dhe të dhënat e institucionit gjatë veprimtarisë normale të tij.

2. Çdo institucion, i cili ka ose do të zhvillojë një sistem në fushën e teknologjisë së informacionit, që ofron shërbime për qytetarët, për biznesin dhe për ndërveprim e shkëmbim informacioni për administratën publike nëpërmjet sistemeve elektronike, duhet të parashikojë dhe të hartojë marrëveshje kontraktuale mbi nivelin e shërbimit (*Service Level Agreement - SLA*).

Kjo marrëveshje, nënshkruhet ndërmjet institucionit publik dhe ofruesit të shërbimit të TIK-ut dhe hartohet sipas udhëzimeve të nxjerra nga ministri për çështjet e teknologjisë së informacionit.

Institucionet:

a) të cilat janë duke zhvilluar sisteme të reja në fushën e teknologjisë së informacionit, duhet të parashikojnë këtë marrëveshje, për mirëmbajtjen e këtyre sistemeve. Kohëzgjatja e kësaj marrëveshjeje duhet të jetë jo më e shkurtër se 4 (katër) vjet.

b) të cilat kanë sisteme ekzistuese, duhet të parashikojnë këtë marrëveshje, për mirëmbajtjen e sistemeve. Kohëzgjatja e kësaj marrëveshjeje duhet të jetë jo më e shkurtër se 2 (dy) vjet.

c) Duhet, për çdo procedurë prokurimi mbi investimet për sisteme ose shërbime të teknologjisë së informacionit, këtë marrëveshje t'ia bashkëlidhin si aneks, kontratës administrative të lidhur ndërmjet palëve.

3. Në rastet kur është i pamundur përdorimi i shërbimeve të ofruara nga Qendra e të Dhënave Qeveritare ose Qendra e Vazhdueshmërisë së Punës për ngritjen e këtyre sistemeve, institucioni duhet t'i ngrejë vetë ato.

4. Ngarkohen të gjitha institucionet e qeverisjes qendrore, sipas pikës 1, për zbatimin e këtij vendimi.

5. Vendimi nr. 723, datë 1.9.2010 i Këshillit të Ministrave "Për projektimin, zbatimin dhe funksionimin e sistemeve të informacionit", shfuqizohet.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTRI

Sali Berisha

VENDIM

Nr. 734, datë 28.8.2013

PËR KRIJIMIN E SISTEMIT UNIK TË REGJISTRIMIT, AUTENTIFIKIMIT DHE IDENTIFIKIMIT TË PËRDORUESVE NË MARRJEN E SHËRBIMEVE PUBLIKE NGA SISTEMET ELEKTRONIKE

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të pikës 2 të nenit 10 të ligjit nr. 10 325, datë 23.9.2010 "Për bazat e të dhënave shtetërore", me propozimin e Ministrit për Inovacionin dhe Teknologjinë e Informacionit e të Komunikimit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Marrja e shërbimeve publike të qeverisjes elektronike nëpërmjet portalit qeveritar dhe/ose sistemeve të tjera elektronike nga çdo përdorues, person fizik ose juridik, kalon në procesin e autentifikimit dhe identifikimit për garantimin e besueshmërisë dhe sigurisë në ofrimin e shërbimeve individuale.

2. Procesi i autentifikimit dhe i identifikimit në sistemet e qeverisjes elektronike bazohet në strategjinë "Single-Sign-On", për krijimin e një identiteti unik për çdo përdorues. Autentifikimi dhe identifikimi në portalin qeveritar dhe/ose sisteme të tjera elektronike realizohet nëpërmjet sistemit të ndërveprimit të bazave të të dhënave shtetërore, që koordinohet, zhvillohet dhe administrohet nga Autoriteti Rregullator Koordinues (ARK) i bazave të të dhënave shtetërore.

3. Procesi i regjistrimit kryhet nëpërmjet portalit qeveritar dhe të dhënat e plotësuara nga përdoruesit, gjatë procesit të regjistrimit, verifikohen elektronikisht me të dhënat e Regjistrit Kombëtar të Gjendjes Civile për individët dhe Regjistrin Kombëtar Tregtar për bizneset (QKR).

4. Të dhënat personale të përdorura gjatë regjistrimit të përdoruesve në sistemin unik të autentifikimit dhe të identifikimit trajtohen në përputhje me legjislacionin për mbrojtjen e të dhënave personale.

5. Institucionet që janë duke zhvilluar sisteme të reja në fushën e teknologjisë së informacionit, për të cilat është i nevojshëm autentifikimi dhe identifikimi i përdoruesve, duhet ta realizojnë këtë nëpërmjet Sistemit Unik të Identifikimit.

6. Institucionet, të cilat kanë sisteme ekzistuese në fushën e teknologjisë së informacionit, për të cilat është i nevojshëm autentifikimi dhe identifikimi i përdoruesve dhe të cilat përdorin mekanizma të tjerë të autentifikimit e identifikimit duhet të përshtatin sistemet e tyre për të përdorur Sistemin Unik të Identifikimit deri në datën 31 dhjetor 2015.

7. Specifikimet teknike të ndërveprimit të bazave të të dhënave shtetërore për regjistrimin dhe autentifikimin përcaktohen nga Autoriteti Rregullator Koordinues (ARK) dhe botohen në Buletinin e Njoftimeve Publike.

8. Ngarkohet Ministri për Inovacionin dhe Teknologjinë e Informacionit e të Komunikimit dhe Autoriteti Rregullator Koordinues i bazave të të dhënave shtetërore për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTRI
Sali Berisha

VENDIM
Nr. 495, datë 13.9.2017

**PËR MIRATIMIN E RREGULLAVE TË PËRFITIMIT TË SHËRBIMEVE PUBLIKE
ELEKTRONIKE**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës, të nenit 10, të ligjit nr. 10325, datë 23.9.2010, “Për bazën e të dhënave shtetërore”, dhe të neni 27, të ligjit nr. 107/2015, “Për identifikimin elektronik dhe shërbimet e

besuara”, të ndryshuar, me propozimin e Kryeministrit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

I. TË PËRGJITHSHME

1. Qëllimi i këtij vendimi është lehtësimi i procedurave për ofrimin dhe përfitimin e shërbimeve publike elektronike nëpërmjet shërbimit të transmetimit elektronik të sigurt për qytetarët dhe institucionet publike.

2. Ky vendim ka për objekt përcaktimin e rregullave mbi mënyrën e komunikimit e të bashkëveprimit të sistemeve, të cilat disponojnë bazat e të dhënave shtetërore dhe dokumentet që prodhohen nëpërmjet shërbimit të transmetimit elektronik.

3. Ky vendim nuk është i detyrueshëm për komunikimet elektronike në lidhje me informacionin e klasifikuar.

4. Për efekt të këtij vendimi, termat e përdorur në të kanë këtë kuptim:

a) “Shërbim publik elektronik”, çdo shërbim publik i ofruar nga institucionet publike për qytetarët, sipas fushës së veprimtarisë së tyre të rregulluar me ligj organik, që mund të ofrohet nëpërmjet mjeteve të teknologjisë së informacionit, duke përmbushur rregullat e shërbimit të transmetimit elektronik.

b) “Përfitim i shërbimit publik elektronik”, të gjitha të dhënat që përfitohen nga shërbimi i transmetimit elektronik, të cilat formatohen në një dokument administrativ elektronik.

c) “Dokument administrativ elektronik”, të gjitha dokumentet që pasqyrojnë të dhënat që ndodhen në një bazë të të dhënave shtetërore, e gjeneruar nëpërmjet përfitimit të shërbimit publik elektronik, me kërkesë të aplikuesit nëpërmjet portaleve qeveritare.

ç) “Shërbim i transmetimit elektronik” ka të njëjtin kuptim sipas ligjit 107/2015, “Për identifikimin elektronik dhe shërbimet e besuara”.

d) “Aplikues”, çdo person fizik apo juridik që aplikon elektronikisht në portalet qeveritare, të cilat ofrojnë shërbime publike elektronike.

dh) “Pikë fundore e portalit”, sistemi, i cili gjeneron dokumentin e shërbimit elektronik në formatin

PDF, me vulë elektronike.

e) “Vulë elektronike” ka të njëjtin kuptim sipas ligjit nr. 107/2015, “Për identifikimin elektronik dhe shërbimet e besuara”.

ë) “Formati PDF”, një format, i cili përmban të gjitha elementet e një dokumenti fizik si një imazh elektronik me pamje vizuale të qartë, sipas standardeve ISO 15929, 15930 dhe çdo standardi të përputhshëm me to.

II. PËRMBAJTJA DHE VLEFSHMËRIA E DOKUMENTEVE ADMINISTRATIVE ELEKTRONIKE

5. Dokumentet administrative elektronike që përfitohen nga transmetimi elektronik i të dhënave, me vulë elektronike, kanë të njëjtën vlerë ligjore dhe fuqi provuese si çdo dokument tjetër zyrtar.

6. Dërgimi dhe pranimi i të dhënave kryhen në përputhje të plotë me legjislacionin që rregullon identifikimin elektronik dhe shërbimet e besuara.

7. Dokumentet administrative elektronike duhet të përmbajnë të paktën:

a) të dhënat e kërkuara prej aplikuesit, të cilat përfitohen nëpërmjet shërbimit të transmetimit elektronik nga sistemi që disponon bazën e të dhënave;

b) vulën elektronike të institucionit lëshues të dokumentit;

c) shënimin në fund të faqes: “Ky dokument është lëshuar nga sistemi elektronik, bazuar në bazën e të dhënave shtetërore të institucionit lëshues”.

8. Vulosja e dokumenteve administrative elektronike, të gjeneruara nga transmetimi elektronik, garanton autenticitetin e dokumentit në formatin elektronik.

III. PROCEDURA E PËRFITIMIT TË DOKUMENTEVE ADMINISTRATIVE ELEKTRONIKE

9. Aplikimi, me qëllim përfitimin e një dokumenti administrativ elektronik, kryhet nëpërmjet identifikimit elektronik, sipas legjislacionit që rregullon identifikimin elektronik dhe shërbimet e besuara. Aplikimi i adresohet institucionit që administron bazën e të dhënave shtetërore, i cili gjeneron dokumentin administrativ elektronik.

10. Çdo dokument, i gjeneruar sipas pikës 9, të këtij vendimi, është i pajisur me vulë elektronike, e cila i bashkëlidhet dokumentit menjëherë pas gjenerimit të tij ose në pikën fundore të portaleve qeveritare, në formatin PDF, përpara se të mundësohet përfitimi i tij nga aplikuesi.

11. Vula elektronike i përket vetëm institucionit lëshues të dokumentit dhe aksesin mbi të e ka vetëm ky institucion.

12. Për shërbimet publike të ofruara nëpërmjet portaleve qeveritare, për të cilat aplikohet tarifë, institucionet ofruese të shërbimit janë të detyruara të krijojnë mundësi për qytetarët që të kryejnë edhe pagesat *online*, në këto portale.

IV. PËRFITIMI I TË DHËNAVE APO DOKUMENTEVE ADMINISTRATIVE ELEKTRONIKE NGA INSTITUCIONET PUBLIKE

13. Institucionet publike, të cilat shqyrtojnë kërkesa të ndryshme për përfitimin e një shërbimi, por që për shkak të procedurës administrative nevojiten dokumente të tjera të lëshuara nga institucione publike, i përfitojnë ato direkt nga ndërveprimi i bazës të të dhënave shtetërore, qarkullimit të dokumentit elektronik dhe dokumentit administrativ elektronik apo nëpërmjet aksesit në portalin elektronik për llogari të personave fizikë dhe juridikë.

14. Nëpunësit/punonjësit e administratës publike, të cilët shqyrtojnë kërkesat e personave fizikë dhe juridikë, identifikohen elektronikisht për të përfituar dokumentet e nevojshme dhe kanë akses të kufizuar vetëm në bazat e të dhënave, të cilat iu nevojiten për procedurën përkatëse. Për çdo akses për qëllime të këtyre procedurave, krijohen gjurmë (log-e), të cilat ruhen për procedura kontrolli, të paktën deri në një vit.

15. Në çdo rast, nëpunësit/punonjësit, të cilët do të aksesojnë të dhëna, sipas pikës 14, të këtij vendimi, mund ta realizojnë këtë vetëm pasi të jenë pajisur me autorizim me shkrim nga ana e aplikuesit për këtë qëllim. Përpunimi i të dhënave të përfituara nëpërmjet aksesit të drejtpërdrejtë kryhet në përputhje me legjislacionin në fuqi për mbrojtjen e të dhënave personale.

16. Institucionet publike që përfitojnë shërbimet sipas pikës 13, të këtij vendimi, sigurojnë procedura kontrolli periodike mbi aksesin e punonjësve të autorizuar, për përmbushjen e pikës 14, të këtij vendimi, jo më pak se 4 herë në vit.

V. PRINTIMI I DOKUMENTEVE ADMINISTRATIVE ELEKTRONIKE

17. Nëse dokumenti administrativ elektronik, i përfutur si më sipër, do të printohet, të dhënat e vulës elektronike duhet të konvertohen vizualisht sipas formatit të mëposhtëm:

Paraqitja grafike e vulës fizike të institucionit / (nëse është e aplikueshme)	Emri i institucionit lëshues
	Data dhe ora e vulosjes – <i>sipas vulës kobore - timestamp</i>
	Vlerën në <i>hexadecimal</i> / enkodim në string alfanumerik të hash të dokumentit apo vulës
	Për qëllime të vërtetimit të vlefshmërisë së dokumentit: adresën elektronike në të cilën dokumenti administrativ elektronik aksesohet përgjatë kohëzgjatjes së ciklit jetësor të tij, URL sipas specifikimeve të RFC 3986.

18. Dokumenti administrativ elektronik i printuar është kopje në letër e dokumentit administrativ elektronik.

VI. DISPOZITA TË FUNDIT

19. Ngarkohen të gjitha institucionet publike, që ndërveprojnë të dhëna nëpërmjet bazave të të dhënave shtetërore, që qarkullojnë dokumentin elektronik dhe/apo dokumentin administrativ elektronik

dhe/apo që ofrojnë shërbimet nëpërmjet portalit unik qeveritar *e-albania* apo në portale të pavarura, për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTRI
Edi Rama

VENDIM Nr. 673, datë 22.11.2017

PËR RIORGANIZIMIN E AGJENCISË KOMBËTARE TË SHOQËRISË SË INFORMACIONIT

(Ndryshuar me VKM nr. 36, datë 24.1.2018; nr. 88, datë 14.2.2018; nr. 448, datë 26.7.2018; nr. 872, datë 24.12.2019)

(I përditësuar)

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës, të nenit 10, të ligjit nr. 9000, datë 30.1.2003, “Për organizimin dhe funksionimin e Këshillit të Ministrave”, të ligjit nr. 10325, datë 23.9.2010, “Për bazat e të dhënave shtetërore”, të nenit 6, të ligjit nr. 90/2012, “Për organizimin dhe funksionimin e administratës shtetërore”, dhe të nenit 11, të ligjit nr. 9643, datë 20.11.2006, “Për prokurimin publik”, të ndryshuar, me propozimin e Kryeministrit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

I. Dispozita të përgjithshme

1. Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit, më poshtë AKSHI, është institucion publik qendror, person juridik, me seli në Tiranë, në varësi të Kryeministrit.

2. AKSHI financohet nga buxheti i shtetit dhe të ardhura të tjera të ligjshme, përfaqëson pronarin shtet dhe administron çdo sistem dhe infrastrukturë *hardware* dhe *software* në fushën TIK, për institucionet dhe organet e administratës buxhetore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave, si dhe institucionet jobuxhetore për të cilat do të përdoren tarifa shërbimi.

3. AKSHI ofron politika, strategji dhe rregullon sektorin TIK, duke përjashtuar fushën e komunikimeve elektronike. AKSHI është ofrues i shërbimeve TIK dhe i shërbimeve elektronike për qytetarët, bizneset dhe administratën publike.

4. Për pajisjet, sistemet në të cilat përpunohet informacion i klasifikuar “sekret shtetëror”, NATO, BE, shtete dhe organizata të tjera ndërkombëtare, AKSHI ndjek dhe zbaton politikat dhe strategjitë e hartuara nga DSIK-ja për këtë qëllim, e cila kryen mbikëqyrjen e zbatimit të legjislacionit në fuqi për informacionin e klasifikuar.

II. Kompetencat, detyrat dhe përgjegjësitë e AKSHI-t

5. AKSHI, në funksion të përmbushjes së veprimtarisë së saj, ushtron kompetencat kryesore, si më poshtë vijon:

a) Promovon teknologji të reja, harton strategji dhe planveprime për zbatimin e politikave në fushën e teknologjisë së informacionit e të komunikimit elektronik *e-GOV*.

b) Zhvillon politika e strategji në sektorin e shoqërisë së informacionit (më poshtë SHI) dhe në veçanti të teknologjisë së informacionit dhe komunikimit (më poshtë TIK), si dhe nxit investimet në fushën e SHI-së.

c) Bashkërendon programe në fushën e SHI-së, si edhe jep kontribut në edukimin dhe nxitjen e përdorimit të TIK-ut nga publiku.

ç) Garanton një nivel të lartë të sigurisë kibernetike dhe zgjidhjet ndaj incidenteve të sigurisë kompjuterike duke bashkërenduar me CSIRT, si ekipi përgjegjës ndaj incidenteve të sigurisë kompjuterike për institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave.

d) Është autoritet rregullator koordinues, përgjegjës i bazave të të dhënave shtetërore.

dh) Riorganizon dhe menaxhon strukturat përgjegjëse TIK, në institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave.

e) Ofron shërbime të përqendruara nëpërmjet teknologjisë së informacionit e komunikimit (TIK) për qeverisjen elektronike, për administratën shtetërore, qytetarët, bizneset, të cilat janë të detajuara sipas listës nr. 1, bashkëlidhur këtij vendimi.

ë) ofron shërbimin e nënshkrimit elektronik, vulën elektronike, certifikatën elektronike për organet e institucionet e administratës publike dhe subjektet private, sipas tarifave të përcaktuara në vendimin e Këshillit të Ministrave. Përcaktimi i tarifave sipas kësaj shkrime bëhet me propozimin e AKSHI-t dhe miratimin e ministrit përgjegjës për financa dhe ekonominë.

f) Ngre dhe ofron shërbime elektronike për sportelet fizike të institucioneve dhe organeve të administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave, të cilat ofrojnë shërbime publike.

g) Ofron sisteme IT, infrastrukturë *hardware* dhe TIK për ADISA-n, në kuadër të ofrimit të shërbimeve publike në sportele fizike nga ana e saj.

gj) Ngre, mirëmban dhe administron sisteme dhe aplikacione të teknologjisë së informacionit dhe komunikimit, infrastrukturën e qendëruar dhe infrastrukturën TIK, përfshirë edhe ato të klasifikuara si “sekret shtetëror”, për institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave.

h) Ndërmerr, kryesisht ose mbi bazën e kërkesave të institucioneve të administratës shtetërore të interesuara, nisma për procesin e rinxhinerimit elektronik të shërbimeve nëpërmjet platformës qeveritare të ndërveprimit, në varësi të nevojës për përmirësim të procedurave, riorganizimit të proceseve të punës, me qëllim thjeshtimin, rritjen e eficiencës dhe efikasitetit të administratës publike, si edhe të zhvillimeve teknologjike.

i) Organizon, kryen prokurimet e qendëruara dhe lidh kontratat për sistemet, pajisjet *software* dhe *hardware*, mirëmbajtjen, si dhe shërbimet e internetit dhe intranetit me vlerë mbi kufirin monetar të prokurimeve me vlera të vogla, për institucionet në zbatim të ligjit nr. 9643, datë 20.11.2006, “Për prokurimin publik”, të ndryshuar, *që janë nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave.*

j) Organizon, kryen prokurimet e përqendruara për pajisjet TIK, përfshirë edhe ato të klasifikuara si “sekret shtetëror”, *për institucionet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave.*

k) përgjigjet për ngritjen, mirëmbajtjen e sistemeve dhe të aplikacioneve të teknologjisë së informacionit e komunikimit për infrastrukturën e qendërshuar dhe infrastrukturën TIK, për njësitë e qeverisjes vendore (NJQV) (bashkitë), me kërkesë të tyre.

5/1 Agjencia Kombëtare e Shqipërisë së Informacionit është pika hyrëse e Rrjetit të Shërbimeve Trans evropiane për Telematikën ndërmjet Administratave, në Republikën e Shqipërisë, e cila ushtron kompetencat kryesore, si më poshtë vijon:

a) është përgjegjës për t'iu përgjigjur përdoruesve të domain-it të saj lokal, të cilët nuk janë të autorizuar të kontaktojnë drejtpërdrejt me mbështetjen qendrore të Rrjetit të Shërbimeve Trans evropiane për Telematikën ndërmjet Administratave;

b) merr masa për të lehtësuar ndërveprimin ndërmjet domain-it evropian dhe domain-it lokal;

c) posedon hapësirë të mjaftueshme dhe siguron të gjitha mjetet logjistike për komunikimin me rrjetin TESTA;

ç) merr të gjitha masat e nevojshme të sigurisë për funksionimin operacional të domain-it;

d) ndjek e zbaton detyrimet reciproke të përcaktuara në memorandumit e mirëkuptimit, që do të nënshkruhet për këtë qëllim me Drejtorinë e Përgjithshme të Informatikës në Komisionin Evropian.

6. AKSHI, në ushtrim të veprimtarisë së saj, kryen edhe këto detyra e përgjegjësi të veçanta, si më poshtë vijon:

a) Merr pjesë në hartimin e strategjive të agjendës digjitale.

b) Bashkërendon planin e veprimit të strategjisë së agjendës digjitale për ofrimin e shërbimeve elektronike në organet dhe institucionet e administratës publike, për qytetarët, si dhe subjektet private.

c) Përcakton standardet shqiptare të TIK-ut, në përputhje me standardet ndërkombëtare dhe evropiane, të adoptuara, të cilat do të ndiqen nga administrata shtetërore. Këto standarde botohen në Buletinin e Njoftimeve Publike.

ç) Përcakton standardet shqiptare të shërbimeve publike elektronike (e-shërbime), në përputhje me standardet ndërkombëtare dhe evropiane, të adoptuara, të cilat do të ndiqen nga administrata shtetërore dhe subjektet private.

d) ofron shërbimet e autentifikimit, të nënshkrimit elektronik, të vulës elektronike dhe të certifikatës elektronike për organet dhe institucionet e administratës publike e subjektet private.

dh) Ofron shërbimet e përqendruara të TIK-ut për institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave. Ky shërbim i ofrohet edhe institucioneve të tjera publike, me kërkesë të vetë institucionit.

e) Ofron shkëmbimin e të dhënave në mënyrë elektronike me bazat e të dhënave të ndërlidhura në platformën qeveritare të ndërveprimit, si dhe të shërbimeve elektronike në portal dhe në modulën e tij për nëpunësit e administratës publike, për çdo person fizik dhe juridik që ushtron funksionin në përputhje me legjislacionin në fuqi, sipas tarifave të përcaktuara në vendimin e Këshillit të Ministrave. Përcaktimi i tarifave sipas kësaj shprehje bëhet me propozimin e AKSHI-t dhe miratimin e ministrit përgjegjës për financat dhe ekonominë.

ë) Mundëson përmes platformës qeveritare të ndërveprimit shkëmbimin e të dhënave të sistemeve elektronike (baza të dhënash shtetërore) në përputhje me kushtet e siguruara, si vijon:

- Çdo sistem elektronik (bazë të dhënash shtetërore) ka të drejtë të përdorë shërbimin e dërgimit të të dhënave parësore (të cilat janë informacione specifike, të mbledhura në përputhje me aktin e krijimit të bazës së të dhënave) nëpërmjet platformës qeveritare të ndërveprimit, duke pranuar transmetimin e këtyre të dhënave, nga administratori i kësaj platforme.

- Transmetimi i të dhënave merret përsipër nga platforma në kohë reale dhe pa të drejtë përpunimi për shpërndarjen të marrësi i tyre me një mesazh të dhënash që është shënuar në mënyrë elektronike dhe përmban datën dhe kohën e marrjes së tyre.

f) Administron kodin burim të çdo sistemi, si përfaqësues i pronarit shtet që është Këshilli i Ministrave.

g) Nxjerr nga përdorimi një sistem dhe/ose një infrastrukturë hardware dhe/ose software.

gj) Bashkërendon projektet në fushën e SHI-së, që zbatohen në të gjitha institucionet publike.

h) Jep mendim të detyrueshëm për institucionet publike, me qëllim zbatimin efektiv dhe bashkërendimin e projekteve në fushën e TIK-ut.

i) Përgjigjet për ngritjen, mirëmbajtjen dhe administrimin e sistemeve dhe aplikacioneve të teknologjisë së informacionit dhe komunikimit, për infrastrukturën e qendëruar dhe infrastrukturën TIK, për institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave. Ai organizon prokurimin e përqendruar për pajisjet TIK, me vlerë mbi kufirin monetar të prokurimeve me vlera të vogla, dhe për institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave, të cilat, jo më vonë se data 30 qershor, i dërgojnë kërkesë me shkrim AKSHI-t për nevojat e tyre për projektet dhe pajisjet TIK për vitin pasardhës.

j) Jep mendim për institucionet e tjera të administratës publike, me kërkesë të tyre, për:

- specifikimet teknike të prokurimeve, që do të realizohen me fonde të buxhetit të shtetit, hua dhe/ose grante të dhëna nga donatorë;
- procedurat që kanë lidhje me projekt-propozime/projekte të ndryshme, dhurata apo ndihma materiale.

AKSHI jep mendim brenda afatit prej 20 ditësh pune nga data e marrjes së dokumentacionit të sipërpërmendur.

k) Zhvillon, administron dhe mirëmban infrastrukturën *hardware* dhe *software* të shërbimeve të qeverisjes elektronike, e cila përbëhet nga:

- portali unik qeveritar *e-Albania*, platforma qeveritare e ndërveprimit për ofrimin e shërbimeve të qeverisjes elektronike, sipas tipologjisë: qeveri – qeveri; qeveri – qytetar; qeveri – biznes;
- sistemet e teknologjisë së informacionit dhe komunikimit;
- Regjistri Kombëtar i Shërbimeve Qeveritare *online*;
- Regjistri Kombëtar i Bazave të të Dhënave Shtetërore;
- Regjistri Kombëtar i Marrëveshjeve qeveri – qeveri; qeveri – privat; qeveri – partnerë ndërkombëtarë;
- qendra e të dhënave qeveritare (*Datacenter*-i qeveritar);
- qendra e rivendosjes dhe/ose vazhdueshmërisë së punës së *Datacenter*-it qeveritar, në rast fatkeqësie (*Disaster Recovery Center*);
- qendra e vazhdueshmërisë së punës (*Business Continuity Center*, BCC) dhe qendra e ruajtjes së informacionit (*Back-up Center*), me qëllim mundësimin e ofrimit të shërbimeve pa ndërprerje, 24 orë në 24 orë për 7 ditë të javës;
- rrjeti qeveritar (*Govnet*);
- çelësi publik dhe menaxhimi i certifikatave digjitale për administratën publike dhe subjektet private. Me garancinë financiare si institucion qeveritar, AKSHI siguron pajtueshmërinë me nenin 19, të ligjit nr. 9880, datë 25.2.2008, “Për nënshkrimin elektronik”, të ndryshuar;
- Sistemi i administrimit të dokumentit elektronik, përfshirë protokollin dhe arkivin elektronik;

l) Rregullon dhe koordinon procesin e regjistrimit të bazës së të dhënave shtetërore, me qëllim ekspozimin e të dhënave parësore, në platformën qeveritare të ndërveprimit, auditimin e bazës së të dhënave shtetërore, në përputhje me përcaktimet e ligjit nr. 10325, datë 23.9.2010, “Për bazat e të dhënave shtetërore”, dhe të akteve nënligjore në zbatim të tij.

ll) Merr pjesë në hartimin e strategjisë ndërsektoriale të agjendës digjitale dhe bashkërendon punën për zbatimin e saj.

m) Merr pjesë në hartimin e dokumentit të politikës së zhvillimit në fushën e komunikimeve elektronike *e-GOV*, si një nga komponentët e rëndësishëm të infrastrukturës TIK.

n) Merr pjesë në përgatitjen e akteve rregullatore, ligjore e nënligjore, për zhvillimin e SHI-së dhe të TIK-ut.

nj) Ndihmon në hartimin e ndryshimeve dhe përmirësimit të kuadrit ligjor dhe nënligjor në fushën e komunikimeve elektronike *e-GOV*.

o) Mbështet dhe bashkërendon projektet për digjitalizimin e bazës ligjore të fushës, të dokumentacionit, të arkivave, të bibliotekave etj.

p) Nxist dhe mbështet zhvillimin e biznesit *online* (*e-business*).

q) Nxist dhe mbështet politika për zhvillimin e infrastrukturës së TIK-ut dhe të investimeve private në këtë fushë.

- r) Promovon përhapjen e internetit dhe aksesin e publikut në shërbimet *online*.
- rr) Promovon dhe mbështet rritjen e aftësive për përdorimin e kompjuterit dhe të internetit nga qytetarët.
- s) Bashkëpunon në fushën e SHI-së me institucione të tjera shtetërore dhe ndërkombëtare, shoqërinë civile dhe sektorin privat.
- sh) Nxist veprimtaritë e sektorit të teknologjisë së informacionit dhe komunikimit në kuadër të detyrimeve, konventave dhe marrëveshjeve ndërkombëtare, dypalëshe dhe shumëpalëshe, në fushën e komunikimeve elektronike *e-GOV*.
- t) Nxist, në bashkëpunim me DSIK-në, veprimtarinë për komunikimin elektronik *e-GOV*, në kuadër të detyrimeve që lindin nga marrëveshjet ndërkombëtare, NATO dhe BE, për pajisjet, sistemet në të cilat përpunohet informacioni i klasifikuar “sekret shtetëror”, NATO, BE, shteteve dhe organizatave të tjera ndërkombëtare.
- th) Aplikon, zhvillon dhe menaxhon projekte në fushën TIK, që mbështeten nga financime apo donacione të huaja.
- u) Përcakton standarde të zbatueshme për institucione të tjera publike që kërkojnë ofrimin e shërbimeve nga agjencia.
- v) Kërkon ndryshimin e sistemeve dhe të proceseve elektronike në to, si dhe krijimin e shërbimeve të reja elektronike, me qëllim ofrimin e shërbimeve publike sa më cilësore nga portali qeveritar *e-Albania*.
- x) Monitoron përdorimin dhe mbarëvajtjen e portalit *e-Albania*, të përshtatur për nëpunësit e administratës publike, institucionet publike dhe për çdo person fizik a juridik privat, që ushtron një funksionin publik në përputhje me legjislacionin në fuqi.
- xh) Harton planin e transferimit nën administrimin e AKSHI-t të aseteve që preken nga fusha e veprimtari të këtij vendimi.
- y) Administron nga ana teknike sistemin informatik të institucioneve të përmendura në shkronjën “I”, të pikës 6, në përputhje me parashikimet e këtij vendimi. Regjistrat e të dhënave të këtyre institucioneve që përbëhen nga bazat e të dhënave mbeten nën administrim të institucioneve respektive.
- z) Për prokurimet e përqendruara për pajisjet TIK, me vlerë nën kufirin monetar të prokurimeve me vlera të vogla, do të merret miratimi i AKSHI-t për specifikimet teknike.
7. AKSHI mundëson ekspozimin e *web service*-ve të bazave të të dhënave me qëllim aksesimin e të dhënave parësore për subjektet e interesuara për ndërveprimin në platformën qeveritare të ndërveprimit.
8. Në kuadër të monitorimit për përdorimin dhe mbarëvajtjen e portalit *e-Albania*, AKSHI merr masa administrative ndaj shkelësve apo keqpërdoruesve, sipas legjislacionit në fuqi.
- III. Funksionimi dhe organizimi i AKSHI-t
9. AKSHI është administrator i çdo sistemi TIK që ka si përdorues institucionet apo organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave.
10. Në përbërje të AKSHI-t, pranë çdo institucioni dhe organi të administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave, krijohen dhe funksionojnë njësitë e teknologjisë së informacionit e të komunikimit (NJTIK), si strukturë organizativo-teknike për projektimin, zbatimin dhe administrimin e qeverisjes elektronike, në institucion, nëpërmjet teknologjisë së informacionit e të komunikimit (TIK).
11. Njësia e teknologjisë së informacionit e të komunikimit është përgjegjëse për:
- a) administrimin e infrastrukturës, sistemeve dhe shërbimeve TIK në ministritë e linjës dhe në institucionet e varësisë, në rast se nuk detajohet ndryshe. Për pajisjet, sistemet në të cilat përpunohet informacioni i klasifikuar “sekret shtetëror”, NATO, BE, shteteve dhe organizatave të tjera ndërkombëtare, administrimi i kësaj infrastrukture kryhet sipas legjislacionit në fuqi për informacionin e klasifikuar;
- b) ofrimin e shërbimit të asistencës të nivelit 1, për infrastrukturën fizike, pajisjet TIK dhe funksionimin e sistemit për institucionin ku funksionon njësia.

12. AKSHI drejtohet nga Drejtori i Përgjithshëm, i cili organizon dhe drejton të gjithë veprimtarinë e kësaj agjencie.

Drejtori i përgjithshëm mbështetet nga një zëvendës-drejtor.

13. Drejtori i Përgjithshëm i AKSHI-t emërohet, lirohet ose shkarkohet me urdhër të Kryeministrit.

14. Pranë AKSHI-t krijohet dhe funksionon *Këshilli Kombëtar për Teknologjinë e Informacionit dhe Komunikimit (KKTIK)*, si organ këshillimor për zhvillimin e politikave e të strategjive kombëtare për teknologjinë e informacionit dhe komunikimit. Bordi asistohet në punën e tij nga një sekretariat teknik.

15. Përbërja dhe rregulla më të hollësishme për mënyrën e organizimit dhe të funksionimit të KKTIK-së dhe sekretariatit teknik përcaktohen me urdhër të Kryeministrit.

16. Marrëdhëniet e punës së punonjësve të AKSHI-it rregullohen me Kodin e Punës.

17. Struktura dhe organika e AKSHI-t miratohen me urdhër të Kryeministrit.

IV. Dispozita kalimtare dhe të fundit

18. *Institucionet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave duhet të dorëzojnë pranë AKSHI-t 1 (një) kopje të dokumentacionit të plotë të çdo sistemi dhe infrastrukture TIK ekzistuese dhe kodin e burimit. Sistemet dhe infrastruktura TIK ekzistuese kalojnë nën administrimin dhe inventarin e AKSHI-t, së bashku me të drejtat dhe detyrimet juridiko-civile përkatëse brenda datës 30 shtator 2018.*

19. Për sistemet dhe infrastrukturën TIK të cilat kalojnë në administrim dhe inventar të AKSHI-t dhe që zhvillohen ose mirëmbahen nëpërmjet marrëveshjeve ose kontratave të nënshkruara nga institucionet me palë të treta, të reflektohen ndryshimet përkatëse në këto akte.

20. Harton planin e transferimit nën administrimin e AKSHI-t të aseteve që preken nga fusha e veprimit të këtij vendimi.

21. Për sistemet IT që janë ngritur dhe funksionojnë në bazë të marrëveshjeve ndërkombëtare ku Republika e Shqipërisë është palë, AKSHI njeh dhe zbaton të drejtat dhe detyrimet që rrjedhin nga këto marrëveshje.

22. Për kompetencat, detyrat dhe përgjegjësitë, për të cilat nuk është lidhur kontrata për vitin 2017, si dhe për nevojat për projektet dhe pajisjet e teknologjisë së informacionit dhe komunikimit për vitin 2018, institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave të dërgojnë kërkesat e tyre pranë AKSHI-t, brenda 1 jave nga hyrja në fuqi e këtij vendimi.

23. Strukturat përgjegjëse TIK bëhen pjesë të strukturës së AKSHI-t. Punonjësit aktualë të njësive të teknologjisë së informacionit e të komunikimit (NJTIK), në përbërje të strukturave të institucioneve dhe organeve të administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave, kalojnë tek AKSHI, brenda datës 31.12.2017 dhe do të trajtohen në bazë të përcaktimeve të legjislacionit në fuqi për nëpunësit civil, në rastin e mbylljes dhe ristrukturimit të institucionit, apo Kodit të Punës.

AKSHI vendos në dispozicion të institucioneve të përmendura në shkronjën “I”, të pikës 6, personelin e mjaftueshëm dhe të certifikuar sipas legjislacionit në fuqi, për të mbajtur në funksion optimal sistemet të cilat nuk preken nga fusha e veprimit të këtij vendimi.

24. Fondet buxhetore për shërbimet sipas shkronjës “I”, të pikës 6, të këtij vendimi, për institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave, do të parashikohen në buxhetin vjetor të AKSHI-t. Për të gjitha institucionet jobuxhetore, AKSHI do t'i ofrojë shërbimet kundrejt tarifave.

Efektet financiare të kësaj pike fillojnë më 1 janar 2019.

25. Deri në miratimin e strukturës dhe të organikës së re, sipas këtij vendimi, AKSHI do të funksionojë sipas strukturës dhe organikës në fuqi.

26. Vendimi nr. 703, datë 29.10.2014, i Këshillit të Ministrave, “Për Agjencinë Kombëtare të Shqipërisë së Informacionit”, vendimi nr. 303, datë 31.3.2011, i Këshillit të Ministrave, “Për krijimin e njësive të teknologjisë së informacionit e të komunikimit në ministritë e linjës dhe institucionet e varësisë”, si dhe shkronja “g”, e pikës 1, e vendimit nr. 28, datë 14.1.2015, e Këshillit të Ministrave, “Për ngarkimin e Ministrisë së Punëve të Brendshme për kryerjen e procedurave të prokurimit publik,

në emër dhe për llogari të Kryeministrit, ministrave dhe institucioneve të varësisë, për disa mallra e shërbime”, i ndryshuar, shfuqizohen.

27. Ngarkohen Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit, Departamenti i Administratës Publike, Ministria e Financave dhe Ekonomisë, si dhe institucionet e tjera të përmendura në këtë vendim për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTRI

Edi Rama

Lista nr. 1

KATALOG SHËRBIMESH

(shtuar shërbime me VKM nr. 872, datë 24.12.2019)

Shërbime qeveritare	Përshkrimi i shërbimit	Ofruesi i shërbimit	Marrësi i shërbimit
Datacenter-i Qeveritar	Datacenter-i Qeveritar siguron kushtet më optimale të energjisë, ftohjes, lidhjes dhe sigurisë për infrastrukturën qeveritare.	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Posta elektronike	Shërbimi i ofrimit të postës elektronike zyrtare	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Shërbimet publike elektronike	Ofrimi i shërbimeve publike elektronike në portalin qeveritar <i>e-Albania</i>	AKSHI	Administrata publike, qytetarët, biznes
Internet	Shërbimi i internetit ofrohet me siguri të lartë në nivele të mirëpërcaktuara duke garantuar kushte teknike për shërbime të sigurta dhe <i>online</i> 24/7.	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Active Directory	Active Directory ofron mundësinë për realizimin e menaxhimit dhe administrimit qendror të PC-ve dhe përdoruesve, si dhe integrimin e sistemeve për shërbimet të përqendruara.	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Hostimi për portale dhe faqe web	Shërbimi i ofrimit të hostimit të portaleve/ <i>website</i> nëpërmjet serverave të dedikuar ose <i>shared hosting</i>	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Shërbim i lidhjes në rrjetin qeveritar GOVNET	GovNet është një rrjet privat qeveritar me fibër optike, i cili bën të mundur komunikimin ndërmjet institucioneve qeveritare.	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Komunikim i menjëhershëm: instant messaging, audio, video dhe conference audio-video	Nëpërmjet këtij shërbimi është e mundur të komunikohet nëpërmjet mesazheve tekst, audio dhe video të transmetuara në rrjet nga përdoruesit në kohë reale. AKSHI ka ndërtuar platformën <i>Microsoft Skype for Business</i> 2016, e cila realizon dhe bën të mundur ofrimin e këtij shërbimi.	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Platforma Qeveritare e Ndërveprimit (GG)	Ndërveprimi i bazave të të dhënave shtetërore nëpërmjet platformës qeveritare të ndërveprimit	AKSHI	Çdo institucion publik dhe çdo personi fizik dhe juridik privat që ushtron funksion publik në përputhje me legjislacionin në fuqi
Moduli për administratën publike në portalin e-Albania	Ofrimi i shërbimeve elektronike nëpërmjet modulit të portalit <i>e-Albania</i> për t'u përdorur nga nëpunësit e administratës publike që ofrojnë shërbime në sportel	AKSHI	Administrata publike, çdo personi fizik dhe juridik privat që ofron shërbime publike në sportel në përputhje me legjislacionin në fuqi
Regjistrimi i bazave të të dhënave shtetërore	Regjistrimi i bazave të të dhënave shtetërore në zbatim të ligjit nr. 10325, datë 23.9.2010, “Për bazat e të dhënave shtetërore”, kadrin plotësues të tij, si dhe VKM-së nr. 703, datë 29.10.2014, “Për Agjencinë Kombëtare të Shoqërisë së Informacionit”	AKSHI	Çdo institucion publik dhe çdo personi fizik dhe juridik privat që ushtron funksion publik në përputhje me legjislacionin në fuqi
Disaster recovery	Ofrimi i një <i>site</i> -i dytësor në strukturën e AKSHI-t në raste fatkeqësish	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave

EDRMS	Sistemi i menaxhimit dhe monitorimit elektronik të korrespondencës shkresore mundëson automatizim të proceseve të punës	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
E-Aktet	Sistemi e-Aktet mundëson digjitalizimin e procedurave të përgatitjes së akteve ligjore e nënligjore në funksion të vendimeve të Këshillit të Ministrave	AKSHI	Këshilli i Ministrave, Kryeministria, ministritë e linjës
Antivirus	Ofrimi i shërbimit të mbrojtjes ndaj sulmeve kibernetike duke rritur sigurinë e pajisjeve kompjuterike	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Instalim i Certifikatës së Sigurisë SSL	Nëpërmjet këtij shërbimi është i mundur instalimi i certifikatës së sigurisë SSL në <i>domain</i> -in GOV	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Nënshkrimi elektronik	Autentifikimi dhe vërtetimi i identitetit /vërtetësisë së dokumentit të nënshkruar elektronikisht	AKSHI	Administrata publike, subjektet/bizneset
Vula elektronike	Ofron vlefshmërinë ligjore një dokumenti elektronik	AKSHI	Administrata publike, subjektet/bizneset
Asistencë për sistemet e-Gov	Asistencë për: shërbim AD, DNS Private, DHCP, postë elektronike, licencim të produkteve <i>Microsoft</i>	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Asistencë për infrastrukturën e-Gov	Asistencë për problematika të tilla, si: aksesimi i faqeve <i>web</i> , <i>back-up</i> i faqeve, serverave fizik dhe virtual, DNS Publike	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Asistencë për rrjetin e-Gov	Asistencë për problematika të tilla, si: VPN, Fibër Optike, publikimi i faqeve, detektim/korrigjim i problemeve në rrjet	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
System Center Service Manager	Ofron menaxhimin dhe ruajtjen e historikut të incidenteve teknike IT	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
System Center Configuration Manager	Menaxhim i qendëruar për aplikacionet/ <i>update</i> -et e pajisjeve kompjuterike të cilat janë pjesë e <i>domain</i> -it GOV	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Data Protect Manager	Sistemi i ruajtjes së informacionit (<i>back-up</i>) për infrastrukturën që hostohen pranë AKSHI-it dhe lehtëson rikuperimin e të dhënave në kohë reale	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Formatim PC	Formatim i gjithë PC-ve të institucionit	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Konfigurim i PC-ve në rrjet	Konfigurim i gjithë PC-ve të institucionit në rrjet	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Krijim <i>user</i>-i/ <i>computer</i> në AD	Krijim i <i>user</i> -ave/kompjuterave të rinj në AD në bashkëpunim me sektorët e burimeve njerëzore	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Rivendosje fjalëkalimi	Rivendosje fjalëkalimi të përdoruesve në AD	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Shtim i PC-ve në <i>domain</i>-in	Shtim i PC-ve të institucionit në <i>domain</i> -in “gov.local”	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
<i>Software</i>/<i>Hardware</i>	Instalimi/modifikimi/riparimi i aplikacioneve dhe pjesëve fizike të PC-ve	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave

Asistencë sistemesh	Asistencë teknike për pyetjet/çështjet që kanë të bëjnë me sisteme të ndryshme	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Asistencë për mail (posta elektronike)	Asistencë në konfigurim/përdorim të postës elektronike në PC/tableta/ <i>Smart Phone</i> të institucionit	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Printer/Skaner	Instalim i printer/scaner-it në institucion	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Programe <i>Microsoft</i>	Asistencë për produktet e <i>Microsoft</i>	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Licencim <i>Microsoft</i>	Licencimi i produkteve <i>Microsoft</i>	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Hartimi i manualeve	Hartimi i manualeve për sisteme të ndryshme të cilat i vijnë në ndihmë përdoruesve të sistemeve	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Trajnime	Trajnim stafi për sisteme të ndryshme sipas nevojës	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Mirëmbajtje e rrjetit kompjuterik	Mirëmbajtje e rrjetit kompjuterik të institucionit, të tilla si: ups, routers, switches, firewalls, kompjutera, printer, scanner	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Rrjeti lokal (LAN)	Asistencë teknike për problemet që lidhen me rrjetin lokal	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Servera	Instalimi/konfigurimi/mirëmbajtja e serverave të institucionit	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Pajisjet e rrjetit	Identifikim i problemeve fizike të rrjetit për pajisjet që janë në pronësi të institucionit	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Back-up i lokalizuar	<i>Back-up</i> të të dhënave (profil, postës elektronike, skedarëve të ndryshëm) në kompjuterat e përdoruesve	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Mbyllje aksesi	Mbyllja e akseseve të përdoruesit në rast largimi nga puna dhe fshirja e përdoruesit/kompjuter nga AD	AKSHI	Institucionet dhe organet e administratës shtetërore nën përgjegjësinë e Këshillit të Ministrave
Certifikata elektronike	Certifikatë elektronike X.509v3	AKSHI	Administrata publike, subjektet/bizneset

Lista nr. 2¹²

(ndryshuar me VKM nr.36, datë 24.1.2018, nr. 88, datë 14.2.2018, shfuqizuar me VKM nr. 448, datë 26.7.2018)

¹² Hequr emërtesat “Sistemi i menaxhimit të çështjeve të gjyqësorit (ICMIS)” dhe “Sistemi i menaxhimit të çështjeve të gjyqësorit (ICMIS) në gjykatat administrative” me VKM nr.36, datë 24.1.2018.

Hequr emërtimi “Qendra Ndëruniversitare e Shërbimeve dhe e Rrjetit Telematik” me VKM nr. 88, datë 14.2.2018.

LIGJ
Nr. 107/2015

PËR IDENTIFIKIMIN ELEKTRONIK DHE SHËRBIMET E BESUARA¹³

(ndryshuar me ligjin nr. 123/2016, datë 15.12.2016)

(i përditësuar)

Në mbështetje të neneve 78 dhe 83, pika 1, të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

KREU I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1

Qëllimi

Qëllimi i këtij ligji është përcaktimi i kuadrit të nevojshëm ligjor për identifikimin elektronik të sigurt, vulat elektronike, shërbimin e transmetimit elektronik dhe autentifikimin e faqeve të internetit në Republikën Shqipërisë.

Neni 2

Fusha e veprimit

1. Ky ligj zbatohet për shërbimet e besuara, në mënyrë të veçantë për transaksionet elektronike, si dhe për skemat e identifikimit elektronik.

2. Dispozitat e këtij ligji nuk zbatohen për ofrimin e shërbimeve të besuara të përdorura ekskluzivisht në sisteme të mbyllura, të cilat rrjedhin nga legjislacioni kombëtar apo marrëveshje ndërmjet një grupi të caktuar pjesëmarrësish, si dhe në rastet kur në legjislacionin në fuqi parashikohet ndryshe.

Neni 3

Përkufizime

Në këtë ligj termat e mëposhtëm kanë këto kuptime:

1. “Autentifikim” është një proces elektronik që mundëson identifikimin elektronik të sigurt të një personi fizik ose juridik apo konfirmimin e origjinës dhe integritetin e të dhënave në formë elektronike.

2. “Autoriteti Kombëtar për Certifikimin Elektronik”, në vazhdim Autoriteti, është institucioni publik, sipas ligjit nr. 9880, datë 25.2.2008, “Për nënshkrimin elektronik”.

3. “Certifikatë për autentifikim faqesh interneti” është vërtetimi, nëpërmjet të cilit bëhet i mundur autentifikimi i një faqeje interneti dhe që lidh faqen e internetit me personin fizik apo juridik, të cilit i është lëshuar kjo certifikatë.

4. “Certifikatë e kualifikuar për autentifikim faqesh interneti” është certifikata për autentifikim faqesh interneti, e cila është lëshuar nga një ofrues i kualifikuar i shërbimit të besuar dhe plotëson kriteret e përcaktuara në këtë ligj.

¹³Ky ligj është përafruar pjesërisht me Rregulloren (BE) nr.910/2014 të Parlamentit European dhe të Këshillit, datë 23 korrik 2014 “Për identifikimin elektronik dhe shërbimet e besuara për transaksionet elektronike në tregun e brendshëm, dhe që shfuqizon direktivën 1999/93/KE”, Numri CELEX 32014R0910, Fletorja Zyrtare e Bashkimit European, Seria L, nr. L257, datë 28.8.2014, faqe 73-114.

5. “Certifikatë për vulë elektronike” është vërtetimi elektronik që lidh të dhëna të vërtetimit të vlefshmërisë së vulës elektronike me një person juridik dhe konfirmon emrin e këtij personi.
6. “Certifikatë e kualifikuar për vulë elektronike” është një certifikatë për vulë elektronike, që është lëshuar nga një ofrues i kualifikuar i shërbimit të besuar dhe plotëson kriteret e përcaktuara në këtë ligj.
7. “Identifikim elektronik i sigurt” është procesi i identifikimit elektronik të një personi fizik dhe verifikimi i vërtetësisë së identitetit të tij, nëpërmjet përdorimit të të dhënave të identitetit personal në formë elektronike, të cilat përfaqësojnë në mënyrë unike personin fizik apo juridik, ose personin fizik që përfaqëson personin juridik.
8. “Identifikim fillestar” është verifikimi i identitetit të aplikuesit për pajisjen me mjete të identifikimit elektronik.
9. “Krijuesi i një vule elektronike” është një person juridik, i cili krijon një vulë elektronike.
10. “Mbajtës i mjetit të identifikimit” është personi fizik, të cilin ofruesi i shërbimit të identifikimit e ka pajisur me mjet identifikimi, bazuar në një marrëveshje të pranuar nga palët.
11. “Mjet i krijimit të vulës elektronike” është produkt *software* ose *hardware* i konfiguruar për këtë qëllim, i cili përdoret për të krijuar një vulë elektronike.
12. “Mjet i krijimit të vulës elektronike të kualifikuar” është një mjet i krijimit të vulës elektronike, i cili plotëson kriteret e përcaktuara në këtë ligj.
13. “Mjete të identifikimit elektronik” është një njësi materiale dhe/ose jomateriale që përmban të dhënat e identifikimit personal, të cilat mundësojnë identifikimin elektronik të sigurt dhe autentifikimin në një shërbim *online*.
14. “Ofrues i shërbimit të besuar” është personi fizik ose juridik, i cili ofron një ose më shumë shërbime të besuara si ofrues i kualifikuar ose jo i kualifikuar i shërbimeve të besuara.
15. “Ofrues i kualifikuar i shërbimit të besuar” është ofruesi i shërbimit të certifikimit, sipas ligjit nr.9880, datë 25.2.2008, “Për nënshkrimin elektronik”, i cili, përveç shërbimeve të përcaktuara në këtë ligj, mund të ofrojë edhe shërbime të tjera të besuara të kualifikuara.
16. “Organizëm i testimit dhe konfirmimit” është subjekti fizik ose juridik, sipas ligjit “Për nënshkrimin elektronik”, i cili, përveç ofrimit të shërbimit të certifikimit, kryen vlerësimin e konformitetit edhe të ofruesve të shërbimeve të besuara.
17. “Palë të përfshira” janë personat fizikë ose juridikë, të cilët mbështeten mbi një shërbim të identifikimit elektronik ose mbi shërbime të tjera të besuara.
18. “Skemë e identifikimit elektronik” është tërësia e mjeteve dhe sistemeve të identifikimit elektronik, të nevojshme për të kryer procesin e identifikimit elektronik të sigurt.
19. “Shërbim i besuar” është shërbimi elektronik, i cili konsiston në krijimin, verifikimin dhe vërtetimin e vlefshmërisë së vulave elektronike, shërbime të regjistruara të transmetimit elektronik dhe të certifikatave të lidhura me këto shërbime, ose krijimin, verifikimin dhe vërtetimin e vlefshmërisë së certifikatave për autentifikim faqesh interneti, ose mundësimin e identifikimit elektronik të sigurt nëpërmjet mjeteve të identifikimit elektronik të përdorura brenda një skeme të identifikimit elektronik, ruajtjen e vulave ose certifikatave që lidhen me këto shërbime.
20. “Shërbim i besuar i kualifikuar” është një shërbim i besuar, i cili ofron nënshkrime elektronike të kualifikuara dhe vula kohore të kualifikuara, sipas ligjit nr. 9880, datë 25.2.2008, “Për nënshkrimin elektronik”, vula elektronike të kualifikuara, shërbim të regjistruar të kualifikuar të transmetimit elektronik, certifikata të kualifikuara për autentifikim faqesh interneti, mundësimin e identifikimit elektronik të sigurt nëpërmjet mjeteve të identifikimit elektronik të përdorura brenda një skeme të identifikimit elektronik, sipas përcaktimeve të këtij ligji.
21. “Shërbim i transmetimit elektronik” është një shërbim që bën të mundur transmetimin e të dhënave midis palëve të treta nëpërmjet mjeteve elektronike dhe siguron provë në lidhje me trajtimin e të dhënave të transmetuara, përfshirë dëshmitë për dërgimin e marrjen e të dhënave dhe që mbron të dhënat e transmetuara kundër rrezikut të humbjes, vjedhjes, dëmtimit apo çdo ndryshimi të paautorizuar.

22. “Shërbim i kualifikuar i transmetimit elektronik” është një shërbim i transmetimit elektronik, i cili plotëson kriteret e parashikuara në këtë ligj.

23. “Të dhëna të identifikimit personal” është një tërësi të dhënash, nëpërmjet të cilave mundësohet identifikimi i personit fizik ose personit juridik, ose personit fizik që përfaqëson personin juridik.

24. “Të dhëna të krijimit të vulës elektronike” janë të dhënat unike, të cilat përdoren nga krijuesi i vulës elektronike për të krijuar një vulë elektronike.

25. “Të dhëna të vërtetimit të vlefshmërisë” janë të dhëna, të cilat përdoren për të vërtetuar një nënshkrim elektronik ose vlefshmërinë e një vule elektronike.

26. “Transaksion elektronik” nënkupton blerjen apo shitjen e mallrave apo shërbimeve, të kryera ndërmjet personave fizikë, personave juridikë, publikë apo privatë, nëpërmjet rrjeteve kompjuterike.

27. “Vërtetim vlefshmërie” është procesi i verifikimit dhe konfirmimit të vlefshmërisë së një nënshkrimi elektronik ose një vule elektronike.

28. “Vulë elektronike” janë të dhënat në formë elektronike, të cilat janë bashkëngjitur ose të lidhura logjikisht me të dhëna të tjera elektronike, për të siguruar origjinën dhe integritetin e këtyre të fundit.

29. “Vulë elektronike e kualifikuar” është vula elektronike, e cila është krijuar nga një pajisje krijimi vule elektronike të kualifikuar dhe është e bazuar në një certifikatë të kualifikuar për vulë elektronike.

KREU II IDENTIFIKIMI ELEKTRONIK I SIGURT

Neni 4

Vlefshmëria ligjore e identifikimit elektronik të sigurt

Identifikimi elektronik i sigurt mundësohet nëpërmjet mjeteve të identifikimit elektronik, të lëshuara sipas një skeme identifikimi elektronik nga ofruesit e kualifikuar të shërbimit të besuar, me qëllim përfitimin e shërbimeve elektronike.

Të dhënat personale, të krijuara nëpërmjet identifikimit elektronik të sigurt, do të merren të mirëqena dhe të vërteta dhe kanë të njëjtën vlerë ligjore me të dhënat e përftuara nga identifikimi i një personi fizik nëpërmjet dokumentit zyrtar të identifikimit.

Neni 5

Garancia e skemës së identifikimit elektronik

Skema e identifikimit elektronik siguron shkallë të lartë besueshmërie për identitetin e pretenduar apo të pohuar të personit dhe karakterizohet nga specifikime teknike, standarde dhe procedura të lidhura me to, përfshirë këtu kontrolle teknike, qëllimi i të cilave është të ulin riskun e keqpërdorimit apo të ndryshimit të identitetit.

Specifikimet teknike, standardet dhe procedurat për nivelet e garancisë së besueshmërisë së identifikimit elektronik përcaktohen me akte nënligjore të Këshillit të Ministrave.

Neni 6

Kërkesat për procedurat e identifikimit të sigurt

Procedurat e identifikimit të sigurt plotësojnë kërkesat e mëposhtme:

1. Identifikimi fillestar duhet të plotësojë kushtet e përcaktuara në nenin 7, të këtij ligji, ku të dhënat e lidhura me të duhet të jenë të verifikueshme në çdo kohë.

2. Garantojnë identitetin e mbajtësit të mjeteve të identifikimit.

3. Garantojnë përdorimin vetëm nga mbajtësi i mjeteve të identifikimit.

Neni 7

Kushtet për identifikimin fillestar

(hiqen fjalë në pikën 1 me ligjin nr. 123/2016, datë 15.12.2016)

1. Identifikimi fillestar bëhet me paraqitjen fizike të kërkuarit të mjetit të identifikimit elektronik. Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar kontrollon në mënyrë të sigurt identitetin e kërkuarit, nëpërmjet letërnjoftimit.

2. Në rastet kur ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar nuk është në gjendje të verifikojë identitetin e kërkuarit, vërtetimi i identitetit dhe verifikimi i letërnjoftimit elektronik bëhen nga organi kompetent që ka lëshuar këtë dokument.

Neni 8

Certifikata elektronike për identifikim elektronik të sigurt

Certifikata elektronike e nevojshme për identifikim elektronik të sigurt përmban minimalisht:

- a) informacionin për ofruesin e kualifikuar të shërbimit të besuar;
- b) informacion për zotëruesin e certifikatës;
- c) periudhën e vlefshmërisë së certifikatës;
- ç) të dhëna identifikuese të certifikatës;
- d) kufizimet e mundshme të përdorimit të certifikatës;
- dh) çelësin publik të mbajtësit të certifikatës;
- e) nënshkrimin elektronik të kualifikuar të ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar.

Neni 9

Pajisja me mjete të identifikimit elektronik të sigurt

1. Pajisja me mjete të identifikimit elektronik të sigurt bazohet në një marrëveshje me shkrim ndërmjet aplikuesit për mjet identifikimi elektronik dhe ofruesit të shërbimit të besuar.

2. Periudha e vlefshmërisë së mjeteve të identifikimit mund të jetë më e shkurtër se periudha e vlefshmërisë së marrëveshjes.

3. Mjetet e identifikimit i lëshohen gjithmonë personit fizik.

4. Çdo mjet i identifikimit lidhet në mënyrë unike me mbajtësin e tij.

Neni 10

Bashkëpunimi dhe ndërveprimi

Ofruesi i shërbimit të identifikimit elektronik të sigurt bashkëpunon dhe ndërvepron me institucione shtetërore dhe private, nëpërmjet skemave të identifikimit elektronik të sigurt, të cilat ofrojnë shërbime elektronike, me qëllim autentifikimin e personave fizikë apo juridikë.

KREU III

SHËRBIMET E BESUARA DHE AUTORITETI PËRGJEGJËS

Neni 11

Aksesi për personat me aftësi të kufizuara

Shërbimet e besuara dhe produktet e përdoruesve fundorë, të përdorura në ofrimin e këtyre shërbimeve, bëhen të aksesueshme për personat me aftësi të kufizuara.

Neni 12
Autoriteti përgjegjës

Për zbatimin e këtij ligji ngarkohet Autoriteti Kombëtar për Certifikimin Elektronik.

Neni 13
Regjistrimi i ofruesve të shërbimit të besuar

Autoriteti regjistron emrat e ofruesve të kualifikuar të shërbimit të besuar, si dhe ata të cilët kanë ndërprerë veprimtarinë, sipas nenit 31 të këtij ligji.

Ky regjistër përditësohet dhe publikohet në formë elektronike.

Neni 14
Ndërprerja e veprimtarisë së ofruesit të shërbimit të besuar nga Autoriteti

Autoriteti ndërpret përkohësisht, tërësisht ose pjesërisht veprimtarinë e ofruesve të kualifikuar të shërbimit të besuar, siç parashikohet në ligjin nr. 9880, datë 25.2.2008, “Për nënshkrimin elektronik”.

Neni 15
Certifikatat e kualifikuara

Lëshimi, shfuqizimi dhe revokimi i certifikatave të kualifikuara do të kryhen sipas parashikimit në ligjin nr. 9880, datë 25.2.2008, “Për nënshkrimin elektronik”.

Neni 16
Inspektimi dhe bashkëpunimi

Autoriteti inspekton ofruesit e kualifikuar të shërbimit të besuar, të cilët janë të detyruar të bashkëpunojnë, siç parashikohet në ligjin nr. 9880, datë 25.2.2008, “Për nënshkrimin elektronik”.

KREU IV
OFRUESIT E SHËRBIMIT TË BESUAR

Neni 17
Kushtet për ushtrimin e veprimtarisë së shërbimit të besuar

1. Ofruesi i shërbimit të besuar, brenda 30 ditëve nga data e fillimit të aktivitetit të tij, paraqet pranë Autoritetit kërkesën për regjistrim për ushtrimin e kësaj veprimtarie.

2. Ofruesi i shërbimit të besuar duhet të provojë se zotëron:

a) besueshmërinë e nevojshme dhe njohuritë e specializuara, të duhura, për ushtrimin e veprimtarisë si ofrues i shërbimit të besuar;

b) garancinë e nevojshme financiare për dëmshpërblimet e mundshme, sipas nenit 30 të këtij ligji.

3. Ofruesi i shërbimit të besuar punëson personel të besueshëm dhe përdor produkte të besueshme.

4. Autoriteti verifikon nëse ofruesi i shërbimit të besuar dhe shërbimet e ofruara prej tij janë në përputhje me kërkesat e përcaktuara në këtë ligj.

5. Nëse Autoriteti konstaton se ofruesi i shërbimit të besuar dhe shërbimet e besuara të ofruara prej tij janë në përputhje me kërkesat e këtij ligji, ai i jep statusin “i kualifikuar”.

6. Ofruesit e kualifikuar të shërbimeve të besuara fillojnë të ofrojnë shërbimet e besuara të kualifikuara pas përfitimit të statusit të përmendur në pikën 5 të këtij neni.

7. Autoriteti përcakton formatet dhe procedurat, për qëllime të këtij neni, me anë të udhëzimeve.

8. Kushtet dhe kriteret, që duhet të përmbushë ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar, përcaktohen me akte nënligjore të Këshillit të Ministrave.

Neni 18

Ruajtja e të dhënave dhe dokumentimi i masave të sigurisë

Ruajtja e të dhënave nga falsifikimi dhe siguria e fshehtësisë së kodeve, dokumentimi i masave të sigurisë dhe certifikatave të kualifikuara nga ofruesit e kualifikuar të shërbimit të besuar bëhen në përputhje me përcaktimet në ligjin nr.9880, datë 25.2.2008, “Për nënshkrimin elektronik”.

Neni 19

Raportimi i rrethanave të pamundësisë së përmbushjes së kushteve

Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar siguron se do të përmbushë kushtet e parashikuara në nenin 17, të këtij ligji, gjatë gjithë kohëzgjatjes së ushtrimit të veprimtarisë. Çdo rrethanë, që e bën të pamundur një gjë të tillë, i raportohet menjëherë Autoritetit.

Neni 20

Transferimi i detyrave të shërbimeve të besuara

Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar, në pamundësi për ushtrimin e aktivitetit, mund t’ua transferojë personave të tretë detyrat e parashikuara në këtë ligj dhe në aktet nënligjore të nxjerra në zbatim të tij, nëse këta persona plotësojnë kushtet e parashikuara në këtë ligj për ushtrimin e aktivitetit.

Transferimi nuk përjashton përgjegjësinë e ofruesit të shërbimit për detyrimet që rrjedhin nga ky ligj.

Neni 21

Raportimi i ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar tek Autoriteti

Çdo ofrues i kualifikuar i shërbimit të besuar paraqet një raport vjetor të hollësishëm për veprimtarinë e vet, jo më vonë se data 31 mars e vitit pasardhës. Gjithashtu, ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar raporton tek Autoriteti sa herë që ky i fundit i kërkon informacion.

KREU V

VULAT ELEKTRONIKE

Neni 22

Efektet juridike të vulave elektronike

1. Vula elektronike e kualifikuar konsiderohet e pranueshme në procedurat ligjore, pavarësisht se është në formë elektronike.

2. Integriteti i të dhënave, me të cilat lidhet vula elektronike e kualifikuar, dhe saktësia e origjinës së tyre do të merren si të vërteta.

3. Një vulë elektronike e kualifikuar, bazuar në një certifikatë të kualifikuar, të lëshuar nga një ofrues i kualifikuar i shërbimit të besuar, ka të njëjtën vlefshmëri ligjore me vulën e njomë.

Neni 23

Kërkesat për vulat elektronike të kualifikuara

Një vulë elektronike plotëson kërkesat e mëposhtme:

1. Lidhet në mënyrë unike me krijuesin e vulës.
2. Identifikon krijuesin e vulës.
3. Krijohet duke përdorur të dhënat e krijimit të vulës elektronike, të cilat përdoren vetëm nga krijuesi i vulës.
4. Lidhet me të dhënat të cilave u referohet, në mënyrë të tillë që çdo ndryshim i mundshëm i tyre të jetë i dallueshëm.
5. Bazohet në një certifikatë elektronike të kualifikuar.

Neni 24

Certifikatat e kualifikuara për vulat elektronike

Certifikatat e kualifikuara për vulat elektronike përmbajnë:

- a) të paktën një tregues në format të përshtatshëm për përpunimin e automatizuar, për sa i përket faktit që certifikata është lëshuar si certifikatë e kualifikuar për krijimin e vulës elektronike;
- b) një grup të dhënash, të cilat identifikojnë në mënyrë të sigurt dhe unike ofruesin e kualifikuar të shërbimit të besuar, i cili lëshon certifikatën e kualifikuar, duke përfshirë, për një person juridik, të paktën emrin dhe numrin unik të identifikimit të subjektit;
- c) të dhënat për vërtetimin e vlefshmërisë së vulës elektronike, të cilat korrespondojnë me të dhënat për krijimin e një vule elektronike;
- ç) të dhëna të hollësishme për fillimin dhe përfundimin e periudhës së vlefshmërisë së certifikatës;
- d) kodin e identifikimit të certifikatës, i cili duhet të jetë unik për ofruesin e kualifikuar të shërbimeve të besuara;
- dh) nënshkrimin elektronik ose vulën elektronike të ofruesit të kualifikuar të shërbimeve të besuara, i cili lëshon certifikatën;
- e) vendndodhjen ku certifikata përkatëse e nënshkrimit elektronik ose vulës elektronike, të referuara në shkronjën “dh”, të këtij neni, mund të gjendet pa pagesë;
- ë) vendndodhjen e shërbimeve që mund të përdoren në lidhje me statusin e vlefshmërisë së certifikatës së kualifikuar;
- f) kur të dhënat për krijimin e një vule elektronike lidhen me të dhënat e vlefshmërisë së saj dhe janë vendosur në pajisjen për krijimin e një vule elektronike të kualifikuar, një tregues i përshtatshëm për këtë fakt duhet të mundësohet në një format për përpunimin automatik.

Neni 25

Pajisjet e krijimit të vulës elektronike të kualifikuar

Pajisjet e krijimit të vulës elektronike të kualifikuar duhet të përmbushin kriteret dhe specifikimet teknike për pajisjet e sigurta të krijimit të nënshkrimeve elektronike të kualifikuara, sipas përcaktimeve të ligjit nr. 9880, datë 25.2.2008, “Për nënshkrimin elektronik”.

KREU VI

SHËRBIMI I TRANSMETIMIT ELEKTRONIK

Neni 26

Efektet juridike të shërbimit të transmetimit elektronik

1. Të dhënat e dërguara dhe të marra nëpërmjet shërbimit të kualifikuar të transmetimit elektronik konsiderohen të pranueshme në procedurat ligjore, pavarësisht se janë në formë elektronike.
2. Të dhënat e dërguara dhe të marra nëpërmjet shërbimit të transmetimit elektronik të kualifikuar garantojnë integritetin e të dhënave, dërgimin e të dhënave nga dërguesi i identifikuar, pranimin e tyre nga ana e marrësit të identifikuar, si dhe saktësinë e datës e të orës së dërgimit dhe marrjes.

Kërkesat për shërbime elektronike të kualifikuara për transmetimin elektronik

(ndryshuar paragrafi i fundit me ligjin nr. 123/2016, datë 15.12.2016)

Shërbimet elektronike të kualifikuara të transmetimit elektronik plotësojnë kërkesat e mëposhtme:

- a) ofrohen nga një ose më shumë ofrues të kualifikuar të shërbimit të besuar;
- b) sigurojnë me një nivel të lartë sigurie identifikimin e dërguesit;
- c) sigurojnë identifikimin e të adresuarit para transmetimit të të dhënave;
- ç) dërgimi dhe pranimi i të dhënave garantohen nga një nënshkrim elektronik i kualifikuar ose nga një vulë elektronike e kualifikuar e një ofruesi të kualifikuar të shërbimeve të besuara në mënyrë të tillë që të përjashtohet mundësia e ndryshimeve të pazbulueshme tek të dhënat;
- d) çdo ndryshim i të dhënave, i nevojshëm për qëllimin e dërgimit apo pranimi të të dhënave, i tregohet në mënyrë të qartë dërguesit dhe marrësit të të dhënave;
- dh) data dhe ora e dërgimit dhe pranimi, si dhe çdo ndryshim i të dhënave tregohen nga një vulë kohore elektronike e kualifikuar.

Rregullat për ofrimin e shërbimeve publike elektronike, që përfitohen nëpërmjet transmetimit elektronik, miratohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

KREU VII

AUTENTIFIKIMI I FAQEVE TË INTERNETIT

Kërkesat për certifikata të kualifikuara për autentifikimin e faqeve të internetit

Certifikatat e kualifikuara për autentifikimin e faqeve të internetit plotësojnë kërkesat e poshtëshënuara, si të kenë:

- a) një tregues në format të përshtatshëm për përpunimin e automatizuar në lidhje me faktin që certifikata është lëshuar si certifikatë e kualifikuar për autentifikimin e faqes së internetit;
- b) të dhëna, të cilat identifikojnë në mënyrë unike ofruesin e kualifikuar të shërbimeve të besuara, i cili lëshon certifikatën e kualifikuar, duke përfshirë të paktën:
 - i) për personat fizikë: emrin e personit, të cilit i është lëshuar certifikata;
 - ii) për personat juridikë: emrin e personit juridik, të cilit i është lëshuar certifikata dhe, aty ku është e aplikueshme, numrin e regjistrimit, siç është regjistruar në të dhënat zyrtare;
- c) të dhëna për adresën, përfshirë vendbanimin e personit fizik apo juridik, të cilit i është lëshuar certifikata dhe, aty ku është e aplikueshme, siç është regjistruar në të dhënat zyrtare;
- ç) emrin e *domain*-it ose *domain*-eve të administruar/a nga personi fizik apo juridik, të cilit i është lëshuar certifikata;
- d) të dhëna të hollësishme për fillimin dhe përfundimin e periudhës së vlefshmërisë së certifikatës;
- dh) kodin e identifikimit të certifikatës, i cili duhet të jetë unik për ofruesin e kualifikuar të shërbimit të besuar;
- e) nënshkrimin elektronik ose vulën elektronike të ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar që lëshon certifikatën;
- ë) të dhëna për vendndodhjen ku certifikata përkatëse me nënshkrimin elektronik ose vulën elektronike të referuar në shkronjën “e”, të këtij neni, mund të gjendet pa pagesë;
- f) të dhëna për vendndodhjen e shërbimeve që mund të përdoren në lidhje me statusin e vlefshmërisë së certifikatës së kualifikuar.

KREU VIII PËRGJEGJËSIA LIGJORE

Neni 29

Shpërblimi i dëmit

1. Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar dëmshpërblen personat e tretë, për çdo dëm të shkaktuar, në rastet kur:

- a) shkel kërkesat e këtij ligji dhe të akteve nënligjore të nxjerra në zbatim të tij;
- b) produktet e tij për shërbime të besuara të kualifikuara të sigurisë teknike nuk funksionojnë siç duhet.

2. Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar përjashtohet nga detyrimi për shpërblimin e dëmit, kur provon se ka vepruar pa faj ose personat e tretë kanë pasur dijeni për ekzistencën e shkaqeve të parashikuara në pikën 1 të këtij neni.

3. Në rastet kur ofruesit e kualifikuar të shërbimit të besuar informojnë klientët e tyre paraprakisht, në lidhje me kufizimet për përdorimin e shërbimeve që ato ofrojnë dhe kur këto kufizime janë të njohura edhe nga palët e treta, ofruesit e kualifikuar të shërbimit të besuar nuk do të jenë përgjegjës për dëmet, që rrjedhin nga përdorimi i shërbimeve, që tejkalojnë kufizimet e bëra të njohura.

4. Barra për të provuar dashjen apo pakujdesinë për dëmin e shkaktuar nga një ofrues jo i kualifikuar i shërbimit të besuar i ngarkohet personit fizik ose juridik që pretendon dëmin e përmendur më lart.

Neni 30

Garancitë pasurore

Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar është i detyruar të marrë masat e duhura financiare, për të siguruar përmbushjen e detyrimeve ligjore, sipas përcaktimeve në ligjin nr. 9880, datë 25.2.2008, “Për nënshkrimin elektronik”.

Neni 31

Veprimet pas ndërprerjes së veprimtarisë së ofruesit të kualifikuar të shërbimit të besuar

1. Ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar i raporton menjëherë Autoritetit ndërprerjen e ushtrimit të veprimtarisë.

2. Në rast të ndërprerjes së veprimtarisë, ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar duhet që menjëherë:

- a) të kujdeset që certifikatat e vlefshme të kalojnë nën kontrollin e një ofruesi tjetër të shërbimeve të besuara dhe të mbështetë ofruesin zëvendësues, duke i vënë në dispozicion të gjitha të dhënat e nevojshme;
- b) nëse parashikimet shkronjën “a”, të kësaj pike, janë të pamundura për t’u realizuar, të shfuqizojë të gjitha certifikatat elektronike të vlefshme;
- c) të informojë mbajtësit e certifikatave elektronike për ndërprerjen e veprimtarisë së tij dhe pasojat lidhur me të.

Neni 32

Përdorimi dhe dorëzimi i të dhënave

Përdorimi dhe dorëzimi i të dhënave nga ofruesi i kualifikuar i shërbimit të besuar kryhen sipas përcaktimeve në ligjin nr. 9880, datë 25.2.2008, “Për nënshkrimin elektronik”.

Neni 33

Organizmi i testimit dhe konfirmimit

Organizmi i testimit dhe konfirmimit përmbush kriteret e parashikuara në ligjin nr. 9880, datë 25.2.2008, "Për nënshkrimin elektronik".

Neni 34

Pranimi dhe përdorimi i produkteve të huaja

(shtuar paragrafi i dytë me ligjin nr. 123/2016, datë 15.12.2016)

Produktet e besuara, të krijuara nga ofrues të kualifikuar të shërbimit të besuar jashtë Republikës së Shqipërisë, do të njihen vetëm nëpërmjet marrëveshjeve përkatëse të nënshkruara nga Republika e Shqipërisë me shtetet e tjera.

Për Ofruesit e Kualifikuar të Shërbimit të Besuar, të cilët operojnë në vendet anëtare të Bashkimit European dhe janë të akredituar nga autoriteti mbikëqyrës përkatës, identifikimet dhe shërbimet e besuara të lëshuara prej tyre do të kenë të njëjtën vlefshmëri ligjore dhe fuqi provuese, si ato të lëshuara nga një Ofrues i Kualifikuar i Shërbimit të Besuar, që operon në Republikën e Shqipërisë.

Neni 35

Tarifat

Këshilli i Ministrave, me propozimin e ministrit përgjegjës, miraton masën dhe llojet e tarifave që ofruesit e kualifikuar të shërbimit të besuar duhet t'i paguajnë Autoritetit, në zbatim të detyrimeve të përcaktuara në këtë ligj.

Vlerat e tarifës nuk mund të jenë më të mëdha se kostot e shërbimit të kryer nga Autoriteti.

KREU IX

MASAT ADMINISTRATIVE

Neni 36

Kundërvajtjet

Shkeljet e mëposhtme, kur nuk përbëjnë vepër penale, përbëjnë kundërvajtje administrative dhe dënohen si më poshtë:

1. Me gjobë 1 milion lekë për shkeljet e mëposhtme:

- a) kur nuk zbatohen kushtet për ushtrimin e veprimtarisë, sipas nenit 17 të këtij ligji;
- b) kur nuk përmbushen kërkesat e përcaktuara në nenin 18 të këtij ligji;
- c) kur nuk bashkëpunohet me Autoritetin, në zbatim të neneve 16, 21 dhe 32 të këtij ligji.

2. Me gjobë 2 milionë lekë për shkeljet e mëposhtme:

- a) kur nuk njoftohet për fillimin e veprimtarisë, sipas nenit 17 të këtij ligji;
- b) kur nuk përmbushen kërkesat dhe kushtet për identifikimin e sigurt, sipas neneve 6 dhe 7 të këtij ligji;
- c) kur nuk ndërmerren veprimet e kërkuara pas ndërprerjes së shërbimit të besuar, sipas nenit 31 të këtij ligji.

Të ardhurat nga gjobat derdhen në Buxhetin e Shtetit.

Neni 37

Masa të tjera

Pavarësisht nga masat e parashikuara në nenin 36, si dhe kushtet që përcaktohen në nenin 14, të këtij ligji, kur autoriteti e gjykon të arsyeshme se shkeljet janë në atë masë apo natyrë sa cenojnë

integritetin dhe besueshmërinë e ofruesit të shërbimeve, ndërpret përkohësisht, plotësisht apo pjesërisht veprimtarinë e ofruesit të shërbimeve të besuara.

Neni 38

Ankimi dhe ekzekutimi

1. Kundër vendimit të dënimit me gjobë apo masave të ndërprerjes së veprimtarisë bëhet ankim te ministri përgjegjës, brenda 10 ditëve nga data e marrjes dijeni.
2. Ministri merr vendim brenda 30 ditëve. Kundër vendimit mund të bëhet ankim në gjykatën administrative, brenda 45 ditëve nga data e shpalljes ose e njoftimit.
3. Shqyrtimi i kundërvajtjeve administrative, ankimi dhe ekzekutimi i vendimeve bëhen në përputhje me ligjin “Për kundërvajtjet administrative”.

KREU X

DISPOZITA TË FUNDIT

Neni 39

Aktet nënligjore

Ngarkohet Këshilli i Ministrave që, brenda 6 muajve nga hyrja në fuqi e këtij ligji, të nxjerrë aktet nënligjore në zbatim të neneve 5, 17 dhe 35 të tij.

Neni 40

Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Miratuar në datën 1.10.2015

Shpallur me dekretin nr. 9279, datë 15.10.2015 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë, Bujar Nishani

LIGJ
Nr. 2/2017

PËR SIGURINË KIBERNETIKE¹⁴

Në mbështetje të neneve 78 dhe 83, pika 1, të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

KREU I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1
Qëllimi i ligjit

Qëllimi i këtij ligji është arritja e një niveli të lartë të sigurisë kibernetike, duke përcaktuar masat e sigurisë, të drejtat, detyrimet, si dhe bashkëpunimin e ndërsjellë ndërmjet subjekteve që operojnë në fushën e sigurisë kibernetike.

Neni 2
Fusha e zbatimit

1. Ky ligj zbatohet për rrjetet e komunikimit dhe sistemet e informacionit, cenimi apo shkatërrimi i të cilave do të kishte impakt në shëndetin, sigurinë, mirëqenien ekonomike të qytetarëve dhe funksionimin efektiv të ekonomisë në Republikën e Shqipërisë.

2. Përjashtohen nga zbatimi i këtij ligji rrjetet e komunikimeve elektronike dhe sistemet e informacionit që janë objekt i rregullimeve ligjore në fuqi për nënshkrimin elektronik, identifikimin elektronik dhe shërbimet e besuara, rrjetet e komunikimeve elektronike dhe sistemet e informacionit që përpunojnë, arkivojnë ose transmetojnë informacion të klasifikuar shtetëror, të cilat rregullohen me ligjin nr. 8457, datë 11.2.1999, “Për informacionin e klasifikuar “Sekret shtetëror””, si dhe rrjetet e komunikimeve elektronike e sistemet e informacionit, për aq sa parashikohet në legjislacionin mbi komunikimet elektronike në Republikën e Shqipërisë.

Neni 3
Përkufizime

Në këtë ligj termet e mëposhtëm kanë këto kuptime:

1. “Autoriteti Përgjegjës për Certifikimin Elektronik dhe për Sigurinë Kibernetike”, në vijim Autoriteti, është institucioni përgjegjës, i krijuar në bazë të legjislacionit në fuqi për nënshkrimin elektronik.

2. “CSIRT” është Ekipi i Përgjigjes ndaj Incidenteve të Sigurisë Kompjuterike.

3. “Hapësirë kibernetike” është mjedisi digjital i aftë të krijojë, të procesojë dhe të shkëmbejë

¹⁴ Ky ligj është përafuar pjesërisht me direktivën (BE) 2016/1148 të Parlamentit Europian dhe të Këshillit, datë 6 korrik 2016, “Mbi masat për një nivel të përbashkët të lartë të sigurisë së rrjeteve dhe sistemeve të informacionit në Bashkimin Europian”. Numri CELEX: 32016L1148, Fletorja Zyrtare e Bashkimit Europian, Seria L, nr. 194, datë 19.7.2016, faqe 1–30.

informacionin e krijuar nga sistemet, shërbimet e shoqërisë së informacionit, si dhe rrjetet e komunikimit elektronik.

4. “Incident i sigurisë kibernetike” është një ngjarje e sigurisë kibernetike, gjatë së cilës shkaktohet cenimi i sigurisë së shërbimeve ose sistemeve të informacionit e të rrjeteve të komunikimit dhe sjell një efekt real negativ.

5. “Infrastrukturë e rëndësishme e informacionit” është tërësia e rrjeteve dhe sistemeve të informacionit të zotëruara nga një autoritet publik, i cili nuk është pjesë e infrastrukturës kritike të informacionit, por që mund të rrezikojë apo të kufizojë punën e administratës publike në rastin e cenimit të sigurisë së informacionit.

6. “Infrastrukturë kritike e informacionit” është tërësia e rrjeteve dhe sistemeve të informacionit, cenimi apo shkatërrimi i të cilave do të kishte impakt serioz në shëndetin, sigurinë dhe/ose mirëqenien ekonomike të qytetarëve dhe/ose funksionimin efektiv të ekonomisë në Republikën e Shqipërisë.

7. “Ministër përgjegjës” është ministri që ka në fushën e veprimtarisë së tij çështjet e teknologjisë së informacionit e të komunikimit.

8. “Operator i infrastrukturës kritike të informacionit” është një person juridik, publik ose privat, që administron infrastrukturën kritike të informacionit.

9. “Operator i infrastrukturës së rëndësishme të informacionit” është një person juridik publik, që administron infrastrukturën e rëndësishme të informacionit.

10. “Rrezik i sigurisë kibernetike” është një rrethanë ose një ngjarje, e identifikueshme në mënyrë të arsyeshme, e cila mund të shkaktojë cenimin e sigurisë së shërbimeve ose sistemeve të informacionit dhe të rrjeteve të komunikimit.

11. “Rrjet i komunikimit dhe sistem i informacionit”, do të thotë:

a) një rrjet i komunikimeve elektronike, në kuptimin e pikës 36, të nenit 3, të ligjit nr. 9918, datë 19.5.2008, “Për komunikimet elektronike në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar;

b) çdo pajisje ose grup i lidhur ose i ndërlidhur i pajisjeve, nga të cilat, një ose më shumë se një, në bazë të një programi, kryejnë përpunimin automatik të të dhënave digjitale; ose

c) të dhënat digjitale të ruajtura, të përpunuara, të gjetura ose të transmetuara nga elementet e parashikuara në shkronjat “a” dhe “b”, të kësaj pike, për qëllim të funksionimit, përdorimit, mbrojtjes dhe mirëmbajtjes së tyre.

12. “Siguria e informacionit” është sigurimi i konfidencialitetit, integritetit dhe disponueshmërisë së informacionit.

13. “Siguria kibernetike” është tërësia e mjeteve ligjore, organizative, teknike dhe edukative, me qëllim mbrojtjen e hapësirës kibernetike.

Neni 4

Përpunimi i të dhënave personale

Përpunimi i të dhënave personale, për qëllim të zbatimit të këtij ligji, duhet të kryhet në përputhje me dispozitat e ligjit nr. 9887, datë 10.3.2008, “Për mbrojtjen e të dhënave personale”, të ndryshuar.

KREU II

SUBJEKTET PËRGJEGJËSE NË FUSHËN E SIGURISË KIBERNETIKE

Neni 5

Kompetencat e autoritetit përgjegjës në fushën e sigurisë kibernetike

1. Autoriteti përgjegjës ka këto kompetenca në fushën e sigurisë kibernetike:

a) përcakton masat e sigurisë kibernetike;

b) vepron si pikë qendrore kontakti në nivel kombëtar për operatorët përgjegjës në fushën e sigurisë kibernetike dhe bashkërendon punën për zgjidhjen e incidenteve të sigurisë kibernetike;

c) administron raportet e incidenteve në fushën e sigurisë kibernetike dhe siguron ruajtjen e regjistrimit të tyre;

ç) siguron ndihmë dhe mbështetje metodike për operatorët përgjegjës në fushën e sigurisë kibernetike;

d) kryen analiza për dobësitë e konstatuara në fushën e sigurisë në internet;

dh) kryen aktivitete ndërgjegjësimi dhe edukimi në fushën e sigurisë kibernetike;

e) vepron në cilësinë e CSIRT-së kombëtare.

2. Autoriteti koordinon veprimtaritë e tij me institucionet e sigurisë dhe të mbrojtjes dhe bashkëpunon me CSIRT-të sektoriale dhe autoritetet ndërkombëtare në fushën e sigurisë kibernetike, nëpërmjet marrëveshjeve të përbashkëta, në përputhje me legjislacionin në fuqi.

Neni 6

Subjekte të tjera përgjegjëse

1. Subjekte të tjera përgjegjëse në fushën e sigurisë kibernetike janë:

a) operatorët e infrastrukturës kritike të informacionit;

b) operatorët e infrastrukturës së rëndësishme të informacionit.

2. Këshilli i Ministrave, me propozimin e ministrit përgjegjës, miraton listën e infrastrukturave kritike të informacionit dhe të infrastrukturave të rëndësishme të informacionit, e cila përditësohet të paktën një herë në dy vjet.

Neni 7

Ekipi i Përgjigjes ndaj Incidenteve të Sigurisë Kompjuterike (CSIRT)

1. Ekipet e përgjigjes ndaj incidenteve të sigurisë kompjuterike (CSIRT) përbëhen nga specialistë të fushës së sigurisë kompjuterike pranë çdo operatori që administron infrastrukturën kritike të informacionit.

2. Operatorët e infrastrukturave të rëndësishme të informacionit duhet të kenë të paktën një person përgjegjës për incidentet e sigurisë kompjuterike.

3. Ministri përgjegjës nxjerr udhëzim për metodologjinë e punës, detyrat që duhet të zbatojnë ekipet ose personat përgjegjës dhe kriteret e përgjithshme që duhet të respektojnë operatorët në përzgjedhjen tyre.

KREU III

ADMINISTRIMI I SIGURISË KIBERNETIKE

Neni 8

Masat e sigurisë

1. Në masat e sigurisë përfshihet tërësia e veprimeve për rritjen e sigurisë së informacionit në sistemet e informacionit dhe disponueshmërinë e besueshmërinë e shërbimeve e të rrjeteve të komunikimit në hapësirën kibernetike.

2. Operatorët e infrastrukturës kritike të informacionit dhe operatorët e infrastrukturës së rëndësishme të informacionit janë të detyruar të zbatojnë masat e sigurisë, si dhe të dokumentojnë zbatimin e tyre.

3. Operatorët e infrastrukturës kritike të informacionit dhe operatorët e infrastrukturës së rëndësishme të informacionit janë të detyruar të zbatojnë kërkesat e masave të sigurisë gjatë ngritjes së infrastrukturës.

Neni 9

Llojet e masave të sigurisë

1. Subjektet përgjegjëse në fushën e sigurisë kibernetike, të ngarkuara me zbatimin e këtij ligji, detyrohen të zbatojnë masat e sigurisë të natyrës organizative dhe teknike.
2. Masat organizative janë ato të:
 - a) menaxhimit të sigurisë së informacionit;
 - b) menaxhimit të rrezikut;
 - c) politikave të sigurisë;
 - ç) sigurisë organizative;
 - d) kërkesave të sigurisë për palët e treta;
 - dh) menaxhimit të aseteve;
 - e) sigurisë së burimeve njerëzore dhe aksesit të personave;
 - ë) ngjarjeve të sigurisë e të menaxhimit të incidenteve të sigurisë kibernetike;
 - f) menaxhimit të vazhdimësisë së punës;
 - g) kontrollit dhe auditit.
3. Masat teknike janë ato të:
 - a) sigurisë fizike;
 - b) mbrojtjes së integritetit të rrjeteve të komunikimit;
 - c) verifikimit të identitetit të përdoruesve;
 - ç) menaxhimit për autorizimin e aksesit;
 - d) veprimtarisë së administratorëve e të përdoruesve;
 - dh) zbulimit të ngjarjeve të sigurisë kibernetike;
 - e) mjeteve të gjurmimit e të vlerësimit të ngjarjeve të sigurisë kibernetike;
 - ë) sigurisë së aplikacioneve;
 - f) pajisjeve kriptografike;
 - g) sigurisë së sistemeve industriale.
4. Autoriteti përcakton me rregullore përmbajtjen dhe mënyrën e dokumentimit të masave të sigurisë.

Neni 10

Rreziqet dhe incidentet e sigurisë kibernetike

Operatorët e infrastrukturës kritike të informacionit dhe operatorët e infrastrukturës së rëndësishme të informacionit janë të detyruar të marrin masat e duhura për të parandaluar dhe minimizuar ndikimin e rreziqeve dhe incidenteve të sigurisë kibernetike në infrastrukturat e tyre.

Neni 11

Raportimi i incidenteve të sigurisë kibernetike

1. Operatorët e infrastrukturës kritike të informacionit dhe operatorët e infrastrukturës së rëndësishme të informacionit janë të detyruar të raportojnë menjëherë pasi zbulojnë incidentet e sigurisë kibernetike pranë Autoritetit.
2. Autoriteti përcakton me rregullore llojet e kategoritë e incidentit të sigurisë kibernetike, si dhe formatin e elementet e raportit për incidentet e sigurisë kibernetike.
3. Në rastet e incidenteve dhe sulmeve ndaj sigurisë kibernetike të institucioneve kushtetuese, atyre të sigurisë dhe mbrojtjes, Autoriteti raporton menjëherë pranë drejtuesve të këtyre institucioneve mbi problematikën dhe masat që duhen ndërmarrë.

Neni 12

Ruajtja e të dhënave të incidentit

1. Autoriteti mban dhe administron regjistrin elektronik të incidenteve të sigurisë kibernetike, i cili përmban:

- a) raportin e incidentit;
- b) të dhëna për të identifikuar sistemin në të cilin ndodhi incidenti;
- c) të dhëna për burimin e incidentit;
- ç) procedurën e zgjidhjes së incidentit dhe rezultatin e saj.

2. Në menaxhimin e incidenteve, që prekin operatorët e përcaktuar në nenin 7, të këtij ligji, me qëllim përcaktimin e rëndësisë së incidentit, duhet të merren parasysh parametrat e poshtëshënuar:

- a) numri i përdoruesve të prekur nga incidenti;
- b) kohëzgjatja e incidentit;
- c) shtrirja gjeografike e incidentit, në rast se mund të përcaktohet;
- ç) dëmi financiar, në rast se mund të përcaktohet.

3. Autoriteti, me kërkesë të autoriteteve publike, jep të dhënat e administruara në lidhje me një incident kibernetik, vetëm në rast se kërkesa përputhet me qëllimet e përmbushjes së detyrave të tyre funksionale.

4. Autoriteti mund të vendosë të dhënat e administruara në lidhje me incidentet kibernetike në dispozicion të organizmave që kryejnë rolin e autoritetit në fushën e sigurisë kibernetike jashtë vendit dhe të operatorëve të tjerë që veprojnë në fushën e sigurisë kibernetike, me qëllim sigurimin e mbrojtjes së hapësirës kibernetike.

Neni 13

Konfidencialiteti i të dhënave

1. Nëpunësit e Autoritetit, që marrin pjesë në zgjidhjen e incidentit të sigurisë kibernetike, janë të detyruar të ruajnë konfidencialitetin e plotë për të gjitha të dhënat e përpunuara gjatë procedurës së zgjidhjes së incidentit. Konfidencialiteti duhet të ruhet edhe pas ndërprerjes së marrëdhënieve të punës me Autoritetin, përveç rasteve të parashikuara në ligj.

2. Drejtori i Përgjithshëm i Autoritetit mund të heqë detyrimin për konfidencialitetin e të dhënave.

3. Ministri përgjegjës përcakton rastet dhe kriteret në të cilat hiqet detyrimi i konfidencialitetit të parashikuar në pikën 2 të këtij neni.

Neni 14

Masat në rast kërcënimi ose incidenti kibernetik

1. Me masa në rast kërcënimi ose incidenti kibernetik kuptohen veprimet e nevojshme, me qëllim mbrojtjen e sistemeve të informacionit apo rrjeteve të komunikimit elektronik ose veprimet, me qëllim zgjidhjen e një incidenti të konstatuar të sigurisë kibernetike.

2. Masat në rast kërcënimi ose incidenti kibernetik janë:

- a) paralajmërimet;
- b) kundërmassat;
- c) masat mbrojtëse.

Neni 15

Paralajmërimet

1. Paralajmërimi është një rekomandim për përballjen me kërcënimin në fushën e sigurisë kibernetike. Në rast se Autoriteti konstaton ose merr dijeni për një kërcënim në fushën e sigurisë, jep paralajmërim.

2. Paralajmërimi u njoftohet subjekteve përgjegjëse në fushën e sigurisë kibernetike, sipas rastit. Paralajmërimi publikohet edhe në faqen e internetit të Autoritetit.

Neni 16

Kundërmasat

1. Kundërmasat janë veprime, me qëllim mbrojtjen nga rreziku kibernetik apo nga incidenti i sigurisë kibernetike ose veprime, me qëllim zgjidhjen e një incidenti të konstatuar.

2. Kundërmasat ndërmerren nga organet publike, operatorët e infrastrukturës kritike të informacionit dhe operatorët e infrastrukturës së rëndësishme të informacionit. Personi përgjegjës në cilësinë e pikës së kontaktit informon menjëherë Autoritetin për zbatimin e kundërmasave dhe rezultatin e tyre.

3. Autoriteti, në zbatim të këtij neni, përcakton kundërmasat, me qëllim zgjidhjen e incidentit kibernetik të sigurisë dhe detyrat e personave përgjegjës.

Neni 17

Masat mbrojtëse të natyrës së përgjithshme

1. Masat mbrojtëse të natyrës së përgjithshme janë masat e bazuara në një analizë të incidenteve të sigurisë kibernetike, tashmë të zgjidhura, me qëllim rritjen e mbrojtjes së sistemeve të informacionit, ose shërbimeve, ose rrjeteve të komunikimit elektronik.

2. Operatorët e infrastrukturës kritike të informacionit dhe operatorët e infrastrukturës së rëndësishme të informacionit janë të detyruar të marrin masa mbrojtëse të natyrës së përgjithshme.

3. Operatorët e infrastrukturës kritike të informacionit dhe operatorët e infrastrukturës së rëndësishme të informacionit njoftohen për nxjerrjen e masave të natyrës së përgjithshme përmes pikave të kontaktit.

4. Autoriteti nxjerr rregullore për masat mbrojtëse të natyrës së përgjithshme, të cilat publikohen në faqet e internetit të Autoritetit.

Neni 18

Pikat e kontaktit

1. Operatorët e infrastrukturës kritike të informacionit dhe operatorët e infrastrukturës së rëndësishme të informacionit caktojnë pikat e kontaktit, sipas përcaktimeve në këtë ligj. Në të dhënat për pikat e kontaktit përfshihen:

a) për personat juridikë: emri, adresa e selisë, numri i identifikimit (NIPT) të personit juridik ose numri i ngjashëm, i caktuar jashtë vendit, dhe të dhënat e personit të kontaktit që është i autorizuar të veprojë në emër të tij;

b) për personat juridikë publikë: emri, adresa e selisë, numri i regjistrimit (NIPT) dhe të dhënat e personit të kontaktit që është i autorizuar të veprojë në emër të tij.

2. Ndryshimet në të dhënat e pikave të kontaktit i komunikohen Autoritetit nga operatorët e infrastrukturës kritike të informacionit dhe operatorët e infrastrukturës së rëndësishme të informacionit brenda 7 ditëve kalendarike.

3. Autoriteti mban regjistrin elektronik të pikave të kontaktit me të dhënat e përcaktuara në pikën 1 të këtij neni.

4. Subjektet përgjegjëse, të përcaktuara në nenin 7, të këtij ligji, janë të detyruara të njoftojnë të dhënat e kontaktit brenda 3 muajve nga data e miratimit të këtij ligji.

KREU IV GJENDJA E KRIZËS KIBERNETIKE

Neni 19

Kriza kibernetike

1. Gjendja e krizës kibernetike është situata, gjatë së cilës siguria e informacionit në sistemet e informacionit ose siguria e rrjeteve të komunikimeve elektronike është seriozisht e rrezikuar, duke vënë në rrezik interesin publik të Republikës së Shqipërisë.

2. Gjendja e krizës kibernetike shpallet me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozimin e ministrit përgjegjës, të shoqëruar me relacionin përkatës. Urdhri për shpalljen e gjendjes së krizës kibernetike njoftohet në media.

3. Gjendja e krizës kibernetike shpallet për një periudhë kohore deri në shtatë ditë. Periudha e dhënë mund të zgjatet në mënyrë të përsëritur vetëm pas miratimit të Kryeministrit. Periudha maksimale e shpalljes së gjendjes së krizës kibernetike nuk duhet të kalojë 30 ditë.

4. Gjatë periudhës së gjendjes së krizës kibernetike, ministri përgjegjës informon Kryeministrin në lidhje me zgjidhjen e kësaj gjendjeje, si dhe për kërcënimet reale që çuan në shpalljen e kësaj gjendjeje. Gjatë gjendjes së krizës kibernetike Autoriteti ka të drejtë të nxjerrë vendim ose të marrë masa mbrojtëse të natyrës së përgjithshme dhe kundërmasa.

5. Kur është e pamundur të shmanget një kërcënim ndaj sigurisë së informacionit në sistemet e informacionit ose sigurisë së shërbimeve ose sigurisë dhe integritetit të rrjeteve të komunikimit elektronik, ministri përgjegjës i propozon menjëherë Kryeministrit vendosjen e gjendjes së krizës kibernetike. Kundërmatat e nxjerra nga Autoriteti para vendosjes së gjendjes së krizës kibernetike mbeten në fuqi për aq kohë sa këto kundërmasa nuk bien në kundërshtim me masat emergjente të deklaruar nga Këshilli i Ministrave.

6. Autoriteti koordinon veprimet e të gjitha strukturave përgjegjëse për zgjidhjen e gjendjes së krizës kibernetike.

KAPITULLI V KUNDËRVAJTJET ADMINISTRATIVE

Neni 20

Masat korrigjuese

1. Kur Autoriteti konstaton mangësi në zbatimin e masave të sigurisë, të nxjerra në zbatim të këtij ligji, ai cakton personin përgjegjës për të korrigjuar mangësitë e konstatuara dhe, sipas rastit, cakton masat e nevojshme për t'i eliminuar këto mangësi.

2. Kostot lidhur me zbatimin e masave korrigjuese mbulohen nga operatorët e infrastrukturës kritike të informacionit dhe operatorët e infrastrukturës së rëndësishme të informacionit.

3. Autoriteti përcakton një afat të arsyeshëm, brenda të cilit operatorët e infrastrukturës kritike të informacionit dhe operatorët e infrastrukturës së rëndësishme të informacionit duhet të marrin masat korrigjuese.

4. Operatorët janë të detyruar të njoftojnë për marrjen e masave korrigjuese brenda afatit të përcaktuar dhe, nëse është e nevojshme, të paraqesin edhe provat që vërtetojnë këtë fakt.

Neni 21

Kundërvajtjet administrative

1. Në kuptim të këtij ligji, përbëjnë kundërvajtje administrative shkeljet e mëposhtme:

a) mosraportimi i incidenteve kibernetike, në zbatim të pikës 1, të nenit 11, të këtij ligji;

b) mospërmbushja e detyrimeve të caktuara nga Autoriteti, në zbatim të pikës 1, të nenit 13, të këtij ligji;

c) mosraportimi pranë Autoritetit i pikës së kontaktit apo i përditësimeve të tyre, në zbatim të pikës 4, të nenit 18, të këtij ligji;

ç) mospërmbushja e detyrimeve të përcaktuara në kuadër të masave korrigjuese, në zbatim të nenit 20 të këtij ligji.

2. Të ardhurat e siguruar nga kundërvajtjet administrative derdhen 100 për qind në Buxhetin e Shtetit.

Neni 22

Sanksionet administrative

Kur Autoriteti konstaton shkeljen e dispozitave, të cilat përbëjnë kundërvajtje administrative, sipas nenit 21, të këtij ligji, vendos dënimin me gjobë si më poshtë:

a) nga 200 000 deri në 800 000 lekë, në rast të shkeljeve administrative të përcaktuara në shkronjat “a” dhe “ç” të pikës 1;

b) nga 20 000 deri në 40 000 lekë, në rast të shkeljeve administrative të përcaktuara në shkronjën “c” të pikës 1;

c) nga 40 000 lekë deri në 200 000 lekë, në rast të shkeljeve administrative të përcaktuara në shkronjën “b” të pikës 1.

Neni 23

Procedura

Procedurat e konstatimit, shqyrtimit, ankimit dhe ekzekutimit të kundërvajtjeve administrative janë ato të parashikuara në ligjin për kundërvajtjet administrative.

Neni 24

Aktet nënligjore

1. Ngarkohet Këshilli i Ministrave të nxjerrë aktet nënligjore në zbatim të pikës 2, të nenit 6, të këtij ligji, brenda 12 muajve nga hyrja në fuqi e këtij ligji.

2. Ngarkohet Autoriteti të nxjerrë rregulloret përkatëse, në zbatim të neneve 9, pika 4; 11, pika 2; 16, pika 3; 17, pika 4, të këtij ligji, brenda 12 muajve nga hyrja në fuqi e këtij ligji.

3. Ngarkohet ministri përgjegjës të nxjerrë akte nënligjore në zbatim të pikës 3, të nenit 7, dhe të pikës 3, të nenit 13, të këtij ligji, brenda 12 muajve nga hyrja në fuqi e këtij ligji.

Neni 25

Dispozitat kalimtare

1. Për nëpunësit civilë ekzistues të Agjencisë Kombëtare për Sigurinë Kompjuterike zbatohen dispozitat e legjislacionit të nëpunësit civil në rastin e mbylljes dhe ristrukturimit të institucionit.

2. Agjencia Kombëtare për Sigurinë Kompjuterike, krijuar me vendimin nr. 766, datë 14.9.2011, të Këshillit të Ministrave, “Për krijimin e Agjencisë Kombëtare për Sigurinë Kompjuterike”, të ndryshuar, do të vazhdojë të kryejë veprimtarinë e saj deri në momentin e fillimit të funksionimit të Autoritetit, sipas këtij ligji.

3. Mjetet, burimet e të ardhurave, arkivat, detyrimet dhe kompetencat e Agjencisë Kombëtare për Sigurinë Kompjuterike (ALCIRT) transferohen tek Autoriteti, sipas këtij ligji.

4. Buxhetet e miratuara për Agjencinë Kombëtare për Sigurinë Kompjuterike dhe Autoritetin Kombëtar për Certifikimin Elektronik, sipas ligjit vjetor të buxhetit, do të bashkohen, duke përbërë buxhetin e miratuar të autoritetit përgjegjës.

Neni 26
Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Miraturar në datën 26.1.2017

Shpallur me dekretin nr. 9999 , datë 9.2.2017, të Presidentit të Republikës së Shqipërisë, Bujar Nishani

UDHËZIM
Nr. 4059/2, datë 7.6.2016

**PËR ANONIMIZIMIN E TË DHËNAVE PERSONALE NË VENDIMET
GJYQËSORE QË PUBLIKOHEN NË PORTALIN ELEKTRONIK
TË GJYKATAVE**

Mbështetur në pikën 4, të nenit 102, të Kushtetutës, në ligjin nr. 9000, datë 30.1.2003, “Për organizimin dhe funksionimin e Këshillit të Ministrave”, në nenin 6, pika 15 dhe në nenin 7, pika 2, të ligjit nr. 8678, datë 14.5.2001, “Për organizimin dhe funksionimin e Ministrisë së Drejtësisë”, të ndryshuar, në përputhje me rekomandimin nr. 8, datë 5.6.2013, të Komisionerit për të Drejtën e Informimit dhe Mbrojtjes së të Dhënave Personale, të nxjerrë pas verifikimit të zbatimit të udhëzimit nr. 15, datë 23.12.2011, “Për përpunimin dhe publikimin e të dhënave personale në sistemin gjyqësor”, rezolutën e Kuvendit të Shqipërisë, “Për vlerësimin e veprimtarisë së institucionit të Komisionerit për Mbrojtjen e të Dhënave Personale, për vitin 2013”, dhe rekomandimet e gjetjet e adresuara nga ekspertët e Komisionit Evropian në komentet dhe raportet e progresit për Shqipërinë, ministri i Drejtësisë:

UDHËZON:

Neni 1
Qëllimi

Qëllimi i këtij udhëzimi është përcaktimi i rregullave mbi anonimizimin e të dhënave personale që përmbajnë vendimet gjyqësore, të cilat publikohen në portalet elektronike të gjykatave.

Neni 2
Përkufizime

Në përputhje me procedurat gjyqësore dhe ligjin për mbrojtjen e të dhënave personale për qëllim të këtij udhëzimi, termat e mëposhtëm do të kenë kuptimin si vijon:

- a) “Anonimizim” është procesi i fshirjes së të dhënave personale në tekstin e vendimeve gjyqësore;
- b) “Gjykata” janë gjykatat e shkallës së parë dhe të apelit;
- c) “Portal elektronik” është baza e të dhënave, e cila nëpërmjet një programi, kryen publikimin automatik të të dhënave kompjuterike të gjykatave dhe aksesohet në linkun www.gjykata.gov.al;
- d) “Vendim gjyqësor” është vendimi i dhënë nga gjykata që pasqyrohet në rubrikën “Vendim përfundimtar”, të portalit elektronik www.gjykata.gov.al.

Neni 3

Të dhënat personale

1. “Të dhënat personale” në vendimet gjyqësore kanë të njëjtin kuptim me atë të parashikuar në nenin 3, të ligjit nr. 9887, datë 10.3.2008, “Për mbrojtjen e të dhënave personale”, i ndryshuar.
2. Procesit të anonimizimit i nënshtrohen të dhënat personale, që lidhen me:
 - a) gjeneralitetet e palëve, personave të tretë, dëshmitarëve dhe ekspertëve të thirrur në gjykim;
 - b) cenimin e privatësisë së palëve në gjykim (si p.sh.: adresa, targa të makinës, numra të telefonit dhe çdo element tjetër, i cili identifikon subjektin e të dhënave);
 - c) gjeneralitetet e palëve/aksionarëve, përqindjeve të aksioneve/kuotave që zotërojnë palët, numrave të llogarive bankare, shumat (vlerat) monetare dhe sekretet tregtare;
 - ç) të dhënat lidhur me të tretë, nga të cilat mund të zbulohet, edhe indirekt, identiteti i të miturit, në rastet kur ky i fundit është palë në gjykim;
 - d) çdo e dhënë tjetër që cenon dinjitetin dhe jetën private të palëve ose të personave të tjerë të lidhur me çështjen gjyqësore.

Neni 4

Publikimi i vendimeve gjyqësore

Ky udhëzim zbatohet nga gjykatat që publi-kojnë vendimet gjyqësore në portalin elektronik të administruar nga Ministria e Drejtësisë www.gjykata.gov.al.

Neni 5

Procesi i anonimizimit

1. Në tekstin e vendimit gjyqësor çdo e dhënë personale në kuptim të nenit 3 të këtij udhëzimi, kodohet me simbolin e kllapave “{...}”.
2. Teksti i vendimit gjyqësor, në të cilin është përdorur kodimi i përcaktuar në pikën 1 të këtij neni, hidhet në portalin e gjykatës në rubrikën “Vendim përfundimtar”.
3. Sekretari gjyqësor nën mbikëqyrjen e gjyqtarit apo të kryesuesit të trupit gjykues, vendimi gjyqësor i të cilit anonimizohet, kryen procesin e anonimizimit të të dhënave personale në tekstin e vendimit.

Neni 6

E drejta e aksesit në vendimet gjyqësore të anonimizuara

1. Portali elektronik i gjykatës publikon vetëm tekstin e vendimit gjyqësor të anonimizuar.
2. Teksti i vendimit gjyqësor, me të dhënat e plota personale, është i aksesueshëm në aplikacionin elektronik ICMIS, të instaluar në serverat e çdo gjykate vetëm nga subjektet e të dhënave personale, personat e interesuar që kanë një interes të ligjshëm, Gjykata, Ministria e Drejtësisë dhe Këshilli i Lartë i Drejtësisë.
3. Specialisti i teknologjisë së informacionit pranë gjykatës krijon fjalëkalime për përdoruesit e brendshëm të gjykatës (stafi administrativ dhe trupa gjyqësore) për të mundësuar aksesimin në vendimin gjyqësor me të dhënat e plota personale. Kancelari i gjykatës kujdeset të vendosë në dispozicion fjalëkalimin e posaçëm për aksesimin në vendimin gjyqësor me të dhëna të plota personale, subjekteve të përcaktuara në pikën 2 të këtij neni, pas depozitimit të kërkesës së argumentuar me shkrim.
4. Kopja fizike e vendimit gjyqësor të anonimizuar përfshihet në dosjen gjyqësore të çështjes përkatëse. Vetëm kopja e vendimit të anonimizuar i vihet në dispozicion personave të interesuar për përdorimin e vendimeve gjyqësore për qëllime shkencore, statistikore, literature apo gazetarie, në përputhje me parashikimet ligjore në fuqi.

Neni 7

Fillimi i procesit të anonimizimit

Procesi i anonimizimi të të dhënave personale sipas këtij udhëzimi do të kryhet në vendimet gjyqësore që do të publikohen në portalin elektronik nga data e hyrjes në fuqi të këtij akti.

Neni 8

Ndjekja e zbatimit dhe njoftimi i udhëzimit

1. Ngarkohen gjykatat për ndjekjen e zbatimit të këtij udhëzimi.
 2. Ngarkohet Drejtoria e Teknologjisë së Informacionit në Ministrinë e Drejtësisë për ndjekjen e çështjeve teknike dhe dhënien e asistencës së nevojshme punonjësve të gjykatave për realizimin e procesit të anonimizimit të të dhënave personale.
 3. Ngarkohet Drejtoria e Përgjithshme e Planifikimit Strategjik dhe Inspektimit të Çështjeve të Drejtësisë për njoftimin e këtij udhëzimi dhe në bashkëpunim me Drejtorinë e Teknologjisë së Informacionit të mundësojnë lehtësimin e zbatimit të tij.
- Ky udhëzim hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTRI I DREJTËSISË
Ylli Manjani

VENDIM

Nr. 15, datë 12.1.2018

PËR MIRATIMIN E TARIFAVE PËR SHËRBIMET ELEKTRONIKE TË AGJENCISË KOMBËTARE TË SHOQËRISË SË INFORMACIONIT

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe në vijim të shkronjës “ë”, të pikës 5, të kreut II, të vendimit nr. 673, datë 22.11.2017, të Këshillit të Ministrave, “Për riorganizimin e Agjencisë Kombëtare të Shoqërisë së Informacionit”, me propozimin e ministrit të Financave dhe Ekonomisë, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Shërbimet elektronike në favor të organeve dhe institucioneve të administratës publike dhe subjekteve private ofrohen nga Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit kundrejt aplikimit të tarifave përkatëse.
 2. Tarifat, që aplikohen për shërbimet elektronike ndaj organeve dhe institucioneve të administratës publike dhe subjekteve private, janë:
 - a) Tarifa e kostove dhe e shërbimeve administrative për nënshkrimin elektronik, së bashku me pajisjen përkatëse;
 - b) Tarifa për përdorimin e modulit të administratës publike në portalin *e-Albania*, sipas shkronjës “ë”, të pikës 6, të kreut II, të vendimit nr. 673, datë 22.11.2017, të Këshillit të Ministrave, “Për riorganizimin e Agjencisë Kombëtare të Shoqërisë së Informacionit”.
 3. Tarifa e kostove dhe e shërbimeve administrative për nënshkrimin elektronik, së bashku me pajisjen përkatëse, mbulon kostot e shpenzimet për të gjitha shërbimet e kryera nga Agjencia, që nga momenti i paraqitjes së aplikimit, deri në momentin e marrjes së pajisjes me nënshkrim elektronik nga aplikanti.
- Këto shërbime përfshijnë:
- a) shkëmbimet e informacionit;
 - b) komunikimet postare;

- c) kopjet e akteve shkresore dhe/ose elektronike;
- ç) shqyrtimin dhe verifikimin e dokumentacionit të paraqitur nga aplikanti;
- d) analizën paraprake;
- dh) vlerësimin teknik të pajisjes;
- e) gjenerimin e nënshkrimit elektronik;
- ë) revokimin e certifikatës;
- f) mirëmbajtjen e sistemit;
- g) asistencën teknike, në rast problematikash, konfigurimesh apo humbjeje të pajisjes kriptografike (*e-Token*).

4. Tarifa e kostove dhe e shërbimeve administrative për nënshkrimin elektronik, së bashku me pajisjen përkatëse për organet dhe institucionet e administratës publike, do të ofrohet me tarifë 0 (zero) lekë.

Për subjektet private do të ofrohet me tarifë fikse prej:

- 6 400 (gjashtë mijë e katërqind) lekësh, përfshirë TVSH-në për pajisje me *usb Token*;
- 7 300 (shtatë mijë e treqind) lekësh, përfshirë TVSH-në për asistencë teknike 12-mujore.

Pagesa e kësaj tarife kryhet nga subjektet private në momentin e aplikimit *on-line* për kryerjen e veprimeve dhe procedurave, nëpërmjet pagesës elektronike në portalin *e-Albania*.

5. Të ardhurat e realizuara derdhen tërësisht në buxhetin e shtetit, në përputhje me vendimin nr. 432, datë 28.6.2006, të Këshillit të Ministrave, “Për krijimin dhe administrimin e të ardhurave, që krijohen nga institucionet buxhetore”.

6. Ngarkohet Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTRI
Edi Rama

UDHËZIM Nr. 7, datë 22.10.2019

PËR PËRCAKTIMIN E RREGULLAVE TË PËRGJITHSHME TË MENAXHIMIT TË TRAFIKUT TË KOMUNIKIMEVE, SI DHE MBROJTJEN E TË DREJTAVE TË PËRDORUESVE¹⁵

Në mbështetje të nenit 102, pika 4, të Kushtetutës dhe nenit 5, pika 4, të ligjit nr. 9918, datë 19.5.2008 “Për komunikimet elektronike në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar,

UDHËZOJ:

1. Ofruesit e shërbimeve të komunikimeve elektronike që ofrojnë aksesin në internet, të garantojnë trajtim të barabartë dhe jodiskriminues të menaxhimit të trafikut në ofrimin e shërbimit të aksesit në internet, si dhe të drejtat e përdoruesve fundorë.

2. Ofruesit e shërbimeve të komunikimeve elektronike, të ofrojnë informacion për çdo procedurë të vendosur prej tyre mbi matjen dhe drejtimin e trafikut me qëllim shmangien e ngarkesës ose mbingarkesës së lidhjeve të rrjetit, si dhe se si këto procedura mund të ndikojnë në cilësinë e shërbimit.

¹⁵ Ky udhëzim përafron pjesërisht me rregulloren (BE) 2015/2120, të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit të datës 25 nëntor 2015, që përcakton masat në lidhje me një akses të lirë të internetit dhe që modifikon Direktivën 2002/22/KE të shërbimit universal dhe të të drejtave të përdoruesve në fushën e rrjeteve dhe shërbimeve të komunikimit elektronik dhe rregulloren (BE) nr. 531/2012, në lidhje me shërbimin roaming në rrjetet publike të komunikimeve mobile brenda Bashkimit Evropian.

3. Përdoruesit fundorë kanë të drejtë të marrin akses në informacionet dhe përmbajtjen e ofruar në internet sipas parashikimeve që burojnë nga legjislacioni i posaçëm, në lidhje me ligjshmërinë e përmbajtjeve, aplikacioneve ose shërbimeve të komunikimit elektronik.

4. Përdoruesit fundorë kanë të drejtë t'i shpërndajnë informacionet e përmendura në pikën 3, si dhe të përdorin dhe/ose ofrojnë aplikacione dhe shërbime, të përdorin pajisje fundore sipas zgjedhjes së tyre, pavarësisht nga vendndodhja e përdoruesit apo e ofruesit të shërbimeve ose pavarësisht nga vendndodhja, origjina ose destinacioni i informacioneve, përmbajtjeve, aplikacioneve ose shërbimeve, nëpërmjet shërbimit të aksesit në internet.

5. Kontratat e pajtimit, midis ofruesve të shërbimeve të aksesit në internet dhe përdoruesit fundor mbi kushtet dhe karakteristikat tregtare e teknike të shërbimit të aksesit në internet, si për tarifat, volumin e të dhënave ose për shpejtësinë e lidhjes, si dhe praktikat tregtare të aplikuara nga ofruesit e shërbimeve të aksesit në internet, nuk e kufizon ushtrimin e të drejtave të përdoruesve fundorë sipas kërkesave të parashikuara në pikat 3 dhe 4 të këtij udhëzimi.

6. Ofruesit e shërbimeve të aksesit në internet, gjatë ofrimit të këtyre shërbimeve, trajtojnë të gjithë trafikun e komunikimit të të dhënave në të njëjtën mënyrë, pa diskriminime, kufizime ose ndërhyrje, pavarësisht nga burimi dhe destinacioni i përmbajtjes, nga aplikacionet ose shërbimet e përdorura ose të ofruara apo nga pajisjet fundore të përdorura.

7. Kërkesat e parashikuara në pikën 6 të këtij udhëzimi nuk e ndalojnë ofruesin e shërbimeve të aksesit në internet të zbatojë masa të arsyeshme për menaxhimin e trafikut. *AKEP-i me anë të një rregulloreje mund të specifikojë/detajojë rastet e menaxhimit të arsyeshëm të trafikut, si dhe kërkesat për cilësinë e shërbimit në lidhje me menaxhimin e trafikut.*

8. Me qëllim mbrojtjen e të drejtave të përdoruesve, ofruesit e shërbimeve të aksesit në internet marrin masa që kontratat që përfshijnë shërbime të aksesit në internet:

a) Të saktësojnë minimalisht informacionin mbi impaktin e mundshëm që mund të kenë masat për menaxhimin e trafikut, të aplikuara nga ofruesi mbi cilësinë e shërbimeve të aksesit në internet, mbi jetën private të përdoruesve fundorë dhe mbi mbrojtjen e të dhënave të tyre personale.

b) Të japin shpjegim të qartë dhe të kuptueshëm të pasojave që mund të vijnë si rezultat i kufizimeve të volumit, shpejtësisë dhe të parametrave të tjerë të cilësisë së shërbimit, për shërbimet e aksesit në internet dhe në veçanti mbi përdorimin e përmbajtjeve, aplikacioneve dhe shërbimeve,

c) Të japin shpjegim të qartë dhe të kuptueshëm të pasojave në rastet e optimizimit të trafikut dhe shpejtësisë së aksesit.

Kontrata e pajtimtarit duhet të përmbajë informacion mbi zgjidhjen e mosmarrëveshjeve në rast të shkeljeve të përsëritura apo mospërmbylljes së cilësisë së shërbimit të kontraktuar.

9. Ofruesit e shërbimeve të aksesit në internet të parashikojnë procedura transparente, të thjeshta dhe eficiente për të trajtuar ankesat e përdoruesve fundor, publikohen në faqen e tyre të internetit dhe vihen në dispozicion në pikat e shitjes.

10. AKEP-i mbikëqyr praktikën për menaxhimin e trafikut të aksesit në internet nga ofruesit e shërbimit dhe parashikon kërkesa mbi karakteristikat teknike, kërkesat minimale për cilësinë e shërbimit dhe masa të tjera të përshtatshme dhe të nevojshme për një ose më shumë ofrues të shërbimeve të komunikimeve elektronike për publikun, përfshirë këtu edhe ofruesit e shërbimeve të aksesit në internet.

Ky udhëzim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare dhe efektet për zbatimin e tij fillojnë nga data 1 janar 2020.

MINISTËR I INFRASTRUKTURËS DHE ENERGJISË
Belinda Balluku

CIP Katalogimi në botim BK Tiranë

Qendra e Botimeve Zyrtare

Përmbledhje legjislacioni për teknologjinë e informacionit
dhe komunikimin elektronik / Qendra e Botimeve Zyrtare.

- Tiranë : QBZ, 2020

... f. ; ... cm.

ISBN 978-9928-01-114-5

1.Teknologjia e informacionit 2.Komunikimi 3.Ligje 4.Shqipëri

004(496.5) (094.5)

654(496.5) (094.5)

Tirazhi 50